Ազգ
Azg
27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2007 ՇԱԲԱԹ 15 (3667)

Հոլոքոսթի ժխտումը դատապարտող ՄԱԿ-ի բանաձեւը

Ամերիկյան պատվիրակությունը ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի քննարկմանն է ներկայացրել բանաձեւի նախագիծ, որով առաջարկվում է անվերապահորեն դատապարտել Հոլոքոսթի ժխտման յուրաքանչյուր փայլ: Նախագծի համահեղինակներ են շուրջ 70 պետություններ: «Էխո Մոսկվիի» տեղեկացմամբ, այդ պետությունների շարքում են Ռուսաստանը, Ֆրանսիան, Մեծ Բրիտանիան, Կանադան, Ավստրալիան, Իսրայելը եւ այլն: ՄԱԿ-ում ԱՄՆ մշտական ներկայացուցչի ժամանակավոր պաշտոնակատար Ալեխանդրո Վոլֆը հայտարարել է, որ եկել է հարմար պահը, որպեսզի ՄԱԿ-ը եւ նրա անդամները ընդունեն բանաձեւ, որում հստակորեն հասկանալի կլինի Հոլոքոսթի որեւէ ժխտման դատապարտումը: Նախագծի քննարկումը նախատեսված էր երեկ:

Խոշոր հարկատուների ցանկում բոլորը չեն խոշոր հարկեր վճարում

Օլիգարխներին պատկանող մի շարք ընկերություններ ցածր հորիզոնականներ են զբաղեցնում

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

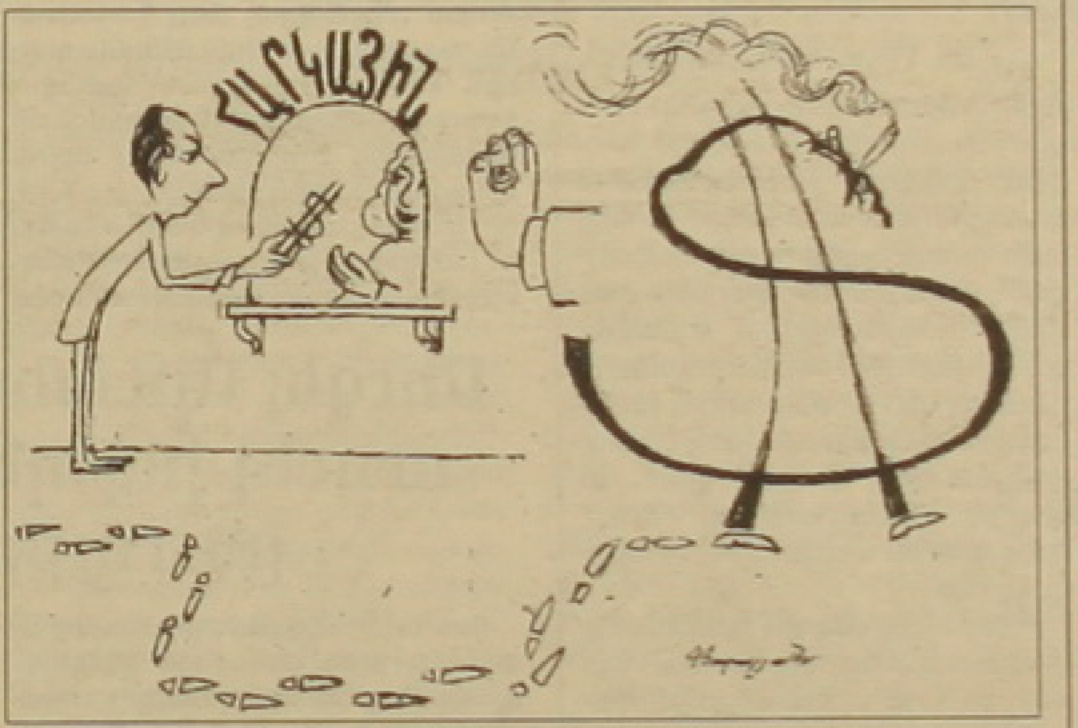

Հարկային պետական ծառայությունը երեկ «Ազգում» հրապարակեց անցյալ տարվա արդյունքներով առաջին 300 խոշոր հարկ վճարողների ցանկը: (Տեխնիկական սխալի պատճառով պակասավոր այդ ցանկը ամբողջությամբ հրատարակում ենք այսօր-խմբ.): Ինչպես միշտ, այս անգամ եւս ցանկը գլխավորում է «Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատը»՝ 32 մլրդ 800 մլն դրամ ընդհանուր հարկերով, այդ թվում շահութահարկի եւ եկամտահարկի չափազանց մեծ բաժնով՝ 18,5 մլրդ դրամ: Երկրորդ տեղում «Արմենտելն» է՝ 20 մլրդ դրամ հարկային մուտքերով, երրորդը՝ «Հայռուսգազարդը»՝ 13,7 մլրդ դրամով:

Խոշոր հարկատուների ցանկում շարունակում է վեր բարձրանալ Հայաստանի բջջային կապի երկրորդ օպերատոր «Կ-Տելեկոմը» («Վիվասել»), որն այս անգամ զբաղեցնում է 4-րդ տեղը՝ 9,4 մլրդ դրամ ցուցանիշով: 9,4 մլրդ դրամ է կազմում նաեւ վառելիք ներկրող առաջատար ընկերության «Ֆլեշի» (սեփականատեր Բարսեղ Բեգլարյան) վճարած հարկերը, որը զբաղեցնում է 5-րդ տեղը: Վառելիք ներկրող մեկ այլ կազմակերպություն՝ «Քաղրեսոլսերվիսը» վճարել է 8,7 մլրդ դրամ եւ զբաղեցնում է 6-րդ տեղը:

Տես էջ 3

Համանախագահներ-Քոչարյան հանդիպում՝ առանց մեկնաբանության

Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ ընդունել է Ստեփանակերտից վերադարձած ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահներ Յուրի Մերզլյակովին (Ռուսաստան), Բեռնար Ֆասիեին (Ֆրանսիա) եւ Մեթյու Բրայզային (ԱՄՆ): Նախագահի մամլո գրասենյակի հաղորդման համաձայն, հանդիպմանը ներկա է եղել նաեւ ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անջեյ Կասպրշիկը: Մասնակիցները քննարկել են ղարաբաղյան հակամարտության բանակցային գործընթացի ներկա վիճակը, կարգավորման հեռանկարները:

Ա. Հ.

«Թուրք վրիժառության բրիգադը» տեր է կանգնում Հրանտ Դինքին սպանողներին

Նախորդ համարում «Ազգը» տեղեկացրել էր, որ «Թուրք վրիժառության բրիգադը» սպառնում է պայթեցնել «Ակօսի» շենքը: Հունվարի 26-ին էլ կառավարամետ «Ենի շաֆաքը» տեղեկացրել է այն փաքեթի մասին, որը վերոնշյալ բրիգադը իբրեւ պայթուցիկ տեղադրել էր Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի՝ Մեջլիսի մուտքի մոտ: Երբ անվտանգության ծառայությունները փաթեթը վնասազերծելու նպատակով «պայթեցրել» են դա, դրա միջից ընդամենը դուրս է եկել «Թուրք վրիժառության բրիգադի» ստորագրությամբ մի հաղորդագրություն, որտեղ գրված է. «Ազատ արձակել մեր Օգյուն եւ Յասին եղբայրներին»:

Խոսքը Հրանտ Դինքին սպանող Օգյուն Սամասթի եւ սպանության պատվիրատու Յասին Հայալի մասին է: «Ենի շաֆաքն» այս առնչությամբ անդրադառնում է «Օգյունին եւ Յասինին «Թուրք վրիժառության բրիգադն» է տեր կանգնում» վերնագրով եւ նշում, որ Թուրքիայում այս բրիգադը կազմավորվել է նախքան 1980 թ. սեպտեմբերի 12-ի զինվորական հեղաշրջումը:

Բրիգադը, ըստ թուրքական թերթի, հեղաշրջմանը հաջորդող տարիներին միառժամանակ լուռ է մնացել, սակայն հետագայում ստանձնել է ինչպես Մարդու իրավունքների միության նախագահ Աքըն Բիրդալի դանակահարության, այնպես էլ Դիարբեքիրի կենտրոնական զբոսայգու ավտոբուսի կանգառում հեռահար կառավարման ռումբի պայթեցման պատասխանատվությունը: Ի դեպ, ռմբահարությունը տեղի էր ունեցել 2006 թ. սեպտեմբերի 12-ին, որի հետեւանքով զոհվել էր 10 հոգի, մեծամասնությամբ՝ երեխաներ:

Հ. Չ.

Թուրքիայի ԱԳ նախարարությունը հույս է հայտնում, որ կհաղթահարվի երկկողմ հարաբերությունների լճացումը

Թուրքիայի արտգործնախարարությունը ի պատասխան ՀՀ փոխարտգործնախարար Արման Կիրակոսյանի «Հայաստանը պատրաստ է առանց նախապայմանի դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատել Թուրքիայի հետ» հայտարարությանը, տարածել է հաղորդագրություն: Այնտեղ թուրքական հանրային հեռուստատեսության վկայությամբ նշվել է, որ Հրանտ Դինքի հուղարկավորությանը մասնակցելու համար Թուրքիա ժամանած Կիրակոսյանի հետ հունվարի 24-ին Ստամբուլում իրականացվել է ջերմ մթնոլորտում անցած հանդիպումը:

Հաղորդագրության մեջ ասվում է. «Թուրքիայի արտգործնախարարությունը անկեղծորեն հույս է հայտնում, որ Հրանտ Դինքի սպանության ողբերգական միջադեպը կնպաստի Թուրքիա-Հայաստան հարաբերություններում դրական մթնոլորտի ստեղծմանը եւ հայկական իշխանությունները կարձագանքեն հարաբերություններում առկա լճացումը հաղթահարելու ուղղությամբ մեր գործադրած բարի կամքի արտահայտության ջանքերին»:

Հ. Չ.

Անկարայի փաստաբանները գործ են հարուցում Ստամբուլի փոխնահանգապետի դեմ

Անկարայի փաստաբանների միությունը դիմել է Թուրքիայի ներքին գործերի նախարարություն, պահանջելով քննություն սկսել Ստամբուլի փոխնահանգապետի եւ նահանգապետարանի եւս երկու աշխատակիցների նկատմամբ: Օգտվելով առիթից նշենք, որ Թուրքիայում նահանգապետներին ներքին գործերի նախարարն է նշանակում: Վերոհիշյալ դիմումի համար պատճառ է հանդիսացել 2004 թ. նահանգապետարանում Ստամբուլի փոխնահանգապետի հետ Հրանտ Դինքի հանդիպումը, որին ներկա են եղել եւս երկու հոգի: Հանդիպման ավարտին, ինչպես հունվարի 20-ին «Զամանին» հայտնել էր հանգուցյալի փաստաբան Էրդալ Դողանը, բողոքի ցույց էր կազմակերպվել «Ակօսի» խմբագրատան առջեւ: Թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը նշելով ներքին գործերի նախարարություն ներկայացված դիմումի մասին, միաժամանակ ընդգծում է, որ Անկարայի փաստաբանների միությունը դրան կցել է Հրանտ Դինքի «Ինչու եմ թիրախ ընտրվել» վերնագրով 2007 թ. հունվարի 12-ին «Ակօսում» հրապարակված հոդվածը: Իսկ «Միլլիեթի» հեղինակ Ջան Դյունդարը դեռեւս հունվարի 22-ին ընդգծել էր Ստամբուլի փոխնահանգապետին անհապաղ պաշտոնից ազատելու անհրաժեշտությունը, այն պատճառով, որ նա հրավիրելով Հրանտ Դինքին նահանգապետարան, բացահայտորեն սպառնացել էր:

Հ. Չ.

Տրաբզոնի նահանգապետն ու անվտանգության պետը պաշտոնանկ

Վարչապետ Էրդողանի կառավարության որոշմամբ երեկ երեկոյան պաշտոնանկ արվեցին Տրաբզոնի նահանգապետն ու անվտանգության պետական ծառայության պետը: Թեեւ Թուրքիայի վարչապետը հայտարարեց, թե այս որոշումը պետք չէ պայմանավորել սոսկ Հրանտ Դինքի սպանության փաստով, այնուամենայնիվ, այդ նահանգում ստեղծված մթնոլորտն, ըստ Էրդողանի, նախապայմաններ է ստեղծել այդ ոճրագործության համար:

Հիշեցնենք, որ «Ակօսի» խմբագրին սպանող Օգյուն Սամասթն ու վերջինիս պատվիրատու Յասին Հայալը Տրաբզոնից են: Նույնպես Տրաբզոնում էր անցյալ տարի սպանվել կաթոլիկ քահանա Անդրեա Սանտորոն:

Գիտաժողով նվիրված ՀՀ զինված ուժերի 15-ամյակին

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

1990-ի անկախության հռչակագիրը, որով ազդարարվեց Հայաստանի անկախությունը, նոր հեռանկարներ բացեց Ազգային բանակի ստեղծման հարցում: 1992 թ. հունվարի 28-ին ազդարարվեց բանակի ստեղծումը: Ազգային բանակի անցած 15-ամյա գործունեության եւ բանակաշինության գործունեությանն էր նվիրված երեկ ՀՀ ՊՆ-ի, Երեւանի պետական համալսարանի եւ Վազգեն Սարգսյանի անվան ռազմական ինստիտուտի կազմակերպած հանրապետական գիտաժողովը՝ «Հայկական բանակ-15» խորագրով: Գիտաժողովի մասնակիցները վաղ առավոտյան այցելեցին Եռաբլուր-պանթեոն, ծաղկեպսակներ դրեցին զոհվածների շիրմաքարերին: ԵՊՀ գիտական խորհրդի նիստերի դահլիճում ԵՊՀ ռեկտոր **Արամ Սիմոնյանի** բացման խոսքով ազդարարվեց հանրապետական գիտաժողովի աշխատանքների սկիզբը:

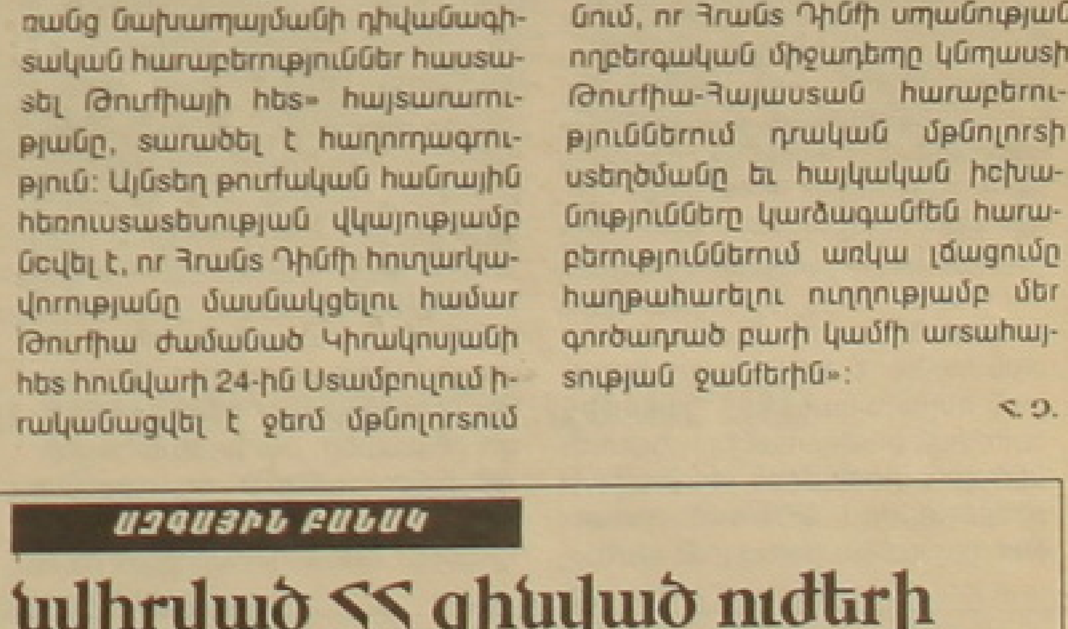

ՀՀ ՊՆ գլխավոր շտաբի պետ, ՊՆ առաջին տեղակալ, գեներալ-գնդապետ **Միքայել Հարությունյանը** իր զեկույցում անդրադարձավ «Հայկական բանակի կազմավորումն ու կառուցվածքը» խորագրով թեմային ու նաեւ մանրամասն ներկայացրեց բանակաշինության գործընթացը: ՀՀ ՊՆ ռազմական ինստիտուտի պետ, գեներալ-լեյտենանտ **Ստեփան Միրզոյանը** իր ելույթում ներկայացրեց հայկական բարձրագույն դպրոցի ստեղծման, ավանդույթների ձեւավորման եւ զարգացման պատմությունը:

Տես էջ 3

Թուրքերը երկվություն ունեն՝ «մի կողմից դատապարտելով ոճիրը, մյուս կողմեն աշխատելով, որ ոճիրը գործվի»

Ասում է Երվանդ Ազատյանը

Հրանտ Դինքի սպանության վերաբերյալ մամուլի արձագանքներին գնահատական տալու առաջարկին ի պատասխան սփյուռքահայ գործիչ, հրապարակախոս Երվանդ Ազատյանը երեկ «Ուրբաթ» ակումբում այդ արձագանքները բաժանեց երեք խմբի՝ Հայաստանի, թուրքական եւ միջազգային մամուլում հրապարակվածների: Հայկականում դրանք մի քիչ ավելի դրամատիկ են եղել, ծանոթ շեշտադրումներով՝ ցեղասպանության հարց, Հայաստան-Թուրքիա հարաբերություններ, Եվրոպական միություն մտնելու Թուրքիայի ցանկություններ եւ այդ ճանապարհին խոչընդոտներ. «Բացի քանի մը հոդվածներից, որոնք ավելի խոհական ու վերլուծական են, ընդհանրապես կգտնեմ զգացական, եւ դա շատ բնական է, երբեմն ալ՝ մի քիչ չափազանցված ժուռնալիստական էֆեկտներով. ադիկա բնական կգտնեմ»: Լրագրողն ավելի կոնկրետացրեց հարցը՝ արդյոք հակաթուրքական հիստերիա նկատե՞լ է Դինքի հետ կատարվածին անդրադարձող հրապարակումներում: «Որոշ չափով՝ այո, որը շատ բնական է, սակայն առողջ չեմ գտնում: Ընդհակառակը, մեզի ավելի խորասուզվելու, հարցերն ավելի սուր կերպով սեւ ու ճերմակով դիտելու պետք է առաջնորդել, քան այն հրավառությունները, որոնք մամուլի մեջ տեղի ունեցան, եւ անոնք շատ բան չեն լուսավորեր դժբախտաբար»:

Թուրքական մամուլը եւս զգացական է արձագանքել, մանավանդ Հայկական հարցի նկատմամբ իրենց ավանդական մոտեցումներով: Օրինակ, «Թերջուման» թերթը լուրը տվել է այսպիսի վերնագրով՝ «Մի հայ է սպանվել՝ Հրանտ Դինքը»: Ըստ Ազատյանի, դա հրձիգություն է պարզապես, Ավստրալիայի մամուլում լույս տեսած այն հոդվածի պես, որտեղ զրպարտանք էր գրված, թե Պապի մահափորձն արած Ահմեդ Ալի Աղջան եւս հայ էր: Բայց թուրքական մամուլի արձագանքը ներքին սպառման համար է, իրենց ծայրահեղական-իսլամական, ֆանատիկ շարժման թափը պահելու ձգտումներով: Եվրոպական մամուլը, ի տարբերություն ԱՄՆ-ում հեռարձակվող անտարբերություն սերմանող CNN-ի, որը կատարվածի հազիվ 1/100-րդը ներկայացրեց, ավելի վերլուծաբար անդրադարձավ կատարվածին, եւ հայ-թուրքական հարաբերությունները «անգամ մը եւս միջազգային լուսարձակի տակ դրվեցան»: Վերջին գնահատականը Եվրոպայում հեռարձակվող CNN-ին էլ էր վերաբերում, որի հեռարձակումները շատ են տարբերվում ամերիկյանից:

Անդրադառնալով այն հարցին, թե Հրանտ Դինքի մահը դատապարտողները այլակերպում են վերջինիս գաղափարները, արդյոք դա բարոյակա՞ն է, Ե. Ազատյանը նշեց, որ Դինքն իր բարեկամն էր, եւ ինքը ծանոթ է նրա գաղափարներին: Դինքն ասում էր, թե Թուրքիան մինչեւ ժողովրդավարական չդառնա, ոչ միայն հայերի, այլեւ մյուս փոքրամասնությունների հարց հնարավոր չի լինի լուծել. չի կարելի միջնադարի մտայնության մեջ ապրող ժողովրդին պարտադրել ընդունելու, որ հայը, ասորին, քուրդը հավասար են Թուրքիայի քաղաքացիների հետ: Թուրքիայի կողմից եվրոպական փաթեթով ներկայանալը արդեն ժամանակավրեպ է, քանի որ Եվրոպան էլ գիտի, թե ինչ կա այդ փաթեթի մեջ ու դժվարացնում է նրա եվրոպական ձգտումները: Իսկ Հրանտ Դինքը Թուրքիո մեջ ապրելով եւ քաղաքական սուր հոտառություն ունենալով, համարձակ արտահայտություններ անելով, ըստ Ազատյանի, միշտ ուզում էր հավասարակշռել իր ասածը: Նա իր բարեկամներին խոստովանել էր, որ սպառնալիքներ կան ընտանիքին, ու թեեւ ինքը վեր էր այդ սպառնալիքներից եւ համարձակ իր մտածածն ասում էր, բայց հավասարակշռում էր դրանք, որ այսօրվա ողբերգությանը չհասնեն. «Առջի օր «Մարմարայի» խմբագիր պարոն Հատտեճյանի հետ կխոսեի, ըսավ. «Հրանտը կհայտներ գաղափարներ, որոնց ժամանակը տակավին չեն եկած Թուրքիո մեջ»: Ե. Ազատյանը տեղեկացրեց, որ շուտով «Ազգում» այս բոլորի մասին լույս կտեսնի իր հոդվածը եւ խոսեց գլխավոր շեշտադրումների մասին, թե Թուրքիո մեջ միջնադարյան օրենքի (քրեական օրենսգրքի 301 հոդված) կիրառումով ստեղծեցին այդպիսի մթնոլորտ, խրախուսեցին եւ գրգռեցին այդ մթնոլորտը, որ այլ, նաեւ ազգությամբ թուրք ազատական գաղափարներ կրողների հետ Դինքի ճակատագիրն էլ ողբերգական ավարտվեց: Շեշտադրումներից մյուսն էլ այն է, թե թուրքերն իրենց քաղաքականությունը միշտ էլ երկվության վրա են կառուցում՝ «մի կողմեն դատապարտելով ոճիրը, մյուս կողմեն աշխատելով, որ ոճիրը գործվի»:

Հնչեց հարց «Ազգի» բաժնեմասը Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանին վաճառելու մասին: Ե. Ազատյանը, որ «Ազգի» հիմնադիրներից եւ բաժնետերերից մեկն է, ասաց. «Չեմ վաճառել: Արա Աբրահամյանը «Ազգին» բարերարություն արեց: Ես այդպես ասողներին (նկատի ուներ ՌԱԿ-ի այլ անդամների հետ իր տարաձայնությունները) ըսի. «Ազգը» չենք վաճառել, մենք բարերար ենք գտել, որն օգնել է, որ «Ազգը» գոյատեւի: Երանի թե այդ ձեւի «չակերտված վաճառք» նաեւ մեր մյուս թերթերն ունենան. Բեյրութի «Զարթոնք» թերթը հունվարի 10-ից չի հրատարակվում, ինչո՞ւ, որովհետեւ անկարող մարդուց ձեռքն է»: Նա նկատեց, որ «Ազգ» թերթը առաջնորդվում է ոչ թե մարդկանցով, այլ սկզբունքներով, եւ այսօր «Ազգը» արժանապատիվ դիրքերում է: «Կմաղթեմ, որ Բեյրութում լույս տեսնող «Զարթոնքն» ալ այդպիսի տիրություն անող խումբ մը ունենար եւ այսօր շարունակվեր», ասաց: «Զարթոնքը» ռամկավարների 70-ամյա օրաթերթն է:

Անդրադարձ եղավ նաեւ Ռամկավար ազատական կուսակցության վերջին շրջանում մամուլում հաճախ շրջանառվող խնդիրներին:

ՄԱՐԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

«Գազպրոմնեւտը» հաստատել է Հայաստանում նավթավերամշակման գործարան կառուցելու մասին տեղեկատվությունը

Ինչպես տեղեկանում ենք «Կոմերսանտ» թերթից, ռուսական «Գազպրոմնեւտ» ընկերությունը հաստատել է նախօրեին թերթի հրապարակած տեղեկությունն այդ ընկերության կողմից Հայաստանում նավթավերամշակման գործարան կառուցելու մասին: Խոսքը Իրանի սահմանի մոտ տարեկան մինչեւ 7 մլն տոննա հզորությամբ գործարանի մասին է, որի արժեքը գնահատվում է 1,7 մլրդ դոլար՝ առանց տրանսպորտային ենթակառուցվածքի: Իսկ ներառյալ երկաթգծի կառուցումը, որով նավթավերամշակումից ստացված արտադրանքի մի մասը պետք է հետ ուղարկվի Իրան, կարժենա եւս 1 մլրդ դոլար: Այսինքն, նախագծի ընդհանուր արժեքը կկազմի մոտ 2,7 մլրդ դոլար:

Թերթը նաեւ տեղեկացրել է, որ սկզբնական շրջանում Հայաստանի նախագահին առաջարկել է կառուցել տարեկան 3-4 մլն տոննա հզորությամբ գործարան, ինչին ռուսական կողմն առաջարկել է ավելի մեծ հզորությամբ գործարանի տարբերակը: Սակայն, վկայակոչելով տարբեր փորձագետների, հրապարակման հեղինակները նշում են, որ նավթատարի եւ երկաթուղու կառուցումը Թավրիզից մինչեւ Մեղրի, որտեղ նախատեսվում է կառուցել գործարանը, տնտեսապես արդարացված չէ: Ըստ այդ փորձագետների, ստացվող նավթամթերքները բավականին թանկ կարժենան: Հետեւաբար նախագծի ապագա մասնակիցները դրանից քաղաքական շահաբաժիններ ստանալու ակնկալիքներ ունեն:

Հայաստանի համար նավթավերամշակման գործարանի կառուցումը կարեւորվում է ռուս-վրացական հարաբերությունների սրված լինելու հանգամանքով: Այդ պատճառով ցանկացած պահի Հայաստանի կապը Ռուսաստանի հետ կարող է խնդրահարույց դառնալ, եւ Հայաստանը կհայտնվի ծանր վիճակում իր ուժեղացող հարեւան Ադրբեջանի առջեւ: Գործարանը, հրապարակման հեղինակների կարծիքով, թույլ կտա Հայաստանին որոշակիորեն պահպանել իր դիրքերը տարածաշրջանում: Իրանի համար այդ գործարանի կառուցումը կարեւոր է, եթե ԱՄՆ կողմից ռմբահարվեն այդ երկրի նավթավերամշակման այդ գործարանները: Հայաստանի տարածքում գտնվող գործարանը նման ռմբակոծման, ենթադրվում է, որ չի ենթարկվի:

Ռուսաստանը կարող է որոշակի խնդիրներ ունենալ ԱՄՆ հետ, բայց վերջինս չի կարող ֆորմալ առումով ոչ մի պահանջ առաջադրել Հայաստանի տարածքում կառուցվելիք գործարանի դեմ: Եզրակացնում է «Կոմերսանտը»:

Ա. Մ.

Ո՞ւմ են ուզում ԼՂՀ նախագահ տեսնել արցախցիները

Այս տարվա հունիսին ԼՂՀ-ում սպասվում են նախագահական ընտրություններ: Արցախյան երկու կազմակերպություն՝ «Բաց հասարակություն» ՀԿ-ն եւ «Միասնություն» միությունը 30 մարդու շրջանում հասարակական հարցում է անցկացրել՝ փորձելով պարզել ընտրությունների հետ կապված մի քանի հարց: «Հնարավո՞ր են ազատ, արդար եւ թափանցիկ ընտրություններ» հարցին դրական է պատասխանել 109 մարդ, բացասական՝ 139-ը, 52-ը դժվարացել է պատասխանել:

ԼՂՀ ապագա նախագահի ո՞ր դիրքորոշումն է ընդունելի Ղարաբաղի ճակատագրի հարցում. ԼՂՀ անկախությանը հակված թեկնածուին նախապատվություն է տվել 109 մարդ, Հայաստանի հետ վերամիավորումը կարեւորել է 56-ը, անկախությունը որպես միջանկյալ փուլ Հայաստանի հետ վերամիավորման ճանապարհին՝ 82 հարցվող: Հաշտեցման դիրքորոշում ունեցող ԼՂՀ նախագահի կողմնակից է ընդամենը 3 մարդ, փոխզիջումներին համաձայն է 5 հոգի, ցանկացած գնով կայունության եւ խաղաղության կողմնակից թեկնածուին համապատասխանաբար 9 եւ 19 խրախուսողներ են եղել, տարածաշրջանային տնտեսական համագործակցության կողմնակիցները 3-ն են, իսկ 8 մարդ դժվարացել է պատասխանել:

Կարծում ենք՝ այս տրամադրությունները արտացոլում են նաեւ ԼՂՀ հիմնահարցի լուծման նկատմամբ տրամադրվածությունը:

Ավելի հետաքրքրական են հարցվողներին առաջարկվող «Ո՞ւմ կցանկանայիք տեսնել ԼՂՀ նախագահի պաշտոնում» հարցի պատասխաններում նշված անունները ու թվերը: Նախ՝ 100 մարդ չի կարողացել նշել արժանի անուն: Ազգային անվտանգության վարչության պետ Բակո Սահակյանին նշել է 34, ԱԺ նախագահ Աշոտ Ղուլյանին՝ 31, փոխարտգործնախարար Մասիս Մայիլյանին՝ 26, ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանին՝ 18, ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին՝ 16, ԼՂՀ պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանին՝ 10, ԼՂՀ ԱԺ «ՀՅԴ-Շարժում» խմբի ղեկավար Արմեն Սարգսյանին՝ 8, ԼՂՀ պաշտպանության նախկին նախարար Սամվել Բաբայանին՝ 5 մարդ:

Մ. Խ.

Սերգեյ Աբրահամյանը դեռ չի որոշել ինչպես մասնակցել ընտրություններին

Ըստ երեկ «Ազատություն» ռադիոկայանի երեկ տարածած տեղեկության, Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ, գործարար Արա Աբրահամյանի եղբայրը՝ ԱԺ պատգամավոր Սերգեյ Աբրահամյանն առաջիկայում իբր ընդգրկվելու է Հանրապետական կուսակցության ընտրացուցակում: Նույն աղբյուրի փոխանցմամբ, Արա Աբրահամյանը եւ նրա գլխավորած Ռուսաստանի հայերի միությունը Հայաստանի խորհրդարանական ընտրություններում իբր աջակցելու են Հանրապետական կուսակցությանը եւ Սերժ Սարգսյանին:

«**Ազգը**» փորձեց տեղեկությունը ճշտել ներկայումս ԱՄՆ-ում գտնվող Արա Աբրահամյանից, նրա հետ հեռախոսակապ հաստատել չհաջողվեց, սակայն «**Ազգի**» հետ զրույցում Արա Աբրահամյանի եղբայր, ԱԺ պատգամավոր Սերգեյ Աբրահամյանը նշեց, որ դեռեւս չի որոշել, թե ինչ կերպ է մասնակցելու ընտրություններին եւ չունի որեւէ տեղեկություն, թե Արա Աբրահամյանը պատրաստվում է սատարել Հանրապետական կուսակցությանը:

Ա. Հ.

«Մասաղիսի գործով» վճռաբեկ դատարանի որոշումը հասել է դատախազություն

«Մասաղիսի գործով» ցմահ ազատազրկման դատապարտված զինծառայողներին ազատ արձակելու վերաբերյալ վճռաբեկ դատարանի որոշման դեմ սպանված զինծառայողներից մեկի՝ Ռոման Եղիազարյանի հարազատների նախորդ օրվա մամուլի ասուլիսից հետո վճռաբեկ դատարանը մամլո հաղորդագրությամբ տեղեկացրեց, որ այդ որոշումը օրենքով սահմանված կարգով երեկ ուղարկվել է ՀՀ գլխավոր դատախազություն ու բողոք ներկայացրած անձանց: Համաձայն որոշման, «Նախաքննության մարմինը, առաջին ատյանի ու վերաքննիչ դատարանները թույլ են տվել ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 17-րդ, 107-108-րդ հոդվածների, 311-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 358-րդ հոդվածի եւ 398-րդ հոդվածի 6-րդ մասի պահանջների խախտումներ, որոնք քրեադատավարական օրենքի էական խախտումներ են, ազդել են դատավճռի օրինականության վրա եւ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 406-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն, հիմք են առաջին ատյանի եւ վերաքննիչ դատարանների դատավճիռները բեկանելու համար: Քանի որ թույլ տրված քրեադատավարական օրենքի էական խախտումները, որոնք ազդել են գործի օբյեկտիվ, բազմակողմանի եւ լրիվ քննության վրա, չեն կարող վերացվել դատական քննության ժամանակ, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 421-րդ հոդվածի 3-րդ մասի հիման վրա՝ Ռազմիկ Սարգսյանի, Մուսա Սերոբյանի եւ Արայիկ Զալյանի վերաբերյալ դատավճիռները ենթակա են բեկանման՝ գործը նոր նախաքննության ուղարկելով»:

Նշյալ անձանց նկատմամբ ընտրված խափանման միջոց կալանքը վճռաբեկը վերացրել է հետեւյալ պատճառաբանությամբ. «Շուրջ 3 տարի նրանք գտնվել են անազատության մեջ, այդ ընթացքում կատարվել են նախաքննություն, 2 դատական քննություն, հավաքվել են բավականին ապացույցներ, որոնց պայմաններում նրանց ազատ մնալը չի խոչընդոտում գործի ճշմարտության բացահայտմանը»:

Ռ. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատւութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ **Անդրադարձ**

Անցած տարի Հայաստանում սոցիալական անապահովության համակարգում հաշվառվել էր 182 հազար ընտանիք, որից ընտանեկան նպաստ ստացել է 130 հազարը: Այս տարվա փաստագրումը դեռեւս ընթացքի մեջ է: Երեկվա ասուլիսում աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության սոցիալական աջակցության վարչության պետ Աստղիկ Մինասյանն ընդգծեց, որ առավել բարձր միավորներ ունեցողները յուրաքանչյուր երեխայի հաշվարկով 500 դրամ ավելի կստանան:

2007 թվականի սոցիալական ամենաուշագրավ իրադարձությունը, թերեւս, կարելի է համարել յուրաքանչյուր երրորդ, չորրորդ եւ հաջորդ երեխաներից յուրաքանչյուրի ծննդյան դեպքում 200 հազար դրամի միանվագ վճարումը: Սակայն դա վերաբերում է միայն համակարգում հաշվառված ընտանիքներին, որոնց ներից մեկում արդեն ներկայացրել ենք մասնագետների տագնապն առ այն, որ եթե ծնելիության անկման նույն դաժան միտումները շարունակվեն, 50 տարի հետո մեր բնակչությունն առանց որեւէ աղետի ու պատերազմի, 1,5 մլն կդառնա:

Ծնելիության անկումը պիտի որ ազդանշան դառնա ուշադրությունը բեւեռելու 3 եւ ավելի երեխաներ ունեցող բազմազավակ ընտանիքների առաջացմանը: Եվ 200 հազար դրամի

Հունվարից յուրաքանչյուր երրորդ եւ հաջորդ երեխաների ծննդի դեպքում անապահով ընտանիքին 200 հազար դրամ կտրվի

Սակայն պետք է խթանել ոչ միայն անապահով ընտանիքների աճը

տիճանաբար նվազում են այս համակարգում ընդգրկվելու համար դիմողները: Միայն այս տարի անցած տարվա համեմատ 10-15 հազարով կրճատվել է նրանց թիվը: Կամ մարդիկ ավելի իրազեկ են դարձել եւ իրենք իրենց սոցիալական կարգավիճակը կարողանում են ճիշտ գնահատել եւ դիմելն ավելորդ են համարում, կամ չեն վստահում հայրենի իշխանություններին: Համենայն դեպս, 7-8 տարվա ընթացքում դիմող ընտանիքների թիվը 450 հազարից դարձել է 180 հազար: Դիմողների մեջ ակնհայտորեն սկսել են գերակշռել իսկապես աղքատ ընտանիքները:

2007 թվականին ընտանիքների անապահովության գնահատման սահմանային միավորը կմնա նույնը՝ 33: Այսինքն, 33 եւ ավելի բարձր միավոր ունեցողները դարձյալ ընտանեկան եւ այլ կարգի նպաստներ կստանան: Ընտանիքի անդամի մահվան դեպքում 25 հազար դրամ նպաստի վճարումը եւս անփոփոխ է մնացել:

Այս տարի փոփոխվել է միայն նպաստի բազային չափը՝ չափահաս եւ անչափահաս երեխաներ ունեցող ընտանիքների համար: Մինչեւ 18 տարեկան երեխաներ չունեցող ընտանիքներում բազային միավորը 7000-ից 7500 է դարձել, իսկ անչափահաս երեխաներով ընտանիքներում մնացել է նույնը՝ 7500 դրամ:

33,01 մինչեւ 37, 37-40, 40,01 միավոր եւ սահմանային ավելի անապահովության միավորը 0-ից բարձր է: Նորույթն առաջինը կիրառվել է միանգամից 4 երեխա ծննդաբերած Երեւանցի ընտանիքի համար: Այս ընտանիքը կրկնակի վճար է ստացել՝ ամեն երեխայի համար 35 հազարական միանվագից բացի, նաեւ 3-րդ ու 4-րդ երեխաների համար 200 հազարական դրամ: Նախարարի հանձնարարությամբ նրանց հանդեպ կիրառվելու է սոցիալական աջակցության առանձին մեխանիզմ եւս: 2005 թվականին հանրապետությունում 3 եւ ավելի երեխաներ ունեցող ընտանիքների թիվը 5000-ից մի քիչ ավելի է եղել, 2003 թվականին ծնվել է 35 հզ. 793 երեխա, 2004-ին 34 հազար 720, 2005-ին 37 հազար 499: Այս թվերը ցավոք, քիչ են տարբերվում, ծնելիության խրճուկ ցուցանիշները չեն փոխվում, եւ համարյա ճշտորեն համընկնում են պետբյուջեից այս ուղղությամբ հատկացումների կանխատեսված չափերը:

2007-ի առաջին եռամսյակում վերջապես կառավարության գերակա ծրագրերի մեջ է հայտնվել ժողովրդագրական քաղաքականության հայեցակարգի մշակումը, որը ենթադրվում է, որ որոշ փոփոխություններ կմտցնի սոցիալական աջակցության մինչ այժմ տարեկան գործող ծրագրերում:

Հայաստանում ընտանիքների պտղաբերության գործակիցն ընդամենը 1,4 տոկոս է, այսինքն ընտանիքների անգամ պարզ վերարտադրություն չկա: Մեր նախորդ հրապարակումնպաստ վճարվի բոլորին, ոչ միայն անապահով ընտանիքներին, եթե այստեղ ծնվում է 3-րդ, 4-րդ երեխան:

Այս տարի չի գործի նաեւ օրենսդրական այն անհեթեթությունը, որի պատճառով միայնակ կենսաթոշակառուների թոշակը նույնիսկ 1000 դրամով ավելանալու հետեւանքով շատերը դուրս մղվեցին ընտանեկան նպաստների համակարգից: Կառավարական նոր որոշմամբ կենսաթոշակի միջին հաշվով մինչեւ 2500 դրամի աճը որեւէ ներգործություն չի ունենա այդ մարդկանց նպաստ ստանալու իրավունքի վրա:

Սոցիալական ոլորտի հաջորդ փոփոխությունը տարեսկզբից 4 քաղաքային համայնքների հանձնումն էր սոցիալական ծառայությունների տարածքային գործակալություններին: Այդ քաղաքներում եւս Երեւանի նման սոցիալական ծառայությունները կմատուցվեն համայնքային մակարդակով: Ակնկալվում է, որ դրանք ավելի կմոտենան բնակչությանը, եւ նրանց աշխատանքն արդյունավետ կլինի: Սակայն այստեղ աշխատողները համայնքային ծառայողներ են համարվում, այն դեպքում, երբ մարզային մակարդակով նույն ծառայությունը մատուցողները քաղծառայողներ են համարվում, եւ որոշակի պաշտոնի նշանակվելու համար քննական գործընթացներ պիտի անցնեն: Նրանց աշխատավարձերի միջեւ եւս զգալի տարբերություն կա, թեեւ նրանք նույն աշխատանքն են կատարում:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿ

Գիտաժողով նվիրված ՀՀ զինված ուժերի 15-ամյակին

1-ին էջից

Լիագումար նիստի ընդմիջմանը ցուցադրվեց «Տիգրան Մեծ. հայրենապաշտ տիրակալ» կինոնկարը, որում ներկայացված են Տիգրան Մեծ թագավորի գործունեությունը, պատմական փաստեր եւ վավերագիր նյութեր: 50 րոպեանոց արժեքավոր ֆիլմը շատ կարեւոր նյութ է, որով լիարժեք բացահայտվում է «Ծովից ծով Հայաստան»-ի պատմական փաստը: Համալսարանի գրադարանում բացված գրքերի ցուցահանդեսում ներկայացված էր հայոց բանակին, հայ զինվորին եւ զինվորականներին նվիրված 60 կտոր գրականություն: Գիտաժողովի եզրափակիչ լիագումար նիստից հետո խնդրեցի գեներալ-գնդապետ Միքայել Հարությունյանին պատասխանել «Ազգի» հարցերին:

- **Պրն Հարությունյան, դուք ձեր ելույթում նշեցիք հայոց բանակի կայացած ու կայուն գործունեության մասին: Կա՞ն արդյոք այնպիսի խնդիրներ, որ դեռ նախարարությունը չի կարողացել լիովին իրականացնել:**

- Գիտեք, բանակը քարացած մարմին չէ եւ միշտ իր զարգացման տեղը ունի: Մեր բանակն ընդամենը 15 տարեկան է, եւ եթե ասենք, որ այդ ընթացքում մենք շատ բան ենք կարողացել անել, հազիվ թե: Իհարկե, կան նաեւ բացթողումներ, չլուծված խնդիրներ, որ պետք է լուծենք: Մենք ամեն ինչ անում ենք, որ մեր բանակը համահունչ լինի համաշխարհային չափանիշներին եւ հենց դրանք էլ ներդնենք մեր հայոց բանակում: Պաշտպանական բարեփոխումների իրականացման ոլորտում հիմնական ու առաջնահերթ ուղղություններ են ազգային անվտանգության ռազմավարությունն ու պաշտպանության հայեցակարգը, որոնք սահմանում են զինված ուժերի եւ այլ կառույցների դերն ու նշանակությունը պետության անվտանգությունն ապահովելու գործում:

- **Փոխնախարար Արթուր Աղաբեկյանը հրաժարական է ներկայացրել եւ որոշել է քաղաքականությամբ զբաղվել 1996 թ.-ից ՀՅԴ-ի սառեցրած անդամակցությունը վերականգնելով: Գաղտնիք չէ, որ ՀՅԴ մշտապես ձգտել է ՀՀ ՊՆ-ի պորտֆելին տիրանալ, պրն Աղաբեկյանի հրաժարականը եւ ՀՅԴ վերադառնալը այդ նպատակն ունի՞, ինչ եք կարծում:**

- Ճիշտ կլիներ, որ այդ հարցին պրն Աղաբեկյանը պատասխաներ, սակայն ես համամիտ չեմ, որ դա շարունակություն կարող է ունենալ, որովհետեւ ԶՈՒ-ում բոլոր գեներալները, սպաները այսօր իրենց տեղերում են եւ իրենց պարտականություններն են կատարում: Ես համոզված եմ, որ մենք որեւէ դժվարության առաջ չենք կանգնի: Բանակը քաղաքականության հետ կապ չունի: Եթե մեր գործընկերը այդպես է որոշել, ապա ես ցանկանում եմ, որ քաղաքական դաշտում պրն Աղաբեկյանը իրեն զգա այնպես, ինչպես եղել է բանակում: Միգուցե քաղաքական կյանքում նա իրեն ավելի լավ զգա: Նա հրաշալի փոխնախարար էր, լավ ընկեր, իսկ նախարար կդառնա, թե չէ, ժամանակը ցույց կտա:

Խոշոր հարկատուների ցանկում բոլորը չեն խոշոր հարկեր վճարում

1-ին էջից

Նրան հաջորդող ընկերության՝ ծխախոտ ներկրող «Պարեւ-Արմենիայի» (սեփականատեր Խաչատուր Սուքիասյան) պետական բյուջե վճարած գումարը կազմել է 7 մլրդ դրամ: 8-րդ տեղում է «Հայաստանի էլեկտրական ցանցերը»՝ 5,2 մլրդ դրամ: Հաջորդը «Մալեխ գրուպ» ընկերությունն է (սեփականատեր Սամվել Ալեքսանյան)՝ 5 մլրդ դրամ: Նշենք, որ այս ընկերությունը ինչպես եւ նույն սեփականատիրոջը պատկանող, ցուցակում 134-րդ տեղը զբաղեցրած «Ֆլեշ»-ը» իրականացնում է շաքարավազի ներկրում: Ընդ որում, վերջինիս ծավալները նվազում են ի հաշիվ առաջինի: Որեւէ պարագայում, Սամվել Ալեքսանյանը, հաջողությամբ օգտագործելով օրենքով տրված հնարավորությունը, կարողանում է խուսափել շահութահարկի վճարումից: «Մալեխ գրուպի» վճարած շահութահարկը կազմել է ընդամենը 14 մլն դրամ: Եվ վերջապես տասնյակը եզրափակում է «Գրանդ տոբակոն» (սեփականատեր Հրանտ Վարդանյան) 4,4 մլրդ դրամ ցուցանիշով: 11-րդ տեղում Հրանտ Վարդանյանին պատկանող մյուս ընկերությունն է «Ինտերնեյշնլ Մասիս տաբակը»՝ 4,2 մլրդ դրամ ցուցանիշով:

Այս անգամ եւս խոշոր հարկատուների 2006 թ.-ի ցանկում քիչ չեն արտառոց փաստերը: Օրինակ՝ Հայաստանի ամենախոշոր գործարարը համարվող Գագիկ Ծառուկյանին պատկանող ընկերությունները շարունակում են համեստ դիրքեր զբաղեցնել: Մասնավորապես «Մուլտի գրուպ կոնցեռնը» վճարել է 203 մլն դրամ եւ ընդամենը 238-րդն է, «Մուլտի գազը»՝ 245 մլն դրամ եւ 182-րդ տեղը, «Արարատցեմենտը»՝ 412 մլն դրամ եւ 107-րդ տեղը: Մեկ այլ օլիգարխի՝ Միխայիլ Բաղդասարովին պատկանող «Միկացեմենտը» 150-րդ տեղում է իր վճարած 306 մլն դրամ հարկերով: Ընդ որում, «Միկացեմենտն» այս տարի շահութահարկ չի վճարել ընդհանրապես:

Հետաքրքրական են էլեկտրոնային ապրանքներ ներկրող երկու առաջատար ընկերությունների՝ «Արայի» եւ «Զիգզագի» ցուցանիշները: Եթե «Արայի» վճարած 824 մլն դրամ ընդհանուր հարկային մուտքերից 101 մլն դրամը շահութահարկն է, ապա «Զիգզագի» 1 մլրդ 150 մլն դրամ հարկերից ընդամենը 58 մլն դրամն է կազմում շահութահարկը: Վերոնշյալ ցուցանիշների դեպքում ինչպե՞ս կարող է «Զիգզագի» շահույթը գրեթե կրկնակի փոքր լինել, քան նրա մրցակից «Արային», մեղմ ասած անհասկանալի է: Տարօրինակ է նաեւ Հայաստանում ոսկու արդյունահանմամբ եւ մշակմամբ զբաղվող «Արարատի ոսկու արդյունահանման ձեռնարկության» վճարած ընդամենը 334 մլն դրամը եւ 132-րդ տեղը: Ընդ որում, ոսկի արդյունահանող ձեռնարկության շահութահարկն ու եկամտահարկը կազմել են 34 մլն դրամ:

Իրենց ոլորտներում խոշոր ընկերություններ «Գրիար» (շինարարություն), «Մակրո Երեւան» (առեւտուր եւ զանգվածային սպառման ապրանքների ներմուծում), «Երեւանի ալրաղաց» (հացամթերքներ) զբաղեցնում են համապատասխանաբար 239,240 եւ 243-րդ տեղերը, իսկ նրանցից յուրաքանչյուրի վճարած հարկերի գումարը գտնվում է 200 մլն դրամի սահմաններում: «Շանթ» պղպղակի արտադրության ընկերությունը, որը նաեւ գերիշխող դիրք ունի այդ ապրանքային շուկայում, վճարել է 170 մլն դրամ, որից միայն մոտ 17 մլն դրամ շահութահարկ ու եկամտահարկ եւ զբաղեցնում է 277-րդ տեղը: Զանգվածային սպառման ապրանքների մեկ այլ խոշորագույն ներմուծող «Դերժավա-Ս» ընկերությունը, չնայած ընդհանուր առմամբ վճարել է 577 մլն դրամ եւ զբաղեցնում է 79-րդ տեղը, բայց դարձյալ նրա կողմից վճարվել է շատ քիչ շահութահարկ՝ 26 մլն դրամ: Նրան հաջորդող «Ձեռնուկ գրուպը» վճարել է 576 մլն դրամ, իսկ մյուս հանքային ջուր արտադրողները ընդհանրապես բացակայում են ցանկում:

Բուհերը դարձյալ շատ դեպքերում ավելի մեծ հարկեր են վճարում, քան այն ընկերությունները, որոնք, դատելով նրանց գործունեության ոլորտներից եւ ծավալներից, անհամեմատ ավելի քիչ են հարկեր վճարում: Օրինակ՝ Երեւանի պետական համալսարանին (109-րդ տեղ) իրենց վճարած հարկերով զիջում են վառելիք ներկրող «Ագրոպեստրոլ սերվիսը», արդեն հիշատակված «Արարատի ոսկու արդյունահանման ձեռնարկությունը», «Արմավիա ավիաընկերությունը», «Հրազդան համալիր վարձակալական ձեռնարկությունը» («Հրազդան» տոնավաճառ), իսկ Երեւանի պետական բժշկական համալսարանին (149-րդ տեղ)՝ «Միկացեմենտը», «Եվրոմոթորսն» ու «Արարատ մոթորսը», «Գրեյթ Վելլին», «Երեւանի Արարատ կոնյակի-գինու-օղու կոմբինատը» եւ ուրիշներ:

Մանրածախ առեւտրում ստվերային շրջանառության մեծ ծավալների մասին է խոսում այն փաստը, որ 300 խոշոր հարկատուների ցանկում ընդգրկված են միայն 3՝ Մալաթիայի, Հրազդան մարզադաշտի հարեւանությամբ եւ «Փեթակ» տոնավաճառները, Հայաստանում գործող 80 տոնավաճառներից: Այս ոլորտը շարունակում է գրեթե ամբողջությամբ դուրս մնալ հարկային դաշտից, չնայած դրանք հարկման բերելուն կոչված կառավարության ընդունած որոշումների եւ խորհրդարանի ընդունած օրենքի: Բացակայում են նաեւ խոշոր սուպերմարկետները՝ «Սաս», «Սթար» եւ այլն, խոշոր ռեստորանները՝ շնորհիվ ոչ մի կերպ չարդարացված հաստատագրված վճարի տեսքով հարկման: Հյուրանոցներից միայն երկուսն են՝ «Արմենիան» եւ «Երեւանը»: Շինարարության ոլորտը գրեթե բացակայում է, եւ հույս կա, որ օրենսդրական փոփոխությունից հետո գոնե այս տարի այս ոլորտից հարկային մուտքերի ավելացման միտում կնկատվի: Սակայն, ընդհանուր առմամբ, դժբախտաբար, անցյալ տարի հարկահավաքման առումով արմատական տեղաշարժ չգրանցվեց:

Չնայած հարկային մուտքերը տարեցտարի ավելանում են, բայց դա տեղի է ունենում առավելապես տնտեսական աճի եւ ոչ թե ստվերի կրճատման հաշվին: Այս տարի նախատեսված մուտքերն ապահովելու դեպքում անգամ կարելի է խոսել միայն որոշակի դրական տեղաշարժի, բայց ոչ երբեք կտրուկ առաջընթացի մասին:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Դատարկ էջ Հրանտ Դինքի համար

Գերմանիայում լույս տեսնող թերեւս ամենալուրջ շաբաթահանդեսում «Դի Ցայթում» այս շաբաթ լույս տեսած այս հոդվածը մեզ է ուղարկել Բոխումի համալսարանի սփյուռքի եւ ցեղասպանության հետազոտությունների ինստիտուտի տնօրեն Միհրան Դաբաղը: Թարգմանաբար հրատարակում ենք այն՝ մասնավորապես իր ոչ շաբլոն ընդհանրացումների ու քննարկումների համար:

Թուրքիայի դրոշով ծաղկեպսակ դնենք Հրանտ Դինքի գերեզմանին: Թուրքիայում եւ Եվրոպայում թուրք համայնքը սգի մեջ է, հայտարարում է, թե ցնցված է խոսքի ազատության դեմ կատարված «նողկալի» ոճրից: Հրանտ Դինքի մահվան կապակցությամբ ցավ արտահայտելը դյուրին է: Արվում են մամլո հայտարարություններ, կազմակերպվում սգո հսկումներ, նախատեսված են բողոքի երթեր, տարածվում են Հրանտ Դինքի լուսանկարներ՝ բազմացված 10x15 չափի թղթի կտորների վրա: Բլուզներին եւ բաճկոններին ամրացվող այդ նկարները խորհրդանշում են սգավոր համայնքի միասնությունը: Ներկայումս խոսվում է քաղաքական հիշողության կարեւորության մասին, որը պետք է կրճատի տարբերությունները, որպեսզի դիմակայենք ապագայի խնդիրներին՝ ահաբեկչությանը, կլիմայի փոփոխմանը եւ էներգակիրների պակասին:

Նա մեզանից մեկն էր: Գուցե հոգու խորքում լրագրող Հրանտ Դինքը դրան չէր հավատում: Բայց Հրանտ Դինք մարդը հավատում էր: Նա ընդունում էր իրեն ուղղված առաջարկները: Նա չստուգեց քննադատությամբ հանդես եկող թուրք մտավորականների համերաշխության խոսքերը, ընդունեց պատմությունից դուրս համերաշխվելու խոսքերը եւ նույնիսկ Գերմանիայի կառավարության եւ կուսակցությունների ռեստորանային հրավերները, Լեման լիճ եւ Պետերսբերգ այցելելու հրավերները: Նա իրեն միանգամայն ապահով էր զգում միջազգային ճանաչման պայմաններում: Հրանտ Դինքը իր համաձայնությունը տվեց քաղաքական «երկխոսության» պայմանով, ասելով. «Ազգային պատասխանատվության փոխարեն խոսենք ընդհանուր համերաշխության մասին»: Եթե ապրեր գոնե եւս տասը տարի, թերեւս կարողանար արձանագրել, որ ինքը երբեք չի եղել «նրանցից մեկը»: Գուցե տեսներ, որ չկա երկխոսություն առանց ճշմարտության նախնական ճանաչման: Թերեւս ինքը հայտնաբերեր, որ իրենց քաղաքական նպատակներով իրեն օգտագործողները իրեն չէին պաշտպանում: Բայց իր մահից հետո նա իրավունք ստացավ ընդունվելու թուրքական համայնքի հիշողության մեջ, որը նրա անունը որպես միջոց օգտագործեց Թուրքիայի «թափանցիկությունը» ապացուցելու համար: Եվրոմիությանը Թուրքիայի անդամակցության հնարավորությունն ապացուցելու նպատակով Հրանտ Դինքին իրենց սեղանի մոտ հրավիրած թուրք մտավորականների խումբը արդեն իրավահաջորդներ նկատի ունի: Թուրքիայի ժողովրդավարական ունակությունների նոր ապացույցները այսուհետեւ պետք է ներկայացնեն թուրքերը՝ գրականության մի Նոբելյան մրցանակակիր, մի թուրք կին գրող. բավականաչափ հեռանկարներ կան երկրի նկարագրին վնաս չպատճառելու համար: Այո, Հրանտ Դինքի սպանությունը հնարավոր է դրականորեն միահյուսել այդ քաղաքականության նկարագրին:

Հրանտ Դինքը զոհ դարձավ երեք գնդակի, ինչպես զոհն էր երեք դժբախտությունների: Առաջին, նա հավատի զոհ է որպես ցեղասպանության վերհուշից ձերբազատվել փորձող հայ, եւ այդ հավատն ինքնին ժխտվեց բուն սպանությամբ: Երկրորդ, զոհ է այն իմաստով, որ Եվրոպայի մեծ քաղաքներում իր անունը տվող եւ սուգը թուրքական համարող ցուցարարները թույլ չեն տալիս նույնիսկ, որ որպես հայ նա տեղ ունենա Թուրքիայում: Երրորդ դժբախտությունն այն է, որ նրան «Թուրքիայի մշակութային խառնուրդի» տիպար դարձրած քաղաքական ուժերը ողբում են ոչ թե հային, այլ իրենց կատարած ներդրումը. դա հատկապես բացահայտ է Գերմանիայում:

Այսպիսով, Հրանտ Դինքը դարձավ այն, ինչ ուզում էր դառնալ. հայոց պատմության մի զոհ: Մերժված «համակեցության», մերժված հիշողության եւ մերժված ճանաչման զոհ:

Հրանտ Դինքի գերեզմանին պակասում է մեկ ուրիշ պսակ եւս. չկա հայկական դրոշ, որ դնենք այնտեղ: Չկա նույնիսկ խորհրդանշական հուշ ծաղիկ, որը կկարողանայինք նրան նվիրել: Թերեւս կա միայն սպիտակ թղթի մի կտոր: Մի դատարկ էջ այն բոլոր էջերի փոխարեն, որոնք նա այլեւս չի կարողանա լցնել: Դատարկ էջ Թուրքիայի պատմության, Արեւմտահայաստանի եւ 1915-16 թթ. ցեղասպանության պատմության թուրքական դասագրքերում պակասող բոլոր էջերի դիմաց:

Այսպիսով, Հրանտ Դինքը, որը երազում էր «լինել նրանցից մեկը», իր մահով դարձավ «մեզանից մեկը»: Քանզի թուրքական հասարակությունը, որտեղ 100 տարուց ավելի պայքարում են մշակութային եւ իրավական, լեզվական եւ տարածքային, ճանաչողական եւ պատմական սերտ միասնության համար, անզորեն ապացուցում է իր անփոփոխականությունը եւ անթափանցելիությունը:

Կյանքը մեզ միայն փոխ է տրված, այն մեզ չի տրված:

Այդուհանդերձ, լինելով ավարտված պատմության մասնակիցը, այն համայնքի անդամը, որը չպետք է ապրեր մեր օրերում, ինչպե՞ս կարելի է չհավատալ կյանքի նվեր լինելուն, ապագայի հանդեպ հույսեր չունենալ: Հրանտ Դինքի սպանությունը մեզ նաեւ հստակորեն ցույց տվեց, որ մեր կյանքը փոխատվություն է, որ հայկական սփյուռքը մեր օրերում խարսխված է մնում իր տառապալի պատմությանը, որը հալածանքների եւ կորուստների, հավատքի եւ հույսի մերժման պատմություն է:

Հրանտ Դինքի սպանությանը պատասխանելու համար հարկավոր է տալ մի հակիրճ ձեւակերպում: Բավական է չորս բառ, որոնք վերապրողները, նրանց զավակներն ու թոռները ասում են վերջին հարյուր տարիներին. «Մենք երբեք չենք մոռանա»:

ԼԵՍ ԿԻՐՇՏԱՅՆ

«Դի Ցայթ» շաբաթաթերթ

Բրիտանացի լրագրող Ռ. Ֆիսքի ուշագրավ դասախոսությունը Միչիգանի համալսարանում

«Միջին Արեւելքում տեղի ունեցող ներկայի իրադարձություններն աննախադեպ չեն, մինչդեռ այսօրվա դերակատարները հաճախ են կրկնում անցյալի սխալները»: Մոտավորապես վերոհիշյալ մտքերն է հնչեցրել բրիտանացի հանրահայտ լրագրող Ռոբերտ Ֆիսքը Միչիգանի համալսարանում 350 հոգանոց լսարանի առջեւ: Նա ընդգծել է նաեւ, թե քաղաքական գործիչները պետք է հասկանան, որ պատերազմները առաջին հերթին տառապանք ու մահ են նշանակում, ոչ թե հաղթանակ կամ պարտություն:

Ողջ աշխարհում համբավ ունեցող լրագրողն անդրադարձել է նաեւ Հայոց ցեղասպանությանը: Նույն թեմային մեկ գլուխ ծավալով անդրադարձ է եղել նաեւ նրա «Առաջին ողջակեզը» վերնագրված գրքում: Բեյրութում բնակվելու երեսուն տարիների ընթացքում Ֆիսքը հարցազրույցներ է վերցրել ցեղասպանությունը վերապրած բազմաթիվ մարդկանցից, փաստաթղթեր է հավաքել, նաեւ այցելել է ցեղասպանության պատմական վայրեր: Ռ. Ֆիսքը հայտնել է, որ իր գիրքը, ներառյալ Հայոց ցեղասպանության մասին գլուխը, թարգմանվում է թուրքերեն: Ենթադրվում է, որ գրքի թարգմանիչն ու հրատարակիչը կանչվելու են Թուրքիայի դատարան 301-րդ հոդվածի հիմքով՝ թրքությունը ստորացնելու մեղադրանքով: Թեեւ Ռ. Ֆիսքը թուրքահպատակ չէ եւ չի բնակվում այդ երկրի սահմաններում, նա որոշել է Թուրքիայի հրավերի դեպքում մեկնել այնտեղ եւ կանգնել թուրքական դատարանի առջեւ:

Ռ. Ֆիսքը մեկուկեսժամյա իր դասախոսության ընթացքում անդրադարձել է նաեւ արեւմտյան լրատվամիջոցների մասնագիտական անթույլատրելի հնարքներին, որոնց հետեւանքով համաշխարհային իրադարձությունները խեղաթյուրված են ներկայացվում:

Խիստ հետաքրքրական այս դասախոսությունն ամփոփվել է «Հանուն քաղաքակրթության մեծ պատերազմը. Միջին Արեւելքի նվաճումը» եւ «Ցավակցել ազգին. Լիբանանի առեւանգումը» գրքերում:

Ս. Ս.

ԵՐԵՎԱՆ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒՑ ՀԵՏՈ

Թուրք լրագրողի օրագրից: Վերադարձ դեպի եկեղեցիները

Խաղաղության հաստատմանը նպաստող նախաձեռնությունների կովկասյան կենտրոնը Հայաստանում բրիտանական դեսպանատան աջակցությամբ դեկտեմբերին Երեւան էր հրավիրել մի խումբ թուրք լրագրողների, որոնց թվում Նուրսուն Էրելը գրել է իր տպավորությունները «The New Anatolian» թուրքական թերթի դեկտեմբերի 13-ի համարում: Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացնում ենք այդ հոդվածի առաջին մասը նույնությամբ, առանց ուղղումների եւ մեկնաբանության:

Հյուսիսարեւելյան մեր հարեւան Հայաստանը, որի հետ Թուրքիան հետեւողականորեն մերժել է դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատել, իսկական առեղծված էր մեզանից շատերի համար: Իմ երկրորդ այցելությունն էր, բայց վստահ էի, որ կգտնեմ պատասխաններն այն հարյուրավոր հարցերի, որոնք դեռեւս զբաղեցնում էին իմ միտքը:

Առավոտյան ժամը 5-ին Երեւանի օդանավակայանում ես հանդիպեցի ծրագրի համակարգողներ Գեորգի Վանյանի եւ Լուիզա Պողոսյանի հետ: Տաքսի վերցրեցինք եւ ուղեւորվեցինք դեպի Երեւան: Դեռ մութ էր դրսում, եւ տեսնելով շքեղորեն լուսավորված բազմաթիվ շենքեր, զարմացա եւ հարցրեցի, թե արդյոք դրանք կազինոնե՞ր են:

«Այո, դրանք բոլորն էլ կազինոներ են», ասաց Լուիզան: «Դրանք բաց են 24 ժամ, բայց նոր օրենքով պետք է գործեն քաղաքի կենտրոնից հեռու վայրերում»:

Այսպես սկսվեց մեր ծրագիրը, որն ընդգրկում էր բազմաթիվ հանդիպումներ տարբեր մարդկանց, այդ թվում կառավարության պաշտոնյաների, համալսարանական ուսանողների, լրագրողների, խմբագիրների եւ նույնիսկ կղերականների հետ:

Մի գողտրիկ կիրակի առավոտյան մենք գնացինք Էջմիածին (1) եւ ներկա գտնվեցինք մի արարողության հինավուրց, բայց գեղեցիկ Էջմիածին տաճարում (կառուցված 480 թվին): Ընդունված է մտածել, որ տաճարը կառուցված է Հիսուս Քրիստոսի հրամանով: Ինձ բացատրեցին, որ Էջմիածին նշանակում է «միածնի իջնելու վայր» այն հավատով, որ Հիսուսն այդտեղ է հայտնվել եւ ցույց տվել, թե որտեղ է ցանկանում եկեղեցին կառուցված տեսնել:

Տաճարը անհավատալիորեն բազմամարդ էր: Նույնիսկ զինվորականների մի մեծ խումբ կար այնտեղ: Խորհրդային շրջանում, որպես Կրեմլի քաղաքականություն, կրոնի պաշտամունքը չէր խրախուսվում: Այդ պատճառով էլ երեւի նրանք փորձում են այդ բացը լրացնել: Իրենց ծնողների հետ էին նաեւ բազմաթիվ երեխաներ: Այդ պատճառով էլ հեշտ էր հասկանալ, թե ինչու են հայերը այդքան մեծ կարեւորություն տալիս պատմական հայկական վայրերին, հատկապես Աղթամարում եւ Անիում գտնվող եկեղեցիներին: Ինձ համար դժվար եղավ համոզել մարդկանց, որ Վանի Աղթամար եկեղեցին գեղեցկորեն վերանորոգվել էր եւ նույնիսկ ցուցանակ ուներ, որտեղ նշված էր, որ պատմականորեն հայկական է եղել: Ես դրա մասին երկար խոսեցի հայ լրագրող Գեղամ Մանուկյանի հետ: «Չեմ հավատա, մինչեւ աչքերովս չտեսնեմ, ասաց նա, ինձ ասել են, որ այնտեղ ոչ մի նման ցուցանակ չի լինելու: Վստահ եմ, որ թուրքերը երբեք խաչ չեն դնի դրա վրա»:

Ես ստիպված էի խնդրել ընկերներիս, որ էլ. փոստով ինձ ուղարկեն չորս ամիս առաջ կատարած իմ լուսանկարները: Բայց նույնիսկ այդ պատկերները տեսնելուց հետո Մանուկյանը չբավարարվեց: Նա վրդովմունք հայտնեց բացման հանդիսության նախատեսված օրվա վերաբերյալ, եւ ես չկարողացա համոզել նրան, որ հետաձգումը պարզապես ցուրտ եղանակի պատճառով էր, քանի որ հնարավոր չէր ավարտել ներքին նկարների վերանորոգումը:

Հետո Մանուկյանն ինքն իր մասին սկսեց խոսել: Հասկացա, որ դարձել է հերոսի նման մի բան Ստամբուլում թուրք վարչապետ Ռեջեփ Էրդողանի մամուլի ասուլիսին ներկա գտնվելու եւ այնտեղ «ճանաչեք ցեղասպանությունը» վերտառությամբ մի պաստառ պարզելու համար: Երբ իր այցեքարտը տվեց, զարմացա, իմանալով, որ նա ոչ միայն լրագրող է, ինչպես ինձ ասել էր, այլ նաեւ Հայ հեղափոխական դաշնակցության կուսակցության քարտուղարը: Շատ հստակ էր, որ 1915-ի դեպքերը դարձել են իսկական մտասեւեռում գրեթե բոլոր հայերի համար: Բոլոր դպրոցական դասագրքերն ու լրատվամիջոցները նպաստում էին այդ մթնոլորտի ստեղծմանը: Դժվար էր գտնել մեկին, որն այդ գաղափարին հակառակվեր: Դրանցից մեկը Աշոտ Բլեյանն էր՝ կրթության նախկին նախարարը Տեր-Պետրոսյանի օրոք:

«Մենք չկարողացանք դրական մթնոլորտ ստեղծել Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ, ասաց նա, Տեր-Պետրոսյանը հարմար առիթ էր նաեւ Թուրքիայի համար, բայց թուրք քաղաքագետները չըմբռնեցին այդ, եւ մենք առիթը բաց թողեցինք: Հուսով եմ, որ ապագա սերունդներին կհաջողվի իրականացնել դա»: Նա նաեւ քննադատեց կրթական համակարգը: երբ հարցրեցի դասագրքերում գոյություն ունեցող թշնամանքի մասին, նա ասաց. «Կրթությունը ամեն ինչ է հասարակության համար: Բոլոր դասագրքերն ու ուսումնական ծրագրերը պատրաստվում են կրթության նախարարության հսկողության ներքո: Բայց այնքան ժամանակ, որ նրանք իրենց ինքնիշխանական կեցվածքն են պարտադրում, չեմ կարծում, որ արմատական փոփոխություններ տեղի ունենան: Հավատացած եմ, սակայն, որ հայ հասարակությունը մեկ քայլ ավելի առաջ է իր առաջնորդներից: Կարծում եմ, մեր անցյալը, մեր դառը հիշողությունը խոչընդոտ է եւ մեզ հետ է պահում»:

Ես շատ մարդկանց հետ խոսեցի փողոցում եւ հանդիպումների ժամանակ, նրանք գրեթե նույն բանն էին ասում. «Մենք չենք կարող մոռանալ անցյալը: Ցեղասպանությունը փաստ է եւ պետք է ճանաչվի նաեւ թուրքական կառավարության կողմից: Մենք չենք մեղադրում թուրք ժողովրդին: Բայց բեռն ընկած է կառավարության ուսերին»:

Բայց կարծես թուրքերի հանդեպ կասկածներն ավելացել էին: Համալսարանական մի ուսանող ասաց ինձ. «Կարծում եմ, թուրքերն էլ չեն կարողանում մոռանալ անցյալը: Նրանք գիտակցում են, որ ցեղասպանություն գործել են, սակայն չեն ցանկանում պաշտոնապես ընդունել: Տարբեր ֆորումների ժամանակ ունեցած մեր զրույցների ընթացքում մենք շարունակ լսում ենք, որ երիտասարդ թուրքերն ընդունում են, որ Թուրքիան ժամանակին ցեղասպանություն է գործել, եւ սպառնում են, որ չեն տատանվի այսօր էլ հայերին սպանելուց»: Ես նրան ասացի, որ նման դիրքորոշումը միայն խուլիգանական կարելի է բնորոշել եւ ոչ ոք Թուրքիայում չի հավատա նման անհեթեթ խոսքերին:

Ես լսեցի նաեւ մեր ծրագրի ղեկավար Լուիզա Պողոսյանի (36 տարեկան) ապշեցնող տպավորությունները Կարսից, որտեղ վերջերս էր նա եղել: Ասաց, որ առաջին անգամ էր Թուրքիայում եղել, եւ շարունակեց. «Շատ ոգեւորված էի: Ես էլ էի մեծացել ցեղասպանության պաշտոնական գաղափարախոսությամբ, եւ մտածում էի, թե թուրքերը կժպտա՞ն արդյոք ինձ, երբ իմանան, որ ես հայ եմ, թե՞ կնախընտրեն չբարեւել՝ զգալով անցյալի մեղավորությունը: Բայց գրեթե բոլոր թուրքերն էլ ջերմ ընդունեցին ինձ, եւ երբ Երեւան վերադարձա, ես իմ տպավորությունները պատմեցի որդուս, որը դպրոցական է: Նա հարցրեց. «Մայրիկ, կարո՞ղ է պատահել, որ ցեղասպանությունը սուտ է»: Տեսնում եք, մենք էլ ենք փորձում պայքարել մեր մտասեւեռումների եւ կաղապարված, քարացած մտածողությունների (ստերեոտիպերի) դեմ»:

Մեծ թվով պաշտոնատար անձանց հետ զրուցելուց հետո ես ինձ հարց տվեցի. «Ինչո՞ւ չենք կարող նորմալացնել մեր հարաբերությունները Հայաստանի հետ: Բոլոր մյուս հարցերը կարող ենք հետագայում քննարկել, բայց մի՞թե չենք կարող առնվազն սահմանը բացել այժմ»:

Երեւանի փողոցներում հստակ նկատվում էր, որ կյանքը բավական դժվար է հայերի մեծամասնության համար: Բայց կառավարության համար էլ հեշտ չէ փորձել կանգուն մնալ միայն սփյուռքի օգնությունների վրա հենվելով: Այլապես մենք կկարողանայինք բացատրել, թե ինչու հանկարծ թոշակավորման տարիքը կանանց համար դարձավ 60 տարեկանը, իսկ տղամարդկանց համար՝ 65-ը, երբ հինգ տարի առաջ համապատասխանաբար 50 եւ 55 էր:

1. Էջմիածինը (ճանաչված որպես Վաղարշապատ, նախքան 1945 թիվը) հիմնադրվել է Վաղարշակ թագավորի (117-140 թթ.) կողմից Վարդգեսավանի տեղանքում, որը եղել է մ. թ. ա. 3-րդ հազարամյակի մի հինավուրց ավան: Ի տես ավանի հզոր ամրությունների՝ բերդերի պատերի, պատնեշների եւ խրամների, հռոմեացիները 163 թվին Արտաշատի երկրորդ ավերումից հետո Հայաստանի մայրաքաղաքը տեղափոխեցին Վաղարշապատ, որը 301 թվին, քրիստոնեության պետական կրոն հռչակումից հետո, դարձավ երկրի կրոնական կենտրոնը:

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2007 ԷՋ Ա
ՀԱՎԵԼՎԱԾ
Պարբերականությունը՝ երկշաբաթյա
Թիվ 2(21)

ՀՐԱՆՏ ԴԻՆՔ

Հոգեվիճակս վախվորած աղավնու է նման

«Ակօսի» հունվարի 19-ի համարում լույս տեսած այս հոդվածը դարձավ եղերապատ լրագրողի կարապի երգը: Նա սպանվեց նույն օրը: Անցնող օրերին հայաստանյան ու միջազգային մամուլում հոդվածի որոշ մասեր մեջբերվել են բազմիցս, սակայն ամբողջությամբ հայերենով հրապարակվում է առաջին անգամ:

Երբ Չիչլիի դատախազությունն իմ դեմ «թուրքերի ազգային ինքնասիրությունը նվաստացնելու» մեղադրանքով հետաքննությունը սկսեց, ես մտավախություն չեմ ապրել:

Դա առաջին դեպքը չէր: Նման դատական գործին մինչ այդ առնչվել էի Ուրֆայում: Երեք տարի շարունակ ինձ «թուրքերի նվաստացման» մեղադրանքով դատում էին զուտ նրա համար, որ 2002 թ. Ուրֆայում, մասնակցելով կոնֆերանսի, ելույթում ասել էի, որ «թուրք չեմ, այլ Թուրքիայի հայ եմ»: Այն ժամանակ նույնիսկ տեղյակ չէի դատական նիստերի ընթացքից: Դրանք ինձ բոլորովին չէին հետաքրքրում: Դատավարությունն իմ բացակայությամբ առաջ էին տանում ուրֆացի փաստաբան ընկերներս:

Բավականին անհոգ էի նաեւ Չիչլիի դատախազությունում բացատրություն տալու ժամանակ: Ի վերջո, ակնհայտ էին ե՛ւ գրածներս, ե՛ւ մտադրությունս: Համոզված էի, որ դատախազը իմ հոդվածի առանձին որեւէ իմաստ չարտահայտող նախադասության փոխարեն կկարդա ամբողջությամբ, այսպիսով, հեշտությամբ կհասկանա, որ «թուրքերին նսեմացնելու» որեւէ մտադրություն չունեմ եւ վերջ կդնի այս կատակերգությանը:

Վստահ էի, որ հետաքննությունը չի հանգեցնի իմ դեմ դատական գործի հարուցմանը:

Ինքնավստահ էի

Բայց ո՜վ զարմանք, դատական գործը հարուցվեց: Դրանով հանդերձ, լավատեսությունս չէի կորցրել: Այն աստիճանի, որ հեռուստահաղորդմանը ուղիղ եթերում ինձ մեղադրող փաստաբան Քերինչսիզին դիմեցի, ասելով. «Թող շատ չոգեւորվի, դատարանն իմ դեմ ոչ մի դատավճիռ չի կայացնելու, դատապարտվելու դեպքում երկիրը կլքեմ»:

Ինքնավստահ էի, որովհետեւ հոդվածում թուրքերին նսեմացնելու որեւէ մտադրություն եւ դիտավորություն բացարձակապես չեմ ունեցել: Դա հստակ կհասկանային իմ հոդվածաշարն ամբողջությամբ ընթերցողները:

Ահա՛ վասնզի, Ստամբուլի համալսարանի դասախոսներից կազմված 3 հոգանոց հանձնաժողովը փորձագիտական եզրակացության մեջ հաստատում էր այդ փաստը:

Այսինքն, մտավախության համար պատճառ չկար եւ թվում էր, թե դատավարության որեւէ փուլում անպայման կուղղվի կատարված սխալը:

Մնում էր համբերել:

Բայց չուղղվեց:

Չնայած փորձագիտական եզրակացությանը, դատախազը պահանջեց իմ դատապարտումը:

Դրան հետեւեց դատավորի՝ 6 ամիս ազատազրկման վճիռը: Դատապարտման լուրն ստանալով, ես ինձ զգացի դատավարության ընթացքում սնուցածս հույսերի դառը ճնշման տակ: Շփոթված էի... Վիրավորվածությունս ու ընդվզումս գագաթնակետին էին հասել:

Օրեր, ամիսներ շարունակ դիմանում էի, ասելով. «Երբ դատարանը կկարճի գործս, այն ժամանակ դուք կզղջաք իմ դեմ ձեր ասածգրածների համար»: Դատական յուրաքանչյուր նիստից հետո թերթերը լուրերի բաժնում եւ սյունակներում, իսկ հեռուստատեսություններն հաղորդումներում ընդգծում էին, թե ես իբր ասել եմ. «Թուրքի արյունը թունավոր է»: Եվ ամեն անգամ ես, որպես «թուրքերի թշնամի», ավելի հռչակավոր էի դառնում:

Դատարանի միջանցքներում ֆաշիստները շովինիստական հայհոյանքներով հարձակվում էին իմ վրա: Ինձ անարգում էին ցուցապաստառներով: Ամիսներ շարունակ ինձ հասցեագրվող հեռախոսազանգերի, էլեկտրոնային ու սովորական նամակների սպառնալիքները, որոնք հարյուրների էին հասնում, ամեն անգամ ավելի վտանգավոր բնույթ էին ստանում:

Սպասում էի, որ դատարանի որոշումը կհրապարակվի, ի հայտ կգա ճշմարտությունը, եւ այդ մարդիկ կամաչեն իրենց արածի համար:

Միակ զենքս անկեղծությունս էր

Սակայն, երբ հրապարակվեց դատավճիռը, ի չիք դարձան իմ բոլոր հույսերը: Հիմա արդեն մարդկային ամենածանր կացության մեջ էի: Դատավորը վճիռ էր կայացրել «թուրք ազգի» անունից եւ իրավաբանորեն հաստատել էր իմ՝ «թուրքերին նսեմացնելու արարքը»: Կարող էի ամեն ինչին դիմանալ, բայց անհնար էր դրա հետ հաշտվելը: Իմ համոզմամբ, երբ մեկը էթնիկ կամ կրոնական տարբերությունների պատճառով նսեմացնում է այն մարդկանց, որոնց հետ նույն երկրում է բնակվում, դառնում է շովինիստ, իսկ դա աններելի է:

Ահա այս հոգեվիճակով դիմեցի խմբագրատան դռան առջեւ սպասող մամուլի ներկայացուցիչներին, որոնք ուզում էին ճշտել երկիրը լքել-չլքելու մասին մինչ այդ ասածներս: Եվ հայտարարեցի նրանց. «Կխորհրդակցեմ փաստաբաններիս հետ: Վճռաբեկ դատարան կդիմեմ: Անհրաժեշտության դեպքում նաեւ՝ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան: Այս ամենից հետո, եթե ինձ չարդարացնեն, ապա ես կլքեմ երկիրս, որովհետեւ այսպիսի մեղադրանքով դատապարտված անձն, ակամա նվաստացնելով մյուս քաղաքացիներին, չպետք է ունենա նրանց հետ գոյակցությունը շարունակելու իրավունք»:

Այս խոսքերից հետո նորից հուզվեցի: Իմ միակ զենքն անկեղծությունն էր:

Սարկազմ

Որքան էլ զարմանալի լինի, այն մութ ուժը, որն ինձ Թուրքիայում ջանում էր մեկուսացնել մարդկանցից եւ ակնհայտ թիրախ դարձնել, կառչեց նաեւ իմ այս հայտարարությունից եւ դատական գործընթացի վրա ազդելու մեղադրանքով նոր հայց ներկայացրեց դատարան: Թեեւ ես այդ հայտարարությունը փոխանցել էի զանգվածային լրատվության բոլոր միջոցներին, սակայն նրանց աչքին երեւում էր միայն «Ակօսում» հրապարակվածը: Այս անգամ էլ «Ակօսի» պատասխանատուներն ու ես դատարանի առջեւ կանգնեցինք դատական գործընթացի վրա ազդելու համար:

Ըստ երեւույթին, սարկազմ ասածը հենց սա է:

Եթե ես մեղադրյալ էի, ուստի դատարանի վրա ազդելը, որպես մեղադրյալի, իմ տարրական իրավունքն էր: Եկեք, տեսեք, որ մեղադրյալին դատեցին հենց դատական գործընթացի վրա ազդելու մեղադրանքով՝ առանց հաշվի առնելու այդ իրավունքը:

«Հանուն թուրքական պետության»

Պետք է խոստովանել, որ բավականին կորցրել էի վստահությունս Թուրքիայի «արդարադատության համակարգի» եւ «իրավագիտության» ըմբռնման նկատմամբ: Ինչպե՞ս չկորցնել: Ի վերջո, այս դատախազներն ու դատավորները, որոնք բարձրագույն կրթություն ունեին, լինելով իրավագիտության ֆակուլտետի շրջանավարտներ, մի՞թե օժտված պիտի չլինեին իրենց կարդացածը ճիշտ ըմբռնելու կարողությամբ:

Սակայն այս երկրում, ինչպես բազմաթիվ պետական եւ քաղաքական գործիչներն են հայտարարում առանց վարանելու, դատական համակարգն անկախ չէ:

Եվ այս համակարգը պաշտպանում է ոչ թե քաղաքացիների իրավունքները, այլ՝ պետական կառույցների: Դատարանները քաղաքացիների կողմին չեն, այլ գտնվում են պետության վերահսկողության տակ:

Ընդ որում, միանգամայն համոզված եմ, որ իմ դեմ արձակված դատավճիռը, որքան էլ ստանա «հանուն թուրք ազգի» ձեւակերպումը, իրականում ընդունվել է ոչ թե «թուրք ազգի» համար, այլ «թուրքական պետության» անունից: Հետեւաբար, փաստաբաններս որոշեցին դիմել Բարձրագույն դատական խորհուրդ: Սակայն ո՞վ կարող էր երաշխավորել, որ այն մութ ուժերը, որոնք որոշել էին սաստել ինձ, չեն ազդի նաեւ վերոհիշյալ խորհրդի վրա:

Բացի այդ, մի՞թե խորհուրդը միայն ճիշտ որոշումներ է կայացնում:

Եվ մի՞թե այդ խորհուրդը չէր, որ ստորագրել էր համայնքային կալվածքները ազգային փոքրամասնությունից խլելու հանիրավի որոշումների տակ:

Չնայած գլխավոր դատախազի ջանքերին

Այնուամենայնիվ, դիմեցինք: Բայց ինչ:

Բարձրագույն դատական խորհրդի գլխավոր դատախազը եւ, ինչպես նշված էր փորձագիտական եզրակացության մեջ, նշեց, որ որեւէ հանցանք չի տեսնում եւ պահանջեց կարճել գործս: Չնայած դրան, խորհուրդն ինձ մեղավոր ճանաչեց:

Գլխավոր դատախազն առնվազն ինձ պես ճիշտ էր ըմբռնել իմ հոդվածի իմաստը. առարկեց խորհրդի որոշմանը եւ հարցը քննարկման ներկայացրեց խորհրդի լիագումար նիստում:

Բայց ինչ անեմ, որ ինձ սաստելու համար գործի լծված այդ հզոր ուժերը հետնաբեմում էին եւ, ամենայն հավանականությամբ, դատական գործընթացի յուրաքանչյուր փուլում շատերի համար անհայտ միջոցներով զգացնել էին տալիս իրենց ներկայությունը: Ահա թե ինչու դատական բարձրագույն խորհրդի լիագումար նիստը ձայների գերակշռող մեծամասնությամբ հայտարարեց, որ ես նսեմացրել եմ թուրքերին:

Ինչպես աղավնին

Ցավալի էր, ու նպատակին հասել էին նրանք, ովքեր ինձ մեկուսացնելու, տկար եւ անպաշտպան դարձնելու համար ջանք չէին խնայում: Ավելին, հասարակությանը կեղծիքներով ապակողմնորոշելու եւ սխալ տեղեկություններ հաղորդելու միջոցով նրանց հաջողվել էր ձեւավորել մարդկանց զգալի մի շրջանակ, որը Հրանտ Դինքին դիտում էր իբրեւ «թուրքերին նսեմացնող» անձ:

Իմ համակարգչի հիշողությունը լի է այս շրջանակից տարբեր քաղաքացիների ուղարկած հարյուրավոր նամակներով, որոնք զայրույթ եւ սպառնալիք են պարունակում:

(Պետք է ասել, որ ինտերնետային այդ նամակներից մեկն ուղարկված է Բուրսայից, որի բովանդակության վտանգավորության մտահոգությամբ դա հանձնել եմ Չիչլիի դատախազություն, սակայն առ այսօր որեւէ պատասխան չեմ ստացել, որի մասին հարկ եմ համարում տեղեկացնել):

Ինչ խոսք, չեմ կարող ասել, թե այս սպառնալիքները որքանով են իրատեսական, որքանով՝ ոչ:

Իսկ ինձ համար սպառնալիքի բուն աղբյուրը հոգեբանական այն տանջանքն է, որն ապրում եմ ինքս:

Ուղեղս տագնապած էր «Հիմա մարդիկ ի՞նչ են մտածում իմ մասին» հարցով:

Ցավոք, ներկայումս ինձ ավելի շատերն են ճանաչում, քան առաջ, եւ զգում եմ, որ մարդիկ շշուկով ասում են իրար. «Նայիր, սա այն հայը չէ՞»:

Ինձ պատող տանջանքի մի կողմում հետաքրքրությունն է, մյուսում՝ մտահոգությունը:

Մի կողմում՝ զգոնությունը, իսկ մյուսում՝ երկչոտությունը:

Ինչպես աղավնին,

Նրա պես հայացքս ուղղում եմ աջ, ձախ, հետ ու առաջ:

Գլուխս նրա գլխի նման անընդհատ շարժման մեջ է, իսկ շարժումները՝ նույնքան արագ:

Ահա սա է այն ամենի գինը:

Ի՞նչ էր ասում արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլը: Ի՞նչ էր ասում արդարադատության նախարար Ջեմիլ Չիչեքը:

Ասում են. «Կարիք չկա 301-րդ հոդվածն այսքան չափազանցնելու: Մի՞թե այս հոդվածով որեւէ մեկը դատապարտվել կամ բանտարկվել է»:

Կարծես գին վճարելը միմիայն բանտարկություն է ենթադրում: Ահա ձեզ այս ամենի գինը... Ահա գին վճարելը...

Ով նախարարներ, դուք գիտե՞ք այս մասին, թե ինչպիսի ծանր գին է մարդուն դատապարտելն աղավնու երկչոտությանը:

Գիտե՞ք: Մի՞թե երբեւէ աղավնի չեք տեսել:

«Կենաց մահու» ասվածը

Ամենեւին հեշտ չեն իմ ապրումները, ընտանիքիս ապրումները:

Եղել են պահեր, որ լրջորեն մտածել եմ երկրից հեռանալու մասին:

Հատկապես այն ժամանակ, երբ սպառնալիքներն ուղղվել են մերձավորներիս:

Այդ պահերին ես ինձ միշտ ճարահատյալ եմ զգացել:

Ըստ երեւույթին հենց սա է «Կենաց մահու» ասվածը: Կարող էի հաշտվել իմ ճակատագրի հետ, սակայն հարազատներիս կյանքը վտանգելու իրավունքը չունեի: Կարող էի ինքս ինձ հերոսանալ, սակայն հերոսանալու համար հարազատս մի կողմ, նույնիսկ անծանոթի կյանքը վտանգել չէի կարող:

Ահա այսպիսի անելանելի պահերին ապաստանեցի ընտանիքիս, երեխաներիս եւ ամենամեծ աջակցությունն էլ նրանցից ստացա: Ինձ վստահում էին:

Ես որտեղ լինեմ, նրանք էլ լինելու էին այնտեղ:

Եթե ասեի՝ «Գնանք», գալու էին. «Մնանք»՝ կմնային:

Մնալ եւ դիմադրել

Շատ բարի, բայց ո՞ւր գնալ:

Հայաստա՞ն:

Ինչպես կարող էր ինձ նման մեկը, որն ընդվզում է անօրինականությունների դեմ, հանդուրժել այնտեղ կատարվող անօրինականությունները: Գուցե այնտեղ ինձ ավելի մեծ փորձություններ էին սպասո՞ւմ:

Իսկ եվրոպական երկրներ գնալը ինձ համար չէր:

Ի վերջո, ինձ նման երեք օրով Արեւմուտք մեկնելու չորրորդ օրը վերադառնալու մտահոգությամբ սրտնեղությունից տանջվող եւ իր երկիրը կարոտող մեկն ի՞նչ էր անելու Եվրոպայում:

Հարմարավետ կյանքն ինձ համար չէր

Նախ «դժոխքի կրակները» թողած «դրախտում» հանգրվանելը չէր համապատասխանում իմ էությանը:

Մենք դժոխքը դրախտի վերածելու հավակնության տեր էինք:

Թուրքիայում մնալը ե՛ւ մեր իսկական ցանկությունն է, ե՛ւ հարգանքից բխող անհրաժեշտություն ծանոթ-անծանոթ այն հազարավոր մարդկանց նկատմամբ, ովքեր Թուրքիայում ժողովրդավարության պայքար են մղում ու թիկունք կանգնում մեզ:

Շարունակելու էինք մնալ եւ դիմակայել

Եթե մենք ստիպված ճամփա բռնեինք... Ճանապարհ էինք ընկնելու այնպես, ինչպես 1915 թ.-ին... Մեր պապերը... Առանց իմանալու դեպի ուր... Քայլելով այն ճանապարհներով, ինչ ոտաբոբիկ իրենք են անցել... Տանջվելով եւ ապրելով նրանց վիշտը...

Ահա այսպիսի կանխազգացողությամբ լքելու էինք հայրենիքը: Գնալու էինք այնտեղ, որտեղ կտանեին մեր ոտքերը, այլ ոչ թե սիրտը կկամենար... Ուր էլ որ լիներ...

Երկչոտ եւ ազատ

Հուսամ, որ երբեք ստիպված չենք լինի այդպես հեռանալ:

Դրա համար ունենք բավականին հույս եւ մեծ պատճառ:

Հիմա արդեն դիմում եմ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան: Չգիտեմ, թե դատավարությունը քանի տարի կտեւի: Իմացածս այն է, որ դա ինձ մասամբ մխիթարում է, գոնե մինչեւ դատավարության ավարտը կշարունակեմ բնակվել Թուրքիայում:

Անշուշտ, եվրադատարանի՝ իմ օգտին ընդունած որոշմամբ ես խիստ կուրախանամ եւ այլեւս ստիպված չեմ լինի մտածել երկիրը լքելու մասին:

Հավանական է, որ 2007 թ.-ն ինձ համար ավելի ծանր տարի լինի:

Կշարունակվեն դատավարությունները, նոր գործեր կհարուցվեն իմ դեմ: Ո՞վ իմանա՝ ես դեռ ինչպիսի անարդարությունների կբախվեմ:

Բայց եւ այնպես, իմ միակ երաշխիքը ես համարելու եմ հետեւյալ ճշմարտությունը. «Այո, ես վախվորած աղավնու հոգեվիճակում եմ, սակայն գիտեմ, որ այս երկրում մարդիկ աղավնիների ձեռք չեն տալիս»:

Աղավնիները շարունակում են իրենց գոյությունը քաղաքի խորքերում, նույնիսկ մարդկանց խիտ բազմության մեջ:

Գուցե մի քիչ երկչոտ, բայց եւ անկախ:

Թուրքերենից թարգմանությունը՝
ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆԻ

ՅՈՒՐԻ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄԸ

Սովետական երկրի առօրյա կյանքում դեպքեր էին կատարվում, իրադարձություններ էին տեղի ունենում, պատահարներ էին լինում, որոնք երկրի ու ռեժիմի, կյանքի ու իրականության մասին շատ ավելի բան էին ասում, քան կասեր բարեխղճորեն նկարագրող եւ վարպետորեն գրված որեւէ հաստափոր վեպ: Երկրում տեղի ունեցած հարյուր-հազարավոր «պատահական» պատահարներից մեկը բանաստեղծ Իոսիֆ Բրոդսկու դատավարությունն է 1964 թվականին, ավելի ճիշտ՝ հաշվեհարդարը Իոսիֆ Բրոդսկու հետ:

Իոսիֆ Բրոդսկին (1940-1996)՝ 20-րդ դարի մեծագույն բանաստեղծներից մեկն է, ետպաստեռնակյան շրջանի ռուս ամենամեծ բանաստեղծը, թարգմանիչ, էսսեիստ, բանաստեղծական մետր եւ ուսուցիչ, մի խոսքով գրականության մեծ եւ հզոր դեմք: 1987-ին արժանացել է Նոբելյան մրցանակի, 1991-ին դարձել Ամերիկայի դափնեկիր-բանաստեղծ:

Եվ ահա, այն մարդուն, ով կարողացավ ռուսաց բանաստեղծական լեզվին նոր հարստություն տալ եւ նոր արտահայտչականություն հաղորդել, ով կարողացավ այդ լեզվի հարստության նոր ու աննախադեպ հնարավորությունները եւ մեծ կարողությունները բացահայտել, ով նոր բարձունքի հասցրեց ռուսական գրականության եւ ռուսական բանաստեղծության փառքը, ահա այդ մարդուն, բոլորովին երիտասարդ, հազիվ 21-22 տարեկան, ճզմում-ոչնչացնում է պետական հզոր մեքենան...

Երիտասարդ Բրոդսկին, շատ ուրիշների պես, անցնում է սովետական դժոխքի բոլոր պարունակներով... Առաջին ձերբակալությունը՝ 1961-ին... Հոգեբուժարան, բանտ, դաժան ծեծ ու ֆիզիկական խոշտանգումներ... Երկրորդ ձերբակալությունը՝ 1963-ին... Բայց Բրոդսկու մասին, իբրեւ տաղանդավոր բանաստեղծի, գիտեն, նրան ճանաչում են՝ նրա բանաստեղծությունները, մեքենագիր, Սամիզդատ-ինքնահրատի միջոցով, տարածված են ամբողջ երկրով մեկ, նրա մասին խոսում են գրականության եւ մշակույթի ճանաչված ու տաղանդավոր մարդիկ, ու հիմա արդեն ռեժիմի տերերից այլ մոտեցում է պահանջվում. ի վերջո, երկրում մտավորականություն կար, այսինքն՝ կար հանրային կարծիք: Եվ Բրոդսկու անունը, կապելով Ալեքսանդր Ումանսկու եւ Օլեգ Շախմատովի անուններին, ռեժիմը կազմակերպում է Բրոդսկու դատավարությունը 1964 թվականի մարտին: Հետագայում՝ 1986-ին, Սոլոմոն Վոլկովի հետ ունեցած երկխոսությունների ընթացքում, այս մասին խոսելիս Բրոդսկին ասում է, որ վիթխարի դահլիճի կեսից ավելին ուսադրավոր մարդիկ էին եւ որ անգամ Նյուրնբերգյան դատավարությունը ներկայացնող կինոնկարում չի տեսել այդքան ուսադրավոր մարդ դահլիճում:

Իրերի բարեբախտ բերումով պահպանվել է այդ դաժան, անմարդկային դատավարության գրեթե ողջ ընթացքի գրառումը: Մի խիզախ ու շիտակ անձնավորություն՝ գրող եւ լրագրող Ֆրիդա Վիգդորովան (1915-1965), չնայած բոլոր տեսակի արգելքներին, սղագրել է դատավարության ընթացքը: Նրան, ի վերջո, հեռացրել են դահլիճից, եւ Բրոդսկին 1986-ին հիշում է, որ դատավարության ամենադրամատիկ մասերը չկան գրառման մեջ: Այնուամենայնիվ, այն, ինչ գրի է առել Ֆրիդա Վիգդորովան, ցնցող փաստաթուղթ է, պատմական փաստաթուղթ, որ կատարյալ ճշմարտությունն է ասում երկրի, ռեժիմի, իրականության ու մարդկանց մասին: Երբ կարդում ես այդ գրառումը, քեզ զգում ես ֆանտաստիկական իրականության կամ սյուրռեալիստական իրադրության մեջ, քեզ թվում է, թե քեզ են դատում, դու ես նստած մեղադրյալի աթոռին, այն էլ ոչ մի մեղք ու հանցանք չգործած, եւ քեզ վրա է դղրդալով գալիս պետական վիթխարի մեքենան՝ բուլդոզերի պես եւ տանկի նման:

Ամենից ցնցողը այսօր զարմանալիորեն ոչ թե Բրոդսկու ճակատագիրն է կամ նրա վիճակը դատարանի դահլիճում, այլ այն «պարզ» ու «հասարակ» մարդիկ՝ զանազան բանվորներ, փականագործներ, թոշակառուներ եւ այլն, որոնք ո՛չ կարդացել են եւ ո՛չ էլ ճանաչում են Բրոդսկուն եւ գրականության հետ կապ չունեն առհասարակ, ովքեր դատում եւ դատապարտում են բանաստեղծին: Այդ պլեբեյական-լյումպեն պրոլետարական զանգվածը յոթանասուն տարի այդպես է վարվել մտավորականության հետ: Նրանք են դատել ու դատապարտել բոլորին՝ Բլոկից ու Գումիլյովից սկսած մինչեւ Մանդելշտամ, Ցվետաեւա, Ախմատովա ու Պաստեռնակ, Գառնիկ Քալաշյանից սկսած մինչեւ Չարենց, Բակունց, Թոթովենց, Մահարի եւ մինչեւ Պարույր Սեւակ: Եվ ողբերգությունն այն է, որ այսօր էլ նրանք են կազմում մեր հասարակությունն ու ժողովուրդը: Սա մտածելու բան է:

Երկրորդ ցնցող երեւույթը, իհարկե, Գրողների միության ծախու եւ ծախված գրչակներն են, որ Բրոդսկիներին ոչնչացնելով, տեղ են բացում իրենց համար եւ առավել հաստատուն եւ մնայուն են դարձնում իրենց տեղը: Այս վոյեվոդիններից շատ են եղել, կային եւ, այսօր էլ կան, նաեւ հայ իրականության մեջ:

Եվ, վերջապես, սքանչելիորեն ապշեցնող է ռուս իսկական մտավորականության բարձր նկարագիրը՝ ինչ ազնվությամբ ու քաղաքացիական համարձակությամբ են տաղանդավոր բանաստեղծին ներկայացնում եւ պաշտպանում նշանավոր գրողներ, գրականագետներ Եֆիմ Էտկինդը, Վլադիմիր Ադմոնին, բանաստեղծուհի Գրուդինինան եւ տասնյակ ու տասնյակ այլ անձինք:

Այսօր, տասնյակ տարիներ անց, մեզ հետաքրքրական է, թե ինչ են մտածել Բրոդսկուն տանջած, խոշտանգած, ի վերջո աքսորի դատապարտած մարդիկ, ովքեր Բրոդսկուն դատել են ձրիակերության եւ գրող չլինելու համար (համապատասխան տեղից բանաստեղծ լինելու մասին տեղեկանք չունեն), երբ Բրոդսկին հասավ համաշխարհային փառքի ու ճանաչման: Դատավոր Սավելեւան, զանազան սորոկինները դեռ հասկանալի են՝ սովետական ռեժիմի վճարվող կերբերոսներ, իսկ մյուսնե՞րը... Նրանք խղճի խայթ զգացե՞լ են, մեղքի եւ մեղավորության զգացում ունեցե՞լ են... Կամ նրանց զավակները բարոյական պատասխանատվություն զգացե՞լ են հայրերի համար: Դատելով ըստ Հայաստանի սավելեւաների, սորոկինների, վոյեվոդինների եւ մյուսների, իհարկե՝ ո՛չ եւ ամենեւին՝ ո՛չ: Սովետական «փայլուն» բանաձեւումը կա՝ նրանք (մենք) ինչ մեղավոր են (ենք), ժամանակն այդպիսին էր... Բայց նույն ժամանակի մեջ են Չարենցը, Բակունցը, Պաստեռնակը, Բրոդսկին եւ մյուս զոհերը, Նաիրի Զարյանը, Հրաչյա Քոչարը, Արտաշես Ոսկերչյանը, Սավելեւան, Լերները եւ մյուս դահիճները:

Այս փաստաթուղթը ժամանակին մեքենագիր շրջում էր մարդկանց մեջ իր գոյության օրերից: Այն հայտնի էր եւ տպագրվել էր արտասահմանում: Ռուսները առաջին անգամ հրապարակել են 1988 թվականի դեկտեմբերին: Այդ հրապարակման համար փոքրիկ նախաբան է գրել մի ուրիշ բարձր մտավորական՝ գրող, հրապարակախոս Լիդիա Չուկովսկայան (1907-1996): 1988 թվականն է, դեռ սովետական իշխանություն է, եւ Չուկովսկայան խոսում է ընդամենը սովետական բյուրոկրատիայի մասին՝ կատարվածի մեղքը գցելով նրա վրա... Այդ ժամանակ միայն այդքանը կարելի էր...

Բրոդսկու դատավարության գրառումը հայերեն հրապարակվում է առաջին անգամ: Թարգմանելիս ջանացել եմ պահպանել բնագրի յուրահատկությունները՝ առանձին վկաների խոսքի մակարդակը, գրագիտությունը եւ այլն: Հայերեն թվացյալ անհարթությունները գալիս են, ուրեմն, բնագրից:

Շատերին այս նյութը կարող է թվալ այլեւս ժամանակավրեպ, չէ՞ որ խորհրդային երկիրը պաշտոնապես այլեւս գոյություն չունի: Բայց եկեք պարզ ու հստակ նայենք կյանքին: Շա՞տ բան է փոխվել մեր կյանքում՝ դատարա՞նը, դատավորնե՞րը, հասարակությո՞ւնը, հանրությունը հիմա բարձր ու ազնիվ անհատնե՞րից է բաղկացած, գրականության ու մշակույթի հանդեպ պետական վերաբերմո՞ւնքն է փոխվել դեպի լավը... Հանրային կարծիքը, մամուլի ձայնը շատ տեղ դնող կա՞, եթե հատուկենտ մտավորականների խոսքը համարենք հանրային կարծիք: Իսկ կա՞ այսօր իրոք հանրային կարծիք, ո՞ւր անհետացավ այդ եղած-չեղած մտավորականությունն ու հանրային կարծիքը... Կամ՝ ո՞վ անհետացրեց, ո՞ւմ էր ձեռնտու: Արդարությունը, ազնվությունն ու ճշմարտությունը հաղթանակե՞լ են, ամենուր օրենքն ու օրինականությո՞ւնն են իշխում...

Այնպես որ, այնուամենայնիվ, արժե կարդալ այս փաստաթուղթը, որ ստիպում է լավ տեսնել եւ գլուխն առնելով ափերի մեջ՝ մտածել շատ բաների մասին...

ԼԻԴԻԱ ՉՈՒԿՈՎՍԿԱՅԱ

ՀԱՆՎԵ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԱՅԲՈՒԲԵՆԸ

- Դադարեցրեք գրի առնելը,- պահանջում է դատավորը:

Ֆրիդա Վիգդորովան չի դադարեցնում:

- Խլեք դրա գրառումները,- բացականչություն դահլիճից:

Վիգդորովան գրի է առնում: Երբեմն՝ գողունի, երբեմն բացահայտ:

- Էյ, դուք, դուք, որ գրում եք: Խլեք դրա գրածները ու վերջ:

Ֆրիդան համառորեն շարունակում է: Դե, ինչպես գրի չառնել, զսպել իրեն: Այստեղ ամեն մի կերպար կարծես Գոգոլի, Սալտիկով-Շչեդրինի կամ Զոշչենկոյի ստեղծածը լինի: Դատավորի ամեն մի բառը անօրինականության նմուշ է, մեղադրողի ամեն մի բառը՝ մարտնչող բռիության անկատ խոնչոց: Ամեն մի թուղթ ու տեղեկանք՝ բացարձակ կեղծիք: Դատում են գրողի, բայց հավաքվել է մի յուրահատուկ բազմություն, որն ամենանվազ կապն ունի գրականության հետ եւ գրականություն չի էլ հասկանում:

Կյանքը մեծ արվեստագետ է, բայց նրան էլ միշտ չէ, որ հաջողվում է ստեղծել այդպիսի արտահայտչականության այսպիսի անթերի ավարտվածության երեւույթներ: Դատում են ոչ թե ինչ-որ մեկին, այլ բանաստեղծի, եւ դատում են ոչ թե ինչ-որ այլ մի բանի, այլ անբանության, ձրիակերության համար: Դատարանում բախվում են երկու ուժ, որ, թվում է, հավերժորեն դիմակայում են միմյանց՝ մտավորականությունն ու բյուրոկրատիան: Ոգեշունչ բառի ուժը եւ հրահանգի, չինովնիկական իշխանության ուժը:

Բախման կենտրոնում,- երեւի թե ցուցադրանքի համար,- կյանքը դրել է բանաստեղծին: Եվ բանաստեղծին ստորացնելու եւ անարգելու երեւույթը արձանագրել կյանքը հանձնարարում է նույնքան տաղանդավոր, որքան որ արդարամիտ, ուժով լեցուն, իրեն չխնայող ու համարձակ մի կնոջ:

Մանկավարժ, գրող, լրագրող Ֆրիդա Վիգդորովայի (1915-1965) անունը առանձնապես լայն ճանաչում գտավ հիսունական թվականների վերջերին - վաթսունականների սկզբներին: Մամուլի իր հոդվածներով՝ «Իզվեստիայում», «Կոմսոմոլսկայա պրավդա»-ում», «Լիտերատուրնայա գազետա»-ում, մի անգամ չէ, որ նրան հաջողվել է նպաստել արդարության վերականգնմանը:

Բայց Իոսիֆ Բրոդսկու երկու դատավարությունների գրառումը տպագրության ենթակա չէր: Որեւէ թերթ չհամարձակվեց այն դարձնել մատչելի հանրությանը: Սա մի փաստաթուղթ է, որ միավորում է խոսքային պատկերավորությունը անթերի ճշգրտության հետ, եւ որը ժամանակին ձեռքից ձեռք էր անցնում, առանց հոգնելու իրենց գրամեքենաներով գիշեր ու ցերեկ այն բազմացնում էին Բրոդսկու պոեզիայի սիրահարները: Այդ գրառումները դարձան նոր-նոր ծնվող Սամիզդատի (Ինքնահրատի) երեւի թե առաջին ստեղծագործություններից մեկը: Հայրենիքում դա կարդացել են հարյուրավոր մարդիկ, հետո այն ինքնուրույն անցավ-չվեց եւ Արեւմուտք: Նրա դերը աճում էր օրեցօր. Ֆրիդա Վիգդորովան իրավաբանորեն հիմնավորված բողոքներով դիմում էր բոլոր ատյաններին եւ իր բոլոր դիմումներին ու բողոքներին կցում էր նաեւ իր գրառումը:

Անօրինականությունը մերկացնող անհերքելիորեն ճշգրիտ այս փաստաթուղթը ցնցող տպավորություն է թողնում բոլորի վրա, ովքեր կարդացել են դա, բոլորի, բացի հասցեատերերից: Արդարադատության մինիստրության չինովնիկները հավանաբար գիտեին, որ Բրոդսկու հանդեպ կատարված հաշվեհարդարի իսկական կազմակերպիչները իշխանության շատ բարձր աստիճաններին կանգնած մարդիկ էին: Իսկ ո՞ր թերթը, ո՞ր ողջամիտ ատյանն ու հիմնարկը կհամարձակվեր դեմ գնալ չինովնիկական իշխանությանը: (Քանի՞սը այսօր դեմ կգնան):

Բրոդսկուն պաշտպանում էին նրա պոեզիայի մեծաթիվ երկրպագուները՝ Լենինգրադի գրեթե ամբողջ մտավորական երիտասարդությունը: Բայց՝ ի՞նչ: Ավելի վատ նրանց ու Բրոդսկու համար: Ի պաշտպանություն Բրոդսկու հանդես են եկել գրողներ եւ գիտնականներ, Գրողների միության անդամներ եւ ոչ անդամներ, որոնք ներկա են եղել դատավարությանը կամ միայն կարդացել էին Վիգդորովայի գրառումը՝ Ն. Գրուդինինան, Ն. Դոլինինան, Է. Լինեցկայան, Դ. Դարը, Բ. Վախտինը, Յա. Գորդինը, Ռ. Օռլովան, Լ. Կոպելեւը, Վ. Իվանովը, Ա. Իվիչը, Ե. Գնեդինը, Ի. Ռոժանսկին, Ն. Կինդը, Մ. Պոլիվանովը եւ ուրիշներ: Դատավարության ընթացքում Բրոդսկու ձիրքի մասին բարձր կարծիք են հայտնել գեղարվեստական թարգմանության եւ բանաստեղծության այնպիսի գիտակներ, տեսաբաններ, վարպետներ, ինչպիսիք են Գրողների միության անդամ, Գերցենի անվան մանկավարժական ինստիտուտի պրոֆեսորներ Վ. Գ. Ադմոնին եւ Ե. Գ. Էտկինդը... Բայց ի՞նչ էին նրանք իրենց գիտականությամբ եւ գրածմրածներով ամենավերեւներում կանգնած քարտուղարների համար: Սեւ կոպեկի արժեք չունեին: Ճիշտ է, եւ դատից առաջ, եւ դատից հետո Բրոդսկու պաշտպանությամբ շատ գործնականորեն հանդես էին եկել այնպիսի հայտնի մարդիկ, ինչպես, օրինակ, Աննա Ախմատովան, Դմիտրի Շոստակովիչը, Կոնստանտին Պաուստովսկին, Սամուիլ Մարշակը, Կոռնեյ Չուկովսկին... Դրանց կարծիքի վրա թքելը հարմար չէր: Դրա համար դատավորները դիմեցին այլ միջոցի՝ թույլ չտվեցին, որ այդ անունները հնչեն դահլիճում: Դատարանը թույլ չտվեց իրավաբան, դատապաշտպան Զ. Ն. Տոպորովային՝ հրապարակելու նրանց հեռագրերը, նամակները: Լսելով այդ հնչեղ անունները, մեկ էլ տեսար մեկնումեկը սթափվեց դատարանում:

Հարցաքննության ձեւը. «Պատասխանեք դատարանին, թե ինչո՞ւ դուք չէիք աշխատում» - «Ես աշխատում էի: Բանաստեղծություն էի գրում»: «Պատասխանեք, ինչո՞ւ չէիք աշխատում» - «Ես աշխատում էի: Ես բանաստեղծություն էի գրում»: «Իսկ ինչո՞ւ դուք դա որեւէ բուհում չեք սովորել» - «Ես կարծում էի... Ես կարծում էի, թե դա Աստված է տալիս»:

Իր վավերական ձիրքի հանդեպ համոզվածությունը Բրոդսկուց պահանջում էր խորացնել եւ ընդլայնել իր գիտելիքները: Նա ինքնուրույն սովորել է մի քանի լեզու, ջանասիրաբար կարդացել եւ ուսումնասիրել է գրականության պատմության եւ փիլիսոփայության բազմաթիվ գրքեր: Պատանեկության տարիից նա բռնված է եղել ստեղծագործական մեղվաջան աշխատասիրությամբ: Ինքնօրինակ աշխատանքով բռնված լինելը վարակիչ է, ավելին՝ ինչպես ամեն մի ի մի բերված եւ համակենտրոնացված հոգեկան ուժ, իշխանություն է: Ենթակարգված բյուրոկրատական հանրության համար այդ ուժը վտանգ է ներկայացնում:

Ֆրիդա Վիգդորովայի կատարած գրառումը ստիպում է ամեն մեկին, ով կարդացել է այդ գեղարվեստական փաստաթուղթը, բանաստեղծի հետ կատարված հաշվեհարդարն ու դատաստանը ապրել այնպես, կարծես թե այդ վիրավորանքն ու անարգանքը հասցվել է անձամբ իրեն: Այդպիսին է արվեստի ուժը: Կարծում եմ, որ ժամանակակից ընթերցողը նույնպես, այս գրառումը կարդալով կընկալի այն նույն սուր ցավով:

...Բրոդսկուն նախանձելի բախտ էր վիճակվել՝ պաշտպանել,- եւ պաշտպանե՛ց,- ռուսական պոեզիայի պատիվը: Տանը եւ արտասահմանում: Բյուրոկրատիային հակահարված տալու համար մտավորականությանը զինելու պատիվը բաժին ընկավ Ֆրիդա Վիգդորովային: Բրոդսկու համար պաշտպանները խանգարեցին բյուրոկրատիային մինչեւ վերջ խորտակելու բանաստեղծին: Բրոդսկին աքսորից վերադարձավ ոչ թե հինգ տարի անց, այլ մեկուկես տարի հետո:

Նրանք՝ Իոսիֆ Բրոդսկին եւ Ֆրիդա Վիգդորովան կյանքում չհանդիպեցին: Ֆրիդա Վիգդորովան վախճանվեց քաղցկեղից 1965 թվականի օգոստոսի 7-ին, Բրոդսկու ազատումից մեկ ամիս առաջ:

ՀԱՐԴԱՐ

ԻՈՍԻՖ ԲՐՈԴՍԿՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ձերժինսկու շրջանի դատարանի դահլիճ
Քաղաք Լենինգրադ, Ապստամբության փողոց, N 36
18 փետրվարի 1964 թվականի
Դատավոր՝ Սավելեւա

Դատավոր.- Դուք ինչո՞վ եք զբաղվում:

Բրոդսկի.- Բանաստեղծություններ եմ գրում: Թարգմանում եմ: Ես կարծում եմ...

Դատավոր.- Ոչ մի «ես կարծում եմ»: Կարգին կանգնեք: Մի հենվեք պատին: Նայեք դատարանին: Պատասխանեք դատարանին ինչպես որ հարկն է: *(Ինձ)* Անմիջապես դադարեցրե՛ք գրի առնելը: Այլապես կհեռացնեմ դահլիճից: *(Բրոդսկուն)* Դուք մշտական աշխատանք ունե՞ք:

Բրոդսկի.- Ես կարծում էի, որ բանաստեղծություն գրելը մշտական աշխատանք է:

Դատավոր.- Պատասխանե՛ք ճշգրիտ:

Բրոդսկի.- Ես բանաստեղծություններ էի գրում: Ես կարծում էի, որ դրանք կտպագրվեն: Ես կարծում էի...

Դատավոր.- Մեզ չի հետաքրքրում ձեր «ես կարծում էի»-ն: Պատասխանեք: Ինչո՞ւ դուք չէիք աշխատում:

Բրոդսկի.- Ես աշխատում էի: Ես բանաստեղծություններ էի գրում:

Դատավոր.- Դա մեզ չի հետաքրքրում: Մեզ հետաքրքրում է, թե դուք ինչ հաստատությունների հետ եք կապված:

Բրոդսկի.- Ես պայմանագրեր ունեի հրատարակչության հետ:

Դատավոր.- Այդպես էլ պատասխանեք: Դուք այնքան պայմանագիր ունեի՞ք, որ դրանցով կարող էիք ապրե՞լ: Թվարկեք, ինչ պայմանագրեր, երբ, որ ամիսներին, ինչ գումարի չափով...

Բրոդսկի.- Ճշգրիտ չեմ հիշում: Բոլոր պայմանագրերը իմ փաստաբանի մոտ են:

Դատավոր.- Ես ձեզ եմ հարցնում:

Բրոդսկի.- Մոսկվայում լույս է տեսել երկու գիրք իմ թարգմանություններով: *(Թվարկում է):*

Դատավոր.- Ինչքա՞ն է ձեր աշխատանքային ստաժը:

Բրոդսկի.- Մոտավորապես...

Դատավոր.- Մեզ չի հետաքրքրում «մոտավորապես»-ը:

Բրոդսկի.- Հինգ տարի:

Դատավոր.- Որտե՞ղ եք դուք աշխատել:

Բրոդսկի.- Գործարանում, երկրաբանական արշավախմբերում...

Դատավոր.- Ինչքա՞ն ժամանակ եք աշխատել գործարանում:

Բրոդսկի.- Մի տարի:

Դատավոր.- Իբրեւ ի՞նչ:

Բրոդսկի.- Իբրեւ ֆրեզերային հաստոցի մոտ աշխատող բանվոր:

Դատավոր.- Իսկ առհասարակ ի՞նչ մասնագիտություն ունեք:

Բրոդսկի.- Բանաստեղծ եմ, բանաստեղծ-թարգմանիչ:

Դատավոր.- Իսկ ո՞վ է ընդունել, որ դուք բանաստեղծ եք: Ո՞վ է ձեզ դասել բանաստեղծների շարքը:

Բրոդսկի.- Ոչ ոք: *(Առանց մարտահրավերի)* Իսկ ո՞վ է ինձ դասել մարդկային ցեղի շարքը:

Դատավոր.- Իսկ դուք սովորե՞լ եք դա:

Բրոդսկի.- Ի՞նչը:

Դատավոր.- Որ բանաստեղծ լինեք: Չեք փորձել ավարտել մի բուհ, որտեղ պատրաստում են... Որտեղ սովորեցնում են...

Բրոդսկի.- Ես չէի կարծում... Ես չէի կարծում, թե դա ձեռք է բերվում կրթությամբ:

Դատավոր.- Հապա ինչպե՞ս:

Բրոդսկի.- Ես կարծում եմ, որ դա... (Շփոթված) Աստծուց է...

Դատավոր.- Դուք միջնորդություն ունե՞ք դատարանին:

Բրոդսկի.- Ես ուզում եմ իմանալ՝ ինչի՞ համար են ինձ ձերբակալել:

Դատավոր.- Դա հարց է եւ ոչ թե միջնորդություն:

Բրոդսկի.- Այդ դեպքում ես միջնորդություն չունեմ:

Դատավոր.- Պաշտպանությունը հարցեր ունի՞:

Փաստաբան.- Ունի: Քաղաքացի Բրոդսկի, ձեր վաստակը դուք տալիս եք ընտանիքի՞ն:

Բրոդսկի.- Այո:

Փաստաբան.- Ձեր ծնողները նույնպե՞ս վաստակում են:

Բրոդսկի.- Նրանք թոշակառու են:

Փաստաբան.- Դուք միասի՞ն եք ապրում:

Լենինգրադում, արտաքսումից առաջ:

Բրոդսկի.- Այո:

Փաստաբան.- Հետեւաբար, ձեր վաստակը միացնում էիք ընտանիքի միջոցների՞ն:

Դատավոր.- Դուք հարցեր չեք տալիս, այլ ընդհանրացնում եք: Դուք օգնում եք նրան պատասխանել: Ոչ թե ընդհանրացրեք, այլ հարցեր տվեք:

Փաստաբան.- Դուք հոգեբուժական դիսպանսերում հաշվառման մեջ եք գտնվում:

Բրոդսկի.- Այո:

Փաստաբան.- Հիվանդանոցային բուժման ենթարկվե՞լ եք:

Բրոդսկի.- Այո, Մոսկվայի Կաշչենկոյի անվան հիվանդանոցում 1963 թվականի դեկտեմբերի վերջից մինչեւ այս տարվա հունվարի 5-ը:

Փաստաբան.- Դուք չեք կարծում արդյոք, որ ձեր հիվանդությունը խանգարել է ձեզ երկար ժամանակով համաչափորեն նույն տեղում աշխատելու:

Բրոդսկի.- Հնարավոր է: Հավանաբար: Ի դեպ ասած, չգիտեմ: Ոչ, չգիտեմ:

Փաստաբան.- Դուք բանաստեղծություններ թարգմանե՞լ եք կուբայական բանաստեղծների ժողովածուի համար:

Բրոդսկի.- Այո:

Փաստաբան.- Դուք թարգմանե՞լ եք իսպանական ռոմանսեր:

Բրոդսկի.- Այո:

Փաստաբան.- Դուք եղել եք կապված Գրողների միության թարգմանչական մասնաճյուղի հետ:

Բրոդսկի.- Այո:

Փաստաբան.- Դատարանին խնդրում եմ գործին կցել թարգմանիչների մասնաճյուղի բյուրոյի բնութագիրը... Հրապարակված բանաստեղծությունների ցանկը... Պայմանագրերի պատճենները... Այս հեռագիրը՝ «Խնդրում ենք արագացնել պայմանագրերի ստորագրելը»... *(Թվարկում է: Եվ միայն թվարկումից արդեն պարզ է դառնում, որ ձրիակերության մեղադրանքը փուչ է):* Եվ ես խնդրում եմ ուղարկել քաղաքացի Բրոդսկուն բժշկական վկայակոչության իր առողջական վիճակի մասին եզրակացության համար եւ այն բանի համար, թե իր առողջական վիճակը խանգարե՞լ է կանոնավոր աշխատանքին: Բացի այդ, խնդրում եմ անմիջապես ազատել քաղաքացի Բրոդսկուն կալանքից: Ես կարծում եմ, որ նա ոչ մի հանցագործություն չի կատարել եւ որ նրան կալանքի մեջ պահելը անօրինական է: Նա ունի ապրելու մշտական տեղ եւ կարող է պահանջված ժամանակին ներկայանալ դատարանի պահանջով:

Դատարանը հեռանում է խորհրդակցության: Եվ հետո վերադառնում է, եւ դատավորը կարդում է վճիռը.

Ուղարկել դատա-հոգեբուժական փորձաքննության, որի առաջ հարց դնել, թե տառապո՞ւմ է արդյոք Բրոդսկին որեւէ հոգեկան հիվանդությամբ եւ *կխոչընդոտի՞ արդյոք այդ հիվանդությունը Բրոդսկուն հեռավոր վայրեր պարտադիր աշխատանքի ուղարկելու համար:* Գործը վերադարձնել միլիցիային նրա վաստակած միջոցների լրացուցիչ քննության համար: Նկատի առնելով, որ նրա հիվանդության պատմությունից երեւում է, որ Բրոդսկին խուսափել է հիվանդանոց պառկելուց, առաջարկել միլիցիայի N 18 բաժանմունքին՝ նրան տանել հիվանդանոց դատա-հոգեբուժական փորձաքննություն անցնելու համար:

Դատավոր.- Դուք հարցեր ունե՞ք:

Բրոդսկի.- Ես խնդրանք ունեմ. բանտախցում ինձ տան գրիչ ու թուղթ:

Դատավոր.- Դուք դա կխնդրեք միլիցիայի պետից:

Բրոդսկի.- Ես խնդրել եմ, նա մերժել է: Ես խնդրում եմ թուղթ ու գրիչ:

Դատավոր *(մեղմանալով)*.- Լավ: Ես կփոխանցեմ խնդրանքը:

Բրոդսկի.- Շնորհակալություն:

Երբ մենք դուրս եկանք դատարանի դահլիճից, միջանցքներում եւ սանդուղքների վրա տեսանք վիթխարի թվով մարդկանց, հատկապես երիտասարդների:

Դատավոր.- Ինչքան մարդ է հավաքվել: Ես չէի կարծում, թե այսքան մարդ կհավաքվի:

Ամբոխի միջից մեկը.- Հո ամեն օր բանաստեղծի չեն դատում:

Դատավոր.- Իսկ մեզ համար մեկ է՝ բանաստեղծ թե ոչ բանաստեղծ:

Դատապաշտպան Զ. Ն. Տոպորովայի կարծիքով, դատավոր Սավելեւան պարտավոր էր Բրոդսկուն ազատել կալանքից, որպեսզի հաջորդ օրը նա ինքը գնար նշված հոգեբուժարանը բժշկական քննության ենթարկվելու համար, բայց դատավորը նրան թողեց կալանքի մեջ, այնպես որ հաջորդ օրը նա ուղարկվեց հիվանդանոց պահակախմբի հսկողությամբ:

ԻՈՍԻՖ ԲՐՈԴՍԿՈՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Շինարարների ակումբի դահլիճ
Քաղաք Լենինգրադ, Ֆոնտանկա, 22
13 մարտի 1964 թվականի
Դատավոր՝ Սավելեւա

Բժշկական քննության եզրակացությունը ասում է. «Բնավորության մեջ հոգեկան խանգարման նշաններ կան, բայց աշխատունակ է: Այդ պատճառով կարող են կիրառվել վարչական կարգի միջոցներ»:

Դատարանի դահլիճ մտնողների դիմաց պարզված է մի մեծ հայտարարություն՝ «Ձրիակեր Բրոդսկու դատավարությունը»: Շինարարների ակումբի մեծ դահլիճը լեցուն է մարդկանցով:

- Ոտքի: Դատարանն է գալիս:

Դատավոր Սավելեւան հարցնում է Բրոդսկուն, թե նա ունի՞ միջնորդություններ՝ ուղղված դատարանին: Պարզվում է, որ ո՛չ առաջին դատից առաջ, ո՛չ հիմա Բրոդսկուն չեն ծանոթացրել իր դատական գործին: Դատավորը հայտարարում է ընդմիջում: Բրոդսկուն տանում են, որպեսզի նա ծանոթանա իր գործին: Որոշ ժամանակ հետո նրան ետ են բերում, եւ նա ասում է, որ 141-րդ, 143-րդ, 155-րդ, 200-րդ եւ 234-րդ էջերի բանաստեղծությունները (Թվարկում է) իրենը չեն: Դրանից բացի, նա խնդրում է գործին չկցել իր օրագիրը, որ նա պահել է 1956 թվականին, այսինքն՝ այն ժամանակ, երբ ինքը 16 տարեկան էր: Պաշտպանը նույնպես միանում է այդ խնդրանքին:

Դատավոր.- Նրա այսպես կոչված բանաստեղծությունների մասով մենք հաշվի կառնենք, բայց իր անձնական տետրի մասով գործից այն հանելու անհրաժեշտություն չկա: Քաղաքացի Բրոդսկի, սկսած 1956 թվականից դուք 13 աշխատատեղ եք փոխել: Դուք գործարանում աշխատել եք մեկ տարի, հետո կես տարի չեք աշխատել: Ամռանը աշխատել եք երկրաբանական արշավախմբում, հետո չորս ամիս չեք աշխատել... *(Թվարկում է աշխատանքի հաջորդ վայրերը, դրանց հաջորդած դադարները):* Բացատրեք դատարանին, թե ինչու դադարներին չեք աշխատել եւ վարել եք մակաբույծ կյանք:

Բրոդսկի.- Ես դադարներին աշխատել եմ: Ես զբաղվել եմ նրանով, ինչով որ զբաղվում եմ եւ հիմա՝ ես բանաստեղծություն էի գրում:

Դատավոր.- Ուրեմն, դուք գրում էիք ձեր այսպես կոչված բանաստեղծությունները: Իսկ ի՞նչ օգտակար բան կա այն բանում, որ դուք այդքան հաճախ փոխում էիք ձեր աշխատանքի վայրը:

Բրոդսկի.- Ես աշխատել սկսել եմ 15 տարեկանից: Ինձ համար ամեն ինչ հետաքրքրական էր: Ես աշխատանքս փոխում էի, որովհետեւ ուզում էի ավելի լավ ճանաչել կյանքը եւ մարդկանց:

Դատավոր.- Իսկ ի՞նչ օգտակար բան եք արել դուք Հայրենիքի համար:

Բրոդսկի.- Ես բանաստեղծություններ էի գրում: Դա իմ աշխատանքն է: Ես համոզված եմ... Ես հավատում եմ, որ այն, ինչ ես գրել եմ, կծառայի մարդկանց, եւ ոչ միայն հիմա, այլեւ գալիք սերունդներին:

Ձայն դահլիճից.- Դրան տեսեք: Երեւակայում է:

Մի այլ ձայն.- Նա բանաստեղծ է, նա պետք է այդպես մտածի:

Դատավոր.- Ուրեմն, դուք կարծում եք, որ ձեր այսպես կոչված բանաստեղծությունները մարդկանց օգո՞ւտ կտան...

Բրոդսկի.- Իսկ ինչո՞ւ եք դուք բանաստեղծությունների մասին ասում «այսպես կոչված»:

Դատավոր.- Մենք ձեր բանաստեղծությունները անվանում ենք «այսպես կոչված» այն պատճառով, որ դրանց մասին այլ պատկերացում չունենք:

Սորոկին *(հասարակական մեղադրող)*[1].- Դուք խոսում եք գալիք սերունդների մասին: Դուք, ինչ է, համարում եք, որ հիմա ձեզ չե՞ն հասկանում:

Բրոդսկի.- Ես այդպիսի բան չասացի: Պարզապես իմ բանաստեղծությունները դեռ հրապարակված չեն, եւ մարդիկ չգիտեն դրանք:

Սորոկին.- Դուք կարծում եք, եթե մարդիկ իմանային դրանք, ապա կգնահատեի՞ն:

Բրոդսկի.- Այո:

Սորոկին.- Դուք ասում եք, թե ձեր մեջ հետաքրքրասիրությունը խիստ զարգացած է: Ինչո՞ւ դուք չեք ցանկացել ծառայել Սովետական բանակում:

Բրոդսկի.- Ես չեմ պատասխանի նման հարցերի:

Դատավոր.- Պատասխանե՛ք:

Բրոդսկի.- Ես ազատված եմ եղել զինվորական ծառայությունից: Ոչ թե «չեմ ցանկացել», այլ ազատված եմ եղել: Դրանք տարբեր բաներ են: Ինձ ազատել են երկու անգամ: Առաջին անգամ այն պատճառով, որ հայրս հիվանդ էր, երկրորդ անգամ՝ իմ հիվանդության պատճառով:

Սորոկին.- Հնարավո՞ր է ապրել այն գումարներով, որ դուք էիք վաստակում:

Բրոդսկի.- Հնարավոր է: Բանտում եղած ժամանակ ես ամեն երեկո ստորագրել եմ այն բանի համար, որ այդ օրը ինձ վրա ծախսվել է 40 կոպեկ: Իսկ ես վաստակում էի ավելին, քան մեկ օրվա համար 40 կոպեկը:

Սորոկին.- Բայց պետք է կոշիկ ունենալ, հագնվել:

Բրոդսկին աքսորավայրում:
Արխանգելսկի մարզ, գյուղ Նորինսկոյե

Ժամանակաշրջան

Բրոդսկի.- Ես մի կոստյում ունեմ, ճիշտ է՝ հին է, բայց ունեցածս դա է: Եվ երկրորդը ինձ պետք էլ չէ:

Փաստաբան.- Մասնագետները գնահատո՞ւմ էին ձեր բանաստեղծությունները:

Բրոդսկի.- Այո: Չուկովսկին եւ Մարշակը շատ լավ են խոսել իմ թարգմանությունների մասին: Ավելի լավ, քան ես արժանի էի:

Փաստաբան.- Դուք կապ ունեցե՞լ եք Գրողների միության թարգմանիչների մասնաճյուղի հետ:

Բրոդսկի.- Այո: Ես հանդես եմ եկել մի բանավոր ալմանախում, որ կոչվում էր «Առաջին անգամ ռուսերեն լեզվով» եւ կարդացել եմ լեհերենից կատարած իմ թարգմանությունները:

Դատավոր *(դատապաշտպանին)*.- Դուք պետք է նրան հարցնեք օգտակար աշխատանքի մասին, մինչդեռ հարցնում եք ելույթների մասին:

Դատապաշտպան.- Նրա թարգմանությունները հենց օգտակար աշխատանք են:

Դատավոր.- Ավելի լավ է, Բրոդսկի, բացատրեք դատարանին, թե ինչո՞ւ դուք աշխատանքների դադարներին չէիք աշխատում:

Բրոդսկի.- Ես աշխատում էի: Ես բանաստեղծություններ էի գրում:

Դատավոր.- Բայց դա ձեզ չէր խանգարի որեւէ տեղ աշխատելու:

Բրոդսկի.- Ես հենց աշխատում էի: Ես բանաստեղծություններ էի գրում:

Դատավոր.- Բայց կան մարդիկ, որոնք աշխատում են գործարանում եւ բանաստեղծություններ են գրում: Ի՞նչն էր ձեզ խանգարում նույն ձեւով վարվելու:

Բրոդսկի.- Բայց չէ՞ որ մարդիկ նման չեն իրար: Նույնիսկ մազերի գույնը, դեմքի արտահայտությունը...

Դատավոր.- Դա ձեր հայտնագործությունը չէ: Դա բոլորին է հայտնի: Ավելի լավ է, դուք բացատրեք, թե ինչպես գնահատենք ձեր մասնակցությունը մեր մեծ հաղթարշավ ընթացքին դեպի կոմունիզմ:

Բրոդսկի.- Կոմունիզմի կառուցումը միայն հաստոցի մոտ կանգնելը կամ հողը վարելը չէ: Դա նաեւ մտավոր աշխատանք է, որը ...

Դատավոր.- Մի կողմ թողեք բարձր դարձվածքները: Ավելի լավ է, պատասխանեք, թե ինչպես եք մտադիր կարգավորել ձեր աշխատանքային գործունեությունը ապագայում:

Բրոդսկի.- Ես կցանկանայի բանաստեղծություններ գրել եւ թարգմանություններ անել: Բայց եթե դա հակասում է ինչ-որ հանրընդհանուր կանոնների, ես կմտնեմ մշտական աշխատանքի եւ այնուամենայնիվ կշարունակեմ բանաստեղծություններ գրել:

Ատենակալ Տյագլի.- Մեզանում ամեն մի մարդ աշխատում է: Ինչպե՞ս եք դուք անբանություն արել այսքան ժամանակ:

Բրոդսկի.- Դուք իմ գործը աշխատանք չեք համարում: Ես բանաստեղծություն էի գրում, ես դա համարում եմ աշխատանք:

Դատավոր.- Դուք եզրակացություններ արե՞լ եք մամուլի ելույթներից:

Բրոդսկի.- Լերների հոդվածը կեղծիքով ու ստով լեցուն է: Ահա միակ եզրակացությունը, որ ես արել եմ:

Դատավոր.- Ուրեմն, դուք այլ եզրակացություններ չե՞ք արել:

Բրոդսկի.- Չեմ արել, ես ինձ չեմ համարում մակաբույծ կյանքով ապրող մարդ:

Փաստաբան.- Դուք ասացիք, որ «Երեկոյան Լենինգրադ» թերթում հրատարակված «Մերձգրական բոռ-ծրիակերը»[2] հոդվածը ճիշտ չէ: Ինչո՞վ:

Բրոդսկի.- Այնտեղ ճիշտ են միայն անուններն ու ազգանունները: Նույնիսկ իմ տարիքը ճիշտ չէ: Նույնիսկ բանաստեղծությունները իմը չեն: Այնտեղ ինձ ընկեր են համարել մարդկանց, որոնց հազիվ եմ ճանաչում կամ բոլորովին չեմ ճանաչում: Ինչպե՞ս ես կարող եմ այդ հոդվածը ճշմարիտ համարել եւ դրանից եզրակացություններ անել:

Փաստաբան.- Դուք ձեր աշխատանքը օգտակար եք համարում: Դա կարո՞ղ են հաստատել իմ կանչած վկաները:

Դատավոր *(փաստաբանին, հեգնանքով)*.- Դուք վկաներին միայն դրա՞ համար եք կանչել դատարան:

Սորոկին *(Բրոդսկուն)*.- Դուք ինչպե՞ս կարող էիք ինքնուրույն, առանց օգտագործելու ուրիշի աշխատանքը, թարգմանություն կատարել սերբերենից:

Բրոդսկի.- Դուք հարցը տալիս եք անկիրթ ու անհարգալից: Պայմանագիրը երբեմն ենթադրում է տողացի թարգմանություն: Ես գիտեմ լեհերեն, սերբերենը գիտեմ մի քիչ պակաս, բայց դրանք ցեղակից լեզուներ են, եւ տողացիի օգնությամբ ես կարող էի անել իմ թարգմանությունը:

Դատավոր.- Վկա Գրուդինինա:

Գրուդինինա.- Ես ղեկավարում եմ սկսնակ բանաստեղծների աշխատանքը 11 տարուց ավելի: Յոթ տարի ես եղել եմ երիտասարդ հեղինակների հետ տարվող աշխատանքի հանձնաժողովի անդամ: Հիմա ես ղեկավարում եմ Պիոներների պալատում բարձր դասարանցի բանաստեղծների խմբակը եւ «Սվետլանա» գործարանի երիտասարդ ստեղծագործողների խմբակը: Հրատարակչության խնդրանքով կազմել եւ խմբագրել եմ երիտասարդ բանաստեղծների 4 բազմանուն ժողովածու, որոնք ընդգրկում են ավելի քան երկու հարյուր նոր անուն: Այսպիսով, ես գիտեմ քաղաքի բոլոր երիտասարդ բանաստեղծների գործերը:

Արտաքսում երկրից, 1972 թ.

Բրոդսկու աշխատանքը, իբրեւ սկսնակ բանաստեղծի, ինձ հայտնի է նրա 1959 եւ 1960 թվականների բանաստեղծություններից: Դրանք նրա անկատար բանաստեղծություններն էին, բայց վառ գյուտերով ու պատկերներով: Ես դրանք չեմ դրել այդ ժողովածուների մեջ, բայց նրան համարել եմ օժտված հեղինակ: Մինչեւ 1963 թվականի աշունը ես Բրոդսկուն անձամբ չեմ հանդիպել:

«Երեկոյան Լենինգրադ» թերթում «Մերձգրական բոռ-ծրիակերը» հոդվածի լույս տեսնելուց հետո ես ինձ մոտ հրավիրեցի Բրոդսկուն զրույցի համար, քանի որ երիտասարդությունը ինձ պաշարում է զրպարտված մարդու գործին խառնվելու խնդրանքներով: Բրոդսկին իմ այն հարցին, թե ինչո՞վ է զբաղվում հիմա, պատասխանեց, որ լեզուներ է ուսումնասիրում եւ մոտ մեկուկես տարի է, ինչ զբաղվում է գեղարվեստական թարգմանություններով: Ես վերցրի նրա ձեռագրերը թարգմանություններին ծանոթանալու համար:

Իբրեւ պրոֆեսիոնալ բանաստեղծ եւ կրթությամբ գրականագետ, ես պնդում եմ, որ Բրոդսկու թարգմանությունները կատարված են պրոֆեսիոնալ բարձր մակարդակով: Բրոդսկին օժտված է բանաստեղծությունների գեղարվեստական թարգմանության առանձնահատուկ, հազվադեպ հանդիպող տաղանդով: Նա ինձ ներկայացրեց 368 տող բանաստեղծության թարգմանություն, բացի այդ, ես կարդացի 120 տող բանաստեղծություն նրա այլ թարգմանություններից, որոնք տպագրված են մոսկովյան հրատարակություններում:

Գեղարվեստական թարգմանության իմ անձնական փորձով գիտեմ, որ նման ծավալի աշխատանքը հեղինակից պահանջում է կես տարուց էլ ավելի խիտ ու լեցուն աշխատանքային ժամանակ, չհաշված բանաստեղծությունների հրատարակության ու մասնագետների հետ խորհրդակցելու հետ կապված հոգսերն ու քաշքշուկները: Այդպիսի հոգսերի հետ կապված ժամանակը, ինչպես հայտնի է, կանխահաշվարկի չի ենթարկվում: Եթե նույնիսկ հրատարակչական ամենացածր գներով գնահատենք այն թարգմանությունները, որոնք ես տեսել եմ իմ աչքերով, ապա Բրոդսկին արդեն վաստակել է 350 ռուբլի նոր դրամով, եւ հարցը միայն այն է, թե երբ ամբողջությամբ կտպագրվի կատարված աշխատանքը:

Բացի թարգմանության պայմանագրերից, Բրոդսկին ինձ ներկայացրեց ռադիոյի եւ հեռուստատեսության պայմանագրերը, որոնցով նախատեսված աշխատանքները արդեն կատարված են, բայց ամբողջությամբ չեն վճարված:

Բրոդսկու եւ նրան ճանաչող անձանց հետ իմ ունեցած զրույցներից ինձ հայտնի է, որ նա ապրում է շատ համեստ, իրեն զրկում է հագուստից ու զվարճանքներից, իր հիմնական ժամանակը անց է կացնում գրասեղանի առջեւ: Իր վաստակած դրամը նա ամբողջությամբ տալիս է ընտանիքին:

Փաստաբան.- Բանաստեղծությունների գեղարվեստական թարգմանության համար արդյոք անհրաժեշտ է իմանալ հեղինակի ստեղծագործությունը ընդհանրապես:

Գրուդինինա.- Այո, լավ թարգմանությունների համար, նման Բրոդսկու թարգմանություններին, անհրաժեշտ է իմանալ հեղինակի ստեղծագործությունը եւ թափանցել նրա ձայնի մեջ:

Փաստաբան.- Նվազո՞ւմ է, արդյոք, վարձավճարը, եթե թարգմանում են ըստ տողացի թարգմանության:

Գրուդինինա.- Այո, նվազում է: Ըստ տողացի թարգմանության թարգմանելով հունգարացի բանաստեղծներին, ես ստացա մեկ տողին մեկ ռուբլու չափով (հին դրամով) պակաս:

Փաստաբան.- Թարգմանիչները կիրառո՞ւմ են ըստ տողացիի թարգմանելու գործը:

Գրուդինինա.- Այո, համատարած: Լենինգրադյան խոշորագույն թարգմանիչներից մեկը՝ Ա. Գիտովիչը, հին չինարենից թարգմանում է ըստ տողացի թարգմանության:

Ատենակալ Լեբեդեւա.- Կարելի՞ է ինքնուսուցմամբ օտար լեզու սովորել:

Գրուդինինա.- Ինքնուսուցմամբ ես սովորել եմ երկու լեզու ի լրացումն այն լեզուների, որոնք ես ուսումնասիրել եմ համալսարանում:

Փաստաբան.- Եթե Բրոդսկին սերբերեն չգիտի, կարո՞ղ է նա, չնայած այդ բանին, բարձրարժեք գեղարվեստական թարգմանություն անել:

Գրուդինինա.- Այո, իհարկե:

Փաստաբան.- Իսկ դուք տողացիի օգտագործումը չե՞ք համարում ուրիշի աշխատանքի դատապարտելի օգտագործում:

Գրուդինինա.- Աստված հեռու պահի:

Ատենակալ Լեբեդեւա.- Ահա ես թերթում եմ գիրքը: Այստեղ Բրոդսկու ընդամենը երկու փոքրիկ ոտանավոր կա:

Գրուդինինա.- Ես կցանկանայի որոշ բացատրություններ տալ, որոնք վերաբերում են գրական աշխատանքի առանձնահատկությանը: Բանն այն է...

Դատավոր.- Ոչ, պետք չէ: Այսպես, ուրեմն, ի՞նչ է ձեր կարծիքը Բրոդսկու բանաստեղծությունների մասին:

Գրուդինինա.- Իմ կարծիքը այն է, որ նա իբրեւ բանաստեղծ շատ տաղանդավոր է եւ մի գլխով բարձր է շատերից, ովքեր համարվում են պրոֆեսիոնալ թարգմանիչ:

Դատավոր.- Իսկ ինչո՞ւ է նա միայնակ աշխատում եւ գրական որեւէ միավորման չի մասնակցում:

Գրուդինինա.- 1958 թվականին նա խնդրել է իրեն ընդունել իմ գրական միավորման մեջ: Բայց ես նրա մասին լսել էի իբրեւ հիստերիկ (ջղաձիգ) պատանու եւ չընդունեցի նրան, վանեցի նրան իմ ձեռքերով: Սխալ բան արեցի, ինչի համար շատ եմ ափսոսում: Հիմա ես հաճույքով կընդունեմ նրան իմ գրական միավորումը եւ կաշխատեմ նրա հետ, եթե նա ինքը ցանկանա:

Ատենակալ Տյագլի.- Դուք ինքներդ երբեւիցե տեսե՞լ եք, թե նա անձամբ ինչպես է աշխատում թարգմանելիս, թե նա օգտագործում է ուրիշի աշխատանքը:

Գրուդինինա.- Ես չեմ տեսել, թե ինչպես է Բրոդսկին նստել եւ գրում: Բայց ես չեմ տեսել նաեւ, թե ինչպես է Շոլոխովը նստել եւ գրում: Բայց դա չի նշանակում, որ...

Արտաքսում երկրից

Դատավոր.- Անպատշաճ է Շոլոխովին եւ Բրոդսկուն համեմատելը: Մի՞թե դուք չեք բացատրել երիտասարդությանը, որ պետությունը պահանջում է, որ երիտասարդությունը սովորի: Չէ՞ որ Բրոդսկին ընդամենը յոթերորդ դասարանի կրթություն ունի:

Գրուդինինա.- Նրա գիտելիքների ծավալը շատ մեծ է: Ես դրանում համոզվեցի, երբ կարդում էի նրա թարգմանությունները:

Սորոկին.- Կարդացե՞լ եք նրա անպարկեշտ, պոռնոգրաֆիական բանաստեղծությունները:

Գրուդինինա.- Ոչ, երբեք:

Փաստաբան.- Ահա թե ես ինչ եմ ուզում ձեզ հարցնել, վկա: Բրոդսկու աշխատանքի արդյունքը 1963 թվականին այս է՝ բանաստեղծություններ «Արշալույսը Կուբայի վրա» գրքում, Գալչինսկու բանաստեղծությունների թարգմանությունները (ճիշտ է, դեռեւս անտիպ), բանաստեղծություններ «Հարավսլավիայի բանաստեղծները» գրքում, Գաուչոյի երգերը եւ այլ հրապարակումներ «Խարույկ» ժողովածուի մեջ: Այդքանը կարելի՞ է համարել լուրջ աշխատանք:

Գրուդինինա.- Այո, անկասկած: Դա աշխատանքով լեցուն մի ամբողջ տարի է: Իսկ փող այդ աշխատանքը կարող է բերել ոչ թե այսօր, այլ մի քանի տարի անց: Հեշտ չէ երիտասարդ բանաստեղծի աշխատանքը որոշել այդ պահին նրա ստացած հոնորարի գումարի չափով: Երիտասարդ հեղինակը կարող է մատնվել անհաջողության, գուցե եւ հարկ լինի նոր երկարատեւ աշխատանքի: Այսպիսի մի կատակ կա. ծրիակերի եւ երիտասարդ բանաստեղծի միջեւ տարբերությունն այն է, որ ծրիակերը չի աշխատում, բայց ուտում է, իսկ երիտասարդ բանաստեղծը աշխատում է, բայց միշտ չէ, որ ուտում է:

Դատավոր.- Մեզ դուր չեկավ ձեր այդ հայտարարությունը: Մեր երկրում ամեն մի մարդ ստանում է ըստ իր աշխատանքի եւ այդ պատճառով չի կարող պատահել, որ նա աշխատի շատ, բայց ստանա քիչ: Մեր երկրում, որտեղ այդքան մեծ հոգածություն է ցուցաբերվում երիտասարդ բանաստեղծների հանդեպ, դուք ասում եք, որ նրանք սոված են: Ինչո՞ւ եք դուք ասում, թե երիտասարդ բանաստեղծները չեն ուտում:

Գրուդինինա.- Ես այդպես չեմ ասել: Ես նախազգուշացրի, որ դա կատակ է, որի մեջ ճշմարտության մաս կա: Երիտասարդ բանաստեղծների վաստակը շատ անհամաչափ է:

Դատավոր.- Դե, դա իրենցից է կախված: Հարկ չկա դա մեզ բացատրելու: Լավ, դուք բացատրեցիք, որ ձեր խոսքերը կատակ են: Ընդունենք ձեր բացատրությունը:

(Հրավիրում է նոր վկայի՝ Եֆիմ Գրիգորեւիչ Էտկինդին):

Դատավոր.- Ինձ տվեք ձեր անձնագիրը, որովհետեւ ձեր ազգանունը ինչ-որ հստակ չի արտասանվում *(վերցնում է անձնագիրը)*: Էտկինդ... Եֆիմ Գերշեւիչ... Մենք ձեզ լսում ենք:

Էտկինդ *(Գրողների միության անդամ, Գերցենի անվան ինստիտուտի դասախոս)*.- Իմ գրական-հասարակական աշխատանքի բերումով, որ կապված է սկսնակ թարգմանիչների աշխատանքի հետ, ես հաճախ եմ կարդում եւ լսում երիտասարդ գրողների թարգմանությունները: Մի տարի առաջ ես առիթ ունեցա ծանոթանալու Բրոդսկու աշխատանքների հետ: Դրանք թարգմանություններն էին լեհ հրաշալի բանաստեղծ Գալչինսկու, ում բանաստեղծությունները մեզանում դեռեւս քիչ են հայտնի եւ գրեթե չեն թարգմանվել: Ինձ վրա ուժեղ տպավորություն թողեցին բանաստեղծական պատկերների հստակությունը, բանաստեղծության երաժշտականությունը, զգացմունքայնությունը եւ էներգիան: Ինձ ապշեցրեց նաեւ այն, որ Բրոդսկին ինքնուրույն, առանց կողմնակի օգնության է սովորել լեհերենը: Գալչինսկու բանաստեղծությունները նա կարդում էր նույն հափշտակությամբ, ինչ հափշտակությամբ որ կարդում էր իր ռուսերեն թարգմանությունները: Ես հասկացա, որ գործ ունեմ բացառիկորեն օժտված եւ,- ինչը պակաս կարեւոր չէ,- աշխատունակ ու նստակյաց մարդու հետ: Այն թարգմանությունները, որոնք ես կարդացի ավելի ուշ, ամրապնդեցին իմ այդ կարծիքը: Դրանք, օրինակ, կուբայացի բանաստեղծ Ֆերնանդեսի բանաստեղծությունների թարգմանություններն են, որ հրապարակված են «Արշալույսը Կուբայի վրա» գրքում, եւ ժամանակակից հարավսլավացի բանաստեղծների գործերն են, որ տպագրել է Պետգրահրատը: Ես շատ եմ զրուցել Բրոդսկու հետ եւ զարմացել եմ ամերիկյան, անգլիական եւ լեհական գրականության նրա իմացության վրա:

Բանաստեղծության թարգմանությունը դժվարագույն աշխատանք է, որ պահանջում է ջանք, իմացություն, տաղանդ: Իր ճանապարհին գրողին կարող են հանդիպել բազում անհաջողություններ, իսկ նյութական շահը հե-

Ծանուցում

ՆՆ ըկ	ՀՎՀՀ	Հարկ վճարողի անվանումը	Հարկ վճարողի գտնվելու վայրը*	2006 ֆինանսական տարվա սկզբից հունվար-դեկտեմբեր ամիսներում հարկ վճարողի կողմից ՀՀ պետական բյուջե վճարված հարկերի ընդհանուր գումարը (հազ. դրամ)						
				ընդամենը	որից՝					
							այդ թվում՝			
					հարկային մարմինների կողմից հավաքագրված	մաքսային մարմինների կողմից հավաքագրված	ուղղակի հարկեր (այդ թվում՝ շահութահարկ, եկամտահարկ)	անուղղակի հարկեր (այդ թվում՝ ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	հաստատագրված վճարներ (այդ թվում՝ մաքսային սահմանին վճարված)	այլ հարկեր, տուրքեր և պարտադիր վճարներ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
247	09209992	ԿԻԶԻՍՏՐԱ	ՍԻՍԻԱՆ	191,294.3	4,857.4	186,436.9	4,344.1	158,334.3		28,615.9
248	01511187	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	190,792.7	189,535.7	1,257.0	116,648.1	73,084.4		1,060.2
249	01834855	ԻՆՎԵՍՏ-ԻՆՏՈՐԳ	ԵՐԵՎԱՆ	190,228.4	22,464.4	167,764.0	11,778.4	167,314.3		11,135.7
250	03504449	ԳԼԱՆԺ-ԱԼԿՈ	ԱԲՈՎՅԱՆ	190,095.3	190,095.3		4,324.5	170,450.3		15,320.5
251	01531784	ԷՅԷՄՓԻՋԻ ԳՐՈՒՊ	ԵՐԵՎԱՆ	188,138.5	9,628.2	178,510.3	2,196.2	179,107.5		6,834.8
252	02541434	ԵՎՐՈԹԵՐՄ	ԵՐԵՎԱՆ	187,909.3	76,111.2	111,798.1	50,898.2	131,090.9		5,920.3
253	05530428	ՖԵԼԻՔՍ-ՍԱՐԳ	ԳՅՈՒՄՐԻ	187,632.1	20,947.5	166,684.6	15,269.0	170,223.2		2,139.9
254	02500241	ԵՐԵՎԱՆՆԱԽԱԳԻԾ	ԵՐԵՎԱՆ	187,061.8	187,061.8		93,529.4	93,251.4		281.0
255	01238092	ԶՎԱՐԹՆՈՑ ՀԵՆԴԼԻՆԳ	ԵՐԵՎԱՆ	186,165.8	89,319.3	96,846.5	88,978.3	89,893.9		7,293.6
256	76807107	ՀԱԿՈԲՋԱՆՅԱՆ ՆՈՐԻԿ	ԵՂԵԳՆԱՁՈՐ	185,855.6	8,591.5	177,264.1	7,298.1	174,609.5		3,948.0
257	02529689	ՔԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ ԱՐՄԵՆԻԱ	ԵՐԵՎԱՆ	184,817.5	183,747.3	1,070.2	133,934.3	49,669.0		1,214.2
258	02542882	ՌԻԽՏԵՐ ԼԱՄԲՐՈՆ	ԵՐԵՎԱՆ	184,794.0	25,725.0	159,069.0	24,834.9	159,069.0		890.1
259	05305011	ՊՔՕ	ԹԱԼԻՆ	184,051.7	2,797.2	181,254.5	2,797.2	159,924.9		21,329.6
260	01822308	ՄԵՐՁԱՎԱՆԻ ՈԳԵԼԻՑ ԽՄԻՉՔՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	183,174.4	182,299.5	874.9	6,594.9	152,949.5		23,630.0
261	04704351	ԱՐԱ ԵՎ ԱՅԾԵՄՆԻԿ	ԷՋՄԻԱԾԻՆ	181,750.1	181,750.1		8,700.0	6,854.3	165,442.0	753.8
262	00842235	ՀԱՅՌՈՒՍԳԱԶԱՐԴ ՓԲԸ ԱՎՏՈԳԱԶ ՄՂԸ	ԵՐԵՎԱՆ	181,490.1	180,956.2	533.9	57,296.0	63,033.9	60,793.0	367.2
263	01513664	ՎԻՄԱՐԿ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ	ԵՐԵՎԱՆ	179,398.4	179,243.0	155.4	106,057.3	24,586.9	43,937.4	4,816.9
264	60505008	ՆԱՎԱՍԱՐԴՅԱՆ ԿԱՐԻՆԵ	ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶ	177,301.8	3,953.9	173,347.9	2,947.9	161,403.6		12,950.3
265	00861968	ՎԱՐԴԵՆ	ԵՐԵՎԱՆ	177,067.3	6.0	177,061.3		173,779.5		3,287.7
266	00057158	ՄԻՆԻ ԲԱՍԿՈՆԻԱ	ԵՐԵՎԱՆ	176,635.1	21,880.7	154,754.4	9,739.3	116,093.7		50,802.1
267	00069233	ԳԱԼՈՊԵՐ	ԵՐԵՎԱՆ	175,745.2	59,390.3	116,354.9	11,185.5	129,457.7		35,102.0
268	00930351	ԱՎՏՈԳԱՄՄԱ	ԵՐԵՎԱՆ	175,235.8	14,837.0	160,398.8	5,035.0	158,461.4		11,739.4
269	03504939	ԱՐԶՆԻ ՏՈՀՄԱՅԻՆ ԹՏԽ	Գ.ԱՐԶՆԻ	175,059.6	16,579.9	158,479.7	8,545.8	160,384.6		6,129.2
270	01215786	ԷՍԿՈՒԼԱՊ	ԵՐԵՎԱՆ	174,569.1	36,617.2	137,951.9	14,430.0	153,112.5		7,026.6
271	00041742	ԱՐԲՐԵՆ	ԵՐԵՎԱՆ	173,735.8	13,010.4	160,725.4	11,659.4	161,264.8		811.6
272	00084158	ՍՍՑ	ԵՐԵՎԱՆ	172,777.2	172,777.2		1,420.2		146,357.0	25,000.0
273	00084792	ՏԱՏՐՈ-ՏՈՊԱԶ	ԵՐԵՎԱՆ	172,697.5	65,794.7	106,902.8	26,708.5	145,625.7		363.3
274	00801721	ՀՈՐԻԶՈՆ-95	ԵՐԵՎԱՆ	172,432.8	126,295.5	46,137.3	70,304.2	93,853.4		8,275.3
275	02802019	ԲՋՆԻ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ՉԱՐԵՆՑԱՎԱՆ	172,229.6	120,712.7	51,516.9	45,840.0	66,076.1		60,313.5
276	00407299	ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	171,793.6	171,793.6		24,825.4	28,465.3	118,133.0	369.9
277	01201199	ՇԱՆԹ ՊԼՅՈՒՍ	ԵՐԵՎԱՆ	170,178.4	34,705.1	135,473.3	16,964.4	132,800.4	1,018.0	19,395.6
278	03525902	ԱՐՄ-ԳԼԱՍ	ԱԲՈՎՅԱՆ	170,162.3	59,267.1	110,895.2	32,330.3	135,006.3		2,825.7
279	02800117	ՔՈՒԼԱԿԵՆՏՐՈՆ	ՉԱՐԵՆՑԱՎԱՆ	170,082.5	157,224.8	12,857.7	59,430.3	109,794.7		857.5
280	01504054	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏ.ՃԱՐՏԱՐ.ՀԱՄԱԼՍԱՐ.	ԵՐԵՎԱՆ	169,063.6	169,039.1	24.5	146,280.8	18,016.9		4,766.0
281	02214638	ՄԱՍ	ԵՐԵՎԱՆ	166,270.8	47,639.9	118,630.9	10,980.9	135,622.8	144.0	19,523.1
282	04217309	ԲԵԼՌՈՍ	Գ.ԱՅՆԹԱՓ	166,024.4	19,707.8	146,316.6	13,263.3	146,571.4		6,189.7
283	01830529	ԷՔՍՊՈՐՏ ՕՅԼ	ԵՐԵՎԱՆ	165,054.5	67,927.4	97,127.1	53,400.0	104,622.3		7,032.3
284	01501597	ԱՐՄԻՆԿՈ	ԵՐԵՎԱՆ	165,009.8	137,350.1	27,659.7	48,517.1	108,284.5		8,208.2
285	02505099	ՈՌՈԳՈՒՄ - ՋՐԱՌ	ԵՐԵՎԱՆ	164,845.5	164,845.5			164,687.5		158.0
286	02552379	ՄԻԿՐՈ ՔԵՆԼԵՐԵՑՈՒ ՉԱՐԳԱՑ.ԲԱՐԵԳՈՐԾ.ՀԻՄՆ	ԵՐԵՎԱՆ	164,456.2	164,456.2		163,848.2			608.0
287	02554909	ՄԻԼՎԻ ԷՅՋԻ	ԵՐԵՎԱՆ	164,203.5	12,023.7	152,179.8	10,448.4	127,276.9	956.3	25,521.8
288	02526182	ՄՈՆԱ ԳՐՈՒՊ	ԵՐԵՎԱՆ	163,999.6	44,921.0	119,078.6	43,947.5	117,294.0		2,758.1
289	00056653	ՎԻՐԱԺ ԼՈՋԻԿ ԻՆՏԵ.ՆԵՅՇ.ԿՈՐՊ.ԵՐ.ՄԱՍՆԱՃ.	ԵՐԵՎԱՆ	163,053.4	160,703.4	2,350.0	160,697.4	2,252.8		103.2
290	01524009	ՍԻԼՎԻԱ	ԵՐԵՎԱՆ	162,723.5	11,096.9	151,626.6	7,912.8	150,765.3		4,045.3
291	04001189	ՍԻՓԱՆ-1	ԱՐԱՐԱՏ	161,019.6	93,422.9	67,596.7	60,679.9	63,573.2		36,766.5
292	00432551	Ա.ՊՈՂՈՍՅԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	160,851.2	160,851.2		2,034.7		128,809.5	30,007.0
293	06924234	ՆՅՈՒ ՖՈՐՄ	ՎԱՆԱՁՈՐ	160,024.6	6,780.2	153,244.4	4,929.0	130,193.5		24,902.2
294	01815551	ՅՈՒՆԻՔՈՄՓ	ԵՐԵՎԱՆ	158,657.3	32,861.0	125,796.3	8,265.0	147,674.8		2,717.5
295	04215423	ՇԱՀՈՒՄՅԱՆ-ՎԻՆ	ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ	158,051.6	100,868.9	57,182.7	30,166.9	112,161.7		15,723.0
296	02237253	ԻՆՏԵՐԲԻԶՆԵՍԳԱ	ԵՐԵՎԱՆ	157,828.8	9,781.2	148,047.6	8.4	140,309.0		17,511.3
297	00852177	ԳՈՀ-ԳԱԶ	ԱԲՈՎՅԱՆ	156,736.2	75,768.0	80,968.2	13,817.0	88,850.4	54,000.0	68.8
298	01504355	ՀԱՅԿԱՊԱԼ	ԵՐԵՎԱՆ	156,124.7	151,584.8	4,539.9	101,100.5	52,825.3		2,198.9
299	02522096	ԲԻ ԼԱՅՆ	ԵՐԵՎԱՆ	155,872.3	38,364.6	117,507.7	33,362.1	120,807.9		1,702.4
300	02236269	ԳՐԱՆԴ ԿՈՍԵՐՑ	ԵՐԵՎԱՆ	155,238.4	155,238.4		87,967.4	67,171.2		99.8

ՑԱՆԿ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՏԱՐՎԱ ՍԿԶԲԻՑ 100 ԵՎ ԱՎԵԼԻ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ ՑՈՒՑԱԿԱՅԻՆ ԹԻՎ ՀԱՅՏԱՐԱՐԱԳՐԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԴԻՐ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Հ/Հ	ՀՎՀՀ	Կազմակերպության անվանում	Հարկ վճարողի գտնվելու վայրը	Հայտարարագրված աշխատողների թիվը
1	2	3	4	5
1	01520882	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ	Երևան	7984
2	00046317	ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ „ՀԱՅՌՈՒՍԳԱԶԱՐԴ„	Երևան	5167
3	02500052	ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ	Երևան	5018
4	00428779	ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	Երևան	4641
5	02507464	ՀԱՅՓՈՍՏ	Երևան	3771
6	09400818	ԶԱՆԳԵԶՈՒՐԻ ՊՂՆՁԱՄՈԼԻԲԴԵՆԱՅԻՆ ԿՈՄԲԻՆԱՏ	Քաջարան	2601
7	02228743	ՆԱԻՐԻՏ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Երևան	2196
8	02509667	ՀԱՅՋՐՄՈՒՂԿՈՅՈՒՂԻ	Երևան	1891
9	04401874	ՀԱԷԿ	Մեծամոր	1715
10	01505169	ԵՐԵՎԱՆԻ «ՋՐՄՈՒՂ-ԿՈՅՈՒՂԻ»	Երևան	1497
11	04000255	ԱՐԱՐԱՏՑԵՄԵՆՏ	Արարատ	1385
12	00403857	ԷՐԵԲՈՒՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	1314
13	09700039	ԱԳԱՐԱԿԻ ՊՂՆՁԱՄՈԼԻԲԴԵՆԱՅԻՆ ԿՈՄԲԻՆԱՏ	Ագարակ	1277
14	00856548	ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻՉ ԲԺՇԿ.ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	1235
15	00000911	ՀՀ ԵՐ.ՔԱՂ.Կ.ԴԵՄԻՐՃՅԱՆԻ Ա.ԵՐ.ՄԵՏՐՈ.ՊԵՏ.	Երևան	1205
16	01203375	„ԱՐՄԵՆԻԱ„ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	1150
17	02226764	«ԳՐԱՆԴ ՔԵՆԴԻ» ՀԱՅ-ԿԱՆԱԴԱԿԱՆ	Երևան	1096
18	03300276	ՇՈՂԱԿՆ	Նոր-Հաճըն	1073
19	02235034	ԵՐ.ՔՂ.Ա.ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՄԱՅՐ ԲԺՇԿԱԿ. ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	1022
20	01530525	ԱՐԱՐԱՏ ՈՍԿՈՒ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ.	Երևան	1015
21	01555351	ԵՐԵՎԱՆ ՋՈՒՐ	Երևան	978
22	09416902	ԴԻՆՈ ԳՈԼԴ ՄԱՅՆԻՆԳ ՔԱՄՓՆԻ	Կապան	959
23	02566492	ԱՐԴՇԻՆԻՆՎԵՍՏԲԱՆԿ	Երևան	940
24	00400222	ՎՏԲ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԲԱՆԿ	Երևան	921
25	01522459	ԲԱՐՁՐԱՎՈԼՏ ԷԼԵԿՏՐԱՑԱՆՑԵՐ	Երևան	901
26	01002597	«ՔԱՆԱՔԵՌ-ԶԵՅԹՈՒՆ» ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	898
27	03012933	ՄԻԿԱ-ՑԵՄԵՆՏ	Հրազդան	898
28	02562664	ԱՐՄԵՆԻԱ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆՆԵՐ	Երևան	893
29	03015742	ՀՐԱԶԴԱՆԻ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ	Ք.Հրազդան	872
30	06605968	ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔՈՓԸՐ ՓՐՈԳՐԱՄ	Ալավերդի	862
31	01501898	ՀԱՅ.ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍ-ԻՆ ԵՎ ՌԱԴԻՈՀԱՂ.Ի ՑԱՆՑ	Երևան	821
32	00011624	ԱԿ.Ս.ԱՎԴԱԼԲ.Ա.ԱՆՎ.ԳՅՈՒՂ.ԱԶԳ.ԻՆՍՏԻՏ.ՊԵՏԱԿ.	Երևան	759
33	03580262	ՏՐԱՆՍԳԱԶ	Գ. Վերին Պտղնի	725
34	00441277	ՀՀ ԱՆ ՀՈԳԵԲՈՒԺԱԿԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	682
35	02201216	ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԻԿՐՈԱՎՏՈԲՈՒՍԱՅԻՆ ՈՒՏ	Երևան	651
36	01540062	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱԸՆԿԵՐՈՒԹ.	Երևան	648
37	00078569	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԿՈՐՊՈՐԱՑԻԱ	Երևան	635
38	01551651	Կ-ՏԵԼԵԿՈՄ	Երևան	607
39	00061695	ՌՈՒՍԱԼ ԱՐՄԵՆԱԼ	Երևան	606
40	02507818	ՇՏԱՊ ԲՈՒԺՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ	Երևան	600
41	02201405	ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ	Երևան	590
42	00847479	ԻՄԵՔՍ ԳՐՈՒՊ	Երևան	577
43	01238092	ԶՎԱՐԹՆՈՑ ՀԵՆԴԼԻՆԳ	Երևան	568
44	04215053	ԻՆՏԵՐՆԵՅՇՆԼ ՄԱՍԻՍ ՏԱԲԱԿ	Մասիս	566
45	01802172	ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ	Երևան	550
46	01002804	ՖԱՆԱՐՋՅԱՆԻ ԱՆ. ՈՒՌՈՒՑ. ՔԱՂ. ԱԶԳ.ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	538
47	00009615	ԱՐԱԲ. ԲԺՇ. ՀԱՄ.ԵՐԵԽ. ԵՎ ԴԵՌ.ԱՌՈՂՋ.ԻՆՍՏ	Երևան	521
48	02526699	ԱՐՄԱՎԻԱ-ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ	Երևան	520
49	02205028	ԵՐԵՎԱՆԻ ՋԵՐՄԱԷԼԵԿՏՐԱԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	511
50	01216144	ՀԱՅԱԷՐՈՆԱՎԻԳԱՑԻԱ ՊՈ	Երևան	502
51	02216066	ԳՐԱՆԴ-ՏՈԲԱԿՈ ՀԱՅ-ԿԱՆԱԴ.Հ.Ձ	Երևան	498
52	02201568	ԱՐՄԵՆ-ԿԱՐՊԵՏ	Երևան	479
53	02505099	ՈՌՈԳՈՒՄ - ՋՐԱՌ	Երևան	474
54	02528755	ՎՈՐԼԴ ՎԻԺՆ ԻՆԹԵՐՆԵՅ ՄԻՋ.ԲԱՐ.ԿԱԶՄ.ՀՄ	Երևան	474
55	00404207	ՍԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Երևան	467
56	01223612	ՊՐՈՄԵԹԵՅ-ԽԻՄՊՐՈՄ	Վանաձոր	463
57	02801299	ՀՈԼԱՆԻ	Չարենցավան	460
58	01837949	ՍԱԼԵՔՍ ԳՐՈՒՓ	Երևան	444
59	02800056	ՉԱՐԵՆՑԱՎԱՆԻ ՀԱՍՏՈՑԱՇԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Ք.Չարենցավան	421
60	06602309	ԱԽԹԱԼԱՅԻ ԼԵՌՆԱՀԱՐՍՏԱՑՄԱՆ ԿՈՄԲԻՆԱՏ	Ք.Ախթալա	419
61	06916682	ԱՎՏՈԳԵՆ-Մ	Վանաձոր	415
62	00441242	ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	409
63	00059627	ԿԱՐԿՈՄԱՎՏՈ	Երևան	406
64	02504354	ՀԱՅԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	Երևան	404
65	01806354	ՄԱԼԱԹԻԱ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀ.	Երևան	397
66	03503102	ՀԱԿԱՏՈՒԲԵՐԿՈՒԼՅՈԶԱՅԻՆ ԴԻՍՊԱՆՍԵՐ	Աբովյան	394
67	00093621	ՍԵՎԱՆ ՀՐԱԶԴԱՆՅԱՆ ՋՐԱՌ	Երևան	392
68	02520007	ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ	Երևան	384
69	00000291	ԿՈՆՎԵՐՍ ԲԱՆԿ	Երևան	375
70	01806173	ԹԻՎ 19 ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ	Երևան	370
71	00401345	ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՏՆՏԵՍՄԱՆ ԳՈՐԾԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	Երևան	369
72	01802388	ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Երևան	367
73	04716994	ԳԼԱՍ ՈՒՈՐԼԴ ՔԱՄՓՆԻ	Էջմիածին	365
74	01803966	ՏՈՍՊ ԲԲԸ	Երևան	364
75	03300164	ԼՈՌԻ	Գ.Նոր Գեղի	360
76	01825839	ԲԻԼԱՆՔՍ	Երևան	355
77	00003206	ԱՐՓԱ-ՍԵՎԱՆ	Երևան	354
78	02507472	ԼԵՌՆԱՄԵՏԱԼՈՒՐԳԻԱՅԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ	Երևան	354
79	00801378	ԱԿԱՆԻ ԼՈՒՌ ԿՈՄԲԻՆԱՏ	Երևան	347
80	05531223	ՇԻՐԱԿ-ՋՐՄՈՒՂԿՈՅՈՒՂԻ	Գյումրի	346
81	02511849	ԹԻՎ 2 ԲՈՒԺՄԻԱՎՈՐՈՒՄ	Երևան	345
82	06927456	ՎԱՆԱՁՈՐԻ ԹԻՎ1 ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐ	Վանաձոր	343
83	00429214	ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ	Երևան	341
84	02559077	ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ	Երևան	340
85	01508793	ՆՈՐՔ-ՄԱՐԱՇ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	337
86	02501614	ԱԿԻԱՏՐԱՆՍ	Երևան	336
87	01503749	ՀՀ ԱՆ ՎՆԱՍՎ, ՕՐԹՈՊԵԴ.ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳ.ԿԵՆ	Երևան	332
88	01544673	ԿԵՆՏՐՈՆ-ՄԱՔՐՈՒԹՅՈՒՆ	Երևան	329
89	03300843	ԼՈՒՍԱԿԵՐՏԻ ՏՈՀՄԱՅԻՆ ԹՌՉՆԱԲ. ՖԱԲՐԻԿԱ	Գ.Նոր Գեղի	326
90	04207503	ԱՐՏԱՇԱՏԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Արտաշատ	326
91	01224511	ՄԱԿԱ ԻՄՊՈՒԼՍ	Երևան	325
92	00423218	ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՏԻՏԱՆԻՈՒՄ ՓՐՈԴԱՔՇՆ	Երևան	324
93	05001995	ԱՇՏԱՐԱԿ ԿԱԹ	Աշտարակ	323
94	02570592	ԳՐԻԱՐ	Երևան	322
95	01202252	ՊԵՐԻՆԱՏՈԼՈԳԻԱՅԻ ՄԱՆԿԱԲ.ԵՎ ԳԻՆԵԿ.ԻՆՍՏԻ	Երևան	314
96	00005409	ԱՆԵԼԻՔ ԲԱՆԿ	Երևան	311
97	00811543	ԵՐԵՎԱՆԻ ՇԱՄՊԱՅՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Երևան	308
98	00800135	ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ	Երևան	307
99	00439284	ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՄՈԼԻԲԴԵՆ ՓՐՈԴԱՔՇՆ	Երևան	306
100	02504956	ԱՐՄԵՆԻԱ ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐ	Երևան	303
101	02802019	ԲՋՆԻ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Չարենցավան	303
102	00057054	ՏՐԱՆՍԳԱԶՇԻՆ	Երևան	301
103	04701422	ԷՅՍ. ԲԵՌՆԱՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԱՎՏՈՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻ	Ծաղկունք	301
104	00801721	ՀՈՐԻԶՈՆ-95	Երևան	300
105	02234505	ԵՐ. ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ. ԵՐ. ԷԼԵԿՏՐԱՏՐԱՆՍՊՈՐՏ	Երևան	296
106	02558521	ՄՈԳԼԱՍԻԵ-ԱՐՄԵՆԻԱ	Երևան	295
107	02234513	ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԱՎՏՈԲՈՒՍ	Երևան	293
108	00001672	ԵՐ.ՄԱԹ.ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ ԳԻՏԱՀԵՏ.ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ	Երևան	292
109	04402216	ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Արմավիր	292
110	01541435	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՌԱԴԻՈԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ	Երևան	291
111	02512026	ԹԻՎ 3 ԿԼԻՆԻԿԱԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ ԱՓԲԸ	Երևան	291
112	00009381	ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂ.ՊԵՏ-Ի «ԵՐԵՎԱՆՏՐԱՆՍ» ՓԲԸ	Երևան	289
113	02524368	ԳԵՐԱՏԵՍՉ.ՇԵՆՔԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՄ.ԵՎ ՇԱՀԱԳՈՐԾ	Երևան	289
114	00000413	ՀՀ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹ. ՆԱԽ.ԿՖԲԳՀ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ	Երևան	288
115	09001005	ՋԵՐՄՈՒԿ ԳՐՈՒՊ	Ջերմուկ	284
116	01523821	ՏԻԳՐԱՆ	Երևան	280
117	01534225	ԷՆԵՐԳԱՉԱՓ	Երևան	277
118	02514117	ՄՈՐ ԵՎ ՄԱՆԿԱՆ ԱՌՈՂՋ.ՊԱՀՊ.ԳՀ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	276

Ծանուցում

Հ/Հ	ՀՎՀՀ	Կազմակերպության անվանում	Հարկ վճարողի գտնվելու վայրը	Հայտարարագրված աշխատողների թիվը
1	2	3	4	5
119	09416197	ՎԱԼԼԵՏՏԱ	Կապան	276
120	04710526	ԱՐԱՔՍ ԹՌՉՆԱՖԱԲՐԻԿԱ	Գ.Տոնաշ	274
121	01547732	ԷԼԵԿՏՐԱԷՆԵՐԳԵՏԻԿ. ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՕՊԵՐԱՏՈՐ	Երևան	272
122	02204515	ԾԵՆԳԱՎԻԹ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	272
123	00807297	ԿՈԿԱ-ԿՈԼԱ ՀԵԼԼԵՆԻԿ ԲՈԹԼԻՆԳ ՔԱՄ.ԱՐՄԵՆ.	Երևան	267
124	01801249	ՌԱՕՍԱՐԱ	Երևան	267
125	02556646	ԵՐԵՎԱՆԻ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ-1«ԳՆՈՄՈՆ»	Երևան	266
126	02800751	ԱՐՄԵՆԻԱ ԼԱՅՆ	Չարենցավան	266
127	02228932	ՋԵՆԵՐԱԼ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ ՄԵՆՅՈՒՖԵՔՉԸՐԻՆԳ Ք.	Երևան	262
128	02515677	ՀՐԱՉՅԱ ԱՃԱՌՅԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ	Երևան	260
129	00436097	ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԻ ԱԿԱԴԵՄ	Երևան	255
130	04001274	ԱՐԱՐԱՏԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Արարատ	254
131	04205601	ԱՐՏԱՇԱՏԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Արտաշատ	254
132	08601459	ՍԵՎԱՆԻ ՀՈԳԵԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ ՓԲԸ	Սևան	252
133	04707075	ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Էջմիածին	251
134	01802225	ՀԱՅԱՍՏՈԿԱՅԱՆ	Երևան	250
135	01834322	ՖԼԻՏՖՈՐՄ	Երևան	247
136	01504355	ՀԱՅԿԱՊԱԼ	Երևան	246
137	01801627	ԷԼԵԿՏՐՈՆ	Երևան	246
138	02800117	ՋՈՒԼԱԿԵՆՏՐՈՆ	Չարենցավան	242
139	03804631	ՄԱՍԻՍԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Մասիս	242
140	00805413	ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ ԹԻՎ 12	Երևան	241
141	02508131	ՆԱԻՐԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	239
142	04102865	ՄԱՆԱՆԱ ԳՐԵՅՆ	Գ.Առինջ	238
143	04200616	ԱՐՏԱՇԱՏԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Արտաշատ	238
144	09201502	ՈՐՈՏԱՆԻ ՀԻԴՐՈԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	Գորիս	236
145	05500076	ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՇԻՐԱԿ ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆ	Գյումրի	234
146	02236362	ՍԻՆՈՓՍԻՍ ԱՐՄԵՆԻԱ	Երևան	232
147	01808789	ՖԼԵՇ	Երևան	231
148	02800245	ԱՐՄԱՎՏՈ	Չարենցավան	231
149	04417934	ԱԽՈՒՐՅԱՆ ԱՐԱՔՍ ՋՐԱՌ	Արմավիր	228
150	03300534	ՍԱՊՖԻՐ	Նոր-Հաճն	227
151	03500525	ԹԱՄԱՐԱ	Աբովյան	227
152	08203749	ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆ	Մարտունի	225
153	00088132	ԵՐ.Ք.Ք.Չ.Բ.Կ. ՓԲԸ-Ի ՆՈՐ ԱՐ. Ա.Կ.ՊՈԼԻՍ	Երևան	224
154	05519494	ՆՈՐ ՊԱՐՏԵԶ	Գյումրի	224
155	03522199	ԱԲՈՎՅԱՆԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Աբովյան	223
156	01203444	Ս.Վ.ՄԱԼԱՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԿԵՆՏ.	Երևան	221
157	01220854	ԴԱՐՈՅՆՔ	Երևան	220
158	08400731	ՌԱՊԻԴ	Նորատուս	220
159	09407343	ԿԱՊԱՆԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Կապան	220
160	00804754	ԵՐ.ԱՆ.ՇԻՐԱԿԱՑՈՒ ԱՆՎ.ՃԵՄԱՐ.ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ	Երևան	218
161	04408495	ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Արմավիր	218
162	00018048	ՀԱՅՐ ԵՎ ՈՐԴԻ ԵՐԻՑՅԱՆՆԵՐ	Երևան	217
163	00007748	«ՍՈՒՐԲ ՆԵՐՍԵՍ ՄԵԾ» ԳԻՏԱ-ԲԺՇԿ. ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	216
164	01540741	ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՊԼԱՆ. ԵՎ ՍԵՌ. ԱՌՈՂՋ. ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	216
165	00068411	ՖԵՌՈ	Երևան	215
166	00046333	ԷԼԵԿՏՐԱՍԵՐՎԻՍ	Երևան	213
167	02518512	ԻՆԵԿՈ	Երևան	213
168	06934743	ԼՈՌԻ-ՑՐՈՂԿՈՅՈՒՊԻ	Վանաձոր	212
169	04707083	ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Էջմիածին	208
170	00010235	ՊՐՈՖ. ՅՈԼՅԱՆԻ ԱՆՎ. ԱՐՅՈՒՆԱԲԱՆ.ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	206
171	00844936	ՄԻԿԱ ԱՐՄԵՆԻԱ ԹՐԵՅԴԻՆԳ	Երևան	206
172	01223415	ՀՈՎՆԱՆՅԱՆ ԻՆՏԵՐՆԵՅՇՆԼ	Երևան	206
173	02514253	ԳԵՂԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	205
174	01529346	ԱՐՄԵՆԻԱ ԹԻ-ՎԻ	Երևան	203
175	05002894	ԱՇՏԱՐԱԿԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Աշտարակ	203
176	04715908	ՔՈՊԹՀԻԼ ԿՈՐՊՈՐՍ. ՀԱՅԱՍՏ. ՄԱՍ-ՃՅՈՒՂ	Էջմիածին	202
177	09401792	ԿԱՊԱՆԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Կապան	202
178	03013808	ՀՐԱԶԴԱՆԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Հրազդան	201
179	08802975	ՎԱՐԴԵՆԻՍԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ ՊՓԲԸ	Վարդենիս	201
180	00801189	ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԻՄԻԱ-ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱ	Երևան	200
181	02553768	ԼԱՅՔԱ	Երևան	199
182	03504939	ԱՐԶՆԻ ՏՈՀՄԱՅԻՆ ԹՏՖ	Գ.Արգել	198
183	02562304	ԳԱՖԵՍՃՅԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ	Երևան	197
184	09201201	Ռ.ՅՈԼՅԱՆԻ ԱՆՎ. ԳՈՐԻՍԻ ՀԻՎԱՆԴ.	Գորիս	197
185	01508606	ՀՀ ԱՆ ՆՈՐՔ ԻՆՖԵԿՑ.ԿԼԻՆԻԿ.ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Երևան	196
186	02514261	ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՐԱՐԱՏ ԿՈՆՅԱԿԻ-ԳԻՆՈՒ-ՕՂՈՒ ԿՈՄ	Երևան	195
187	00420529	ԿՈՏԱՅՔ ԳԱՐԵՋՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Ք.Աբովյան	194
188	01202228	ԴԻԱԳՆՈՍՏԻԿԱ	Երևան	194
189	03501339	ՍԱՐԱՆԻՍ	Աբովյան	194
190	05806438	ՔԱՄԻԼԻԱՆՆԵՐԻ ՍԻՄՖՈՆԻԹՅԱՆ Ա.ՔԱՄԻԼԻԱՆ	Աշոցք	194
191	02200317	ՄԵՏՐՈՇԻՆՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	Երևան	193
192	02500241	ԵՐԵՎԱՆՆԱԽԱԳԻԾ	Երևան	192
193	00404386	Հ.17 ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Երևան	191
194	03522036	ՆԱԻՐԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿ 1	Եղվարդ	188
195	00824174	ԱՐԱՔՍ-ԳՈԼԴ ԱՌԵՎՏՐԱ-ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ Հ.Ձ.	Երևան	186
196	02560091	ՌԵՆԿՈ ԱՐՄԷՍՏԵՅՏ	Երևան	185
197	08202642	ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ ՊԵՏԱԿԱՆ	Մարտունի	185
198	01538783	ԴԱՎԻԹ ԵՐԹՈՒՂԱՅԻՆ ՏԱՔՍԻ	Երևան	184
199	02581899	ԱՐԵԳԱԿ ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊ.	Երևան	184
200	02555875	Մ.Գ.-ՀԱՈՒԶԻՆԳ	Երևան	183
201	04102857	ԱԿԵՆԱՐԻ ԳԻՆՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Գ.Ավշար	183
202	02540791	ՍՈՒԷԿՍԻՄԲԱՆԿ	Երևան	182
203	04000271	ԱՐԱՐԱՏՇԻՆ	Արարատ	182
204	01543209	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ «ԲՈՐՈՐԻՆՈ» ՊԱՀԱԾ. ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Երևան	181
205	03509426	ԱԲՈՎՅԱՆԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Աբովյան	180
206	01002794	ԵՐ.ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ. «ԱՐՏԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՀԻ» ՓԲԸ	Երևան	179
207	01802164	ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՐՔ	Երևան	179
208	02541434	ԵՎՐՈԹԵՐՄ	Երևան	179
209	04707101	ԾՆՆԴԱՏՈՒՆ	Էջմիածին	179
210	03012126	ԴԱՅԱՄՈՆԹԵՔ	Թալին	175
211	00812306	ԳԱՐԻ ԳՐՈՒՊ	Երևան	174
212	02558918	ՉԵՓ-ՉԵՓՅՈՒԽ	Երևան	174
213	00803554	ՔԱՆԱՔԵՌԻ ԿԱՐԻ ՖԱԲՐԻԿԱ	Երևան	173
214	05507136	ԱԼՖԱ-ՖԱՐՄ	Երևան	173
215	02201344	ԾԵՆ ԿՈՆՑԵՌՆ	Երևան	172
216	01525774	ՎԵԿԱ	Երևան	170
217	02514855	Է3Ձ-ԷՍ-ԲԻ-ՍԻ ԲԱՆԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆ	Երևան	170
218	02514631	ԱԿԻԱ-ՍԵՐՎԻՍ	Աբովյան	169
219	03804682	ՄԱՍԻՍԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Մասիս	169
220	03305991	ԳԵՏԱՄԵՋԻ ԹՌՉՆԱՖԱԲՐԻԿԱ	Գետաշեն	168
221	03509365	ԱԲՈՎՅԱՆԻ ԾՆՆԴԱՏՈՒՆ	Աբովյան	168
222	05501939	ԳՅՈՒՄ.ԱՎՍՏՐԻԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Գյումրի	168
223	01237856	ՍԻ ԷՍ ՖԻԼԱՔ	Երևան	167
224	02500164	ՋԻԳՋԱԳ	Երևան	167
225	03006287	ՀՐԱԶԴԱՆԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆ	Հրազդան	167
226	04001189	ՍԻՓԱՆ-1	Արարատ	167
227	04412536	ՀԱԷԿ-Ի ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ	Մեծամոր	166
228	00003891	ԱՐԱՅ	Երևան	164
229	00047696	ՀԱՅԻՆԿԱՍԱՑԻԱ	Երևան	164
230	01208043	ԵՎՐՈՊԱ	Երևան	164
231	04408617	ՄԵԾԱՄՈՐԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Մեծամոր	164
232	00000379	ԵՐ.ԱԿՏ.ԿԱՌԱՎ.ՀԱՄԱԿԱՐԳ.ԳԻՏԱՀԵՏ.ԻՆՍՏԻՏ.	Երևան	163
233	00404679	ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՄՊԻՈՑ	Երևան	161
234	01201526	ԿԱՄՈՒՐՋՇԻՆ	Երևան	161
235	01503291	ՀԱՅՆԱԽԱԳԻԾ	Երևան	160
236	04107541	ՎԵՌԻ-ԱԼԿՈ	Գ.Տափերական	160
237	00436536	ԽԱԱԿ	Երևան	158
238	01201955	Հ.20 ՊՈԼԻԿԼԻՆ.ԱՌՈՂՋԱՊԱՀ.ՊԵՏ.ՓԲԸ	Երևան	158
239	03521265	ԱՅՈՒՆԷՆԵՐԳԱՇԻՆ	Բյուրեղավան	158
240	07600087	«ԻՋԵՎԱՆԻ ԲԱՆ. ՇԱՀԱԳ. ԵՎ ՇԻՆ.» ՓԲԸ	Ք.Իջևան	157
241	00015668	ԿՈՆՏԻՆԵՆՏՍՏԵՔԱ	Երևան	156
242	00016085	ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ ԳԼԱՁՈՐ	Երևան	156
243	02566915	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖՈՒՏԲՈԼԻ ՖԵԴԵՐԱՑԻԱ	Երևան	156
244	00054538	ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՄԱՃԻՆՆԵՐԻ	Երևան	155
245	02508371	ՍՏՈՄԱՏՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ՎԱՆ	Երևան	153
246	02541562	ԳՐԵՅԹ ՎԵԼԼԻ	Երևան	153
247	08606119	ՍԵՎԱՆԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ ՊԵՏԱԿԱՆ	Սևան	153
248	00815672	«ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԿԱԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ»	Երևան	152
249	02201078	ԴԱՐՆ ԿՈՆՑԵՌՆ	Երևան	152
250	03501115	ԿՈՏԱՅՔԻ ՃԱՆԱՊ. ՇԱՀԱԳ. ԵՎ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ	Գ.Բալահովիտ	152
251	05500936	ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՄԱՅՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Գյումրի	152
252	00081133	ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԻ ԵՎ ՈՐԱԿԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՆՍՏԻՏ	Երևան	151
253	00063967	ԳՐԱՆԴ ՍԱՆ	Երևան	150
254	02523863	ԲՆԱԿՉՈՒԹՅԱՆ ՀԱՍՏԱՏ ՍՊԱՍԱՐԿՄԱՆ ՊԵՏ	Երևան	150
255	02505322	ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ	Երևան	148
256	05500249	Ն.Ա.ՄԵԼԻՔՅԱՆԻ ԱՆՎ.ԹԻՎ 2 ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Գյումրի	148
257	05005034	ԱՇՏԱՐԱԿԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Աշտարակ	147
258	00441423	ԱԼԲԵՐՏ ԿԱՐԱԽԱՆՅԱՆ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ	Երևան	146
259	01515952	ՀՅՈՒԽԻՍԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ	Երևան	146

Հ/Հ	ՀՎՀՀ	Կազմակերպության անվանում	Հարկ վճարողի գտնվելու վայրը	Հայտարարագրված աշխատողների թիվը
1	2	3	4	5
260	00842235	ՀԱՅՌՈՒՍԳԱԶԱՐԴ ՓԲԸ ԱՎՏՈԳԱԶ ՄԸ	Երևան	145
261	09205005	ԳՈՐԻՍԻ Ս.ԱՍԻՐՅԱՆԻ ԱՆՎ.ՊՈԼԻԿ.	Գորիս	145
262	01806165	ԿՈՌՈՒՆԿ	Երևան	143
263	02524573	ՄԱՆՏԱ	Երևան	143
264	02542059	ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔ ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ՊԵՏ	Երևան	143
265	02800538	ԱՍԿԵ ԳՐՈՒՊ	Չարենցավան	143
266	00091703	ՍԱՔՈՒՐ ԱՐԱԲԿԻՐ	Երևան	142
267	02554478	Ա.Լ.Մ. - ՀՈԼԴԻՆԳ	Երևան	142
268	03300835	ՆԱԻՐԻՋԻՆ	Եղվարդ	142
269	03520238	ԹԱՄԱՐԱ ՖՐՈՒԹ	Կարբի	142
270	03525902	ԱՐՄ-ԳԼԱՍ	Աբովյան	142
271	04108922	ԱՐԱՐԱՏ ՑՈՐԵՆԱՄԹԵՐՔՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ	Գ.Ավշար	142
272	00401878	ԱՐՄԵՆՄՈՏՈՐ	Երևան	141
273	01231764	ՇԻՆԱՐԱՐ ԿԵՐՏՈՂ	Երևան	141
274	03301039	ՆԱԻՐԻԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Եղվարդ	141
275	04213058	,ՄԱՍԻՍ ՏՈԲԱԿՈ Մ. Վ., ՀԱՅ-ՀՈՒՆԱԿԱՆ ՀՁ	Մասիս	140
276	08406083	ԳԱՎԱՌԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Գավառ	140
277	00802698	ԿՐՈՆԵԿՍ	Երևան	139
278	01512051	ԱԱՏՊԻԿ-5	Գ.Բալահովիտ	139
279	05504833	ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶԱՅԻՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Գյումրի	139
280	09000157	ՋԵՐՄՈՒԿ ՄԱՅՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Ջերմուկ	139
281	02210395	ՉԱՓԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ	Երևան	138
282	04704351	ԱՐԱ ԵՎ ԱՅԾԵՄՆԻԿ	Գ.Արշալույս	138
283	01222748	«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԵՌՈՒՍՏԱԱԼԻՔ»	Երևան	137
284	01808248	ԹԻՎ 6 ՀԱՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Երևան	137
285	01821313	ԷՆԵՐԳՈՆՈՐՈԳԱՐԱՆՏ	Երևան	137
286	02224777	ՌԱՍ ԳՐՈՒՊ	Երևան	137
287	02232715	ՍԵԱՐՏ	Երևան	137
288	09401347	ԹՈՒՆԵԼ	Կապան	137
289	09103554	ՎԱՅՔԻ ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ	Վայք	136
290	00076315	ԱՎԱՆԳԱՐԴ ՄՈԹՈՐՍ	Երևան	135
291	00007841	ԷՆԵՐԳԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	Երևան	134
292	09402057	ԿԱՊԱՆԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀ. ՇԱՀԱԳՈՐԾ. ԵՎ ՇԻՆԱՐԱՐ	Կապան	134
293	02205217	Թ.13 ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՊՓԲԸ	Երևան	132
294	08905762	ԳԵՏԱՓԻ ԳԻՆՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Գ.Գետափ	132
295	00847007	«ՆՈՐ Ք»- ՏԵՂԵԿԱՏՎԱՎԵՐԼՈՒԾԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	131
296	01535305	ՖԻՆՔԱ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ	Երևան	131
297	07602521	«ԻՋԵՎԱՆԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ»-ՓԲԸ	Ք.Իջևան	131
298	03506359	ԳԵՂԱՄԻ-ՄԱՍԱԹԵՐՔԻ ԿՈՄԲԻՆԱՏ	Գ.Ջրվեժ	130
299	01203239	ՀԱՅԿ.ԿԱՐՄ. ԽԱՉԻ ԸՆԿ. «ԳՐԱՑԻԱ-ՄԻՋ.ՎԵՐ.Կ	Երևան	129
300	04412802	ՆՈՐ ԱԿՈՒՆՔ	Արմավիր	129
301	00804703	ԱՐԹՄԵԴ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՂԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐ	Երևան	128
302	01803132	ԵՐԵՎԱՆԻ ԹՌՉՆԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՖԱԲՐԻԿԱ	Երևան	128
303	02573747	ՄԻՐ ԿԱՊ ԱՐՄԵՆԻԱ ՓԲԸ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	Երևան	128
304	03801865	„ԴԻԱՏՈՆԻԿՍ„ ԳԻՏԱԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ	Գ.Նոր Խարբերդ	128
305	07602556	ԻՋԵՎԱՆԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Իջևան	128
306	08602366	ՍԵՎԱՆԻ ՃԱՆ.ՇԱՀ. ԵՎ ՇԻՆ.	Սևան	128
307	08900417	ԵՂԵԳՆԱՁՈՐԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Եղեգնաձոր	128
308	09700228	«ՄԵՂՐԻ ՃՇՇՔ»	Մեղրի	128
309	02533075	ԵՐԵՎԱՆ ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ	Երևան	127
310	02565715	ԱՎԱԼՈՆ	Երևան	127
311	05500411	ԳՅՈՒՄՐԻ ՇՏԱՊ ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՅԱ	Գյումրի	127
312	00805592	ԵՐ.ՔԱՂ.ՀԱԿԱՏՈՒԲԵՐԿՈՒԼ.ՅՈԶԱՅԻՆ ԴԻՍՊԱՆՍ.	Երևան	126
313	05502201	ԳՅՈՒՄ.ԷՆՐԻԿՈ ՄԱՏՏԵԻ ԱՆՎ.ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Գյումրի	126
314	09402494	ԿԱՊԱՆԻ ՄԵՔԵՆԱՇԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾ.	Կապան	126
315	00066784	ԹՈՒՖԵՆԿՅԱՆ ՀՈՍՊԻՏԱԼԻՏԻ	Երևան	125
316	00400497	ՆԱՐԵԿ	Երևան	125
317	00803314	«ԱԼՄԱՍՏ»	Երևան	125
318	01505315	ԱՆԻ ՊԼԱԶԱ ՀՈԹԵԼ	Երևան	125
319	03308459	ԱՐԵՎԱԿՆ	Նոր-Հաճն	124
320	05500832	ԳՅՈՒՄՐԻԻ ԾՆՆԴԱՏՈՒՆ	Գյումրի	124
321	00005417	Հ Գ Ը Ն	Երևան	122
322	04403587	ՍԱՊ	Գ.Լենուղի	122
323	05302562	ԱՐԱԳԱԾՈՏՆ ՄԱՐԶԻ «ԹԱԼԻՆԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ»	Թալին	122
324	01535606	ՀՈՄԵՆՎԵ	Երևան	121
325	07403997	ԴԵԲԵԴ-ԻՐԱՏԵՎ-ՑՐՈՒՌ	Գ.Հաղթանակ	121
326	00080913	ՖԻԼԻՆԳԱՐՅԱՆ ԴԻԶԱՅՆ ՔԸՆՍԹՐԱՔՇԸՆ	Երևան	120
327	01201199	ՇԱՆԹ ՊԼՅՈՒՍ	Երևան	120
328	01506987	ՎԼԱԴԻՄԻՐ ԱՎԱԳՅԱՆԻ ԱՆՎ.ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	120
329	01545324	ՀՈՒՄԱԲԵՐ	Երևան	120
330	01801739	ԻՆՏԵՐՏՍԼԻՆԿ ԳԱ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ	Երևան	120
331	06802729	ՍՊԻՏԱԿԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Սպիտակ	120
332	00800401	Է3Ջ ՓԻ ԷԼ Է3	Երևան	118
333	01553492	ԻՆՏՐԱՔՈՄ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ	Երևան	118
334	02506943	ՇԻՆՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	Երևան	118
335	00840762	ԱՐԱԶԱՓ	Երևան	117
336	04700041	ՌԱՍՏՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Էջմիածին	117
337	06910651	ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ ՎԱՆԱՁՈՐԻ ԹԻՎ 2 ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Վանաձոր	117
338	01813521	ԵՐԵՎԱՆԻ ՁԻԿԱ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՀՁ	Երևան	116
339	02203701	ԷԼԵԿՏՐՈՊԱՐԱՏ	Երևան	116
340	02205697	ՀԱՅԿԱԲԵԼ	Երևան	116
341	00841344	ՄՊՄ ՄԻԳԱՐՈՆ	Երևան	115
342	00842776	ԼՏ-ՊԻՐԿԱԼ	Երևան	115
343	01505616	ԹԻՎ 4 ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Երևան	115
344	01823524	ՀՐԱԶԴԱՆ ՄԱՐԶԱՀԱՄԱԼԻՐԻ ՎԱՐՁԱԿԱԼ ՁԵՌՆ.	Երևան	115
345	07903097	«ԴԻԼԻՋԱՆԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ»-ՊՓԲԸ	Դիլիջան	115
346	08404887	ՀԱՅՐ ԵՎ ՈՐԴԻ ԵՆԳՈՅԱՆՆԵՐ	Կարճևան	115
347	02501098	ՀԻԴՐՈԷՆԵՐԳԱՇԻՆ	Երևան	114
348	02505373	ԵՐԵՎԱՆԻ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Երևան	114
349	05500489	ԳՅՈՒՄՐԻԻ ԳՅՈՒԼԲԵԿՅԱՆԻ ԱՆՎ.ՎԻՐԱԲՈՒԺ.ՀԻ	Գյումրի	114
350	05503178	ՄԻՋԱԶԳ.ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ԱՆՎԱՆ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Գյումրի	114
351	08402316	ԳԱՎԱՌԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Գավառ	114
352	00070687	ՍԼԼ ԻՆԴԱՍԹՐԻԶ	Երևան	113
353	01829736	ՋԻԼԱՆ	Երևան	113
354	02518211	ՖԵԿԱ ԼՅՈՒՔՍ	Երևան	113
355	05806393	ԳԵՎՈՐԳ ԵՎ ՎԱՀԱՆ	Գյումրի	113
356	00009812	ՋՐԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԻ	Երևան	112
357	00012859	ՀԱՅՋՐՆԱԽԱԳԻԾ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ	Երևան	112
358	01202742	ՄԱՇԿԻ ԵՎ ՍԵՌԱՎԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԺՇԿ. ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	112
359	06923868	Բ.ԴԱՐԲԻՆՅԱՆ-ՍՏԻԼԻՍՏԱ ԿԱՐԻ ՖԱԲՐԻԿԱ	Վանաձոր	112
360	05300351	ԱՎՏՈՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ԵՎ ՃԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐԻ	Թալին	111
361	08603318	ՍԵՎԱՆԻ ՀԱՑԱՄԹԵՐՔՆԵՐԻ ԱՐՏ.ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ	Սևան	111
362	00803072	ՀԻՎԱՆԴՈՒԹ.ՎԵՐԱՀՍԿՄԱՆ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳ.ԿԵՆՏ	Երևան	110
363	02804057	ՉԱՐԵՆՑԱՎԱՆԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Չարենցավան	110
364	05800277	ԱԽՈՒՐՅԱՆԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀ. ՇԱՀԱԳՈՐԾ.ԵՎ ՇԻՆԱՐ.	Գյումրի	110
365	00056653	ՎԻՐԱԺ ԼՈՋԻԿ ԻՆՏԵՐՆԵՅՇ.ԿՈՐՊ.ԵՐ.ՄԱՍՆԱՃ.	Երևան	109
366	00415975	ԵՐԵԲՈՒՆԻ-ՄԱՔՐՈՒԹՅՈՒՆ	Երևան	109
367	00801274	«ԳԱՊԻՔԱ»	Երևան	109
368	01201414	Հ. ԵՒ ՀԱՅԱՍ ԳՐՈՒՊ	Երևան	109
369	01805215	Թ.9 ՄԱՆԿ.ՊՈԼԻԿ.ԱՌՈՂՋԱՊԱՀ ՊՓԲԸ	Երևան	109
370	02507541	ՀԱՅՀԻԴՐՈԷՆԵՐԳԱՆԱԽԱԳԻԾ	Չարենցավան	109
371	02804022	ՉԱՐԵՆՑԱՎԱՆԻ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆ	Գ.Արարատ	109
372	04102505	ԱՐԱՐԱՏ-ՑԵՄԵՆՏ	Երևան	108
373	00413412	ՊԻՑՑԱ ԴԻ ՌՈՄԱ	Երևան	108
374	01504483	ՇԱՐԱՆ ԱՐՎԵՍՏՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	108
375	02552379	ՄԻԿՐՈ ՔԵՌՆԵՐԵՑՈՒ ԶԱՐԳԱՑ.ԲԱՐԵԳՈՐԾ.ՀԻՄՆ	Վանաձոր	108
376	06910635	ԱՐԳԻՇՏԻ 1	Դսեղ	108
377	06933149	ԱԳՐՈ-ՍԱՀ	Ստեփանավան	107
378	06402385	ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Երևան	106
379	00801687	ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ	Վեդի	106
380	04103559	ՎԵԴՈՒ ԳԻՆՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Գյումրի	106
381	05526834	ՔԱՐՀԱՏ ՄԵՔԵՆԱ	Եղեգնաձոր	106
382	08902721	Վ.ԳԵՎՈՐԳՅԱՆԻ ԱՆՎ. ԵՂԵԳՆԱՁ. ՀԻՎԱՆԴ.	Երևան	105
383	01540922	ՀԱՍՏԻԿ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Գ.Ձորակ	105
384	02528582	ՔՐԱՈՒՆ-ՔԵՄԻՔԱԼ	Երևան	105
385	03302375	ՊԱՌԱՇՅԱՆԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	Էջմիածին	105
386	04700747	ԱՎՏՈՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ	Երևան	104
387	01203119	ՕՐԲԻՏԱ	Երևան	104
388	01505323	ԻԺԲ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԲԱՆԿ	Երևան	104
389	01507302	ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏ. ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ	Երևան	103
390	00014348	ՅԱՆՎԵՐՅԱՆ-ՇԻՆՄՈՆՏԱԺ	Արթիկ	103
391	06102666	ԱՐԹԻԿԻ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Քաջարան	103
392	09417527	ՔԱՋԱՐԱՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ	Երևան	102
393	01831375	ՊՐՈՖ ԱԼ	Վեդի	102
394	04104612	ՎԵԴՈՒ ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ	Սպիտակ	102
395	06800361	ՍՊԻՏԱԿ-1	Երևան	102
396	08208047	Կ.ԴԵՄԻՐՃՅԱՆԻ ԱՆՎ. ՄԱՐԶԱՀԱՄ ՀԱՄԱԼ.ՓԲԸ	Երևան	101
397	01805319	ԹԻՎ 15 ՊՈԼԻԿԼԻՆԻԿԱ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ	Վեդի	101
398	04101313	ՎԵԴՈՒ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑ	Երևան	100
399	00004406	ՌԱԴԻՈՖԻԶԻԿԱՅԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԻՆՍՏ.		

Մասնավորեցում

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ, ՈՐԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱ Ք.ԵՐԵՎԱՆ, Դ. ԱՆՀԱՂԹԻ 23 (IV ՀԱՐԿ) ՀԱՍՑԵՈՒՄ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2006թ. նոյեմբերի 9-ի թիվ 1588-Ն որոշման, «Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկայի նախարարության աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկին ամրացված օտարման ենթակա տրանսպորտային միջոցը

Հ/Հ	Գույքի անվանումը	Թողար./ձեռք. տ/թ.`	Գտնվելու վայրը	Գնահատված արժեքը 31.07.06թ. դրությամբ	22.01.07թ. աճուրդի		06.02.07թ. աճուրդի		21.02.07թ. աճուրդի		09.03.07թ. աճուրդի	
					մեկնարկային գին /դրամ/	նախավճար /դրամ/	մեկնարկային գին /դրամ/	նախավճար /դրամ/	մեկնարկային գին /դրամ/	նախավճար /դրամ/	մեկնարկային գին /դրամ/	նախավճար /դրամ/
1	Ավտոմեքենա «ԳԱԶ-322130» (պետհամարանիշը` 670 SL 64)	1996թ./1996թ.	ք.Երևան, Հ/Ա թաղամաս, Անդրանիկի 111	2410300	1807700	90385	1446160	72308	1156928	57847	925543	46278

Հ/Հ	Գույքի անվանումը	26.03.07թ. աճուրդի		10.04.07թ. աճուրդի		25.04.07թ. աճուրդի		10.05.07թ. աճուրդի		25.05.07թ. աճուրդի	
		մեկնարկային գին /դրամ/	նախավճար /դրամ/	մեկնարկային գին /դրամ/	նախավճար /դրամ/	մեկնարկային գին /դրամ/	նախավճար /դրամ/	մեկնարկային գին /դրամ/	նախավճար /դրամ/	մեկնարկային գին /դրամ/	նախավճար /դրամ/
1	Ավտոմեքենա «ԳԱԶ-322130» (պետհամարանիշը` 670 SL 64)	740435	37022	592348	29618	473879	23694	379104	18956	303284	15165

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2006թ. նոյեմբերի 9-ի թիվ 1588-Ն որոշման, աճուրդի հաղթողը պարտավոր է.

-աճուրդի արձանագրությունն ստանալու օրվանից 5-օրյա ժամկետում «Պետական սեփականություն հանդիսացող հիմնական միջոցների (ֆոնդերի) օտարումից մուտքեր» գանձապետական հաշվին վճարել գույքի վաճառքի գումարը` Հայաստանի Հանրապետության արժույթով.

-իր միջոցների հաշվին վճարել գույքի արժեքի որոշման հետ կապված վճարը` 82392 դրամ (ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը), ինչպես նաև գույքային իրավունքների պետական գրանցման հետ կապված վճարներն ու տուրքը` Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Համաձայն ՀՀ էներգետիկայի նախարարության աշխատակազմի ղեկավարի 2006թ. դեկտեմբերի 4-ի թիվ 05-ԿՊ-13-1995 գրության, ավտոմեքենայի բացահայտված թերություններն են` շարժիչ-ոչ սարքին, փոխանցման տուփ-ոչ սարքին, շասսի-ջարդված, թիթեղի 3/4 մասը-փտած, անվադողերը-ոչ սարքին, դիմապակի-ջարդված, ընթացային մաս-ոչ սարքին, հետևի կամրջակ-ոչ սարքին:

Բոլոր աճուրդները սկսվում են ժամը 11:00-ին:

Աճուրդով չվաճառված գույքի մեկնարկային գինը յուրաքանչյուր հաջորդ աճուրդի ժամանակ նվազեցվում է վերջին աճուրդի գույքի մեկնարկային գնի 20 տոկոսի չափով: Աճուրդը կայանալու դեպքում հաջորդ աճուրդը (աճուրդները) չի (չեն) անցկացվում:

Աճուրդին կարող են մասնակցել ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, ինչպես նաև համայնքները, որոնք յուրաքանչյուր աճուրդի համար աճուրդի նախորդող աշխատանքային օրը, ժամը 17:00 աճուրդային հանձնաժողովին են (հասցեն` ք. Երևան, Դ.Անհաղթի 23) ներկայացրել`

-աճուրդի նախավճարի մուծման անդորրագիրը, որի չափն է` յուրաքանչյուր աճուրդի համար գույքի մեկնարկային գնի 5 տոկոսը, մուտքագրման հաշիվն է Հայխնայբանկի թիվ 160006651014 դրամային հաշիվը.

-աճուրդի մասնակցության վճարի անդորրագիրը, որի չափն է 10000 դրամ (վճարվում է «Աճուրդի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի դրամարկղ), գույքի գնի մեջ չի ներառվում և անկախ աճուրդի արդյունքներից չի վերադարձվում.

-անձնագիրը, իսկ իրավաբանական անձինք` հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները և լիազորությունները հաստատող փաստաթղթերը:

Աճուրդին չեն կարող մասնակցել այն անձինք, որոնք վաճառվող լոտի նկատմամբ չեն կարող ունենալ սեփականության իրավունք:

Աճուրդի մասնակիցների անձնագրի առկայությունը պարտադիր է:

Աճուրդին կարող են ներկա գտնվել դիտորդներ` աճուրդի մասնակից չհանդիսացող այն անձինք, ովքեր վճարել են մուտքի վճար` 3000 դրամ:

Դիտորդի տոմսերը վաճառվում են մինչև աճուրդի սկսվելը:

Աճուրդի մասնակիցները վաճառվող լոտին կարող են ծանոթանալ սույն ծանուցման հրապարակման պահից մինչև աճուրդի բացմանը նախորդող օրն ընկած ժամանակահատվածում` յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերին, ժամը 9:00-ից մինչև 17:00 (բացառությամբ ժամը 13:00-ից մինչև 14:00):

Նախքան աճուրդի սկսվելը աճուրդային հանձնաժողովը գրանցում է մասնակիցներին և յուրաքանչյուր մասնակցին, տրամադրում է քարտ:

Աճուրդը վարում է աճուրդավարը:

Աճուրդավարը մասնակիցներին առաջարկում է մեկնարկային գնով գնել լոտը: Ցանկացած մասնակից իրավունք ունի, նախքան աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածը, ներկայացնել նոր գնային հայտ, որը պետք է գերազանցի մասնակիցների կատարած նախորդ գնային հայտը` նվազագույնը հավելման (քայլի) չափով:

Վերջին ամենաբարձր գնային հայտ ներկայացրած մասնակիցը, աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածից հետո, համարվում է աճուրդի հաղթած մասնակից:

Աճուրդավարի կողմից աճուրդի հաղթող համարված մասնակիցը պարտավոր է` հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում, վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 3 տոկոսի չափով գումար, որը սահմանված ժամկետում (5 օրվա ընթացքում) հետագա վճարումները կատարելու դեպքում նախավճարի հետ միասին հաշվարկվում է վճարման ենթակա գումարի մեջ, իսկ վճարումներից խուսափելու դեպքում չի վերադարձվում և տվյալ մասնակիցը զրկվում է աճուրդի մասնակցելու իրավունքից: Եթե աճուրդում հաղթող համարված մասնակիցը սահմանված ժամկետում (հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում) վճարում է իր առաջարկած գնի առնվազն 3 տոկոսի չափով գումար, ապա նա ճանաչվում է աճուրդի հաղթող և ստորագրում է աճուրդի արդյունքների մասին արձանագրությունը:

Աճուրդում չհաղթած մասնակցին, մուծված նախավճարը վերադարձվում է վերջինիս դիմելուց հետո եռօրյա ժամկետում:

Վաճառվող լոտին ծանոթանալու համար` դիմել ք.Երևան, Հ/Ա թաղամաս, Անդրանիկի 111, բնակարան 34 հասցեով կամ զանգահարել (093) 346-341 հեռախոսահամարով:

Աճուրդի կանոնակարգին ծանոթանալու (որը տրամադրվում է դիմումի առկայության դեպքում, մեկ օրվա ընթացքում, պատճենահանման ծախսերը վճարելու պայմանով) և լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք դիմել ք.Երևան, Դավիթ Անհաղթի 23 հասցեով կամ զանգահարել աճուրդային հանձնաժողովին` հեռախոս` 24-67-25, ինտերնետ` URL: //www.privatization.am:

Հնարավոր փոփոխությունները և լրացումները կիրառվում են այն ձևով, ինչպես կատարվել է աճուրդի մասին սույն հրապարակային ծանուցումը:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ, ՈՐԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱ
2007Թ. 29-ԻՆ, ԺԱՄԸ 12:00-ԻՆ,
«ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ,
ՀԱՍՑԵՆ` Ք.ԵՐԵՎԱՆ, Դ.ԱՆՀԱՂԹԻ 23 /4-ՐԴ ՀԱՐԿ/

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ՀՀ կառավարության 04.12.03թ. N1610-Ա որոշմամբ լուծարվող «Գյումրու քաղաքացիական կառույցների ուղեմաս» ՊՓԲԸ-ի (հասցեն` Շիրակի մարզ, ք.Գյումրի, Գարեգին «Ա»-2) հաշվեկշռում գտնվող գույքը`

N	Գույքի անվանումը	Շահագ. տարեթիվը	Քանակը/զբաղ. մակերեսը (հատ/ք.մ.)	Մաշվ. տոկոսը	Մեկնարկային գինը (ներառյալ ԱԱՀ-ն) դրամ	Նվազագույն գինը (ներառյալ ԱԱՀ-ն) դրամ
	Հոլանդական աճուրդ					
	Շենքեր					
1	Ընդհանուր ցեխեր	1985	602.47	44	2779500	1389750
2	Պահակատուն	1985	4.2	47	50500	25250
	Դասական աճուրդ					
	Տրանսպորտային միջոցներ					
3	ՄԱԶ -5549 ինքնաթափ	1988	1	100	112500	

* Համաձայն լուծարման հանձնաժողովի որոշման, գնորդը պարտավոր է աճուրդի արձանագրությունը ստանալուց հետո մեկամսյա ժամկետում վճարել տվյալ անշարժ գույքի զբաղեցրած հողամասի կադաստրային արժեքը (արտադրամասի զբաղեցրած 2845.98ք.մ. հողամասի համար 2305244 դրամ, պահակատուն զբաղեցրած 8.88 ք.մ. հողամասի համար 7193 դրամ):

Աճուրդին կարող են մասնակցել ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, ինչպես նաև համայնքները, որոնք մինչև յուրաքանչյուր աճուրդի նախորդող օրը, ժամը 17:00 աճուրդային հանձնաժողովին են ներկայացրել.

-աճուրդի նախավճարի մուծման անդորրագիրը, որի չափն է 25250 դրամ, մուտքագրման հաշիվն է Հայխնայբանկի թիվ 160006651014 դրամային հաշիվը: Նախավճարը կարող է վճարվել նաև կանխիկ «Աճուրդի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի դրամարկղ.

-անձնագիրը, իսկ իրավաբանական անձինք հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները և լիազորությունները հաստատող փաստաթղթերը:

Աճուրդին չեն կարող մասնակցել այն անձինք, որոնք վաճառվող լոտի նկատմամբ չեն կարող ունենալ սեփականության իրավունք:

Վերը նշված փաստաթղթերի առկայության դեպքում աճուրդային հանձնաժողովը մասնակցին տրամադրում է մասնակցի վկայական:

Աճուրդին կարող են ներկա գտնվել դիտորդներ` աճուրդի մասնակից չհանդիսացող այն անձինք, ովքեր վճարել են մուտքի վճար` 3000 դրամ:

Աճուրդի մասնակցի վկայականները տրամադրվում են «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունում (հասցեն` ք.Երևան, Դ.Անհաղթի 23 /4-րդ հարկ/) մինչև յուրաքանչյուր աճուրդի նախորդող օրը, ժամը 17:00, իսկ դիտորդի տոմսերը վաճառվում են մինչև աճուրդի սկսվելը:

Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները վաճառվող լոտ(եր)ին (գույքին) կարող են ծանոթանալ սույն ծանուցման հրապարակման պահից մինչև աճուրդի բացմանը նախորդող օրն ընկած ժամանակահատվածը` յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերին, ժամը 9:00-ից մինչև 17:00 (բացառությամբ ժամը 13:00-ից մինչև 14:00):

Գույքի դիտումը իրականացվում է ընկերության հավաստագրային կառավարչի կողմից:

Նախքան աճուրդի սկսվելը աճուրդային հանձնաժողովը գրանցում է մասնակիցներին և յուրաքանչյուր մասնակցին, ներկայացված մասնակցի վկայականի համարին համապատասխան, տրամադրում է քարտ:

Աճուրդը վարում է աճուրդավարը:

Աճուրդավարը մասնակիցներին առաջարկում է մեկնարկային գնով գնել լոտը (լոտերի վաճառքը իրականացվում է վերը նշված հերթականությամբ):

Դասական աճուրդի դեպքում` ցանկացած մասնակից իրավունք ունի, նախքան աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածը, ներկայացնել նոր գնային հայտ, որը պետք է գերազանցի մասնակիցների կատարած նախորդ գնային հայտը` նվազագույնը հավելման (քայլի) չափով:

Վերջին ամենաբարձր գնային հայտ ներկայացրած մասնակիցը, աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածից հետո, համարվում է աճուրդի հաղթած մասնակից: Եթե մի քանի մասնակից միաժամանակ գնային հայտ են ներկայացրել հավասար չափով, որից հետո ավելի բարձր գնային հայտ չի ներկայացվել, ապա աճուրդի հաղթած մասնակից է համարվում վիճակահանության արդյունքներով ընտրված մասնակիցը:

Հոլանդական աճուրդի դեպքում` աճուրդավարի մուրճիկի երրորդ հարվածից հետո գնորդ չգտնելու դեպքում, մեկնարկային գինն իջեցվում է նվազագույնը հավելման (քայլի) չափով այնքան, մինչև մասնակիցներից մեկը բարձրացնելով մասնակցի իր վկայականի համարին համապատասխանող քարտը, տալիս է իր համաձայնությունը հայտարարված գնով լոտը ձեռք բերելու մասին և աճուրդավարի կողմից անմիջապես համարվում է աճուրդի հաղթած մասնակից:

Աճուրդի հաղթող է համարվում այն մասնակիցը, ով առաջինն է բարձրացնում իր մասնակցի վկայականի համարին համապատասխանող քարտը և տալիս իր համաձայնությունը լոտը հայտարարված գնով գնելու մասին:

Եթե մեկից ավելի մասնակիցներ միաժամանակ գնային հայտ են ներկայացրել հավասար չափով, ապա աճուրդային հանձնաժողովի որոշմամբ միաժամանակ հայտ ներկայացրած մասնակիցների միջև իրականացվում է դասական աճուրդ` նրանց կողմից առաջարկված գինն ընդունելով որպես մեկնարկային գին: Եթե մեկնարկային գնից բարձր առաջարկներ մասնակիցները չեն ներկայացնում, ապա աճուրդի հաղթած մասնակից է համարվում վիճակահանության արդյունքներով ընտրված մասնակիցը:

Աճուրդավարի կողմից աճուրդի հաղթող համարված մասնակիցը պարտավոր է` հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում, վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 3 տոկոսի չափով գումար, որը սահմանված ժամկետում (10 օրվա ընթացքում) հետագա վճարումները կատարելու դեպքում նախավճարի հետ միասին հաշվարկվում է վճարման ենթակա գումարի մեջ (մեկից ավելի լոտ ձեռք բերելու դեպքում նախավճարը հաշվարկվում է ամենաբարձր վաճառքի գին ունեցող լոտի վճարման ենթակա գումարի մեջ), իսկ վճարումներից խուսափելու դեպքում չի վերադարձվում և տվյալ մասնակիցը զրկվում է աճուրդի մասնակցելու իրավունքից: Եթե աճուրդում հաղթող համարված մասնակիցը սահմանված ժամկետում (հանձնարարագիր ստանալուց 30 րոպեի ընթացքում) վճարում է իր առաջարկած գնի առնվազն 3 տոկոսի չափով գումար, ապա նա ճանաչվում է աճուրդի հաղթող և ստորագրում է աճուրդի արդյունքների մասին արձանագրությունը:

Աճուրդում վաճառված յուրաքանչյուր լոտի գոյացած գինը նվազագույն աշխատավարձի հիսնապատիկի չափը չգերազանցելու դեպքում հաղթող մասնակիցը աճուրդի արդյունքների մասին արձանագրության ստորագրման օրը վճարում է լոտի ամբողջ գումարը:

Աճուրդում չհաղթած մասնակիցներին, գրավոր դիմումի առկայության դեպքում, մուծված նախավճարը վերադարձվում է աճուրդի ավարտից մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Վաճառվող լոտերին (գույքին) ծանոթանալու համար զանգահարել` (041)4-26-89 հեռախոսահամարով:

Աճուրդի կանոնակարգին ծանոթանալու (որը տրամադրվում է դիմումի առկայության դեպքում, մեկ օրվա ընթացքում, պատճենահանման ծախսերը վճարելու պայմանով) և լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք դիմել ք.Երևան,Դ.Անհաղթի 23 հասցեով կամ զանգահարել աճուրդային հանձնաժողովին` հեռախոս` 23-73-00, ինտերնետ` URL: //www.privatization.am:

Հնարավոր փոփոխությունները և լրացումները կիրառվում են այն ձևով, ինչպես կատարվել է աճուրդի մասին սույն հրապարակային ծանուցումը:

«Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԵԿԱՑՆՈՒՄ Է

Հայտարարություն

*Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչությունը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ **«Կոշտրսաքանության եւ ֆիզ. բժշկության ԳՀԻ»** փակ բաժնետիրական ընկերության, **«Հայառչինվերանորոգում-1»** փակ բաժնետիրական ընկերության, **«Երեւանի մերձքաղաքային ՈՒԱՍ»** պետական փակ բաժնետիրական ընկերության վերստուգող հանձնաժողովների անդամների (վերստուգողների)*

«Կոշտրսաքանության եւ ֆիզ. բժշկության ԳՀԻ» փակ բաժնետիրական ընկերության (ք.Երեւան, Օրբելի եղբայրների փող. 41), «Հայառչինվերանորոգում-1» փակ բաժնետիրական ընկերության (ք.Երեւան, Գլինկայի 7), «Երեւանի մերձքաղաքային ՈՒԱՍ» պետական փակ բաժնետիրական ընկերության (ք.Երեւան, Նուբարաշենի խճ.9) վերստուգող հանձնաժողովների անդամների (վերստուգողների) մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել հետեւյալ փաստաթղթերը՝

- գրավոր դիմում,
- անձնագրի պատճենը,
- մեկ լուսանկար 3/4 չափի,
- լրացված աշխատանքային գրքույկը,
- ինքնակենսագրություն,
- բարձրագույն կրթության դիպլոմի պատճենը,
- կադրերի հաշվառման անձնական թերթիկ (լրացված),
- տեղեկանք մշտական բնակության վայրից,
- հրատարակված հոդվածների ցանկ կամ գիտական կոչումը հաստատող փաստաթուղթ (դրանց առկայության դեպքում),
- բնութագիր վերջին աշխատանքի վայրից (եթե կազմակերպությունը չի լուծարվել),
- արական սեռի անձանց համար՝ նաեւ զինգրքույկ կամ դրան փոխարինող ժամանակավոր եւ զորակոչային տեղամասին կցագրման վկայական կամ համապատասխան տեղեկանք:

Քաղաքացիները փաստաթղթերը ներկայացնում են անձամբ՝ անձնագրով կամ անձը հաստատող փաստաթղթով:

Մրցույթն անցկացվում է մասնակցի անմիջական մասնակցությամբ փաստաթղթային ուսումնասիրության եւ հարցազրույցի միջոցով:

Մրցույթին մասնակցելու թույլտվություն ունեն այն անձինք, ովքեր Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ունեն մրցույթին մասնակցելու իրավունք, համապատասխան բնագավառի բարձրագույն կրթություն եւ ձեռնարկատիրական կամ կառավարման ոլորտի առնվազն 3 տարվա կամ առնվազն 5 տարվա մասնագիտական աշխատանքային ստաժ:

Հանձնաժողովը քաղաքացուն չի թույլատրում մասնակցել մրցույթին, եթե ներկայացված փաստաթղթերը չեն համապատասխանում սույն պաշտոնի համար սահմանված պահանջներին, լրիվ չեն կամ թերի են: Անհրաժեշտության դեպքում հանձնաժողովը կարող է հրավիրել եւ լսել նաեւ մրցույթին մասնակցելու համար դիմած քաղաքացուն: Հանձնաժողովն իր որոշմամբ հաստատում է մրցույթի մասնակիցների (այսուհետեւ՝ մասնակից) ցուցակը: Այդ որոշումը հրապարակվում է մինչեւ մրցույթի սկիզբը:

Եթե հանձնաժողովը մրցույթին մասնակցելու համար դիմած քաղաքացիներից ոչ մեկին չի թույլատրում մասնակցել մրցույթին, ինչպես նաեւ եթե մրցույթին մասնակցելու համար դիմում ներկայացրած անձանցից ոչ ոք չի ներկայացել, ապա հանձնաժողովի կողմից կայացվում է որոշում՝ մրցույթը չկայացած համարելու մասին: Այդ որոշումը հանձնաժողովը հանձնում է վարչության աշխատակազմի ղեկավարին:

Հանձնաժողովը յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն անցկացնում է առանձին:

Հարցազրույցի ընթացքում մասնակցին հանձնաժողովի անդամները տալիս են բանավոր հարցեր, որոնք արձանագրվում են հանձնաժողովի քարտուղարի կողմից:

Հարցերը կարող են տրվել.

ա) իր պարտականությունների կատարման համար անհրաժեշտ իրավական ակտերի իմացությունը ստուգելու նպատակով,

բ) կազմակերպության զարգացման եւ բարեփոխման հայեցակարգ, հիմնադրույթներ մշակելու կարողությունը ստուգելու նպատակով,

գ) տրամաբանելու եւ տարբեր իրավիճակներում կողմնորոշվելու ունակությունը ստուգելու նպատակով,

դ) ֆինանսատնտեսական գործունեության իրականացման կարողությունը ստուգելու նպատակով,

ե) համակարգչով եւ ժամանակակից այլ տեխնիկական միջոցներով աշխատելու ունակությունը ստուգելու նպատակով,

զ) աշխատանքի կազմակերպման եւ ղեկավարման անհրաժեշտ հմտությունը ստուգելու նպատակով,

է) ենթակաների հետ վարվելու անհրաժեշտ էթիկայի կանոնների իմացությունը ստուգելու նպատակով,

ը) առնվազն մեկ օտար լեզվի իմացությունը ստուգելու նպատակով:

Հարցերին տրված մասնակցի պատասխանները գնահատվում (ճիշտ կամ սխալ) են հարց տվող հանձնաժողովի անդամի կողմից: Եթե մասնակցի տված պատասխանը գնահատվում է սխալ, ապա հանձնաժողովի գնահատական տվող անդամի կողմից պետք է հնչեցվի ճիշտ պատասխանը:

Յուրաքանչյուր մասնակցի հետ հարցազրույցն ավարտելուց հետո անցկացվում է քվեարկություն՝ հանձնաժողովի նախագահի կողմից կնքված եւ ստորագրված քվեաթերթիկների միջոցով:

Քվեարկության արդյունքում ընդունված է համարվում այն որոշումը, որն ստացել է հանձնաժողովի քվեարկությանը մասնակցած անդամների կեսից ավելի կողմ ձայները, իսկ հավասար ձայների դեպքում՝ մասնակցի համար առավել նպաստավորը:

Եթե մրցույթին մասնակցելու համար ոչ մի դիմում չի ներկայացվել, ապա այդ մասին տեղյակ են պահում վարչության պետին եւ նշանակվում է կրկնակի մրցույթ:

Մրցույթին չեն կարող մասնակցել այն անձինք, ովքեր՝

դատական կարգով ճանաչվել են անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ,

տառապում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած ցանկում ընդգրկված հիվանդություններից որեւէ մեկով, որը կարող է խոչընդոտել ծառայողական պարտականությունների կատարմանը եւ լիազորությունների իրականացմանը,

դատապարտվել է հանցագործության համար եւ դատվածությունը սահմանված կարգով հանված կամ մարված չէ,

օրենսդրությամբ իրավունք չունի զբաղեցնել որոշակի պաշտոններ կամ զրկվել է որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից,

նախորդ երեք տարվա ընթացքում եղել է սնանկանալու պատճառով լուծարված եւ կազմակերպության պարտատերերի օրինական պահանջները չբավարարած կազմակերպության ղեկավար,

խուսափել է ժամկետային պարտադիր զինվորական ծառայությունից:

Մրցույթի արդյունքները հրապարակվում են մրցույթն անցկացնելուց հետո նույն օրը՝ անմիջապես:

Մրցույթի արդյունքները կարող են բողոքարկվել դատական կարգով:

Մրցույթի մասնակցելու համար դիմումների (փաստաթղթերը՝ բնօրինակներով) ներկայացման վերջին ժամկետն է 2007թ. փետրվարի 25-ը, ժամը 13 00-ն:

Դիմումները պետք է ներկայացվեն՝ ք.Երեւան, Տիգրան Մեծի 4, Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության քարտուղարություն:

Մրցույթը կանցկացվի Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչությունում (ք.Երեւան, Տիգրան Մեծի 4), 2007թ. մարտի 25-ին, ժամը 14 30-ն:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն, կամ զանգահարել 52-35-36 հեռախոսահամարով:

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ, ՈՐԸ ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱ «ԱՃՈՒՐԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ, ՀԱՍՑԵՆ՝ Ք. ԵՐԵՎԱՆ, Դ.ԱՆՀԱՂԹԻ 23 /4-ՐԴ ՀԱՐԿ/

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Լուծարված «Վերանորոգշինտրեստ հրապարակ» ՓԲԸ-ի լուծարումից հետո մնացած շարժական գույքը

N	Գույքի անվանումը	Գտնվելու վայրը	Քանակը /հատ/	Գնահատ. արժեքը ներառյալ ԱԱՀ/դրամ/	03.11.06թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	20.11.06թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	05.12.06թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	20.12.06թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	04.01.07թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	19.01.07թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	05.02.07թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	20.02.07թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/	07.03.07թ. աճուրդի մեկնարկ. գին /դրամ/
1	Զիլ 441510, պ/հ՝ 72-62 ԼՈՏ	Արագածոտնի մարզ, գ.Տեղեր	1	549180	131800	118620	106758	96083	86475	77828	70046	63042	56738
2	Բուլդոզեր ԴԶ-171	Արմավիրի մարզ, ք.Հոկտեմբերյան	1	580490	139320	125388	112850	101565	91409	82269	74043	66639	59976
3	Էսկավատոր «Ալգերան»	Շիրակի մարզ, ք.Արթիկ	1	845100	202820	182538	164285	147857	133072	119765	107789	97011	87310

Աճուրդները կանցկացվեն դասական (գնի ավելացման) եղանակով:

Բոլոր աճուրդները սկսվում են ժամը 12:00-ին «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպությունում (հասցեն՝ ք.Երեւան,Դ.Անհաղթի 23 /4-րդ հարկ/):

Աճուրդով վաճառվող գույքի մեկնարկային գինը յուրաքանչյուր հաջորդ աճուրդի ժամանակ նվազեցվում է վերջին աճուրդի գույքի մեկնարկային գնի 20 տոկոսի չափով: Տվյալ լոտի աճուրդը կայանալու դեպքում հաջորդ աճուրդը չի անցկացվում:

Աճուրդին կարող են մասնակցել մասնակցության իրավունք ձեռք բերած մասնավորեցման սուբյեկտները կամ նրանց կողմից լիազորված անձինք:

Աճուրդին մասնակցելու իրավունք են ձեռք բերում մասնավորեցման այն սուբյեկտները, որոնք յուրաքանչյուր աճուրդի համար մինչեւ աճուրդի նախորդող աշխատանքային օրը, ժամը 17:00 աճուրդային հանձնաժողովին են (հասցեն՝ ք. Երեւան, Դ.Անհաղթի 23 /4-րդ հարկ/) ներկայացրել.

- աճուրդի մասնակցության հայտը,
- աճուրդի մասնակցության վճարի անդորրագիրը՝ առաջին աճուրդի մասնակցության վճարի չափն է՝ 7900 դրամ, մուտքագրման հաշիվն է՝ թիվ 1 տեղական գանձապետական բաժանմունքի աճուրդի մասնակցության նախավճարի դրամային թիվ 900013145025 հաշիվը (յուրաքանչյուր հաջորդ աճուրդի համար աճուրդի նախավճարը հաշվարկվում է տվյալ աճուրդի մեկնարկային գների միջին թվաբանականի 5 տոկոսի չափով, բայց ոչ ավելի քան նվազագույն մեկնարկային գին ունեցող գույքի մեկնարկային գնի 50%-ը),
- իրավաբանական անձինք ներկայացնում են հիմնադիր փաստաթղթերի պատճենները:

Աճուրդի մասնակիցները պետք է ձեռք բերեն աճուրդի մասնակցի տոմս, որի գինն է 5000 դրամ, աճուրդի մասնակից չհամարվող անձանց (դիտորդների) տոմսի գինն է 3000 դրամ:

Մասնակիցների անձնագրի առկայությունը պարտադիր է:

Նախքան աճուրդի սկսվելը աճուրդային հանձնաժողովը գրանցում է մասնակիցներին եւ յուրաքանչյուր մասնակցին, տրամադրում է քարտ:

Աճուրդը անցկացնում է աճուրդավարը, որը հրապարակում է վաճառվող գույքը բնութագրող ցուցանիշները, գույքի մեկնարկային գինը, աճուրդային քայլի չափը: Աճուրդի մասնակիցը բարձրացնում է իր տոմսին համապատասխանող համարը, որով տալիս է իր համաձայնությունը հայտարարված գնով գույքը ձեռք բերելու մասին: Յուրաքանչյուր գնորդ կարող է գույքի գինն ավելացնել մեկ կամ մեկից ավելի քայլերով կամ քայլի չափից ոչ պակաս գումարով: Աճուրդավարը աճուրդը շարունակում է այնքան ժամանակ, քանի դեռ չի մնացել առավելագույն գին առաջարկած մեկ թեկնածու: Գույքի առավելագույն արժեքն առաջարկած թեկնածուն, աճուրդավարի կողմից առաջարկված գինը 3-րդ անգամ հայտարարելուց հետո, համարվում է աճուրդի հաղթող եւ պարտավոր է 30 րոպեի ընթացքում ներկայացնել մասնակցի տոմսն ու վճարել իր առաջարկած գնի առնվազն 5 տոկոսի չափով գումար եւ ստորագրել աճուրդի մասին արձանագրությունը: Վերը նշված պարտավորությունները չկատարելու դեպքում նրա մուծած մասնակցության վճարը չի վերադարձվում եւ նա զրկվում է աճուրդին մասնակցելու իրավունքից եւ դուրս է հրավիրվում դահլիճից: Այդ դեպքում գույքի աճուրդը վերսկսվում է մեկնարկային գնից:

Աճուրդի մասին արձանագրությունը ստորագրելուց հետո, որպես աճուրդում հաղթող ճանաչված մասնակից, նրան տրվում է վճարման հանձնարարագիր՝ մնացած վճարման ենթակա գումարը սահմանված ժամկետում՝ 10 օրվա ընթացքում վճարելու համար: Սահմանված ժամկետում նշված վճարումը չկատարելու դեպքում իր կողմից վճարած մասնակցության վճարը եւ իր առաջարկած գնի առնվազն 5%-ի չափով գումարը հետ չի վերադարձվում, իսկ աճուրդը համարվում է չկայացած:

Գույքին ծանոթանալու համար զանգահարել Վ.Համբարձումյանին (091) 40-25-34 հեռախոսահամարով:

Վճարումները կատարվում են Հայաստանի Հանրապետության արժույթով: Լրացուցիչ տեղեկությունների համար (յուրաքանչյուր աճուրդի նախավճարի չափի մասին) կարող եք դիմել ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության «Աճուրդի կենտրոն» պետական ոչ առեւտրային կազմակերպություն, զանգահարել 24-67-25 հեռախոսահամարով, ինտերնետ՝ URL: //www.privatization.am:

Հնարավոր փոփոխությունների ու լրացումների մասին տեղեկատվությունը կհրապարակվի այն ձեւով, ինչպես կատարվել է աճուրդների մասին սույն հրապարակային ծանուցումը:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչություն

ՈՒՂՂՈՒՄ

«Ազգ» օրաթերթի 2007 թվականի հունվարի 20-ի թիվ 10 (3662) «Մասնավորեցում» հավելվածում տպագրված տարածքների վարձակալության մասին հայտարարության 1065.1 թիվը կարդալ 564.2:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչությունը վարձակալությամբ տրամադրում է տարածքներ:

Հասցե	Ազատ տարածք	(քմ)
Արագածոտնի մարզ ք.Աշտարակ, Գայի 5	3-րդ հարկ	35.97

Անհրաժեշտության դեպքում զանգահարել 52-24-72 հեռախոսահամարով կամ դիմել ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության «Պետական գույքի գույքագրման եւ գնահատման գործակալություն» ՊՈԱԿ, Երեւան, Չարենց-10 հասցեով:

ՑԱՆԿ
ԱՌԱՋԻՆ 300 ԽՈՇՈՐ ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ՆՐԱՆՑ ՎՃԱՐԱԾ ՀԱՐԿԵՐԻ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐԻ ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

NN ը/կ	ՀՎՀՀ	Հարկ վճարողի անվանումը	Հարկ վճարողի գտնվելու վայրը*	2006 ֆինանսական տարվա սկզբից հունվար-դեկտեմբեր ամիսներում հարկ վճարողի կողմից ՀՀ պետական բյուջե վճարված հարկերի ընդհանուր գումարը (հազ. դրամ)						
				ընդամենը	որից՝					
					հարկային մարմինների կողմից հավաքագրված	մաքսային մարմինների կողմից հավաքագրված	այդ թվում՝			
							ուղղակի հարկեր (այդ թվում՝ շահութահարկ, եկամտահարկ)	անուղղակի հարկեր (այդ թվում՝ ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	հաստատագրված վճարներ (այդ թվում՝ մաքսային սահմանին վճարված)	այլ հարկեր, տուրքեր և պարտադիր վճարներ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	09400818	ԶԱՆԳԵԶՈՒՐԻ ՊՂՆՁԻ ՄՈԼԻԲԴԵՆԱՅԻՆ ԿՈՄԲԻՆԱՏ	ՔԱՋԱՐԱՆ	32,805,534.9	31,704,431.5	1,101,103.4	18,560,875.7	11,600,762.1	192,551.9	2,451,345.2
2	02500052	ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ	ԵՐԵՎԱՆ	20,257,272.8	16,627,333.0	3,629,939.8	7,983,104.3	11,958,271.9		315,896.7
3	00046317	ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ «ՀԱՅՌՈՒՍԳԱԶԱՐԴ»	ԵՐԵՎԱՆ	13,733,409.9	13,389,400.8	344,009.1	648,794.2	12,962,088.3	1,785.6	120,741.8
4	01551651	Կ-ՏԵԼԵԿՈՄ	ԵՐԵՎԱՆ	9,412,008.8	2,387,972.3	7,024,036.5	1,184,658.5	6,713,635.5		1,513,714.8
5	01808789	ՖԼԵՇ	ԵՐԵՎԱՆ	9,400,460.3	424,344.4	8,976,115.9	384,005.6	2,292.4	8,899,933.9	114,228.4
6	01512198	ՔՈՆ ՊԵՏՐՈԼ ՍԵՐՎԻՍ	ԵՐԵՎԱՆ	8,784,850.2	258,299.7	8,526,550.5	248,921.7		8,483,403.2	52,525.4
7	00414767	ՊԱՐԵՍ ԱՐՄԵՆԻԱ ՀՁ	ԵՐԵՎԱՆ	7,053,707.4	69,807.4	6,983,900.0	68,739.4	30.0	6,983,900.0	1,038.0
8	01520882	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ	ԵՐԵՎԱՆ	5,249,947.1	5,201,778.9	48,168.2	2,974,790.2	2,130,034.7		145,122.2
9	01837949	ՄԱԼԵՔՍ ԳՐՈՒՓ	ԵՐԵՎԱՆ	5,080,412.3	931,726.6	4,148,685.7	14,649.9	4,687,680.5		378,082.0
10	02216066	ԳՐԱՆԴ-ՏՈԲԱԿՈ ՀԱՅ-ԿԱՆԱԴԱԿԱՆ ՀՁ	ԵՐԵՎԱՆ	4,438,285.0	4,428,359.0	9,926.0	314,500.0	9,073.2	4,111,100.0	3,611.8
11	04215053	ԻՆՏԵՐՆԵՅՇՆԼ ՄԱՍԻՍ ՏԱԲԱԿ	ՄԱՍԻՍ	4,237,932.6	4,212,457.0	25,475.6	615,100.0	200,363.7	3,413,292.0	9,176.9
12	04401874	ՀԱԷԿ	ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶ	3,791,903.3	3,694,541.7	97,361.6	1,046,535.7	2,672,407.9		72,959.8
13	02562664	ԱՐՄԵՆԻԱ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆՆԵՐ	ԵՐԵՎԱՆ	3,001,429.1	925,898.7	2,075,530.4	900,723.1	1,650,454.2	3,750.0	446,501.8
14	09201502	ՈՐՈՏԱՆԻ ՀԻԴՐՈԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԼԻՐ	ԳՈՐԻՍ	2,387,620.2	2,379,391.4	8,228.8	170,317.5	2,181,199.2		36,103.5
15	01802388	ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	2,384,839.1	1,812,124.6	572,714.5	1,171,500.0	1,099,436.8	9,249.0	104,653.3
16	02800751	ԱՐՄԵՆԻԱ ԼԱՄԱ	ՉԱՐԵՆՑԱՎԱՆ	2,135,449.9	576,419.3	1,559,030.6	116,732.3	2,006,815.8	6,925.0	4,976.8
17	00404207	ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	2,033,529.0	1,693,018.8	340,510.2	1,689,788.2	338,576.9		5,164.0
18	00059627	ԿԱՐԿՈՄԱՎՏՈ	ԵՐԵՎԱՆ	2,021,912.2	524,917.5	1,496,994.7	130,285.6	1,833,472.3	10,355.0	47,799.3
19	04102857	ԱՎՇԱՐԻ ԳԻՆՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ	1,988,801.1	1,979,148.9	9,652.2	47,746.9	1,917,508.0		23,546.2
20	00844936	ՄԻԿԱ ԱՐՄԵՆԻԱ ԹՐԵՅԴԻՆԳ	ԵՐԵՎԱՆ	1,961,052.8	186,690.4	1,774,362.4	102,821.2	53,434.1	1,797,440.5	7,357.1
21	00048123	ԱՎԵՐՍ	ԵՐԵՎԱՆ	1,760,264.2	122,954.6	1,637,309.6	117,138.9	18,279.6	1,612,586.2	12,259.5
22	00063381	ԴԵԼՏԱ ՎԵՅ	ԵՐԵՎԱՆ	1,707,179.3	70,130.6	1,637,048.7	58,275.0	21,672.0	1,622,681.9	4,550.3
23	04102865	ՄԱՍԻՍԱ ԳՐԵՅՆ	Գ.ԱՐՄԱՇ	1,679,565.0	111,625.3	1,567,939.7	97,019.9	1,569,430.7		13,114.4
24	00046136	ԱՐՄՕՅԼ ՀՁ	ԵՐԵՎԱՆ	1,609,404.1	119,128.0	1,490,276.1	118,000.0	2,081.7	1,487,535.5	1,786.9
25	09700039	ԱԳԱՐԱԿԻ ՊՂՆՁԻ ՄՈԼԻԲԴԵՆԱՅԻՆ ԿՈՄԲԻՆԱՏ	ԱԳԱՐԱԿ	1,444,048.8	932,014.7	512,034.1	353,466.3	403,778.0	86,275.2	600,529.4
26	00428779	ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	ԵՐԵՎԱՆ	1,405,642.6	1,390,926.5	14,716.1	504,926.5	893,592.3		7,123.8
27	02514855	ԷՅՉ-ԷՍ-ԲԻ-ՍԻ ԲԱՆԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	1,383,583.3	1,325,585.9	57,997.4	1,243,523.9	122,594.1		17,465.3
28	01522459	ԲԱՐՁՐԱՎՈԼՏ ԷԼԵԿՏՐԱՑԱՆՑԵՐ	ԵՐԵՎԱՆ	1,308,391.1	1,305,053.5	3,337.6	393,694.5	885,015.9		29,680.7
29	00433237	ՌԱՆ-ՕՅԼ	ԵՐԵՎԱՆ	1,244,815.2	47,064.3	1,197,750.9	16,074.0	239,156.7	961,936.6	27,647.9
30	04716994	ԳԼԱՍ ՈՒՈՐԼԴ ՔԱՄՓՆԻ	ԲՅՈՒՐԵՂԱՎԱՆ	1,201,389.7	38,641.0	1,162,748.7	36,902.2	1,156,905.3		7,582.2
31	00088313	ԴԻՍԹՐԻՄԵՔՍ	ԵՐԵՎԱՆ	1,196,127.2	30,732.2	1,165,395.0	30,723.2		1,165,395.0	9.0
32	05531644	ՍՕՖՕ	ԳՅՈՒՄՐԻ	1,187,982.9	37,609.1	1,150,373.8	16,458.8	924,164.1		247,360.0
33	02226764	ԳՐԱՆԴ ՔԵՆԴԻ ՀԱՅ-ԿԱՆԱԴԱԿԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	1,183,247.2	177,800.0	1,005,447.2	111,670.0	939,747.2	6,000.0	125,830.0
34	01400032	ԱԶԻԱ ՍՆԱՔ	ԵՐԵՎԱՆ	1,182,123.6	30,350.8	1,151,772.8	28,283.0	825,105.0		328,735.6
35	01802172	ԵՐԵՎԱՆԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ	ԵՐԵՎԱՆ	1,177,002.8	1,052,226.1	124,776.7	238,065.0	923,230.3	1,137.1	14,570.4
36	00807297	ԿՈԿԱ-ԿՈԼԱ ՀԵԼԼԵՆԻԿ ԲՈԹԼԻՆԳ ՔԱՄ.ԱՐՄԵՆ.	ԵՐԵՎԱՆ	1,163,363.1	677,276.7	486,086.4	317,832.8	745,048.7		100,481.6
37	02509667	ՀԱՅՏՐԱՆՍԳԱԶԱՐԴ	ԵՐԵՎԱՆ	1,153,032.5	1,150,510.3	2,522.2	97,665.2	1,024,788.0		30,579.3
38	02500164	ՕՐԻԶՈՆ	ԵՐԵՎԱՆ	1,150,963.0	68,546.5	1,082,416.4	58,441.5	779,864.8		312,656.6
39	02566492	ԱՐԴՇԻՆԻՆՎԵՍՏԲԱՆԿ	ԵՐԵՎԱՆ	1,129,002.8	1,123,823.7	5,179.1	1,084,127.0	38,811.7		6,064.1
40	09416197	ՎԱԼԼԵՔՍ	ԿԱՊԱՆ	1,110,649.4	102,446.5	1,008,202.9	52,576.8	737,278.9	18,508.7	302,285.1
41	01801901	ԱՊԱՎԵՆ	ԵՐԵՎԱՆ	1,091,237.7	273,787.7	817,450.0	257,536.7	675,130.0		158,571.0
42	02571605	ՄԱՔՍՀՈՒՐ	ԵՐԵՎԱՆ	1,055,522.8	62,021.9	993,500.9	60,932.1	350.6	985,608.8	8,631.3
43	03520262	ՏՐԱՆՍԳԱԶ	ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶ	1,031,321.5	1,029,875.6	1,445.9	72,327.0	938,543.2		20,451.3
44	01548812	ՀԱՄ ԼԱՅԹՍ	ԵՐԵՎԱՆ	993,102.2	53,989.1	939,113.1	53,404.0	14,125.6	919,160.0	6,412.6
45	01214053	ԿԱՖԵ ԴՅՈՒ ԲՐԱԶԻԼ	ԵՐԵՎԱՆ	982,898.3	165,719.3	817,179.0	68,894.9	658,566.0		255,437.4
46	01224192	ՄԵԾ ԱՆԻՎ	ԵՐԵՎԱՆ	915,087.9	196,358.4	718,729.5	99,250.0	771,950.5	1,600.0	42,287.5
47	01003256	ԱՌԱՄԻՈՒՍ	ԵՐԵՎԱՆ	904,644.1	63,948.4	840,695.7	38,534.0	864,384.1		1,726.1
48	01222567	ՆԱՏԱԼԻ ՖԱՐՄ	ԵՐԵՎԱՆ	871,535.7	291,225.0	580,310.7	106,726.7	738,199.7		26,609.2
49	02520007	ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ	ԵՐԵՎԱՆ	845,964.5	839,541.0	6,423.5	792,791.9	40,099.1	35.8	13,037.7
50	00084235	ՄՈՒՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	827,297.2	55,671.5	771,625.7	29,069.5	560,122.6		238,105.1
51	00003891	ԱՐԱՅ	ԵՐԵՎԱՆ	824,539.5	133,642.6	690,896.9	101,880.0	529,391.1	270.0	192,998.4
52	00847479	ԽԱՉՔԱ ԳՐՈՒՊ	ԵՐԵՎԱՆ	812,991.7	56,441.8	756,549.9	42,994.2	632,039.0	3,465.0	134,493.5
53	02233484	ՄԻԿՍՄԵՏԱԼ	ԵՐԵՎԱՆ	812,251.0	70,811.2	741,439.8	69,540.0	741,439.8		1,271.2
54	01208043	ԵՎՐՈՊԱ	ԵՐԵՎԱՆ	798,311.2	118,322.0	679,989.2	68,548.4	672,136.6	1,230.7	56,395.5
55	02205028	ԵՐԵՎԱՆԻ ՋԵՐՄԱԷԼԵԿՏՐԱԿԵՆՏՐՈՆ	ԵՐԵՎԱՆ	798,115.0	794,540.3	3,574.7	524,800.0	245,181.0		28,134.1
56	00811543	ԵՐԵՎԱՆԻ ՇԱՄՊԱՅՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	763,305.4	732,181.1	31,124.3	54,055.3	686,978.4		22,271.7
57	00076358	ՕՐԻՖԼԵՅՄ ՔՈՍՄԵՏԻՔՍ	ԵՐԵՎԱՆ	750,037.2	343,101.7	406,935.5	80,402.6	498,118.3		171,516.3
58	00000291	ԿՈՆՎԵՐՍ ԲԱՆԿ	ԵՐԵՎԱՆ	729,174.3	720,973.4	8,200.9	694,662.1	31,394.9		3,117.3
59	00078569	ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԿՈՐՊՈՐԱՑԻԱ	ԵՐԵՎԱՆ	717,889.4	658,972.6	58,916.8	243,621.2	452,341.8	563.9	21,362.5
60	01829451	ՓՐԻԹԻ ՈՒԵՅ	ԵՐԵՎԱՆ	704,539.3	22,313.8	682,225.5	19,677.1	480,722.0		204,140.3
61	02201405	ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ	ԵՐԵՎԱՆ	685,419.6	666,561.9	18,857.7	632,992.0	43,461.3		8,966.4
62	01540579	ՆՈՐ ԶԵՅԹՈՒՆ	ԵՐԵՎԱՆ	667,733.2	666,837.1	896.1	626,795.1	40,616.1		322.0
63	03015742	ՀՐԱԶԴԱՆԻ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ	ՀՐԱԶԴԱՆ	664,334.3	626,283.7	38,050.6	162,672.5	454,027.3	3,939.1	43,695.4
64	00433597	ԷՐԵԲՈՒՆԻ ԱԼԿՈ	ԵՐԵՎԱՆ	663,816.6	663,816.6		19,387.9	626,243.5		18,185.2
65	01547122	ԷՅ ԻՔՍ ԱՐ ԱԼԿՈ	ԵՐԵՎԱՆ	663,526.2	17,188.4	646,337.8	15,137.5	636,079.5		12,309.2
66	00061695	ՌՈՒՍԱԼ ԱՐՄԵՆԱԼ	ԵՐԵՎԱՆ	660,674.3	299,291.7	361,382.6	298,469.1	317,932.5		44,272.8
67	02529449	ՄԵՏԵՔՍ	ԵՐԵՎԱՆ	650,029.5	90,207.7	559,821.8	38,903.7	611,042.2		83.6
68	00420529	ԿՈՏԱՅՔ ԳԱՐԵՋՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ԱԲՈՎՅԱՆ	646,175.4	600,430.7	45,744.7	105,484.5	531,081.1		9,609.8
69	02558239	ՍՈՎՐԱՆՈ	ԵՐԵՎԱՆ	639,840.0	49,250.6	590,589.4	26,950.0	556,598.8		56,291.3
70	05525075	ՅՈՒՆԻՄԵՏԽԻՄ	ԳՅՈՒՄՐԻ	627,568.0	28,718.2	598,849.8	28,657.2	598,898.8		12.0
71	09416902	ԴԻՆՈ ԳՈԼԴ ՄԱՅՆԻՆԳ ՔԱՄՓՆԻ	ԿԱՊԱՆ	625,376.5	309,436.6	315,939.9	128,353.2	302,509.6		194,513.7
72	00436699	ՏՈՒՌՆԱ	ԵՐԵՎԱՆ	614,045.9	57,141.2	556,904.7	20,140.0	422,215.9		171,689.9
73	00048483	ԿՈՄՖՈՐՏ Ո ԵՎ Վ	ԵՐԵՎԱՆ	611,513.2	34,750.8	576,762.4	31,745.9	447,388.5		132,378.8
74	00400222	ՎՏԲ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԲԱՆԿ	ԵՐԵՎԱՆ	606,541.2	605,067.0	1,474.2	570,176.0	29,881.5		6,483.7
75	00439284	ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՄՈԼԻԲԴԵՆ ՓՐՈԴԱՔՇՆ	ԵՐԵՎԱՆ	599,665.9	468,195.6	131,470.3	466,560.4	118,805.8		14,299.7
76	03526801	ԱԼԻՍԱ ԵՎ ԱՐՄԱՆ	Գ.ՊՏՂՆԻ	581,239.1	33,670.6	547,568.5	27,413.3	429,923.5		123,902.2
77	02230504	ԲԱՐՍԻԿ	ԵՐԵՎԱՆ	579,121.2	53,366.9	525,754.3	38,000.0	497,178.3		43,943.0
78	06605968	ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔՈՓԸՐ ՓՐՈԳՐԱՄ	ԱԼԱՎԵՐԴԻ	577,125.5	506,992.7	70,132.8	358,700.0	69,638.5		148,787.0
79	02500028	ՊԵՐՄԱԼԱ-Ս	ԵՐԵՎԱՆ	577,058.2	31,331.7	545,726.5	26,456.0	535,458.6	3,228.0	11,915.6
80	09001005	ՋԵՐՄՈՒԿ ԳՐՈՒՊ	ՋԵՐՄՈՒԿ	576,243.7	97,472.0	478,771.7	56,500.0	452,722.4	2,500.0	64,521.3
81	01233623	ԵՎՐՈՎԱԳԵՆ	ԵՐԵՎԱՆ	569,471.8	19,433.4	550,038.4	18,137.2	391,231.7	720.0	159,382.9
82	00051572	ՄԱՍԻՍ - ՌԱՖԱՅԵԼ	ԵՐԵՎԱՆ	539,267.2	21,102.3	518,164.9	18,800.0	398,670.6		121,796.6
83	01555351	ԵՐԵՎԱՆ ՋՈՒՐ	ԵՐԵՎԱՆ	538,196.3	511,604.7	26,591.6	79,380.9	385,535.3		73,280.1
84	03521619	ՄՈՒԼՏԻ-ԼԵՈՆ	Գ.ԱՐԻՆՋ	534,082.9	371,937.6	162,145.3	9,560.0	176,431.3	348,091.6	
85	00039501	ՄԱՐԳԱՐ-ԿԱՐՈԼԻՆԱ	ԵՐԵՎԱՆ	518,190.4	39,203.0	478,987.4	33,849.0	466,690.7		17,650.7
86	05507136	ԱԼՖԱ-ՖԱՐՄ	ԵՐԵՎԱՆ	508,290.6	44,799.5	463,491.1	35,230.0	462,357.7	2,946.0	7,756.9
87	01531227	ԲԻ ԵՎ ՁԻ ՖՈՒԴ	ԵՐԵՎԱՆ	503,203.7	28,928.2	474,275.5	17,542.4	329,818.8		155,842.5
88	03527314	ՄՈԿՈՆ-ՕՅԼ	ԱԲՈՎՅԱՆ	502,125.1	51,272.1	450,853.0	489.0	1,488.2	437,382.3	62,765.6
89	00436235	ՎԹ ԹՐԵՅԴ	ԵՐԵՎԱՆ	490,407.1	18,289.0	472,118.1	15,524.4	473,618.1		1,264.6
90	04213058	ՄԱՍԻՍ ՏՈԲԱԿՈ Մ.Վ., ՀԱՅ-ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՀՁ	ՄԱՍԻՍ	489,016.4	216,330.9	272,685.5	36,565.4	444,573.6	672.0	7,205.4
91	04107541	ՎԵԴԻ-ԱԼԿՈ	ԱՐԱՐԱՏԻ ՄԱՐԶ	477,270.2	467,683.0	9,587.2	21,340.0	439,792.2		16,138.0
92	02569173	ԱՊԵՅՐՈՆ	ԵՐԵՎԱՆ	475,068.2	33,379.7	441,688.5	27,660.4	429,523.2		17,884.6
93	02504956	ԱՐՄԵՆԻԱ ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐ	ԵՐԵՎԱՆ	470,698.8	459,904.7	10,794.1	104,495.6	338,975.3	24,144.0	3,083.9
94	79500807	ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ ՖԵԼԻՔՍ	ԱԳԱՐԱԿ	469,441.7	52,266.9	417,174.8	22,659.1	434,215.0	258.1	12,309.5
95	00072357	ՁՈՐՍ ԸՆԿԵՐ	ԵՐԵՎԱՆ	463,014.8	35,514.0	427,500.8	29,139.0	386,235.2		47,640.6
96	02560091	ՌԵՆԿՈ ԱՐՄԷՍՏԵՅՏ	ԵՐԵՎԱՆ	462,487.4	410,917.7	51,569.7	151,989.1	278,017.4	17,456.6	15,024.3
97	02517552	Վ.Ա.Ա. ԳՐՈՒՊ	ԳՈՐԻՍ	462,080.4	37,037.2	425,043.2	28,165.4	402,534.3	1,046.5	30,334.2
98	01801041	ՌՈՖԱՅԵԼ-ՏԱԹԵՎ	ԵՐԵՎԱՆ	459,388.6	459,388.6		38,637.7	200.0	420,419.0	131.9
99	00439843	ԼԱՊՈՐՏԻԿԱ	ԵՐԵՎԱՆ	450,160.2	6,726.6	443,433.6	6,656.6	285.2	443,080.0	138.4
100	01236914	ԱԶԻԱ-ՏՈՒՐ	ԵՐԵՎԱՆ	445,925.6	11,100.5	434,825.1	11,100.5	303,269.2		131,555.9
101	02507464	ՀԱՅՓՈՍՏ	ԵՐԵՎԱՆ	439,691.3	438,571.6	1,119.7	276,508.4	148,215.4		14,967.5
102	03302375	ՊՌՈՇՅԱՆԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	434,745.2	353,872.9	80,872.3	33,610.0	385,036.4		16,098.7
103	00005409	ԱՆԵԼԻՔ ԲԱՆԿ	ԵՐԵՎԱՆ	433,984.5	425,959.1	8,025.4	401,022.3	25,696.1		7,266.2
104	00801378	ԱՎԱՆԻ ԱՂԻ ԿՈՄԲԻՆԱՏ	ԵՐԵՎԱՆ	432,810.6	402,327.1	30,483.5	146,700.0	272,274.9		13,835.8
105	00857892	ՄԱԼԻԿԱ	ԵՐԵՎԱՆ	426,787.7	31,767.0	395,020.7	9,650.0	318,324.2		98,813.6
106	03528368	ԿԼԵՈՊԱՏՐԱ	Գ.ՎԵՐԻՆ ՊՏՂՆԻ	412,874.0	412,874.0		5,150.0		382,724.0	25,000.0
107	04000255	ԱՐԱՐԱՏՑԵՄԵՆՏ	ԱՐԱՐԱՏ	412,055.5	307,210.2	104,845.3	242,738.2	92,179.6		77,137.7
108	00080972	ԱՐՄԲԵԿԵՐ ԱԼԿՈ ԼԻԿՅՈՐԻ-ՕՂՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	407,379.7	320,835.4	86,544.3	65,413.5	318,743.6		23,222.6
109	01506928	ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	399,323.0	399,143.5	179.5	362,908.5	35,668.5		746.1
110	02235146	Հ.Ա.Կ.	ԵՐԵՎԱՆ	398,742.4	51,377.2	347,365.2	19,107.2	378,593.8		1,041.4
111	06602309	ԱԽԹԱԼԱՅԻ ԼԵՌՆԱՀԱՐՍՏԱՑՄԱՆ ԿՈՄԲԻՆԱՏ	ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶ	387,300.7	379,515.0	7,785.7	85,513.0	277,202.5		24,585.2
112	02228743	ՆԱԻՐԻՏ ԳՈՐԾԱՐԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	386,945.0	319,958.2	66,986.8	298,518.1	65,351.0		23,075.9
113	79508953	ԱՅՎԱԶՅԱՆ ԿԱՐԵՆ	ԵՐԵՎԱՆ	381,839.2	6,189.5	375,649.7	6,189.5	275,915.2		99,734.5
114	01234059	ՇԻՆԱՐԱՐ ՄՈՒՇԵՂ	ԵՐԵՎԱՆ	381,447.4	38,647.2	342,800.2	18,772.7	312,304.3		50,370.4
115	00841344	ՄՊՍ ՄԻԳԱՐՈՆ	ԵՐԵՎԱՆ	375,749.0	338,223.4	37,525.6	23,199.5	39,529.8	310,197.1	2,822.6
116	02518555	ԿԼԱՐԱ	ԵՐԵՎԱՆ	375,425.3	34,565.9	340,859.4	22,733.2	271,475.2		81,216.9
117	02208841	ՀԱՅԾԽԱԽՈՏ	ԵՐԵՎԱՆ	372,028.7	372,028.7		228,727.7	142,801.0		500.0
118	03300843	ԼՈՒՍԱԿԵՐՏԻ ՏՈՀՄԱՅԻՆ ԹՌՉՆԱՖԱԲՐԻԿԱ	ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶ	371,080.8	95,990.8	275,090.0	2,000.0	366,790.0		2,290.8
119	01534284	ՄԱՆՉՈ-ԳՐՈՒՊ	ԵՐԵՎԱՆ	368,261.0	36,916.3	331,344.7	26,004.3	332,326.6		9,930.1
120	02548718	ԱԳՐՈ-ՊԵՏՐՈԼ ՍԵՐՎԻՍ	ԵՐԵՎԱՆ	364,502.3	23,513.1	340,989.2	16,912.1		347,499.2	91.0
121	02237048	ՄԻ ԸՆԴ ԳԱ	ԵՐԵՎԱՆ	360,962.5	14,103.9	346,858.6	10,910.5	344,775.0		5,277.0

Ֆանուցում

NN ը/կ	ՀՎՀՀ	Հարկ վճարողի անվանումը	Հարկ վճարողի գտնվելու վայրը*	2006 ֆինանսական տարվա սկզբից հունվար-դեկտեմբեր ամիսներում հարկ վճարողի կողմից ՀՀ պետական բյուջե վճարված հարկերի ընդհանուր գումարը (հազ. դրամ)						
				ընդամենը	որից՝					
					հարկային մարմինների կողմից համախագրված	մաքսային մարմինների կողմից համախագրված	այդ թվում՝			
							ուղղակի հարկեր (այդ թվում՝ շահութահարկ, եկամտահարկ)	անուղղակի հարկեր (այդ թվում՝ ԱԱՀ, ակցիզային հարկ)	համաձայնեցված վճարներ (այդ թվում՝ մաքսային սահմանին վճարված)	այլ հարկեր, տուրքեր և պարտադիր վճարներ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
122	02518512	ԻՆԵԿՈ	ԵՐԵՎԱՆ	356,849.3	353,503.0	3,346.3	340,500.0	5,810.3		10,539.0
123	01216144	ՀԱՅԷԼԵԿՏՐԱՑԱՆՑ ՓԲԸ	ԵՐԵՎԱՆ	352,609.8	292,332.0	60,277.8	291,500.0	46,953.7		14,156.1
124	05304525	ՄԱՐԻՆԿ	Ն.ԲԱՍԱՐԳԵԹ	350,821.3	42,102.8	308,718.5	13,280.0	228,953.7		108,587.6
125	74316431	ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ ԱՐՄԵՆ	ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ	345,216.9	8,700.2	336,516.7	5,955.3	281,754.5		57,507.1
126	05001995	ԱԽԹԱՄԱՐ ԿԱԾ	ՍԵՎԱՆ	343,243.5	265,076.5	78,167.0	82,512.0	247,282.6		13,448.9
127	00076872	Գ.Ա.ԵՎ Վ.Կ.	ԵՐԵՎԱՆ	342,224.7	215,674.6	126,550.1	136,103.2	204,109.5		2,012.0
128	01834924	ԳԵՎ-ՄԱՏ	ԵՐԵՎԱՆ	339,100.4	25,299.8	313,800.6	17,049.0	313,397.2	1,296.0	7,358.2
129	09415271	ԶԱՆԳԵԶՈՒՐ ՄԱՅՆԻՆԳ	ՔԱՋԱՐԱՆ	338,995.4	338,995.4		116,791.9	222,185.5		18.0
130	00046333	ԷԼԵԿՏՐԱՄԱՇԻՆ	ԵՐԵՎԱՆ	337,472.1	327,117.8	10,354.3	116,690.0	220,064.3		717.8
131	02558918	ՋԵՖ-ՋԵՖՅՈՒՌ	ԵՐԵՎԱՆ	334,700.0	334,700.0		17,700.0		217,000.0	100,000.0
132	01530525	ԱՐԱՐԱՏ ՈՍԿՈՒ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ.	ԵՐԵՎԱՆ	334,060.8	156,257.9	177,802.9	34,400.0	169,326.2		130,334.6
133	00439361	ՌՈՒՆԵՔՍ ՖՈՒԴ	ԵՐԵՎԱՆ	333,539.5	19,646.9	313,892.6	13,417.0	219,236.1		100,886.3
134	01834322	ՖԼԻՏՖՈՒԴ	ԵՐԵՎԱՆ	332,681.0	206,544.1	126,136.9	58,004.8	263,608.0		11,068.2
135	06937003	ԳՈՒԽԵԼՍԻՍ	ՎԱՆԱՁՈՐ	332,605.5	11,607.1	320,998.4	11,416.6	265,755.5		55,433.4
136	02526699	ԱՐՄԱՎԻԱ-ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ	ԵՐԵՎԱՆ	330,594.0	298,115.0	32,479.0	275,900.0	25,173.7		29,520.3
137	05014961	ԵՎՐՈՊՐՈԴՈՒԿՏ	ԵՐԵՎԱՆ	327,067.0	16,001.3	311,065.7	13,274.2	244,602.0		69,190.7
138	25247936	ՄԱՅՐՈՒԴ ՍԱՔԻ	ԵՐԵՎԱՆ	326,596.0	23,348.5	303,247.5	12,117.9	218,738.7		95,739.4
139	05011955	ԱՆԿԱՐՇԻՆ	ԵՐԵՎԱՆ	322,483.9	29,541.8	292,942.1	24,450.0	296,166.8		1,867.1
140	70410468	ԴԵՄԻՐՃՅԱՆ ԿԱՐՈ	Գ.ԲԱԳՐԱՏԱՇԵՆ	321,072.5	5,865.2	315,207.3	4,050.0	236,110.1		80,912.4
141	00076315	ԱԿԱՆԳԱՌ ՍՈԹՈՐՍ	ԵՐԵՎԱՆ	320,403.5	37,160.5	283,243.0	36,584.5	200,383.2		83,435.8
142	00014348	ՀԱԽՎԵՐԴՅԱՆ-ՇԻՆՄՈՆՏԱԺ	ԵՐԵՎԱՆ	319,406.9	182,732.1	136,674.8	30,515.9	260,306.8		28,584.2
143	00830794	ՍԵՎԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	318,799.6	40,827.6	277,972.0	22,197.3	201,130.2		95,472.1
144	02526278	ՄԱՐԿ ԻՆՏԵՐՆԵՅՇՆԼ	ԵՐԵՎԱՆ	318,574.7	38,274.3	280,300.4	24,400.0	209,805.0		84,369.7
145	01823524	ՀՐԱԶԴԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՎԱԼ.ՁԵՌՆ.	ԵՐԵՎԱՆ	314,328.1	314,328.1		1,650.0	3,050.0	309,355.0	273.1
146	01834916	ԷԴ-ՍԻՌ	ԵՐԵՎԱՆ	311,323.7	47,573.7	263,750.0	21,875.6	211,240.8		78,207.3
147	09414484	ԼԵՎՈՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ԵՎ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ	ԿԱՊԱՆ	310,638.6	29,388.0	281,250.6	27,424.5		266,679.8	16,534.3
148	01502368	ԴՈՒՍ	ԵՐԵՎԱՆ	307,118.5	14,535.8	292,582.7	10,922.2	202,829.6		93,366.7
149	01503448	ԵՐ.ՄՆ.ՀԵՌԱՏՈՒ ԱՆՎ.ՊԵՏ.ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍ	ԵՐԵՎԱՆ	306,194.5	295,745.5	10,449.0	224,000.0	79,943.2		2,251.3
150	03012933	ՄԻԿԱ-ՑԵՄԵՆՏ	ՀՐԱԶԴԱՆ	306,002.2	32,389.7	273,612.5		264,653.1		41,349.1
151	02540311	ԵՎՐՈՄՈԹՈՐՍ	ԵՐԵՎԱՆ	305,863.8	11,874.5	293,989.3	8,245.0	207,638.1	1,462.5	88,518.2
152	00068017	ՄԵԼԻՈՊԵՔՍ	ԵՐԵՎԱՆ	303,396.1	21,331.6	282,064.5	19,437.0	278,570.8		5,388.3
153	01804633	ՄՈՒԸ	ԵՐԵՎԱՆ	302,684.4	30,814.2	271,870.2	15,384.0	201,892.5		85,407.9
154	02559077	ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ	ԵՐԵՎԱՆ	301,861.8	293,575.5	8,286.3	284,131.0	12,079.4		5,651.4
155	02574164	ԱՐԱՐԱՏ ՍՈԹՈՐՍ	ԵՐԵՎԱՆ	299,672.4	63,473.4	236,199.0	16,686.3	208,599.9		74,386.2
156	02541562	ԳՐԵՅԹ ՎԵԼԻ	ԵՐԵՎԱՆ	297,488.1	263,777.0	33,711.1	243,250.0	32,580.4		21,657.7
157	02512343	ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԴՈՍԿ	ԵՐԵՎԱՆ	295,057.0	295,057.0		77,020.3	153,547.0		64,489.7
158	01519154	ՔԵԹՐԻՆ	ԵՐԵՎԱՆ	294,221.7	17,585.2	276,636.5	13,997.0	200,810.5	1,614.3	77,799.9
159	00441423	ԱԼԲԵՐՏ ԿԱՐԱԽԱՆՅԱՆ ԵՎ ՈՐԴԻՆԵՐ	ԵՐԵՎԱՆ	293,911.8	293,911.8		112,481.0	181,330.8		100.0
160	02501718	ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ ԴՈՒՍՏՐ ԲԱՆԿ	ԵՐԵՎԱՆ	293,633.9	293,624.8	9.1	151,570.1	138,183.4		3,880.3
161	01540062	ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱԸՆԿԵՐՈՒԹ.	ԵՐԵՎԱՆ	283,512.6	260,844.7	22,667.9	207,351.9	68,756.0		7,404.8
162	01832069	ԲԵԼԱՋ ԿԱԿԿԱՋ ՏՐԱՆՍ ՍԵՐՎԻՍ	ԵՐԵՎԱՆ	282,556.0	136,496.9	146,059.1	77,525.4	201,304.3		3,726.3
163	04718725	ՌՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ԱՐՄ ՍՈՒՊԵՐՄԱՐԿԵՏ	Գ.ՓԱՐԱՔԱՐ	281,732.2	28,435.2	253,297.0	6,045.2	195,273.7		80,413.2
164	02505322	ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ	ԵՐԵՎԱՆ	281,695.1	123,202.9	158,492.2	30,582.1	249,348.8		1,764.2
165	01501898	ՀԱՅ.ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍ-ԻՆ ԵՎ ՌԱԴԻՈՀԱՂ-Ն ՑԱՆՑ	ԵՐԵՎԱՆ	277,746.8	227,957.8	49,789.0	88,305.7	176,611.8		12,829.3
166	02514261	ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՐԱՐԱՏ ԿՈՆՅԱԿԻ-ԳԻՆՈՒ-ՕՂՈՒ ԿՈՄ	ԵՐԵՎԱՆ	277,611.5	188,885.2	88,726.3	62,740.0	184,307.3		30,564.1
167	00423218	ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՏԻՏԱՆԻՈՒՄ ՓՐՈԴԱՔՇՆ	ԵՐԵՎԱՆ	276,083.6	163,148.7	112,934.9	98,643.1	176,255.9		1,184.6
168	09200646	ԱՌԱՆՑՔ	ԳՈՐԻՍ	271,824.7	29,145.6	242,679.1	13,603.5	235,540.5		22,680.8
169	08603318	ՍԵՎԱՆԻ ՀԱՑԱՄԹԵՐՔՆԵՐԻ ԱՐՏ.ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ	ՍԵՎԱՆ	270,736.0	16,090.3	254,645.7	14,544.9	254,645.7		1,545.4
170	02533075	ԵՐԵՎԱՆ ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ	ԵՐԵՎԱՆ	268,164.6	229,415.5	38,749.1	50,618.3	180,712.5	15,522.2	21,311.6
171	01818051	ՖԱՐՄԱՏԵՔ	ԵՐԵՎԱՆ	265,984.0	47,888.5	218,095.5	6,600.0	256,890.8		2,493.2
172	02560685	ՍԵՍՈՒՐ ԸՆԴ ԿՈ	ԵՐԵՎԱՆ	264,276.4	44,850.6	219,425.8	13,506.6	250,765.8		4.0
173	61708606	ՍԱՂՈՅԱՆ ՆԱԻՐԱ	ԳՅՈՒՄՐԻ	264,183.4	9,106.0	255,077.4	5,500.0	203,769.8		54,913.6
174	09700228	ՄԵՂՐՈՒ ՃԵՃՔ	ՄԵՂՐԻ	262,226.4	100,652.0	161,574.4	44,525.8	92,610.5	106,634.8	18,455.3
175	02540791	ԱՌԷԿԱՊԻՄԲԱՆԿ	ԵՐԵՎԱՆ	257,709.4	254,145.5	3,563.9	216,304.4	37,962.4		3,442.6
176	05304893	ՌՈՒՅԹ ԱԼԲԻՆՈՍ	ԹԱԼԻՆ	253,889.1	5,953.7	247,935.4	5,000.0	209,343.4		39,545.6
177	02573694	ՍՈՍԿՈՎՅԱՆ ԻՆՎԵՍՏ ՇԻՆԱՐԱՐ ԸՆԿԵՐ-Ք ԵՐԵՎ	ԵՐԵՎԱՆ	253,848.3	174,401.2	79,447.1	67,161.2	174,472.9		12,214.2
178	00801274	ԳԱՊԵՔՍ	ԵՐԵՎԱՆ	251,625.0	36,279.0	215,346.0	21,782.9	163,511.9		66,330.1
179	03514553	ԲՅՈՒՐԵՂ ԱԼԿՈ	ԲՅՈՒՐԵՂԱՎԱՆ	246,825.5	246,825.5		13,876.7	216,650.0		16,298.8
180	01510288	ՆՈՒՇԻԿՅԱՆ ԱՍՈՑԻԱՅԻԱ	ԵՐԵՎԱՆ	246,207.8	136,852.1	109,355.7	44,626.1	193,621.5		7,960.2
181	00062535	ՌՈՒ ԱՐՍ ՀԱՄԱՏԵՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ	ԵՐԵՎԱՆ	246,004.1	153,182.5	92,821.6	52,348.9	191,793.4	1,781.3	80.5
182	03523012	ՄՈՒԼՏԻ ԳԱԶ	Գ.ԱՌԻՆՋ	245,866.8	245,866.8		1,643.0		244,103.8	120.0
183	04710526	ԱՐԱՔՍ ԹՌՉՆԱՖԱԲՐԻԿԱ	ԱՐՄԱՎԻՐ ՄԱՐԶ	245,012.5	46,494.3	198,518.2	25,000.0	202,441.3		17,571.2
184	00076683	ՑԻՍՈ - ԼԵՍԴ	ԵՐԵՎԱՆ	244,868.3	244,868.3		1,940.3		212,865.0	30,063.0
185	02507472	ԼԵՌՆԱՄԵՏԱԼՈՒՐԳԻԱՅԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ	ԵՐԵՎԱՆ	243,218.0	168,171.1	75,046.9	92,549.8	147,474.1		3,194.1
186	01224546	ԱՐՄԵՆ-ՕՍՍ	ԵՐԵՎԱՆ	242,762.3	24,446.0	218,316.3	23,162.8	168,493.7		51,105.7
187	03523769	ԼՈՅԱԼ ԱԼԿՈ	ԱԲՈՎՅԱՆ	241,898.3	241,898.3		4,717.4	213,898.9		23,282.0
188	02564342	ԲԵՅՔ ՄԵԹԸԼՍ ՓԲԸ-Ի ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ԵՐԵՎԱՆ	241,521.9	13,093.1	228,428.8	12,800.0	223,707.1		5,014.8
189	04403587	ՍԱՊ	ԱՐՄԱՎԻՐ ՄԱՐԶ	240,908.8	191,963.5	48,945.3	16,596.0	197,085.1		27,227.7
190	02231273	ԻՆՏԵՐՄԻԼԿ ՀԱՄԱՏԵՂ ՁԵՌՆ.	ԵՐԵՎԱՆ	239,226.5	26,317.4	212,909.1	18,852.0	207,722.8		12,651.7
191	06927379	ՋՈՐԱՀԵԿ	ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶ	239,181.2	239,181.2		49,507.7	179,463.5		10,210.0
192	01553492	ԻՆՏՐԱՔՈՄ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	235,370.8	205,927.8	29,443.0	95,549.8	135,621.7		4,199.3
193	00009381	ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂ.ՊԵՏ-Ի ԵՐԵՎԱՆՏՐԱՆՍ ՓԲԸ	ԵՐԵՎԱՆ	234,796.7	234,796.7		115,128.4	116,680.0	2,243.5	744.8
194	02208644	ԷԼԵԿՏՐԱՍԵՎԿԱՎՍՈՌ ՆՍԺ ԿԱՐԳԱՎ. ՁԵՌՆԱՐԿ.	ԵՐԵՎԱՆ	234,793.3	84,505.4	150,287.9	24,581.1	209,727.6		484.6
195	01201819	ՇԻՆԱՐԱՐ	ԵՐԵՎԱՆ	234,178.5	29,229.5	204,949.0	19,723.2	160,275.6		54,179.8
196	00077507	ՄԱՍՏԵՐ ԿԼԻՄԱ	ԵՐԵՎԱՆ	233,757.7	128,850.8	104,906.9	20,229.0	193,582.3		19,946.4
197	00440583	ՄԱՐՍԵՐՎԼ	ԵՐԵՎԱՆ	232,993.4	22,218.7	210,774.7	11,101.6	220,316.5		1,575.3
198	01529346	ԱՐՄԵՆԻԱ ԹԻՎԻ	ԵՐԵՎԱՆ	231,447.3	221,399.7	10,047.6	40,435.9	189,099.6		1,911.8
199	01201526	ԿԱՍԿԱՐՁՇԻՆ	ԵՐԵՎԱՆ	230,976.3	164,991.9	65,984.4	76,883.8	153,199.4		893.1
200	00053775	ԲԱՐՍԵԼ	ԵՐԵՎԱՆ	228,722.3	56,450.2	172,272.1	31,067.3	181,311.1		16,343.9
201	02201344	ՇԵՆ ԿՈՆՑԵՌՆ	ԵՐԵՎԱՆ	228,529.2	111,371.7	117,157.5	22,388.9	192,757.3		13,383.0
202	01545204	ԿՈՄՊԱՍՍ	ԵՐԵՎԱՆ	227,487.3	48,221.2	179,266.1	31,154.7	188,075.1		8,257.5
203	00812306	ԳԱՐԻ ԳՐՈՒՊ	ԵՐԵՎԱՆ	227,480.1	47,759.2	179,720.9	25,056.3	180,313.4	3,251.4	18,859.0
204	02505735	ԱՐՓԱՐՄԱՑԻԱ	ԵՐԵՎԱՆ	227,380.0	109,683.8	117,696.2	42,748.2	181,496.7		3,135.2
205	02236362	ՍԻՆՈՓՍԻՍ ԱՐՄԵՆԻԱ	ԵՐԵՎԱՆ	227,350.3	202,975.7	24,374.6	202,257.7	23,440.7		1,652.0
206	00812631	ՖԻԼԻՊ ՄՈՐԻՍ	ԵՐԵՎԱՆ	227,172.5	193,855.0	33,317.5	167,137.2	50,270.6		9,764.7
207	02567702	ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ	ԵՐԵՎԱՆ	226,873.6	105,142.9	121,730.7	97,436.9	116,744.5		12,692.2
208	01823463	ՍԼԱՎ ԳՐՈՒՊ	ԵՐԵՎԱՆ	225,854.0	14,762.8	211,091.2	14,293.2	172,784.0		38,776.8
209	02530455	ՄԻՂՐԵ	ԵՐԵՎԱՆ	225,788.8	18,090.7	207,698.1	12,582.5	147,228.6		65,977.8
210	03521265	ՍՅՈՒՆԷՆԵՐԳԱՇԻՆ	ԲՅՈՒՐԵՂԱՎԱՆ	225,711.7	220,651.1	5,060.6	101,046.4	123,262.7		1,402.6
211	01510898	Ա.Ռ.Մ.	ԵՐԵՎԱՆ	225,632.7	14,433.8	211,198.9	9,264.7	148,094.2		68,273.7
212	01836291	ՊՐՈՖՄԵՏ	ԵՐԵՎԱՆ	223,282.4	17,356.3	205,926.1	15,492.7	207,034.4		755.3
213	00068411	ՖԵՌՌ	ԵՐԵՎԱՆ	222,390.0	44,632.9	177,757.1	20,146.6	183,730.4		18,513.0
214	01831375	ՊՐՈՖ ԱԼ	ԵՐԵՎԱՆ	222,067.1	78,288.6	143,778.5	28,990.3	182,335.8		10,741.0
215	00437976	ՄՊԻՐԻՏ ՍԱՐԿԵՏ	ԵՐԵՎԱՆ	220,313.1	30,789.6	189,523.5	9,189.6	207,208.0		3,915.5
216	00075829	ՏԱՇԻՐ ԻՆՎԵՍՏ ԳՐՈՒՊ	ՏԱՇԻՐ	220,162.6	212,279.1	7,883.5	9,574.8	5,973.9	202,698.3	1,915.6
217	03501491	ԵՐԿՈՒ ԵՌՅԱԿ	ԱԲՈՎՅԱՆ	219,928.8	36,276.6	183,652.2	11,113.8	156,343.3		52,471.7
218	02542951	ՓԵԹԱԿ	ԵՐԵՎԱՆ	218,593.1	218,593.1		4,828.0	992.0	212,707.2	65.9
219	70410279	ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ ԽԱՉԱՏՈՒՐ	Գ.ԲԱԳՐԱՏԱՇԵՆ	217,857.3	4,378.7	213,478.6	2,034.2	156,686.5		59,136.5
220	00045812	ՆԻԿՕ ԵՎ ՆԱՅԱ	ԵՐԵՎԱՆ	217,215.2	28,038.7	189,176.5	24,700.0	143,778.5		48,736.7
221	02527624	Խ.ԱԲՈՎՅԱՆԻ ԱՆ.ՀԱՅ.ՊԵՏ.ՄԱՆԿ.ՀԱՄ.	ԵՐԵՎԱՆ	216,821.9	216,821.9		202,810.0	12,726.0		1,285.9
222	00084227	ՖՈՐԱ	ԵՐԵՎԱՆ	216,664.2	11,816.0	204,848.2	11,800.0	149,737.1		55,127.2
223	00057054	ՏՐԱՆՍԳԱԶՇԻՆ	ԵՐԵՎԱՆ	214,907.3	214,907.3		55,915.9	154,347.0		4,644.4
224	02558796	ԶԱՖՍՈ	ԵՐԵՎԱՆ	214,780.4	12,053.1	202,727.4	6,712.1	172,369.7		35,698.7
225	00040569	ԳՐԱՆԹ ԹՈՐՆԹՈՆ Լ ՄԻՕ	ԵՐԵՎԱՆ	213,916.1	213,727.0	189.1	123,960.0	89,259.1		697.0
226	01505169	ԵՐԵՎԱՆԻ ՑՐՄՈՒՂ-ԿՈՅՈՒՂԻ	ԵՐԵՎԱՆ	213,240.9	212,043.7	1,197.2	69,500.0	132,239.5		11,501.4
227	01833157	ՖԼԱԳՇԻՓ	ԵՐԵՎԱՆ	212,543.7	21,300.2	191,243.5	9,753.2	197,303.9		5,486.6
228	02220595	ԲՅՈՒՐԱԿՆ	ԵՐԵՎԱՆ	212,475.7	59,331.1	153,144.6	53,348.6	123,785.9	373.5	34,967.8
229	02500036	ԼԱՍԲՐՈՆ-ՖԱՐՄԻՈՊԵՔՍ	ԵՐԵՎԱՆ	212,123.8	18,792.0	193,331.8	18,210.0	189,260.3		4,653.5
230	01005656	ԱՌՈՒՆԱ	ԵՐԵՎԱՆ	210,214.1	7,268.9	202,945.2	6,729.9	140,024.9		63,459.4
231	02224769	ՍԱՀԱԿՅԱՆՇԻՆ	ԵՐԵՎԱՆ	209,085.8	117,564.5	91,521.3	37,314.1	167,910.0		3,861.7
232	00437427	ՍԱԿԱ ԹԵՐՄ	ԵՐԵՎԱՆ	207,670.9	29,433.4	178,237.5	26,865.7	158,895.9		21,909.3
233	00083019	ՍԵԳԱՆ	ԵՐԵՎԱՆ	206,970.8	23,704.1	183,266.7	13,064.6	137,654.0		56,252.2
234	03506865	ԱՐՄԵՆ ՀԱՄԻԿ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ Հ/Ձ	Գ.ԳԵՂԱՇԵՆ	206,926.0	26,714.7	180,211.3	22,061.1	129,564.1		55,300.8
235	00067899	ՀԻՏԵՔՍ ՊԼԱՍՏԻԿ	ԵՐԵՎԱՆ	206,068.5	95,280.4	110,788.1	28,962.4	173,207.0		3,899.1
236	02553768	ԼԱՅՔՍ	ԵՐԵՎԱՆ	204,857.0	203,830.9	1,026.1	202,828.9	2,026.1		2.0
237	09210484	ԱՐԾՈՒԻ ԵՎ ՀՈՎԻԿ	ԳՈՐԻՍ	204,086.0	4,872.8	199,213.2	3,800.0	178,405.4		21,880.6
238	03516447	ՄՈՒԼՏԻ ԳՐՈՒՊ ԿՈՆՑԵՌՆ	Գ.ԱՌԻՆՋ	203,906.6	186,601.8	17,304.8	123,744.0	64,622.8		15,539.8
239	02570592	ԳՐԻԱՐ	ԵՐԵՎԱՆ	203,067.6	31,275.0	171,792.6	27,830.0	171,380.3		3,857.3
240	00036631	ՍԱԿՐՈ-ԵՐԵՎԱՆ ՀԱՅ.ՌՈՒՍ.ՀԱՄ.ՁԵՌ.	ԵՐԵՎԱՆ	202,612.7	22,132.0	180,480.7	6,000.0	176,852.5		19,760.2
241	26507533	ՀԱԿՈԲՅԱՆ ՀԱՄՅԱԿ	ԵՐԵՎԱՆ	202,003.0	6,328.9	195,674.1	5,950.0	135,449.2		60,603.8
242	05305062	ՂԱՐԻԲՆԵԼ	ԹԱԼԻՆ	195,777.4	2,520.0	193,257.4	2,500.0	176,903.1		16,374.3
243	00404679	ԵՐԵՎԱՆԻ ԱԼՊԱՊԱՏ	ԵՐԵՎԱՆ	195,723.4	58,705.2	137,018.2	14,500.0	175,251.5		5,971.9
244	01508596	ՀԵՌԱՀԱՂՈՐԴԱԿ. ՀԱՆՐԱՊ. ԿԵՆՏՐՈՆ	ԵՐԵՎԱՆ	194,345.0	194,345.0		155,165.5	38,854.7		324.8
245	00400497	ՆԱՐԵԿ	ԵՐԵՎԱՆ	194,324.6	192,315.0	2,009.6	6,787.5	3,041.6	183,854.5	641.0
246	00001182	ՊՐՈՄԵԹԵՅ ԲԱՆԿ	ԵՐԵՎԱՆ	192,418.9	185,621.8	6,797.1	170,481.1	16,899.1		5,038.7

ռավոր ստացած գործ է: Կարելի է տարիներ շարունակ բանաստեղծություն թարգմանել եւ մեկ ռուբլի անգամ չվաստակել: Այդպիսի աշխատանքը պահանջում է ինքնամոռաց սեր պոեզիայի եւ հենց աշխատանքի հանդեպ: Այլ ժողովրդի լեզվի, պատմության ու մշակույթի յուրացումը միանգամից չի տրվում: Այն ամենը, ինչ ես գիտեմ Բրոդսկու մասին, համոզում է ինձ, որ մեր առջեւ մեծ ապագա ունեցող բանաստեղծ-թարգմանիչ է: Սա միայն իմ կարծիքը չէ: Թարգմանիչների մասնաճյուղի բյուրոն, իմանալով, որ հրատարակչությունը չեղյալ է համարել Բրոդսկու հետ կնքված պայմանագրերը, միաձայն որոշում է կայացրել միջնորդել հրատարակչության տնօրենի առջեւ Բրոդսկուն թարգմանական աշխատանքի մեջ ընդգրկելու, նրա պայմանագրերը վերականգնելու համար:

Ինձ ստուգապես հայտնի է, որ նույն կարծիքն են պաշտպանում բանաստեղծական թարգմանության ասպարեզի խոշորագույն հեղինակություններ Մարշակն ու Չուկովսկին, որոնք...

Դատավոր.- Խոսեք միայն ձեր մասին:

Էտկինդ.- Բրոդսկուն պետք է հնարավորություն տալ աշխատելու իբրեւ բանաստեղծ-թարգմանչի: Մեծ քաղաքից հեռու, որտեղ ո՛չ անհրաժեշտ գրքեր կան, ո՛չ գրական միջավայր, դա շատ դժվար կլինի, գրեթե անհնարին: Կրկնում եմ, այս ճանապարհին, իմ խորին համոզմամբ, նրան մեծ ապագա է սպասում: Պետք է ասեմ, որ ես շատ զարմացա տեսնելով «Զրիկեր Բրոդսկու դասը» հայտարարությունը:

Դատավոր.- Դուք հո գիտեիք այր, կապակցությունը:

Էտկինդ.- Գիտեի: Բայց չէի կարծում, որ այդպիսի կապակցությունը կընդունի դատարանը: Բրոդսկու բանաստեղծական տեխնիկայի պարագային նրան ոչինչ չէր խանգարում անորակ գործ անելու եւ շատ վաստակելու, նա կարող էր հարյուրավոր տողեր թարգմանել, եթե նա աշխատեր թեթեւորեն, մակերեսաբար: Այն փաստը, որ նա քիչ փող է վաստակել, դեռ չի նշանակում, թե նա աշխատասեր չէ:

Դատավոր.- Իսկ ինչո՞ւ նա որեւէ միավորման անդամ չէ:

Էտկինդ.- Նա մասնակցել է մեր թարգմանական սեմինարներին...

Դատավոր.- Դե, սեմինարներ...

Էտկինդ.- Նա մասնակցում է այդ սեմինարներին այն իմաստով...

Դատավոր.- Իսկ եթե առանց մտքի՞... *(Ծիծաղ դահլիճում):* Այսինքն, ես ուզում եմ հարցնել՝ ինչո՞ւ նա չի մտել որեւէ միավորում:

Էտկինդ.- Մենք չունենք «անդամություն», դրա համար էլ ես չեմ կարող ասել «մտել է...»: Նա գալիս էր մեզ մոտ, կարդում էր իր թարգմանությունները:

Դատավոր *(Էտկինդին).-* Ձեր աշխատանքում, ձեր անձնական կյանքում թյուրիմացություններ եղե՞լ են:

Էտկինդ *(Զարմանքով).-* Ոչ: Ասենք, ես արդեն երկու օր է ինստիտուտում չեմ եղել: Միգուցե, այնտեղ իրոք ինչ-որ մի բան տեղի է ունեցել:

(Հարցը դահլիճին եւ, ինչպես երեւում է, նաեւ վկային մնում է անհասկանալի):

Դատավոր.- Ինչո՞ւ դուք, խոսելով Բրոդսկու գիտելիքների մասին, շեշտը դնում եք արտասահմանյան գրականության վրա: Ինչո՞ւ դուք չեք խոսել մեր՝ հայրենական գրականության մասին:

Էտկինդ.- Ես խոսել եմ նրա հետ իբրեւ թարգմանչի եւ այդ պատճառով հետաքրքրվել եմ ամերիկյան, անգլիական, լեհական գրականության ասպարեզում նրա ունեցած գիտելիքներով: Դրանք մեծ գիտելիք էին, բազմաբղետ եւ ոչ մակերեսային:

Սմիռնով *(մեղադրող կողմի վկան, Պաշտպանության տան պետ).-* Ես անձամբ Բրոդսկու հետ ծանոթ չեմ, բայց ուզում եմ ասել, որ եթե բոլոր քաղաքացիները նյութական արժեքների վերաբերվեին այնպես, ինչպես Բրոդսկին, կոմունիզմ մենք երկար ժամանակ չէինք կարող կառուցել: Բանականությունն ու խելքը վտանգավոր զենքեր են տիրոջ համար: Բոլորն ասացին, որ նա խելացի է եւ համարյա թե հանճարեղ է: Բայց ոչ մեկը չասաց, թե նա ինչ մարդ է: Հարուստ առնելով մտավորական ընտանիքում, նա ընդամենը յոթնամյակի կրթություն ունի: Այ հիմա թող այստեղ ներկա եղողները ասեն, թե իրենք կուզենայի՞ն ունենալ զավակ, որն ընդամենը յոթերորդ դասարանի կրթություն ունենար: Նա բանակ չի գնացել այն պատճառով, որ եղել է ընտանիքի միակ կերակրողը: Բայց նա ի՞նչ ընտանիք կերակրող է: Այստեղ ասում են, թե նա տաղանդավոր թարգմանիչ է, իսկ ինչո՞ւ ոչ մեկը չի ասում, որ նրա գլխում շատ բան խառնաշփոթ է: Եվ հակասովետական տողեր կան այդ գլխում:

Բրոդսկի.- Դա ճիշտ չէ:

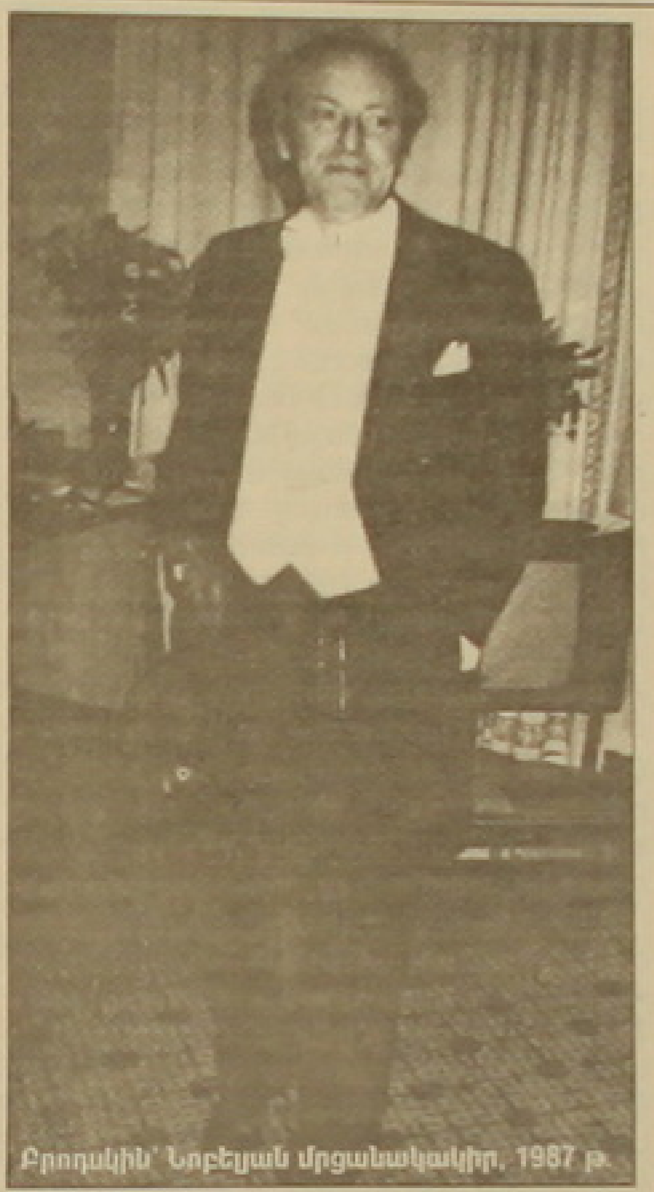

Բրոդսկին՝ Նոբելյան մրցանակակիր, 1987 թ.

Սմիռնով.- Նա պետք է փոխի իր շատ մտքերը: Ես կասկածի եմ ենթարկում այն տեղեկանքը, որ տվել են Բրոդսկուն նյարդային բուժարանում ջղային հիվանդության հետ կապված: Այդ պայծառափայլ բարեկամները սկսեցին խփել բոլոր զանգերը եւ պահանջել՝ ախ, փրկեք երիտասարդ մարդուն: Իսկ նրան անհրաժեշտ է բուժել պարտադիր աշխատանքով, միայն եւ միայն պարտադիր աշխատանքով, եւ ոչ ոք նրան չի օգնի, ոչ մի պայծառափայլ բարեկամ: Ես նրան անձամբ չեմ ճանաչում: Նրա մասին գիտեմ մամուլից: Եվ ծանոթ եմ տեղեկանքներին: Ես բժշկական տեղեկանքը, որ նրան ազատել է բանակում ծառայելուց, ենթարկում եմ կասկածի: Ես բժիշկ չեմ, բայց ենթարկում եմ կասկածի:

Բրոդսկի.- Երբ ինձ ազատել են զինվորական ծառայությունից իբրեւ ընտանիքի միակ կերակրողի, հայրս հիվանդ էր, նա պառկած էր ինֆարկտից հետո, իսկ ես աշխատում էի ու վաստակում էի: Իսկ հետո հիվանդացա ես: Դուք ինձ որտեղի՞ց եք ճանաչում, որ իմ մասին խոսում եք այդպես:

Սմիռնով.- Ես ծանոթացել եմ ձեր անձնական օրագրին:

Բրոդսկի.- Ի՞նչ իրավունքով:

Դատավոր.- Ես հանում եմ այդ հարցը:

Սմիռնով.- Ես կարդացել եմ նրա բանաստեղծությունները:

Փաստաբան.- Գործում հայտնվել են բանաստեղծություններ, որոնց հեղինակը Բրոդսկին չէ: Իսկ դուք որտեղի՞ց գիտեք, որ այն բանաստեղծությունները, որ դուք եք կարդացել, իսկապես Բրոդսկունն են: Չէ՞ որ դուք խոսում եք չտպագրված բանաստեղծությունների մասին:

Սմիռնով.- Գիտեմ, եւ վերջ:

Դատավոր.- Վկա Լոգունո՛վ:

Լոգունով *(Էրմիտաժի տնօրենի տեղակալ տնտեսական գծով).-* Բրոդսկուն ես անձամբ ծանոթ չեմ: Առաջին անգամ նրան հանդիպել եմ այստեղ, դատարանում: Ապրել այնպես, ինչպես Բրոդսկին է ապրում, այլեւս անկարելի է: Ես չէի նախանձի այն ծնողներին, ովքեր այսպիսի զավակ ունեն: Ես աշխատել եմ գրողների հետ, ես պտտվել եմ նրանց մեջ: Ես համեմատում եմ Բրոդսկուն Օլեգ Շեստինսկու հետ: Օլեգը շրջում էր ագիտխմբերի հետ, նա ավարտել է Լենինգրադի պետական համալսարանը եւ Սոֆիայի համալսարանը: Ու նաեւ՝ Օլեգը աշխատել է ածխահանքում: Ես ուզում էի ելույթ ունենալ այն իմաստով, որ անհրաժեշտ է աշխատել, հարկավոր է փոխանցել մշակութային հմտությունները: Եվ այն բանաստեղծությունները, որոնք կազմում է Բրոդսկին, կլինեին իսկական բանաստեղծություններ: Բրոդսկին պետք է սկսի իր կյանքը նոր ձեւով:

Փաստաբան.- Ի վերջո, պետք է, որ վկաները խոսեն փաստերի մասին: Իսկ նրանք...

Դատավոր.- Դուք կարող եք հետո վկայական ցուցմունքներին տալ ձեր գնահատականը: Վկա Դենիսո՛վ:

Դենիսով *(վերանորոգման գրասենյակի բանվոր, խողովակ տեղադրող).-* Ես Բրոդսկուն անձամբ չեմ ճանաչում: Ես նրան ճանաչում եմ մեր մամուլի տպագրածներով: Ես ելույթ եմ ունենում իբրեւ քաղաքացի եւ հասարակության ներկայացուցիչ: Ես թերթի հրապարակումից հետո վրդովված եմ Բրոդսկու աշխատանքից: Ես ուզեցի ծանոթանալ նրա գրքերի հետ: Գնացի գրադարան՝ նրա գրքերը չկա: Հարցնում եմ ծանոթներիս՝ գիտե՞ն այդպիսի մեկին: Ոչ, չգիտեն: Ես բանվոր եմ: Ես իմ ամբողջ կյանքում աշխատանքի երկու տեղ եմ փոխել: Իսկ Բրոդսկի՞ն: Ինձ չեն բավարարում Բրոդսկու այն ցուցմունքները, թե նա տիրապետում է շատ մասնագիտությունների: Ոչ մի մասնագիտություն այդքան կարճ ժամանակում ձեռք չես բերի: Ասում են, թե Բրոդսկին իրենից ինչ-որ բան է ներկայացնում իբրեւ բանաստեղծ: Այդ դեպքում ինչո՞ւ նա գրական որեւէ միավորման անդամ չէ: Նա համաձայն չէ դիալեկտիկական մատերիալիզմին: Չէ՞ որ Էնգելսը կարծում էր, որ աշխատանքն է ստեղծել մարդուն: Իսկ Բրոդսկուն այս ձեւակերպումը չի բավարարում, նա այլ բան է կարծում: Միգուցե նա շատ տաղանդավոր է, այդ դեպքում ինչո՞ւ նա ճանապարհ չի գտնում մեր գրականության մեջ: Ես ուզում եմ իմ կարծիքս հուշեմ, որ ինձ նրա աշխատանքային գործունեությունը իբրեւ բանվորի չի բավարարում:

Դատավոր.- Վկա Նիկոլաեւ:

Նիկոլաեւ *(թոշակառու).-* Ես անձամբ Բրոդսկուն ծանոթ չեմ: Ես ուզում եմ ասել, որ նրա մասին գիտեմ այն այլասերող ազդեցությունից, որ ունի նա իր հասակակիցների վրա: Ես հայր եմ: Ես իմ օրինակով գիտեմ, թե ինչ դժվար է ունենալ այնպիսի զավակ, որ չի աշխատում: Ես իմ տղայի մոտ հաճախ եմ տեսել Բրոդսկու բանաստեղծությունները: Մի պոեմ 42 գլխով եւ տարբեր բանաստեղծություններ: Ես Բրոդսկուն գիտեմ Ումանսկու գործից: Առած կա՝ ասա ովքեր են ընկերներդ... Ես Ումանսկուն ճանաչում էի անձամբ: Նա եղվյալ հակասովետական է: Բրոդսկուն լսելով՝ ես տեսնում էի իմ որդուն: Իմ տղան էլ է ասում, որ ինքն իրեն հանճար է համարում: Նա էլ, Բրոդսկու պես, չի ուզում աշխատել: Բրոդսկու եւ Ումանսկու նման մարդիկ կործանարար ազդեցություն են թողնում իրենց հասակակիցների վրա: Ես զարմանում եմ Բրոդսկու ծնողների վրա: Նրանք, երեւում է, ձեն-ձենի են տվել Բրոդսկու հետ: Նրանք երեւում է միաձայն են երգում: Բանաստեղծության ձեւից երեւում է, որ Բրոդսկին կարողանում է բանաստեղծություն հորինել: Բայց՝ ոչ, վնասից բացի, այդ բանաստեղծությունները ոչինչ չեն բերում: Բրոդսկին ոչ միայն ծրիակեր է: Նա մարտնչող ծրիակեր է: Բրոդսկու պես մարդկանց հետ պետք է վարվել անողոքաբար: *(Ծափահարություններ):*

Ասեճակալ Տյագլի.- Դուք կարծում եք, որ ձեր տղայի վրա ազդել են Բրոդսկու բանաստեղծություննե՞րը:

Նիկոլաեւ.- Այո:

Դատավոր.- Բացասաբա՞ր են ազդել:

Նիկոլաեւ.- Այո:

Փաստաբան.- Դուք որտեղից գիտեք, թե դրանք Բրոդսկու բանաստեղծություններն են:

Նիկոլաեւ.- Այնտեղ մի թղթապանակ կա, վրան գրված՝ «Իոսիֆ Բրոդսկի»:

Փաստաբան.- Ձեր որդին ծանո՞թ էր Ումանսկու հետ:

Նիկոլաեւ.- Այո:

Փաստաբան.- Ինչո՞ւ եք դուք կարծում, որ Բրոդսկին է եւ ոչ թե Ումանսկին բացասաբար ազդել ձեր որդու վրա:

Նիկոլաեւ.- Ես կարծում եմ՝ Բրոդսկին եւ իր նմանները: Բրոդսկու բանաստեղծությունները ամոթալի են եւ հակասովետական:

Բրոդսկի.- Թվեք իմ հակասովետական բանաստեղծությունները: Դրանցից գոնե մի տող ասեք:

Դատավոր.- Մեջբերել թույլ չեմ տա:

Բրոդսկի.- Բայց ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչ բանաստեղծությունների մասին է խոսքը: Միգուցե դրանք իմը չեն:

Նիկոլաեւ.- Եթե ես իմանայի, որ խոսելու եմ դատարանում, ես կլուսանկարեի դրանք եւ կբերեի հետս:

Դատավոր.- Վկա Ռոմաշովա՛:

Ռոմաշովա *(Մուխինայի անվան ուսումնարանի մարքսիզմ-լենինիզմի ուսուցչուհի).-* Ես անձամբ Բրոդսկուն չեմ ճանաչում: Բայց նրա այսպես կոչված գործունեությունը ինձ հայտնի է: Պուշկինն ասում էր, որ տաղանդը ամենից առաջ աշխատանքն է: Իսկ Բրոդսկի՞ն: Մի՞թե նա աշխատում է: Մի՞թե նա աշխատում է հասնել այն բանին, որ իր բանաստեղծությունները հասկանալի լինեն ժողովրդին: Ինձ զարմացնում է, որ իմ գործընկերները լուսապսակ են սարքում նրա շուրջը: Չէ՞ որ միայն Սովետական Միությունում է հնարավոր, որ դատարանը այդքան բարյացակամորեն խոսի բանաստեղծի հետ, այդպես ընկերաբար խորհուրդ տա սովորելու: Ես, իբրեւ Մուխինայի անվան ուսումնարանի կուսկազմակերպության քարտուղար, կարող եմ ասել, որ նա վատ է ազդում երիտասարդության վրա:

Փաստաբան.- Դուք երբեւիցե տեսե՞լ եք Բրոդսկուն:

Ռոմաշովա.- Ոչ մի անգամ: Բայց նրա այսպես կոչված գործունեությունը ինձ թույլ է տալիս դատելու նրա մասին:

Դատավոր.- Իսկ ինչ-որ փաստեր դուք կարո՞ղ եք բերել:

Ռոմաշովա.- Ես, իբրեւ երիտասարդությանը դաստիարակող, գիտեմ երիտասարդների կարծիքը Բրոդսկու բանաստեղծությունների մասին:

Փաստաբան.- Դուք ինքներդ ծանո՞թ եք Բրոդսկու բանաստեղծություններին:

Ռոմաշովա.- Ծանոթ եմ: Դա սարսափ է: Հնարավոր չեմ համարում դրանք կրկնելը: Դրանք սարսափելի են, ահավո՛ր:

Դատավոր.- Վկա Ադմոնի: Եթե կարելի է, տվեք ձեր անձնագիրը, որովհետեւ ձեր ազգանունը անսովոր է:

Ադմոնի *(Գերցենի անվան ինստիտուտի պրոֆեսոր, լեզվաբան, գրականագետ, թարգմանիչ).-* Երբ ես իմացա, որ Իոսիֆ Բրոդսկուն դատական պատասխանատվության են ենթարկել ծրիակերության մեղադրանքով, իմ պարտքը համարեցի դատարանի առաջ ասելու իմ կարծիքը: Ես ինձ իրավասու եմ համարում այդ անելու այն պատճառով, որ 30 տարի աշխատում եմ երիտասարդության հետ իբրեւ բուհերի դասախոս, այն պատճառով, որ վաղուց զբաղվում եմ թարգմանությամբ:

Իոսիֆ Բրոդսկու հետ ես գրեթե ծանոթ չեմ: Մենք բարեւում ենք միմյանց, բայց, կարծեմ, նույնիսկ երկու նախադասություն չենք փոխանակել միմյանց հետ: Այնուամենայնիվ, վերջին մեկ տարվա ընթացքում կամ գուցե մի քիչ ավելի ժամանակ ես ուշադրությամբ հետեւում եմ նրա թարգմանչական աշխատանքներին՝ թարգմանական երեկոներին նրա ելույթներին, նրա հրապարակումներին, որովհետեւ նրա թարգմանությունները տաղանդավոր են, վառ են: Եվ Գալչինսկուց, Ֆերնանդեսից եւ այլ բանաստեղծներից նրա կատարած այդ թարգմանությունների վրա հիմնվելով ես կարող եմ ասել, որ դրանք պահանջել են թարգմանողի կողմից կատարվող արտակարգ մեծ աշխա-

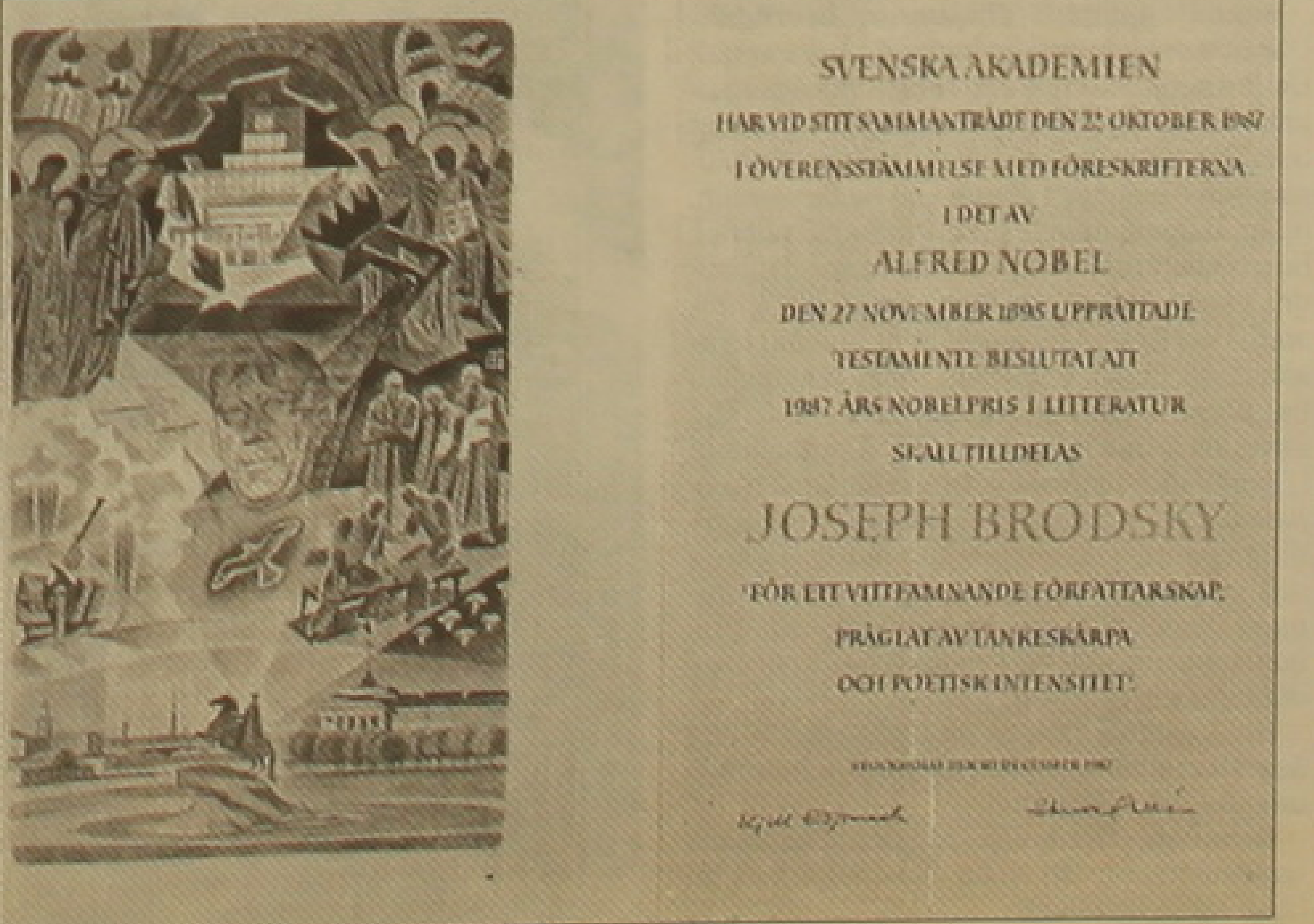
SVENSKA AKADEMIEN
HAR VID SITT SAMMANTRÄDE DEN 22 OKTOBER 1987
I ÖVERENSSTÄMMELSE MED FÖRESKRIFTERNA
I DET AV
ALFRED NOBEL
DEN 27 NOVEMBER 1895 UPPRÄTTADE
TESTAMENTE BESLUTAT ATT
1987 ÅRS NOBELPRIS I LITTERATUR
SKALL TILLDELAS
JOSEPH BRODSKY
FÖR ETT VITTFAMNANDE FÖRFATTARSKAP,
PRÄGLAT AV TANKESKÄRPA
OCH POETISK INTENSITET.

ժամանակաշրջան

տանք: Իսկ հրաշքներ չեն լինում: Ինձ իրեն ո՛չ վարպետություն է գալիս, ո՛չ մեծ հմտություն: Դրա համար հարկավոր է երկարատեւ եւ համառ աշխատանք: Եթե նույնիսկ թարգմանիչը աշխատում է ըստ տողացի թարգմանության, նա պարտավոր է, որպեսզի իր թարգմանությունը լիարժեք լինի, պատկերացում կազմել այն լեզվի մասին, որից նա թարգմանում է, զգալ այդ լեզվի կառուցվածքը, պետք է ճանաչի այդ ժողովրդի կյանքն ու մշակույթը եւ այլն: Իսկ Իոսիֆ Բրոդսկին, դրանցից բացի, սովորել է նաեւ այդ լեզուները: Դրա համար էլ ինձ համար հստակ է, որ նա աշխատել է, աշխատել է լարված ու համառ: Իսկ երբ ես այսօր,- միայն այսօր,- իմացա, որ նա ընդամենը յոթերորդ դասարան է ավարտել, ապա ինձ համար պարզ դարձավ, թե նա ինչ ահռելի աշխատանք պիտի աներ, որպեսզի ձեռք բերեր այն վարպետությունն ու այն մշակույթը, որին նա այսօր տիրապետում է: Բանաստեղծ-թարգմանչի աշխատանքին է վերաբերում այն, ինչ ասել է Մայակովսկին բանաստեղծի աշխատանքի մասին. «Միակ բառի համար հազար տոննա բառային հանքաքար եմ հանում»:

Այն հրամանը, ըստ որի դատական պատասխանատվության է ենթարկվում Բրոդսկին, ուղղված է նրանց դեմ, ովքեր քիչ են աշխատում, եւ ոչ թե նրանց դեմ, ովքեր քիչ են վաստակում: Ձրիակերները նրանք են, ովքեր քիչ են աշխատում: Ուստի Բրոդսկուն ձրիակերության մեջ մեղադրելը անհեթեթություն է: Չի կարելի ձրիակերության մեջ մեղադրել այն մարդուն, ով աշխատում է Բրոդսկու պես՝ աշխատում է համառ, պատրաստ իրեն զրկելու ամենաանհրաժեշտ բաներից, որպեսզի կատարելագործվի իր արվեստի մեջ եւ կարողանա ստեղծել բարձրարժեք գեղարվեստական ստեղծագործություններ:

Դատավոր.- Դուք այդ ի՞նչ էիք ասում այն մասին, թե չի կարելի դատել նրանց, ովքեր քիչ են վաստակում:

Ադմոնի.- Ես ասում էի, որ հրամանի էությունը այն է, որ պետք է դատել նրանց, ովքեր քիչ են աշխատում, եւ ոչ թե նրանց, ովքեր քիչ են վաստակում:

Դատավոր.- Դուք ի՞նչ եք ուզում դրանով ասել: Իսկ դուք կարդացե՞լ եք մայիսի 4-ի հրամանը: Կոմունիզմը կառուցվում է միայն միլիոնների աշխատանքով:

Ադմոնի.- Ամեն մի աշխատանք՝, որ հանրությանը օգուտ է բերում, պետք է արժանանա հարգանքի:

Ատենակալ Տյագլի.- Որտե՞ղ է Բրոդսկին կարդացել իր թարգմանությունները եւ ի՞նչ օտար լեզուներով է կարդացել:

Ադմոնի *(ժպտալով)*.- Նա կարդացել էր ռուսերեն: Նա օտար լեզուներից թարգմանում է ռուսերեն:

Դատավոր.- Եթե ձեզ հարցնում է հասարակ մարդը, դուք պետք է բացատրեք եւ ոչ թե ժպտաք:

Ադմոնի.- Ես էլ հենց բացատրում եմ, որ նա թարգմանում է լեհերենից եւ սերբերենից ռուսերեն:

Դատավոր.- Ասեք դատարանին եւ ոչ թե հասարակությանը:

Ադմոնի.- Խնդրում եմ ինձ ների՛լ: Դասախոսական սովորություն է՝ խոսել՝ դիմելով լսարանին:

Դատավոր.- Վկա Վոեվոդին: Դուք անձամբ ճանաչե՞լ եք Բրոդսկուն:

Վոեվոդին *(Գրողների միության անդամ)*.- Ես ընդամենը կես տարի եմ աշխատում Միությունում: Նրա հետ անձամբ ծանոթ չեմ եղել: Նա քիչ է գալիս Միություն, միայն թարգմանչական երեկոներին: Նա, ըստ երեւույթին, հասկանում էր, թե ինչպես կվերաբերվեն իր բանաստեղծություններին, դրա համար էլ այլ միավորումներին չէր գնում: Ես կարդացել եմ նրա էպիգրամները: Դուք կկարմրեիք, ընկեր դատավորներ, եթե կարդայիք դրանք: Այստեղ խոսում էին Բրոդսկու տաղանդի մասին: Տաղանդը չափվում է միայն ժողովրդի ճանաչումով: Իսկ այդպիսի ճանաչում չկա եւ չի էլ կարող լինել:

Գրողների միությանն էին փոխանցել Բրոդսկու բանաստեղծությունների թղթապանակը: Դրանց մեջ երեք թեմա կա. առաջին թեման աշխարհից վերացվածությունն է, երկրորդը՝ պոռնոգրաֆիական, երրորդը՝ Հայրենիքը, ժողովուրդը չսիրելու թեման է, որտեղ Բրոդսկին խոսում է Հայրենիքի օտարության մասին[3]:

Սպասեք, հիմա կհիշեմ... «Միօրինակ է ռուսական ամբոխը»[4]: Թող այս այլանդակ տողերը մնան իր խղճին: Բանաստեղծ Բրոդսկի գոյություն չունի: Թարգմանիչ միգուցե թե կա, բայց բանաստեղծ գոյություն չունի: Ես բացարձակորեն պաշտպանում եմ այն ընկերոջ կարծիքը, որը խոսում էր իր որդու մասին, որի վրա կործանարար ազդեցություն է թողել Բրոդսկին: Բրոդսկին երիտասարդությանը կտ-

րում է աշխատանքից, աշխարհից ու կյանքից: Հենց սա է Բրոդսկու հակահասարակական մեծ դերը:

Դատավոր.- Դուք հանձնաժողովում քննարկե՞լ եք Բրոդսկու տաղանդը:

Վոեվոդին.- Մի կարճ ժողով է եղել, որի ընթացքում խոսքը գնում էր Բրոդսկու մասին: Բայց քննարկումը չվերածվեց լայն բանավեճի: Կրկնում եմ, Բրոդսկին սահմանափակվում էր անպարկեշտ էպիգրամներով, իսկ Միություն գալիս էր շատ հազվադեպ: Իմ ընկեր բանաստեղծ Կուկլինը մի անգամ բեմից բարձրաձայն հայտնեց իր վրդովմունքը Բրոդսկու բանաստեղծությունների հանդեպ:

Փաստաբան.- Այն տեղեկանքը, որ դուք եք գրել Բրոդսկու մասին, հավանության արժանացրե՞լ է ձեր հանձնաժողովը:

Վոեվոդին.- Էտկինդի հետ, որն այլ կարծիքի է, մենք տեղեկագիրը չենք համաձայնեցրել:

Փաստաբան.- Իսկ հանձնաժողովի մյուս անդամներին ձեր տեղեկանքի բովանդակությունը հայտնի՞ է:

Վոեվոդին.- Ոչ, այն հայտնի է հանձնաժողովի ոչ բոլոր անդամներին:

Բրոդսկի.- Իսկ ինչպես են հայտնվել ձեզ մոտ իմ բանաստեղծություններն ու իմ օրագիրը:

Դատավոր.- Ես այդ հարցը հանում եմ: Քաղաքացի Բրոդսկի, դուք դեպքից դեպք եք աշխատել: Ինչո՞ւ:

Բրոդսկի.- Ես արդեն ասել եմ: Ես աշխատել եմ ամբողջ ժամանակ: Հաստիքով, իսկ հետո բանաստեղծություն էի գրում: *(Հուսահատ):* Դա աշխատանք է՝ բանաստեղծություններ գրելը:

Դատավոր.- Բայց ձեր վաստակը շատ քիչ է: Դուք ասում եք, թե տարեկան ստացել եք 250 ռուբլի, բայց ըստ տեղեկանքի, որ ներկայացրել է միլիցիան, 100 ռուբլի է:

Փաստաբան.- Նախորդ դատավարության ժամանակ որոշում ընդունվեց, որ միլիցիան ստուգի վաստակի վերաբերյալ տեղեկանքը, իսկ դա չի արվել:

Դատավոր.- Գործում ահա մի պայմանագիր կա, որ ուղարկել են հրատարակչությունից: Բայց սա պարզապես մի թղթի կտոր է, ոչ մեկի կողմից չստորագրված:

(Հավաքվածների միջից մի գրություն է ուղարկվում դատավորին, որի մեջ ասվում է, որ պայմանագիրը նաեւ պետք է ստորագրի հեղինակը, հետո միայն հրատարակչության ղեկավարները):

Դատավոր.- Խնդրում եմ ինձ այլեւս որեւէ գրություն չուղարկել:

Հասարակական մեղադրող Սորոկին.- Մեր մեծ ժողովուրդը կոմունիզմ է կառուցում: Սովետական մարդու մեջ հրաշալի ու բացառիկ հատկություն է ձեւավորվում՝ հաճույք ստանալ հասարակական օգտակար աշխատանքից: Ծաղկում է միայն այն հանրությունը, որտեղ անբանություն չկա: Բրոդսկին հեռու է հայրենասիրությունից: Նա մոռացել է գլխավոր սկզբունքը՝ ով չի աշխատում, նա չի ուտում: Իսկ Բրոդսկին տարիներ շարունակ պորտաբույծի կյանք է վարում: 1956 թվականին նա թողել է դպրոցը եւ մտել գործարան: Այդ ժամանակ նա 15 տարեկան էր: Նույն տարում էլ թողնում է աշխատանքը *(Թվարկում է աշխատանքների ցուցակը եւ նորից աշխատանքների միջեւ եղած դադարները հայտարարում է անբանություն: Կարծես թե պաշտպանության վկաների բացատրությունները, թե գրական աշխատանքը նույնպես աշխատանք է, ամենեւին չեն էլ հնչել):*

Մենք ստուգել ենք, որ մի աշխատանքի համար Բրոդսկին ստացել է 37 ռուբլի, իսկ ինքն ասում է, թե 150 ռուբլի:

Բրոդսկի.- Դա կանխավճար է: Դա միայն կանխավճար է: Մի մասը այն գումարի, որ ես հետո պիտի ստանամ:

Դատավոր.- Լռե՛ք, Բրոդսկի:

Սորոկին.- Այնտեղ, որտեղ Բրոդսկին աշխատել է, բոլորին վրդովեցրել է իր անկարգապահությամբ եւ աշխատել չուզենալով: «Երեկոյան Լենինգրադ» թերթի հոդվածը մեծ արձագանք է գտել: Առանձնապես շատ նամակներ են ստացվել երիտասարդներից: Երիտասարդությունը խստորեն դատապարտում է Բրոդսկու վարքը *(կարդում է նամակներ)*: Երիտասարդությունը կարծում է, որ Բրոդսկին տեղ չունի Լենինգրադում: Որ նա պետք է խստորեն պատժվի: Բրոդսկու մեջ լրիվ բացակայում է խղճի եւ պարտքի գիտակցությունը: Ամեն մի մարդ բանակում ծառայելը երջանկություն է համարում: Իսկ նա խուսափել է: Բրոդսկու հայրը որդուն ուղարկում է բուժական քննության, եւ նա այնտեղից մի տեղեկանք է բերում, որն ընդունում է դյուրահավատ զինկոմիսարիատը: Մինչեւ զինկոմիսարիատ կանչվելը Բրոդսկին գրում է իր ընկեր Շախմատովին, որ ներկայումս դատապարտված է. «Ինձ հանդիպում է սպասվում Պաշտպանության կոմիտեի հետ: Քո գրասեղանը հուսալի ապաստարան կլինի իմ յամբերի համար»:

Բրոդսկին պատկանում էր մի ընկերախմբի, որ սատանայական քրքիջով է դիմավորում «աշխատանք» բառը եւ հարգանքով է լսում իր ֆյուրեր Ումանսկուն: Բրոդսկուն եւ Ումանսկուն միավորում են ատելությունը աշխատանքի եւ սովետական գրականության հանդեպ: Սրանց մոտ առանձնակի հաջողություն ունի պոռնոգրաֆիական բառերի եւ հասկացությունների հավաքածուն: Շախմատովին Բրոդսկին «սըր» է անվանում: Ոչ այլ կերպ: Շախմատովը դատի է ենթարկված: Ահա թե ինչ չարաղետ տեղից է հայտնվում Բրոդսկին: Խոսում են Բրոդսկու օժտվածության մասին: Իսկ ովքե՞ր են դա ասում: Բրոդսկու եւ Շախմատովի նման մարդիկ:

(Իմ հարեւանը տեղից կանչում է՝ Ո՞վ: Չուկովսկին ու Մարշակը նմա՞ն են Շախմատովին: Մոտենում են կարգ պահպանողները (դրուժիննիկները) եւ դուրս են տանում մարդուն)[5]:

Սորոկին.- Բրոդսկուն պաշտպանում են ստահակները, ձրիակերները, պորտաբույծները, ճիճուները, սրիկաները... Բրոդսկին բանաստեղծ չէ, այլ մարդ, որ փորձում է ոտանավորներ գրել: Նա մոռացել է, որ մեր երկրում մարդը պետք է աշխատի, արժեքներ ստեղծի՝ հաստոցներ, հաց: Բրոդսկուն պետք է պարտադրել աշխատանքի բռնությամբ: Նրան պետք է արտաքսել մեր հերոս-քաղաքից: Նա ձրիակեր է, պորտաբույծ, բռի, ստահակ, գաղափարապես կեղտոտ մարդուկ: Բրոդսկուն պաշտպանողները փսլինք են թափում: Իսկ Նեկրասովն ասել է.

Բանաստեղծ կարող ես դու չլինել,
Բայց քաղաքացի լինել պարտավոր ես:

Մենք այսօր դատում ենք ոչ թե բանաստեղծի, այլ ձրիակերի: Ինչո՞ւ են այստեղ պաշտպանում մի մարդու, որ ատում է մեր Հայրենիքը: Պետք է ստուգել բարոյական կերպարը այն անձանց, ովքեր պաշտպանում են Բրոդսկուն: Նա իր բանաստեղծություններում գրում է՝ «Ես սիրում եմ հայրենիքը օտար»: Նրա օրագրում այսպիսի գրառում կա. «Ես վաղուց եմ մտածում Կարմիր գծից դուրս գալու մասին: Իմ շիկահեր գլխում կոնստրուկտիվ մտքեր են հասունանում»: Նա գրում է նաեւ այսպես. «Ստոկհոլմի ռատուշան ինձ ավելի շատ հար-

գանք է ներշնչում, քան Պրահայի Կրեմլը»: Մարքսին նա այսպես է անվանում. «Ծեր որկրամոլ, որի դեմքը շրջանակված է եղեւնու կոներով»: Իր նամակներից մեկում գրում է. «Ես թքած ունեմ Մոսկվայի վրա»:

Ահա թե ինչ են իրենից ներկայացնում Բրոդսկին եւ նրան պաշտպանողները:

(Հետո մեղադրողը մեջ է բերում նամակը մի աղջկա, որ անհարգալից է գրում Լենինի մասին: Բացարձակապես անհասկանալի է մնում, թե ինչ կապ ունի այդ նամակը Բրոդսկու հետ, ո՛չ Բրոդսկին է գրել նամակը եւ ո՛չ էլ այն Բրոդսկուն է ուղղված):

Այդ ժամանակ **դատավորը** դիմում է ինձ. «Դադարեցրեք գրելը»:

Ես.- Ընկեր դատավոր, ես խնդրում եմ ինձ թույլ տալ գրի առնել:

Դատավոր.- Ո՛չ:

Ես.- Ես լրագրող եմ, Գրողների միության անդամ, ես գրում եմ երիտասարդության դաստիարակության մասին, խնդրում եմ ինձ թույլ տալ գրի առնել:

Դատավոր.- Ես չգիտեմ, թե դուք այդտեղ ինչ եք գրի առնում: Դադարեցրե՛ք:

Բազմության միջից.- Խլեք դրա գրածները:

(Սորոկինը շարունակում է իր մեղադրական ճառը, հետո խոսում է դատապաշտպանը, որի ճառը ես կարող եմ ներկայացնել միայն թեզիսների տեսքով, որովհետեւ գրի առնելը ինձ արգելեցին):

ԴԱՏԱՊԱՇՏՊԱՆԻ ՃԱՌԻ ԹԵԶԻՍՆԵՐԸ

Հասարակական մեղադրողը օգտագործում էր նյութեր, որոնք մեղադրական գործում չկային, որոնք նոր էին հայտնվել գործում եւ որոնց շուրջ Բրոդսկուն չէին հարցաքննել, եւ նա դրանց շուրջ բացատրություններ չէր տվել:

Նյութերի իսկությունը, որոնք առնված էին 1961 թվականին լսված հատուկ գործից, մեր կողմից չի ստուգվել, եւ այն, ինչ մեջ է բերում հասարակական մեղադրողը, մենք հնարավորություն չունենք ստուգելու: Եթե խոսքը գնում է Բրոդսկու օրագրին, ապա այն վերաբերում է 1956 թվականին: Դա պատանեկան օրագիր է: Հասարակական մեղադրողը իբրեւ հասարակական կարծիք վկայակոչում է ընթերցողների նամակները՝ ուղղված «Երեկոյան Լենինգրադ» թերթին: Նամակների հեղինակները Բրոդսկուն չեն ճանաչում, իր բանաստեղծությունները չեն կարդացել եւ դատում են կանխակալորեն եւ ըստ փաստերի շատ բաներով ոչ ճիշտ լրագրային հոդվածի: Հասարակական մեղադրողը վիրավորում է ոչ միայն Բրոդսկուն, գործածելով «բռի», «ձրիակեր», «պորտաբույծ», «հակասովետական տարր» բառերը, այլեւ նրանց, ովքեր պաշտպանում են Բրոդսկուն՝ Մարշակին ու Չուկովսկուն, ինչպես նաեւ հարգարժան վկաներին: Այսպիսով, չունենալով առարկայական ապացույցներ, հասարակական մեղադրողը օգտվում է անթույլատրելի հնարքներից ու միջոցներից:

Ի՞նչ փաստեր ունի մեղադրող կողմը:

ա) Տեղեկանք 1956 թվականից մինչեւ 1962 թվականի աշխատանքային գործունեության մասին: 1956 թվականին Բրոդսկին եղել է 16 տարեկան, նա կարող էր շարունակել իր ուսումը եւ, օրենքի համաձայն, իր ծնողների խնամքի տակ լինել մինչեւ 18 տարեկանը: Աշխատանքի վայրը հաճախակի փոխելը բնավորության ջղաձիգ գծերի ազդեցության եւ կյանքում միանգամից իր տեղը չգտնելու հետեւանք է: Աշխատանքային դադարները բացատրվում են, մանավորապես, երկրաբանական արշավախմբերի ժամանակին լինելու պատճառով: Մինչեւ 1962 թվականը ոչ մի պատճառ չկա խոսելու աշխատանքից խուսափելու մասին:

(Փաստաբանը խոսում է ատենակալների հանդեպ իր հարգանքի մասին, բայց ափսոսում է, որ ատենակալների մեջ չկա մի մարդ, որ գիտենար գրական աշխատանքի հետ կապված հարցերը: Երբ մեղադրում են որեւէ անչափահասի, ապա ատենակալների մեջ անպայման լինում է մի ատենակալ-մանկավարժ: Եթե մեղադրյալի [illegible] բժիշկ է, ապա ատենակալների մեջ անպայման մի բժիշկ կա: Ինչո՞ւ այս արդարացի եւ բանական մոտեցումը մոռացվում է, երբ հարցը վերաբերում է գրողներին):

բ) Հաստիքով Բրոդսկին չի աշխատում 1962 թվականից: Այնուամենայնիվ ներկայացված են հրատարակչության հետ իր ունեցած XI.1962 եւ X.1963 պայմանագրերը, հեռուստատեսության ստուդիայի տեղեկանքը, «Խարույկ» ամսագրի տեղեկանքը, հարավսլավական բանաստեղծների թարգմանու-

ժամանակաշրջան

թյունների գրի տողագրությունը խոսում է ստեղծագործական աշխատանքի մասին:

Այդ աշխատանքի որակը: Կա մի տեղեկանք, որ ստորագրել է Ե. Վոեվոդինը, խիստ բացասական, հակասովետական գործունեության անթույլատրելի մեղադրանքներով, տեղեկանք, որ հիշեցնում է անձի պաշտամունքի վատթարագույն ժամանակների փաստաթղթերը: Պարզվեց, որ այդ տեղեկանքը Հանձնաժողովում չի քննարկվել, Հանձնաժողովի անդամներին այն անծանոթ է, եւ այդպիսով, այն արձակագիր Վոեվոդինի միանձնյա կարծիքն է: Բայց եւ կան կարծիքները այնպիսի մարդկանց, ովքեր թարգմանական գործի լավագույն գիտակներ ու վարպետներ են, ինչպիսին են Մարշակն ու Չուկովսկին: Վկաները՝ Վ. Ադմոնին՝ խորը գրականագետ, լեզվաբան, թարգմանիչ, Էտկինդը՝ թարգմանական գրականության գիտակ, թարգմանիչների մասնաճյուղի բյուրոյի անդամ եւ երիտասարդ հեղինակների հետ աշխատող հանձնաժողովի անդամ, գրող եւ բանաստեղծ Ն. Գրուդինինան, որը շատ է աշխատել երիտասարդ հեղինակների հետ: Նրանք բոլորը բարձր են գնահատում Բրոդսկու աշխատանքը իբրեւ թարգմանչի եւ խոսում են կատարված մեծ աշխատանքի մասին, որ նա կատարել է թարգմանելու համար այն, ինչ նա թարգմանել է 1963 թվականին: Այստեղից եզրակացություն. Վոեվոդինի տեղեկանքը չի կարող հերքել այս անձերի կարծիքը:

գ) Մեղադրող կողմի վկաներից եւ ոչ մեկը Բրոդսկուն չի ճանաչում, նրանից բանաստեղծություններ չի ստացել եւ չի լսել նրա կարդացածը: Վկաները ցուցմունք են տալիս հենվելով ինչ-որ անհասկանալի ճանապարհներով ձեռք բերած եւ չստուգված փաստաթղթերի հիման վրա եւ արտահայտում են իրենց կարծիքը՝ այն վերածելով մեղադրական ճառի: Նրանք ավելի շուտ մեղադրողներ են, քան վկաներ:

Ուրիշ փաստեր ու նյութեր մեղադրող կողմը չունի:

Դատարանը պետք է քննարկումից հանի.

1. Նյութերը հատուկ գործի, որ քննության է առնվել 1961 թվականին, որի շուրջ Բրոդսկու վերաբերմամբ վճիռ է կայացվել՝ գործը կարճել:

Եթե Բրոդսկին այն ժամանակ կամ ավելի ուշ գործեր հակասովետական արարք, եթե գրեր հակասովետական բանաստեղծություններ, դա արդեն կլիներ պետանվտանգության քննչական օրգանների քննության առարկա:

Բրոդսկին իսկապես ծանոթ է եղել Շախմատովին եւ Ումանսկուն եւ գտնվել է նրանց ազդեցության տակ: Բայց, բարեբախտաբար, նա վաղուց ազատվել է այդ ազդեցությունից: Մինչդեռ հասարակական մեղադրողը կարդում էր այդ տարիների գրառումներ, դրանք մատուցելով ժամանակից ու տարածությունից դուրս, ինչով, բնականաբար, հարուցեց հավաքված մարդկանց զայրույթը ընդդեմ Բրոդսկու: Հասարակական մեղադրողը այնպիսի տպավորություն ստեղծեց, իբր թե հիմա էլ Բրոդսկին պաշտպանում է իր հին հայացքները, ինչը կատարելապես ճիշտ չէ: Բազմաթիվ երիտասարդներ, որոնք եղել են Ումանսկու ընկերախմբում, շնորհիվ շրջահայաց հասուն մարդկանց միջամտության, վերադարձել են իրենց բնականոն կյանքին: Նույնն է եղել վերջին երկու տարում նաեւ Բրոդսկու հետ: Նա սկսեց շատ ու արդյունավետ աշխատել, բայց ահա այդ ժամանակ էլ նրան ձերբակալեցին:

2. Բրոդսկու բանաստեղծությունների որակի հարցը: Մենք դեռ չգիտենք, թե գործին կցված բանաստեղծություններից որո՞նք են պատկանում Բրոդսկու գրչին, քանի որ նրա հայտարարությունից պարզ է դառնում, որ այնտեղ կան մի շարք բանաստեղծություններ, որոնք Բրոդսկուն չեն պատկանում:

Որպեսզի մենք կարողանանք դատել այն մասին, թե անկումային են այդ բանաստեղծությունները, հոռետեսական, թե՞ քնարական, պետք է կատարվի հեղինակավոր գրականագիտական փորձաքննություն. ոչ դատարանը, ոչ կողմերը չեն կարող լուծել այս հարցը:

Մեր խնդիրն է՝ պարզել, ծրիակե՞ր է արդյոք Բրոդսկին, որ ապրում է ոչ աշխատանքային եկամուտներով եւ վարում է պորտաբույծ կյանք:

Բրոդսկին բանաստեղծ-թարգմանիչ է, որ իր աշխատանքն է ներդնում եղբայրական հանրապետությունների, խաղաղության համար մղվող պայքարին մասնակից ժողովրդական դեմոկրատիայի երկրների բանաստեղծների թարգմանության գործում: Նա հարբեցող չէ, նա անբարո մարդ չէ, նա ընչաքաղց չէ: Նրան նախատում են այն բանի համար, որ նա քիչ հոնորար է ստացել, հետեւաբար, դուրս է գալիս, որ քիչ է աշխատել:

(Փաստաբանը հանգամանալից տեղեկացնում է գրական աշխատանքի առանձնահատկության եւ վճարումների կարգի մասին: Նա խոսում է թարգմանության ընթացքում կատարվող վիթխարի աշխատանքի, օտար լեզուներ ուսումնասիրելու եւ սովորելու, թարգմանվող հեղինակների ստեղծագործության ուսումնասիրության անհրաժեշտության մասին: Ու նաեւ այն մասին, որ ներկայացվող ոչ բոլոր գործերն են ընդունվում եւ վճարվում):

Կանխավճարների կարգը: Թվերը, որոնք դեր են խաղում այս գործում, ճիշտ չեն, սխալ են: Ըստ Բրոդսկու հայտարարության, այդ գումարները ավելի մեծ են: Անհրաժեշտ էր այդ բոլորը ստուգել եւ ճշտել: Գումարները աննշան են: Ուրեմն, ինչո՞վ էր ապրում Բրոդսկին: Բրոդսկին ապրում էր ծնողների հետ, որոնք նրան, իբրեւ բանաստեղծ կայանալու ժամանակահատվածում, նյութապես նեցուկ են եղել: Աշխատանքի եկամուտի որեւէ աղբյուր Բրոդսկին երբեք չի ունեցել: Նա ապրել է համեստ, որպեսզի հնարավորություն ունենա ապրելու, իր սիրած գործով զբաղվելու:

Եզրակացություններ.

Պարզված չէ Բրոդսկու պատասխանատվության հանգամանքը: Բրոդսկին պորտաբույծ չէ, եւ չի կարելի նրա հանդեպ ներգործման վարչական միջոցներ կիրառել:

4.V.1961 թ. հրամանի նշանակությունը շատ մեծ է: Այն իրոք զենք է քաղաքը իսկական ծրիակերներից եւ պորտաբույծներից մաքրելու համար: Անհիմն մեղադրանքը վարկաբեկում է հրամանի գաղափարը:

ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի 1963 թվականի մարտի 10-ի որոշումը պարտադրում է դատարաններին քննադատորեն նայելու ներկայացվող նյութերին, թույլ չտալ դատապարտելու նրանց, ովքեր իրականում աշխատում են պաշտպանել մեղադրվողների իրավունքները, մասնավորապես այն, որ նրանք կարողանան ծանոթանալ իրենց գործին եւ հնարավորություն ունենան իրենց անմեղության ապացույցներ ներկայացնելու:

Բրոդսկին անհիմն ձեւով կալանվել է 1964 թվականի փետրվարի 13-ին եւ զրկված է եղել իր անմեղության ապացույցներ ներկայացնելուց:

Չնայած դրան, դատարանին ներկայացված ապացույցները արդեն բավական են եզրակացնելու համար, որ Բրոդսկին ծրիակեր եւ պորտաբույծ չէ:

(Դատարանը գնում է խորհրդակցության: Հայտարարվում է ընդմիջում):

ԽՈՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԴԱՀԼԻՃՈՒՄ

- Գրողնե՛ր: Դրանց բոլորին հանես ջրի երես:
- Ինտելիգենտնե՛ր: Փաթաթվել են մեր վզին:
- Իսկ ինտելիգենցիան ի՞նչ է, չի՞ աշխատում: Նա էլ է աշխատում:
- Իսկ դու, ի՞նչ ես ասում: Չե՞ս տեսել, ինչպես է աշխատում: Ուրիշի աշխատանքն է օգտագործում:
- Ես էլ պիտի տողացի ճարեմ եւ սկսեմ բանաստեղծություն թարգմանել:
- Իսկ դուք գիտե՞ք, թե տողացին ինչ է: Դուք գիտե՞ք, թե բանաստեղծը ինչպես է թարգմանում տողացիով:
- Պահ, զարմացրիք, գո՜րծ է:
- Ես Բրոդսկուն ճանաչում եմ: Նա լավ տղա է ու լավ բանաստեղծ է:
- Հակասովետական տիպ է նա: Լսեցի՞ք, թե մեղադրողն ի՞նչ էր ասում:
- Իսկ դատապաշտպանն ի՞նչ էր ասում, լսեցի՞ք:
- Պաշտպանը փողով է խոսում, իսկ մեղադրողը՝ անփող: Ուրեմն, նա ճիշտ է:
- Իհարկե, պաշտպանները միայն թե շատ փող ստանան: Նրանց համար մեկ է, թե ինչ կասեն, մենակ թե գրպանները շատ փող լցվի:
- Հիմար բան եք ասում:
- Հայհոյո՞ւմ եք: Հիմա դրուժիննիկներին կկանչեմ: Լսեցինք, ի՞նչ մեջբերումներ էին անում:
- Նա դրանք վաղուց է գրել:
- Ինչ անենք, որ վաղուց է գրել:
- Ես էլ ուսուցիչ եմ: Եթե իմ դաստիարակությանը չհավատացի, ինձնից ինչ ուսուցիչ:
- Ձեզ նման ուսուցիչները մեզ պետք չեն:
- Դպրոց ենք ուղարկում մեր երեխաներին, բայց նրանց ի՞նչ են սովորեցնում:
- Բայց Բրոդսկուն նույնիսկ թույլ չտվեցին արդարանալու:
- Հերիք է: Կուշտ ենք մեր Բրոդսկիով:
- Իսկ դուք, դուք, որ գրի էիք առնում: Ինչո՞ւ էիք գրի առնում:
- Ես լրագրող եմ: Գրում եմ դաստիարակության մասին, ուզում եմ նաեւ այս մասին գրել:
- Իսկ ի՞նչ կա այս մասին գրելու: Ամեն ինչ պարզ է: Դուք բոլորդ մեկ եք: Մարդ խլի ձեր գրածները:
- Փորձե՞ք:
- Իսկ ի՞նչ կլինի այդ ժամանակ:
- Իսկ դուք փորձեք խլել: Այդ ժամանակ կիմանաք:
- Ըհը : Սպառնո՞ւմ եք: Էյ, դրուժիննիկ, այստեղ մեզ սպառնում են:
- Նա կարգ պահպանող է, դրուժիննիկ է եւ ոչ թե ոստիկան, որ կառչի ամեն բառից:
- Էյ, դրուժիննի՛կ: Այստեղ ձեզ ոստիկան են անվանում: Մարդ ձեր բոլորին դուրս քշի Լենինգրադից, այն ժամանակ կիմանայիք, թե ինչն ինչոց է, ծրիակերնե՛ր:
- Ընկերներ, ի՞նչ եք ասում: Նրան կարդարացնեն: Լսեցի՞ք ինչ ասաց դատապաշտպանը:

Դատարանը վերադառնում է, եւ դատավորը կարդում է դատավճիռը:

Բրոդսկին մշտապես չի կատարել սովետական մարդու պարտականությունները նյութական արժեքներ ստեղծելու եւ անձնապես ապահովվելու առումով, ինչը երեւում է աշխատանքի տեղի հաճախակի փոփոխումից: 1961 թվականին նախազգուշացվել է Մոսկվայի պետական անվտանգության եւ 1963 թվականին՝ միլիցիայի կողմից: Խոստացել է ընդունվել մշտական աշխատանքի, բայց եզրակացություններ չի արել, շարունակել է չաշխատել, գրել եւ գրական երեկոներին կարդացել է իր անկումային բանաստեղծությունները, երիտասարդ բանաստեղծների հետ աշխատող հանձնաժողովի տեղեկանքից երեւում է, որ Բրոդսկին բանաստեղծ չէ: Նրան դատապարտել են «Երեկոյան Լենինգրադ» թերթի ընթերցողները: Դրա համար դատարանը կիրառում է 1961 թվականի մայիսի 4-ի հրամանը. Բրոդսկուն հինգ տարով աքսորել հեռավոր վայրեր պարտադիր աշխատանքի կիրառումով:

Դրուժիննիկներ *(դատապաշտպանի կողքով անցնելով)*.- Հը՞, գործը տարվեցիք, ընկեր փաստաբան:

Փետրվար-մարտ, 1964

Հրատարակումը՝
Ա. Ա. ՌԱՍԿԻՆԱՅԻ

1996թ.

Ծանոթագրություններ

1. *Ֆ. Սորոկինին դատարանի կազմի մեջ են մտցրել հակառակ Ի. Բրոդսկու եւ փաստաբանի դեմ լինելուն:*
2. *Հոդվածը տպագրվել է 1963 թվականի նոյեմբերի 29-ին, եւ այն ստորագրել էին, Վ. Լերների բացի, Ա. Իոնինը եւ Մ. Մեդվեդեւը: 1964 թվականի հունվարի 8-ին նույն «Երեկոյան Լենինգրադ» թերթում տպագրվում է ընթերցողների նամակների մի հավաքածու՝ «Ծրիակերները տեղ չունեն մեր քաղաքում» ընդհանուր խորագրով:*
3. *Վոեվոդինը (ինչպես որ հետագայում Ֆ. Սորոկինը իր մեղադրական ճառում) միտումնավոր աղավաղում է Ի. Բրոդսկու «Երկրով անցնելիս սիրիր բարեկամներիդ հայրենիքը» (1961) բանաստեղծությունը, որտեղ «օտար հայրենիք» ասելով հասկանում է Մոսկվան:*
4. *Ի. Բրոդսկու «Шествие» պոեմի ենթատեքստից փրցված մի տող:*
5. *Կ. Ի. Չուկովսկու եւ Ս. Յա. Մարշակի պատվին ջատագով է կանգնում պատմաբան եւ հրատարակախոս Ե. Ա. Գնեդինը (1898-1983), նախկինում՝ արտաքին գործերի ժողկոմատի պատասխանատու աշխատող, որ տասնվեց տարի անց է կացրել ստալինյան ճամբարներում եւ աքսորավայրերում:*

Ծանոթագրությունները՝
Է. Լ. ԲԵԶՆՈՍՈՎԻ

ՉՐԻԱԿԵՐ ԲՐՈԴՍԿՈՒ ԴԱՏԸ

N 15 շինվերանորոգչական գրասենյակի ակումբի ընդարձակ դահլիճը երեկ լցրել էին Ձերժինսկու շրջանի աշխատավորները: Այստեղ կայացավ ծրիակեր Ի. Բրոդսկու դատավարությունը: Նրա մասին գրվել է «Մերձգրական բոռ-ծրիակերը» հոդվածում, որ տպագրվել է մեր թերթի 1963 թվականի 281-րդ համարում:

Շրջանային ժողդատարանի արտագնա նստաշրջանը բացեց նախագահողը՝ դատավոր Ե. Ա. Սավելեւան: Ժողովրդական ատենակալներն էին բանվոր Տ. Ա. Տյագլին եւ թոշակառու Մ. Ի. Լեբեդեւան:

Ընթերցում են Ձերժինսկու միլիցիայի շրջանային բաժանմունքի եզրակացությունը: Բրոդսկին 24 տարեկան է, յոթերորդ դասարանի կրթություն ունի, իրեն գրական հանճար երեւակայելով մշտական որեւէ տեղ չի աշխատում: Այդ ծրիակերի անդուր դեմքը առանձնապես պարզ է երեւում հարցաքննության ժամանակ:

- Ձեր ընդհանուր աշխատանքային ստա՞ժը,- հարցնում է դատավորը:
- Ես դա հստակ չեմ հիշում,- պատասխանում է Բրոդսկին ընդհանուր ծիծաղի ներքո:

Ո՞նց կարող է հիշել, երբ սկսած 1956 թվականից Բրոդսկին 13 աշխատատեղ է փոխել, ամեն տեղ մնալով մինչեւ երեք ամիս: Իսկ վերջին տարիներին առհասարակ չի աշխատել:

Իրեն երեւակայելով, Բրոդսկին խոսում է իր իբր թե հանճարեղության մասին, ճոճուն ֆրազներ է արտասանում, անամոթաբար հայտարարում է, թե միայն ապագա սերունդները կարող են հասկանալ իր բանաստեղծությունները: Այդ հայտարարությունը դահլիճում ուրախ ծիծաղ է առաջացնում:

Չնայած բոլորի համար ակնհայտ Բրոդսկու հակահասարակական վարքի ու պահվածքին, որքան էլ զարմանալի լինի, գտնվել են Բրոդսկու պաշտպաններ: Բանաստեղծուհի Ն. Գրուդինինան, Գիտությունների ակադեմիայի Լեզվաբանության ինստիտուտի Լենինգրադյան բաժանմունքի ավագ գիտական աշխատակից Վ. Ադմոնին, Ա. Ի. Գերցենի անվան մանկավարժական ինստիտուտի դոցենտ Ե. Էտկինդը, որոնք դատավարության ընթացքում հանդես եկան իբրեւ պաշտպանության վկա, փրփուրը բերանին ուզում էին ապացուցել, որ Բրոդսկին, որ ընդամենը մի քանի ոտանավոր է հրատարակել, ամենեւին ծրիակեր չէ: Այդ նույն բանն էր կրկնում եւ փաստաբան Զ. Տոպորովան:

Բայց մեղադրական կողմի վկաները լրիվ մերկացրին Բրոդսկուն իբրեւ ծրիակերի, բացահայտեցին նրա ոտանավորների վնասակար, այլասերող ազդեցությունը երիտասարդության վրա: Այդ մասին վրդովմունքով խոսեցին գրող Ե. Վոեվոդինը, Վ. Ի. Մուխինայի անվան գեղարվեստա-տեխնիկական բարձրագույն ուսումնարանի ամբիոնի վարիչ Ռ. Ռոմաշովան, թոշակառու Ա. Նիկոլաեւը, խողովակ տեղադրող բանվոր Պ. Դենիսովը, պաշտպանության տան դիրեկտոր Ի. Սմիրնովը, էրմիտաժի դիրեկտորի տեղակալ Պ. Լոգունովը: Նրանք նշեցին նաեւ, որ շատ բանով մեղավոր են Բրոդսկու ծնողները, որոնք խրախուսել են որդուն, խրախուսել նրա անբանությունը: Նրա հայրը՝ Ա. Բրոդսկին, փաստորեն պահել-կերակրել է մեծահասակ պորտաբույծի:

Դատավարության ընթացքում վառ ճառով հանդես եկավ ժողովրդական մեղադրողը՝ Ձերժինսկու շրջանի ժողովրդական դրուժինայի ներկայացուցիչ Ֆ. Սորոկինը:

Ուշադիր լսելով կողմերին եւ հանգամանորեն ուսումնասիրելով գործում եղած փաստաթղթերը, ժողովրդական դատարանը կայացրեց վճիռ. ՌՍՖՍՀ Գերագույն խորհրդի 1961 թվականի մայիսի 4-ի հրամանի համաձայն՝ Իոսիֆ Բրոդսկուն Լենինգրադից արտաքսել առանձնահատուկ նշված վայրեր հինգ տարի ժամանակով՝ նրան ենթարկելով պատժիչ պարտադիր աշխատանքի:

Այս որոշումը դահլիճում ներկա գտնվողները ընդունեցին մեծ գոհունակությամբ:

«Երեկոյան Լենինգրադ»

Ռուսերենից թարգմանությունը՝
Յու. Խաչատրյանի

ԼԱՈՒՐԱ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ

301 թվականին... եւ 2001 թվականին

Հունվարի 25-ին Գլենդեյլի Չինական կինոթատրոնում տեղի ունեցավ Վիգեն Չալդրանյանի «Քրմուհին» ֆիլմի ամերիկյան պրեմիերան, որն ունեցավ արտակարգ ընդունելություն: Ֆիլմը կցուցադրվի նաեւ Լոս Անջելեսում, Սան Ֆրանցիսկոյում, Նյու Յորքում:

«Բոլորդ կդառնաք քրիստոնյա, բայց ոչ Գառնի տաճարի քրմուհին», - ասում է նա: Իմաստուն եւ գունեղ քրմուհին ճանաչում է քրիստոնյա Աստծուն: Տրդատ թագավորին բուժելու՝ Խոսրովիդուխտի թախանձանքին քրմուհին պատասխանում է. «Թագավորը կդառնա քրիստոնյա: Բոլորը կդառնան քրիստոնյա: Կավերվեն մեր տաճարները: Ես սիրում եմ իմ տունը՝ Գառնի տաճարը: Ես կասեմ, թե ով կբուժի քո եղբայր Տրդատին՝ բայց պայմանով, որ իմ տունը չավիրվի»:

Գեղեցիկ պատմություն է ներկայացվում մեզ էկրանից: Գուցե նման հորինված միջով կարելի է բացատրել Հայաստանում հեթանոսական տաճարի հիմնահատակ չավերման թերեւս միակ փաստը:

Հայաստանի հեթանոսական շրջանը համարյա անհայտ է մեզ. Հայ հեթանոսության պատմությունը մեզ քիչ է ավանդվել, այն աղոտ է մեր գիտակցությունում: Հասուկենտ մշտանկյա ծեսեր ու սովորույթներ են երբեմն-երբեմն հիշեցնում մեզ հեռավորագույն մեր անցյալը: Հնագետներն ու պատմաբաններն են միայն, որ վեր են հանում ինչ-ինչ դետալներ ու ավանդույթներ: Վիգեն Չալդրանյանի «Քրմուհին» ֆիլմը արթնացնում է տարօրինակ մի հետաքրքրություն, քանի որ վերաբերում է 301 թվականին, հայ ազգի բեկումնային՝ քրիստոնեությունը որպես պետական կրոն ընդունելու, տարեթվին: Բայց սա պատմական ֆիլմ չէ, սա վիպասք է՝ նվիրված Հայոց պատմության ամենանշանավոր իրադարձությանը: Սա պատմություն է մարդկային հավերժական թեմաների՝ սիրո, հավատի, հավատարմության, երկրիս անսկիզբ ու անվախճան տիեզերական ընթացքի, այդ ընթացքի անսահմանությունում մարդ արարածի միանգամյա կյանքի աննշանության, միաժամանակ՝ անհատականության կարեւորության մասին:

«Քրմուհին» կինոնկարը մեզ ընծեռում է հնարավորություն՝ մոռացումից դուրս գալու, վերապրելու անցած ու կարեւորագույն իրողություններ:

Հեղինակը կարծես անսահմանությունից, հայոց անտակ պատմությունից մի դրվագ է ստեղծել, մի գեղեցիկ առասպել հեթանոսական Հայաստանի, հեթանոսական ծեսերի, քրմության, Գառնի քրմուհու, քրիստոնեացող հայերի, Խաչի մուտքի, Գրիգոր Լուսավորչի, ի վերջո՝ Ագաթանգեղոսի մասին:

Մի կին ավտովթարի հետեւանքով, մահվանից ու վիրահատությունից հետո, արթնանում է որպես ուրիշ մի մարդ՝ Գառնիում, իր ծննդավայրում՝ տարակա միջավայրում, նախաքրիստոնեական Հայաստանում, մի իրականությունում, որ վաղուց դարձել է միֆ, առասպել. մշուշոտ անցյալ, որ այժմ ընդամենը ժամանակ առ ժամանակ տաք ու առեղծվածորեն ցոլցլում է անթափանց շղարշների ետեւից:

Գեղեցիկ է շղարշներից անդին, թվում է՝ թեպետ մի ազատություն կա այդ աշխարհում, խորախորհուրդ ու հզոր է երեւում հայոց երկիրը, բնությունը՝ իր սիգապանծ Մասիսով:

Սա գեղեցիկ՝ գեղագիտական կինոնկար է՝ գույների, սիմվոլների, բնանկարների, կենցաղային ու բատերական տեսարանների, նախշերի ու խոսուն իրերի ու դեկորների շքահանդեսի համադրումով ու հերթափոխով:

Այս ամբողջ բառեղեն ու խորհրդանշանային ասքի առանցքը դեռատի գեղուհին, գունեղուհին, քրմուհին է՝ սլացիկ, թրթռուն, բնությանը, ոգեղեն ու ընդերքային երեւույթներին հաղորդակից, անմիջական ու արտառոց էություն: Խարանակիր այդ էակը Միհրի հարսնացուն է, որ, ինչպես ամեն մի բնական արարած, ըղձում է արտահայտել իր փթթուն սերը, այն լիովին նվիրել Գառնի Միհր դիցին՝ իր նվիրական ամուսնուն, բայց հեթանոս աստվածը անհաղորդ է նրա սիրատոչոր մղումին: Եվ թեկուզ կանացի նրա բնությունը գտնում է իր արական մարդկային ընկերոջը, ծոցվորվում է ապագա քրիստոնյա պատմիչով, նա էլի մնում է անդավաճան նվիրյալ իր հեթանոս աշխարհին ու Գառնի տաճարին: Նույնքան հավասարիմ կարեկից ու քույր է նա Գրիգորին՝ ապագա Լուսավորիչ կաթողիկոսին հայոց:

Հեթանոսությունից քրիստոնեություն անցման այս պատմությունը կինոնկարում հասու է միայն պատմաբան Հայկ Արամյանին եւ հարյուրամյակներ անց վթարված հայ կնոջը, որ գենետիկական պատահականությամբ թե ճակատագրական անհրաժեշտությամբ, վթարային վնասվածքի ու քրմական դաջվածքատեղի համընկման պատճառով թե վիրահատական նշտարի միջամտության շնորհիվ՝ բացում է հայոց պատմության շրջադարձային անցքերն ու հայ ներաշխարհի համար թանկ պատումներ:

Անցյալը առեղծվածների ու հանելուկների մի շարան է ու անկանգ ընթացք, պատմաբանությունը՝ հանելուկների լուծման փորձ: Իսկ մեր դիտածը բանաստեղծական կինոարվեստի գործ է եւ արտացոլում է մեր արմատների ճանաչման մեր ձգտումը. մենք կարոտում ենք մեր սկզբին՝ մեր սկիզբը հիշելու եւ չմոռանալու բնազդով: Սա թանկ վերհուշ է հայերիս համար: Սեփական խորագույն անցյալի անընդգրկելի գանձարանից մի մասնիկին վերստին տեր դարձնող այս բացառիկ վիպասքը ընկալվում է որպես հիշեցում, որպես կենսական աղբյուր, որպես նվեր քրիստոնյա առաջին պետության հավատավոր մարդկանց: Նվերի հեղինակը կինոնկարի ստեղծողն է՝ **Վիգեն Չալդրանյանը**, որ կինոնկարից կինոնկար շարունակում է ոգեղենի բացահայտման իր ուղին: Հայտնություն է Ռուզան Վիթ Մեսրոպյանը, ում դերակատարումը սոսկ մարմնավորում չէ, այնքան անմնացորդ է նա տարրալուծվել հեռավոր ու գաղտնախորհուրդ, հզոր ու նվաղուն այդ էակի՝ քրմուհու մեջ: Համոզիչ են նաեւ մյուս մարմնավորումները՝ Կարեն Ջանիբեկյանի, Հովհաննես Բաբախանյանի, Մարինե Սարգսյանի, Կարեն Ջանգիրովի, Հրաչյա Հարությունյանի, Հասմիկ Տեր-Կարապետյանի, Արմեն Էլբակյանի եւ այլ դերակատարների շնորհիվ: Առանձնահատուկ խորհրդավոր ու արտահայտիչ է երաժշտությունը Արա Գեւորգյանի ու Անեսի ինքնատիպ լուծմամբ:

Այս նյութը այնքան նոր է եւ այնքան կարոտ է բացահայտման: Սցենարիստներ Անահիտ Աղասարյանն ու Վիգեն Չալդրանյանը արժանի են շնորհակալության, որ խիզախել են մխրճվել գաղտնիքների մեջ եւ կատարել այսպիսի ինքնաճանաչողական աշխատանք:

Իսկ կինոնկարն ավարտվում է անկեղծ անհանգստությամբ: Պատմաբան Հայկ Արամյանն է միայն, որ վստահում է 1700-ամյա դեպքերի նորահայտ վկայուհուն: Նա գիտակցում է, որ մեզ հարկավոր են պատմության այդ խորքերը՝ սեփական պատմության այդ գանձերն ու դասերը, հարկավոր են գիտական ու ազգային բացահայտումները: Դրանք վերագտած ճշմարտություններն են, որ ազգին ստիպում են թոթափել անանցյալի աղքատությունն ու մերկությունը եւ վերականգնել անփոխարինելի՝ անկողոպտելի արժանապատվությունն ու ազնվական ինքնավստահությունը: Արամյանը դեմ է այդ վկայությունները մոռանալուն, նրա համար բնական է միաժամանակ անցյալում եւ ներկայում ապրելը: Իսկ ավելի ճշգրիտ՝ նա զուգորդում է այդ անցյալը որպես մարդկության, մասնավորապես՝ հայ ազգի գեղեցիկ պատմաշրջան: Բայց բժշկական վերջնական միջամտությամբ կտրվում է հիշողության թելը, ընդհատվում է անգնահատելի, եզակի ու միակ վկայությունը՝ ի հուսահատություն եւ ի սարսափ պատմաբանի: Ինչպես ջրի մեքենան է սրբում գետինը փոշուց, այդպես էլ վիրաբույժի որոշմամբ ջնջվում է անցյալի կենդանի թարգմանի՝ վկայուհու անցյալապատկան հիշողությունը:

Հնչեցնելով իր անհանգստությունը՝ Չալդրանյանն արթնացնում է մեր վաղ անցյալի կարոտը, ազնվական ու զորավոր այդ արժեքները, այնպես որ կարելի է համարել, որ նրա կինոնկարը կայացել է եւ նրա ասելիքը պետք է որ տեղ հասնի:

Վերադարձ դեպի նախկին արժեքները

Արաբ գրողը փորձում է փշրել տաբուները

Ալաա էլ-Ասուանի

Անցյալ տարվա վերջին քառամսյակում եգիպտական ամենաաղմկարար ֆիլմը, ըստ լրատվամիջոցների տեղեկությունների, եղել է «Էմարըտ Յաղկուբյանը» («Յակուբյան շենքը»), որը փշրելով տաբուները կրոնական, ահաբեկչական, միասեռականության եւ կաշառակերության ասպարեզներում դարձել է ամերիկյան «Սապատավոր լեռը» ֆիլմի համազորն արաբական աշխարհում:

Ֆիլմը հիմնված է երեք տարի առաջ հրատարակված արաբ գրող Ալաա էլ-Ասուանիի մեծ ժողովրդականություն վայելած համանուն գրքի վրա, եւ 3 միլիոն դոլարի հասնող բյուջեով համարվում է երբեւէ նկարահանված ամենաթանկ արաբական ֆիլմը, որն արդեն ցուցադրվել է տարբեր կինոփառատոներում:

Ֆիլմը, ինչպես եւ գիրքը, հայերի հետ կապ չունի: Բայց կապ ունի կոսմոպոլիտիզմի, հանդուրժողականության հետ: Հեղինակը որպես խորհրդանիշ ընտրել է Կահիրեի կենտրոնում գտնվող այդ շենքը, որը 1930-ականներին կառուցել է երկրի հայ համայնքի հայտնի դեմքերից միլիոնատեր Հակոբ Յակուբյանը: Նա Կահիրեում եւ Բեյրութում մի քանի բազմահարկ շենքերի եւ փոքր գործարանների ու առեւտրի օբյեկտների սեփականատեր է եղել: Շենքը, ընտրելով որպես խորհրդանիշ, գրողը, ըստ հրապարակված գրախոսականների, գեղարվեստական հրաշալի պատումով եւ կարոտախտի զգացումներով անդրադառնում է 20-րդ դարի երկրորդ կեսից այս կողմ ընկած ժամանակահատվածում Եգիպտոսի փոքրամասնությունների (հայեր, հույներ, իտալացիներ, հրեաներ) շրջանում կատարված ժողովրդագրական փոփոխություններին, երբ այդ փոքրամասնությունների անդամներից մեծ մասը լքելով Եգիպտոսը՝ հաստատվեց այլ վայրերում: Հայկական համայնքը գուցե միակն էր, որ ինտեգրվելով եգիպտական հասարակությանը, պահպանեց ազգային դիմագիծը:

Գիրքը, որ հեղինակի առաջին վեպն է, ըստ «Արեւ» թերթի արաբերեն հավելվածի, 2004-2005 թթ. ունեցել է հինգ հրատարակություն, ինչն աննախադեպ երեւույթ է: Անցյալ տարի թարգմանվել է ֆրանսերեն, անգլերեն եւ այլ լեզուներով: Արծարծում է մեկը մյուսից ավելի «վտանգավոր» թեմաներ՝ ազգություն, կրոն եւ քաղաքականություն: Յակուբյանի շենքը դարձել է Սադաթյան ժամանակաշրջանում փոփոխության ենթարկված եգիպտական բազմերանգ հասարակության «մանրակերտը»: Տանիքում ապրում է հասարակության աղքատ խավը, մյուս հարկերի բնակարաններում՝ քրիստոնյաներ եւ մահմեդականներ, իրենց առանձնահատկություններով: «Երեխաները տանիքում վազվզում էին ոտաբոբիկ եւ կիսամերկ: Կանայք ժամանակն անցկացնում էին ճաշ եփելով, բամբասելով եւ երբեմն էլ իրար հետ վիճելով», գրում է Ասուանին. «Տղամարդիկ տուն էին վերադառնում չափազանց հոգնած, սպառված՝ վայելելու իրենց սպասող փոքր հաճույքները՝ համեղ տաք ճաշ, ծխախոտ կամ հաշիշ եւ, անշուշտ, սեքս»: Գրքի «հերոսների» թվում են Զաքի բեյը, որը 65 տարեկան է եւ ավելի շատ սիրեկաններ ունի, քան Կազանովան, Թահա էլ-Շազլին՝ փառասեր գործարարը, Բուսյանան, որն իր գեղեցկությունն է օգտագործում բոսից մի քիչ ավելի գումար ձեռք բերելու նպատակով, Թահան, որն իր նոր ամուսնու հետ սիրահետելիս ընկնում է հիշողությունների գիրկը եւ Հասեմ Ռաշիդը, որն այցելում է միասեռականների բարը եւ հրապուրում տղամարդկանց: Մեկը մյուսի դեմ դավեր են նյութում, բայց նաեւ ապրում մյուսի հարեւանությամբ, նրա հոգսերով: Սա քննադատություն է՝ ուղղված եգիպտական ներկա հասարակության հասցեին, որը տառապում է, ինչպես ինքը՝ հեղինակն է խոստովանել «Նուվել դ'Արմենիին» տված հարցազրույցում, բռնատիրությունից, կաշառակերությունից, անարդարությունից եւ վահաբիզմի (ծայրահեղական իսլամիզմ) ազդեցությունից: Նա երազում է դարձյալ տեսնել նախկին, իսկական Եգիպտոսը եւ այն հանդուրժողականության մթնոլորտը, որ գոյություն ուներ այդ ժամանակ, երբ տարբեր ազգությունների ներկայացուցիչներ համերաշխ ապրում էին իրար հետ:

«Արաբական աշխարհի ընթերցողներս ինձ ասել են, որ անհավատալիորեն ճիշտ եմ նկարագրել այն, ինչ կատարվում է նաեւ իրենց երկրներում: Մենք միեւնույն հիվանդությունից ենք տառապում եւ այդ հիվանդությունը ժողովրդավարության պակասն է, եւ իսլամի սահմանափակ մեկնաբանումը, որը մեզ է պարտադրվում Սաուդյան Արաբիայի կողմից: Կրոնական մոլեռանդությունը եւ բռնատիրությունը ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների մեծագույն թշնամիներն են: Պետք է բուժվենք այդ հիվանդությունից», նշել է նա վերոհիշյալ հարցազրույցի ժամանակ: Լրագրող Իզաբել Կորտյանի այն հարցին, թե ինչու է նա հատկապես ընտրել հայկական ազգանվամբ այդ վերնագիրը, հեղինակը պատասխանել է. «Ես վավերագրական երկ չեմ ստեղծել: Իրադարձությունները վեպում երեւակայական են: Հայերը դրական պատմություն ունեն Եգիպտոսում: Բոլոր համայնքներին դա չէր հաջողվի: Նուբար փաշայի հուշերը ընթերցելիս տեսնում ենք, թե նա իրեն միաժամանակ հայ եւ եգիպտացի էր համարում: Այս հանգամանքը հաշվի առնելով է, որ ես ընտրել եմ այդ վերնագիրը: Ծնվել եմ 1957-ին եւ սովորել Կահիրեի ֆրանսիական լիցեյում: Մեծացել եմ բոլորովին այլ հասարակարգում, եւ իմ ստեղծագործությունում դա եմ ես պաշտպանում: Եգիպտոսը մեծ երկիր է, հարուստ պատմությամբ եւ անկախության ձգտումով, որն այսօր արտացոլվում է ժողովրդականության հաստատման պայքարում: Մենք նոր շրջանի շեմին ենք: Եթե ժողովրդավարությունը հաղթանակի Եգիպտոսում, այն կտարածվի նաեւ արաբական աշխարհի մյուս երկրներում: Ես լավատես եմ ապագայի հանդեպ»: Իսկ Մ. Նահանգների գրաքննադատների ազգային միության նախագահ Ջոն Ֆրիմանը «Սան Ֆրանցիսկո քրոնիկլ» թերթում գրում է. «Բոլոր վեպերն էլ պարունակում են անտեսանելի «քաղաքներ» (աշխարհներ) իրենց մեջ, նույնիսկ այն վեպերը, որոնց իրադարձությունները տեղի են ունենում իրական մետրոպոլիսներում: «Ուլիսի» իրադարձությունները լոկ Իռլանդիայում տեղի չեն ունենում, այլ Ջեյմս Ջոյսի մտքում, երեւակայության մեջ: Նույնը կարելի է ասել էլ-Ասուանիի անչափ գրավիչ գրքում նկարագրված ալեկոծ Կահիրեի մասին: Այդ քաղաքը, որտեղ էլ-Ասուանին «քաղաքագլուխն» է, ունի ընտրության իրավունք. կամ հարգանքի տուրք մատուցել իր կոսմոպոլիտ արմատներին, կամ էլ առավել ներփակվել եւ ճնշել իր տառապյալ բնակչությանը: Բարեբախտաբար, հեղինակը կտրուկ եզրակացության չի հանգում եւ հուսահատության կողքին նշում է նաեւ հույսը»:

Էլ-Ասուանին իրավաբանի զավակ է եւ ըստ Իզաբել Կորտյանի, արժանի հետեւորդը՝ արաբ մեծագույն գրող, Նոբելյան մրցանակի արժանացած Նեգիբ Մահֆուզի:

Պատրաստեց՝
ՀԱԿՈԲ ՕՀԱՆՅԱՆԸ

Ըստ «Armenian Mirror Spectator» «Nouvelles d'Armenie» «AGBU» եւ «Արեւ» (արաբերեն) պարբերականների նյութերի

ԴԻՄԱՆԿԱՐՅՈՒՄ

Լուկաշենկո. «Պատրաստ ենք մտնել ԵՄ եւ անցնել եվրոյի»

Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն գերմանական «Դի Վելթ» թերթին տված հարցազրույցում, խոսելով ՌԴ- Բելառուս դաշնային պետության ստեղծման ծրագրի մասին, ասել է, որ ինքը երբեք չի համաձայնի, որ իր երկիրը «կլանվի Ռուսաստանի կողմից»: Նա կողմ է իրավահավասարությանը եւ դեմ է, որ դաշնային պետությունում ռուբլին դառնա միասնական արժույթ:

Անդրադառնալով ԵՄ-ի հետ հարաբերություններին, Լուկաշենկոն ասել է, որ ժամանակն է վերացնել հակաբելառուսական պատժամիջոցները եւ մտածել համագործակցության մասին:

«Բելտա» գործակալությունը մեջբերում է Լուկաշենկոյի այն խոսքերը, թե Բելառուսը մյուս պետություններից ավելի շատ է պատրաստ մտնելու եվրոյի գոտի:

«Մենք չունենք արտաքին պարտք, աղանդը ցածր է, ունենք աշխատասեր եւ համբերատար ժողովուրդ, 100 տոկոսով գործող տնտեսություն, արտադրում ենք կարգին ապրանքներ, միշտ էլ կարող ենք փող վաստակել: Եթե Եվրամիությունը սահմանները բացեր մեր ապրանքների առջեւ, ապա մենք հանգիստ կմրցակցեինք թե՛ որակով եւ թե՛ գներով: Դա խոստովանում են գերմանացիները եւ մյուս իրատես եվրոպացիները: Նրանք խոստովանում են, որ Բելառուսն իր տնտեսական կայունությամբ ու զարգացմամբ տվյալ փուլում մյուս երկրներից ավելի շատ է պատրաստ մտնելու ԵՄ եւ օգտագործելու եվրո», մասնավորապես ասել է Լուկաշենկոն:

ՀԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ...

Հնդկաստանը վերագտավ հին բարեկամ Ռուսաստանին

Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Պուտինը Հնդկաստան կատարած երկօրյա այցելության շրջանակներում երեկ Դելիում ներկա է եղել Հնդկաստանի Հանրապետության հռչակման 57-րդ տարեդարձին նվիրված հանդիսություններին եւ մասնավորապես զորահանդեսին: Նա նման պատվի արժանացած առաջին օտարերկրացի պետական ղեկավարն է:

Այս կապակցությամբ «Ֆիգարո» թերթը հիշեցնում է «Մի հին ընկերը երկու նորից լավ է» ֆրանսիական հայտնի ասացվածքը:

Պուտինի այցի օրերին ստորագրվել է 11 փաստաթուղթ, ինչպես նաեւ ընդունվել է համատեղ հայտարարություն ատոմային էներգիայի խաղաղ օգտագործման բնագավառում համագործակցելու վերաբերյալ: Ստորագրվել են 2007-09 թթ. միջկառավարական մշակութային փոխանակումների ծրագիր, Հնդկաստանում 2008 թ. Ռուսաստանի տարի եւ Ռուսաստանում 2009 թ. Հնդկաստանի տարի անցկացնելու միջկառավարական արձանագրություն:

Ռուսաստանը Հնդկաստանին կմատակարարի միջուկային 4 ռեակտորների սարքավորումներ: Հնդկական «Asian Age» օրաթերթը նշում է, որ Դելիի կառավարությունում գործում է ռուսամետ ազդեցիկ լոբբի, որի անդամների կարծիքով

«ռուսներն ավելի վստահելի են, քան ամերիկացիները»:

Մոսկվան «Սախալին-1» նավթի ու գազի հանքավայրի 20 տոկոսը տնօրինող հնդկական ONGC պետական ընկերությանն առաջարկել է «Ռոսնեֆթի» հետ համատեղ շահագործել «Սախալին-3» հանքավայրը:

Ռուսաստանն ուզում է Հնդկաստան մտնող մի հզոր գազամուղ կառուցել: Ամերիկացիներն ընդդիմանում են, քանի որ գազամուղն անցնելու է Իրանով:

Անցյալ տարի ռուս-հնդկական առեւտրի շրջանառության գումարը կազմել է 3 մլրդ դոլար: Պուտինի խոսքերով, մինչեւ 2010 թ. այն կհասնի 10 միլիարդի:

Մոսկվան ակտիվորեն մասնակցում է 126 թեթեւ ռազմօդանավերի գնման նպատակով Դելիի հայտարարած մրցույթին: Ռուսաստանի մրցակիցներն են Շվեդիան, ԱՄՆ-ը եւ Ֆրանսիան: Բայց ռուսական «Միգ-35» նորագույն կործանիչներին կարող է նախապատվություն տրվել, քանզի ներկայումս Հնդկաստանի ամբողջ զենքի 70 տոկոսը ռուսական է: ՌԴ պաշտպանության նախարար Սերգեյ Իվանովի խոսքերով, գործարքի կնքման դեպքում Ռուսաստանը ռազմօդանավերի վաճառքից կստանա 6,5-9 մլրդ դոլար:

Գ. Ք.

Իրանը պատրաստվում է արձակել իր առաջին արբանյակը

Իրանն ստեղծել է մղիչ հրթիռ, որի միջոցով տիեզերք կարձակի իր առաջին արհեստական արբանյակը: Այդ մասին տեղեկացնում է «Ավիեյշն ուիք» ամերիկյան հանդեսը, վկայակոչելով Իրանի խորհրդարանի ազգային անվտանգության եւ արտաքին քաղաքականության հանձնաժողովի նախագահ Ալաեդդին Բորուջերդիի հայտարարությունը:

Բորուջերդին օրերս ուսանողների առջեւ ելույթ է ունեցել Ղոմ քաղաքում, որի մոտակայքում բալիստիկ հրթիռների փորձարկման դաշտ կա: Պատրոնյան ասել է, որ հրթիռի «արձակման համալիրը պատրաստ» է, իսկ մեկնարկը տեղի կունենա «մոտ ժամանակներս»:

Ամերիկացի մասնագետները կարծում են, որ 30 տոննանոց մղիչ հրթիռն ստեղծված է իրանական «Շահաբ-3» հզոր հրթիռի հիման վրա, որը կարող է հաղթահարել 1600 կմ տարածություն: Ենթադրվում է, որ մինչեւ 2015 թ. իրանցիները կունենան առնվազն 3000 կմ հեռահարության միջմայրցամաքային բալիստիկ հրթիռներ:

Իսրայելցի փորձագետների կարծիքով, Իրանը թերեւս պատրաստվում է արձակել լրտեսական արբանյակ, որը կունենա մոտ 300 կգ քաշ:

Մի շարք փորձագետներ չեն բացառում, որ Իրանը պատճենած լինի հյուսիսկորեական «Թեպոդոնգ-2» միջմայրցամաքային հրթիռը, որի առաջին արձակումը 2006 թ. հուլիսի 5-ին ավարտվեց անհաջողությամբ: Հենց այն ժամանակ հայտնվեցին հաղորդումներ, թե հյուսիսկորեացիներն այդ հրթիռը մշակում են իրանցիների հետ համատեղ:

Արեւմտյան փորձագետները ենթադրում են, որ «Շահաբ-3» հրթիռն արդիականացվելով կարող է վերափոխվել գրեթե 2500 կմ թռչող բալիստիկ հրթիռի: Վերջինս իրանցիներին հնարավորություն կտար հարվածել Կենտրոնական Եվրոպային, Ռուսաստանին եւ նույնիսկ Հնդկաստանին ու Չինաստանին:

Ավելի վաղ Իսրայելի հետախուզությունը հայտարարել էր, թե ԿԺԴՀ-ն Իրանին հանձնել է 2400 կմ հեռահարության 18 բալիստիկ հրթիռ:

Մայաների քաղաքակրթությունն անհետացել է երաշտի հետեւանքով

Կենտրոնական Ամերիկայում մայաների քաղաքակրթության առեղծվածային անհետացումը պայմանավորված է կլիմայական փոփոխություններով: Այս հետեւության են հանգել Գերմանիայի երկրագիտության ազգային կենտրոնի գիտնականները: 9-10-րդ դդ. սահմանագծին երկրագնդի հակադիր կողմերում երկու խոշոր քաղաքակրթություններ գրեթե միաժամանակ դադարեցին գոյությունը: Խոսքը մայա հնդկացիների եւ չինական Թան գահատոհմի մասին է: Վերջինիս անկմանը հաջորդեցին ավատական երկպառակությունները: Երկու քաղաքակրթություններն էլ գտնվում էին մուսսոնային շրջաններում, որոնց խոնավությունը կախված է սեզոնային տեղումներից: Դատելով ըստ ամենայնի, հիշյալ ժամանակահատվածում անձրեւները բավարար խոնավություն չեն ապահովել գյուղատնտեսության զարգացման համար: Սկսված երաշտը եւ սովը հանգեցրել են երկու քաղաքակրթությունների անկմանը: Լոնդոնի «Թայմս» թերթը նշում է, որ Խաղաղ օվկիանոսի արեւելքի արեւադարձային լայնություններում մակերեւութային ջրերի ջերմաստիճանային տատանումները հանգեցնում են մթնոլորտի շրջանառության լայնընդգրկուն խախտումների, երաշտներ առաջացնելով խոնավ շրջաններում եւ հեղեղումներ՝ չորային շրջաններում: Գիտնականներն իրենց հետեւություններն արել են հիշյալ ժամանակահատվածի տեղումային նստվածքների բնույթը Չինաստանում եւ Կենտրոնական Ամերիկայում ուսումնասիրելուց հետո:

Ռուսաստանը Լուգովոյի հանձնման դիմաց կպահանջի Բերեզովսկուն

Մեծ Բրիտանիայի իշխանությունները պատրաստվում են Ռուսաստանից պահանջել Անդրեյ Լուգովոյի արտաքսումը, որն ամբաստանվում է Լոնդոնում ԱԴԾ նախկին սպա Ալեքսանդր Լիտվինենկոյի սպանության մեջ: Կառավարական աղբյուր վկայակոչող «Գարդիան» թերթը նշում է, որ բրիտանական ոստիկանությունը բավականաչափ փաստեր ունի ռուսաստանցուն Լիտվինենկոյի սպանության մեջ մեղադրելու համար:

Քննության նյութերը մոտ ժամանակներս կփոխանցվեն Մեղադրանքի թագավորական ծառայություն, որի որոշումից կախված կլինի գործի հետագա ընթացքը:

Ինքը՝ Լուգովոյը, ժխտում է իր մեղքը, նշելով թե առաջին անգամ է լսում Ռուսաստանից իրեն արտաքսելու բրիտանացիների պահանջի մասին:

«Գարդիանն» ընդգծում է, որ ՌԴ օրենքներով չի ենթադրվում քրեական հետապնդման նպատակով երկրի քաղաքացիների հանձնումն օտար պետություններին: Սակայն ՌԴ ղեկավարության որոշ պաշտոնական ներկայացուցիչներ Լոնդոնին հայտնել են, որ Մոսկվան պատրաստ է Լուգովոյին արտաքսել Բորիս Բերեզովսկուն ստանալու պայմանով:

Լուգովոյը Լոնդոնում Լիտվինենկոյի հետ հանդիպել էր 2006 թ. նոյեմբերի 1-ին, «Միլենիում» հյուրանոցի բարում: Այդ հանդիպումից հետո Լիտվինենկոյի առողջական վիճակը կտրուկ վատացել էր: Հետմահու փորձաքննությունից պարզվել էր, որ ԱԴԾ նախկին սպան թունավորված է եղել պոլոնիում-210 ռադիոակտիվ նյութով, որի հետքերն ավելի ուշ հայտնաբերվեցին նաեւ Լուգովոյի օրգանիզմում:

Կարզայը հրաժարվում է ոչնչացնել կակաչի ցանքերը

Աֆղանստանի նախագահ Համիդ Կարզայը հրաժարվում է կատարել ԱՄՆ-ի պահանջը, այն է՝ ոչնչացնել ափիոնային կակաչի դաշտերը:

Լոնդոնի «Թայմսը» գրում է, որ ամերիկացիները պահանջում են կակաչի ցանքերը ոչնչացնել հերբիցիդներով: Սակայն Աֆղանստանի ղեկավարությունը որոշել է ափիոնային կակաչի դեմ պայքարել միայն ձեռքով: Բանվորների հասույթ խմբերը պետք է մահակներով ջարդեն բույսերի գլխիկները:

Թերթի տվյալներով, անցյալ տարի Աֆղանստանում ափիոնի արտադրությունն աճել է 49 տոկոսով, հասնելով այնպիսի ծավալների, որոնք թույլ են տալիս ստանալ 6700 տոննա հերոին: Ընդամենը ցանքային ոչնչացումը կատարվել է ձեռքով՝ հիշյալ եղանակով:

Անցյալ տարի Կարզայն ամերիկացիներին խոստացել էր, որ եթե կառավարության ձեռնարկած միջոցներն արդյունք չտան, ապա նոր ցանքերի ոչնչացման նպատակով քիմիկատներ կօգտագործվեն:

Այս տարի հերոինի հումքի հերթական բերքը հավաքվելու է ընդամենը երկու ամիս հետո:

Գ. Ք.

ԳԻՏԱԿԱՆ

Դիքլորքացախաթթուն բուժում է քաղցկեղը

Կանադացի գիտնականների հայտնագործությունը

Ալբերտայի նահանգի (Կանադա) մի խումբ գիտնականներ պրոֆեսոր Եվանգելոս Միքելակիսի գլխավորությամբ հանգել են այն եզրակացության, որ երեխաների նյութափոխանակության բնածին խանգարումների բուժման նպատակով տասնամյակներ շարունակ կիրառվող դիքլորքացախաթթուն (DCA) քաղցկեղային ուռուցքների հետաճ է առաջացնում:

Այդ խանգարումները բջիջների միտոքոնդրիաների աշխատանքի խախտման հետեւանք են: Բջիջների էներգիայով ապահովող օրգանոիդները՝ միտոքոնդրիաներն արդեն 1930-ական թթ.-ից շաղկապվել են քաղցկեղային ուռուցքների հետ, քանի որ հիվանդների օրգանիզմում դիտվում էին միտոքոնդրիաների աշխատանքի խանգարումներ: Բայց մինչեւ վերջերս գիտնականները կարծում էին, թե օրգանոիդների քայքայումը քաղցկեղի հետեւանք է եւ ոչ թե պատճառը:

Այդ տեսակետը վիճարկող Միքելակիսը 2005 թ. սկսեց ուսումնասիրությունների ենթարկել DCA-ի մոլեկուլները: Կենդանիների վրա անցկացված լաբորատոր փորձարկումները եւ ուսումնասիրությունները ցույց տվեցին, որ DCA-ն ակտիվացնում է միտոքոնդրիաների ֆերմենտը, որը ճնշվում է քաղցկեղային բոլոր հիվանդությունների դեպքում:

Ավելին, օրգանոիդների աշխատանքի կարգավորումն էապես կրճատում է քաղցկեղային բջիջների աճը: Եվ վերջապես դիքլորքացախաթթուն չունի կողմնակի ազդեցություններ, թունավոր չէ եւ չի ճնշում հյուսվածքների առողջ բջիջներին (ի տարբերություն քիմիաբուժության մեջ կիրառվող մյուս նյութերի):

Միտոքոնդրիաները կարգավորում են բջջի հասունացումը՝ դրա բազմացման եւ բնական ոչնչացման միջոցով: Քաղցկեղային բջիջները ճնշում են միտոքոնդրիաներին, խախտելով բջիջների նյութափոխանակությունը եւ անվերահսկելիորեն բազմանալով: DCA-ն արմատապես փոխում է վիճակը, կանոնավորում միտոքոնդրիաների աշխատանքը, փաստորեն նրանց վերադարձնելով հիվանդ բջիջների ոչնչացման գործառույթը:

Ըստ Միքելակիսի, դիքլորքացախաթթուն բուժում է թոքերի, կրծքի եւ գլխուղեղի բաժինների քաղցկեղը, «կարող է բուժել քաղցկեղի բոլոր ձեւերը, քանի որ քաղցկեղային բոլոր հիվանդությունները հիմնված են միտոքոնդրիաների աշխատանքի ճնշման վրա»:

Բժիշկներն առաջարկում են բուժման նպատակով խմել դիքլորքացախաթթվի փոքր քանակություն: Այդ անվնաս նյութը կարող է ազդել նույնիսկ ուղեղի ուռուցքների վրա, որոնք անմատչելի են մյուս դեղամիջոցների համար:

Միքելակիսն ընդգծում է, որ DCA-ն որեւէ երկրում արտոնագրված չէ, դեղագործական որեւէ ընկերության չի պատկանում, էժան է եւ մատչելի:

Կանադացի բժիշկների հետազոտության նախնական արդյունքները հայտնի են դարձել 2005 թ. նոյեմբերին, իսկ վերջնական արդյունքները հրապարակվել են 2006 թ. հոկտեմբերին: Գիտափորձերի արդյունքներին կարելի է ծանոթանալ «Cancer Call» հանդեսի 2007 թ. 11-րդ թողարկման էջերում:

Գ. Ք.

Էստոնական շքանշան հայ գիտնականին

Վերջերս Մաշտոցի անվան Մատենադարանի նիստերի դահլիճում Հայաստանում Էստոնիայի դեսպան Անդրես Ունգան Մատենադարանի գիտական խորհրդի նախագահի, փոխտնօրեն, պատմական գիտությունների դոկտոր Վարդան Գրիգորյանին հանդիսավոր պայմաններում հանձնեց էստոնական պետական պարգեւը՝ «Տէրրա Մարիանա խաչի» շքանշան: Հայ գիտնականն այդ պարգեւին արժանացել է այն մեծ աշխատանքի համար, որ կատարում է էստոնուհի Հեդվիգ Բյուլի կյանքի ու հայանպաստ գործունեության ուսումնասիրման ասպարեզում:

Ով էր Հ. Բյուլը եւ ի՞նչ է արել նա հայերի համար: Էստոնիայի առողջարանային Հաապսալու քաղաքում 1887 թ. ծնված Հ. Բյուլը (մահացել է 1981 թ.) իր գիտակցական կյանքի 40 տարին նվիրել է հայերին՝ մայրական գուրգուրանքով շրջապատելով Մեծ եղեռնի արհավիրքներից ազատված հայ մարդկանց, հատկապես ծնողազուրկ երեխաներին ու այրի կանանց: Մեր ժողովրդի համար նա եղել է գթության քույր, նվիրյալ դաստիարակչուհի, խորհրդատու եւ սիրող մայր: Այս պատճառով հայերը նրան կոչում էին Բյուլ Մայրիկ: Նա կյանքում անձնական երջանկություն չի ունեցել. նրա ուրախությունը հայերն են եղել եւ կյանքի նպատակ էր ամեն գնով օժանդակել կարոտյալներին: Նա սովորել էր հայերեն այնքան լավ, որ հայերեն գրքեր է գրել, թարգմանություններ կատարել գերմաներենից, իր բարեկամների հետ թղթակցել հայերեն:

Նա բարեկեցիկ ընտանիքից էր: Հայրը Հաապսալույի քաղաքագլուխն էր, ուներ սեփական առողջարան: Հ. Բյուլը կրթություն է ստացել Պետերբուրգում եւ Գերմանիայում: Դարձել է ավետարանական (բողոքական) միսիոներ: Լրագրերից տեղեկանալով Թուրքիայում հայերի կոտորածների մասին՝ նա լքում է ամեն բան եւ մեկնում Կիլիկիայի Մարաշ քաղաքը եւ դառնում դաստիարակչուհի գերմանացիների հիմնած հայկական որբանոցում: Հետո նա տեղափոխվում է Հարունիե գյուղ եւ գլխավորում այնտեղ գործող հայկական որբանոցը:

Մեծ եղեռնի տարիներին նա եղել է հայերի մեջ, տեսել է ամեն ինչ եւ եվրոպական լրագրերի մեջ տպագրած իր հոդվածներում խիստ դատապարտել է թուրքերի զարհուրելի ոճրագործությունները: Հետո նա տեղափոխվել է Հալեպ եւ որպես «Քրիստոնեական առաքելություն Արեւելքի մեջ» մարդասիրական կազմակերպության ղեկավար, շատ բան է արել գաղթական հայերի համար՝ կառուցել է 500 աշխատատեղով ջուլհականոց, բաց է արել հիվանդանոց, պոլիկլինիկա, կառուցել է տվել եկեղեցի, դպրոցներ, ջրմուղ եւ այլն:

Վարդան Գրիգորյանը շատ նյութեր է հավաքել Հ. Բյուլի կյանքի ու գործունեության մասին: Այդ նպատակով նա մի քանի անգամ մեկնել է Սիրիա, եղել Էստոնիայում, գրել հոդվածներ եւ գիրք նրա մասին: Գերմանիայի Հայդելբերգ քաղաքի մոտ գտնվող միսիոներների գերեզմանատնից (Հ. Բյուլի գերեզմանից) նա հող է բերել, որն Էստոնիայի արտաքին գործոց նախարարի ներկայությամբ զետեղվել է Ծիծեռնակաբերդի Մեծ եղեռնի զոհերի հուշարձանի մոտ կառուցված հիշատակի պատի մեջ: Հ. Բյուլին նվիրված նրա գիրքը մաս առ մաս հրատարակվել է «Հայաստան» թերթում, ռուսերեն եւ էստոներեն թարգմանությամբ հաղորդվել Տալլինի «Ծիծեռնակ» հայկական ռադիոկայանով: Նա Մատենադարանում ստեղծել է Հ. Բյուլի արխիվը, ձեռք բերել նրա հոդվածները, նամակները, լուսանկարները: Աշխատանքներ են տարվում Հաապսալույում նրա տանը թանգարանային ցուցադրություն կազմակերպելու ուղղությամբ:

Էստոնացիները բարձր են գնահատում Վ. Գրիգորյանի աշխատանքն իրենց անձնվեր հայրենակցուհու հիշատակը վառ պահելու ուղղությամբ: Մոտ ժամանակներս ռուսերեն թարգմանությամբ լույս կտեսնի Վ. Գրիգորյանի նոր գիրքը Հ. Բյուլի մասին, որի մեջ զետեղված են նրա բոլոր հոդվածները Թուրքիայում իրականացված հայերի ցեղասպանության մասին:

ՀԱԿՈԲ ՅՈՍՄԵՅԱՆ
Բանասիրական գիտությունների թեկնածու

Նայջել Չարնոքի պարային անսովոր ներկայացումները Երեւանում

«Մոլեգին տաղանդավորը», «ազատագրված էներգիա» կամ «վայրի բոցավառվող պարային կոկտեյլը կայծկլտացող մտավոր ունակության հետ զուգակցելու» հմտությամբ օժտվածը. երեւակայությունը բորբոքող բնութագրումներ՝ արված անգլիացի հանրահռչակ պարուսույց Նայջել Չարնոքի հասցեին, երեւանցի հանդիսատեսին բոլորովին անծանոթ արվեստագետ: Մի քանի արտահայտություններից եւ ստեղծագործական կյանքի համառոտ տեղեկություններից կարելի է ինչ-որ պատկերացում կազմել այն արվեստի մասին, որ Ն. Չարնոքը ներկայացնելու է մեզ հունվարի 31-ին եւ փետրվարի 1-ին Ստանիսլավսկու անվ. ռուսական դրամատիկական թատրոնում՝ կազմակերպությամբ «Բրիտանական խորհրդի»: Նրա բեմականացումները պարային արվեստի, երաժշտության, թատերական խոսքի, նաեւ ֆիլմի յուրօրինակ սինթեզ են, որոնց հիմնական բնորոշը անկաշկանդ, ազատ երեւակայությունն է: Այլախոհական տրամադրությունները նրան մղում են նորանոր արտահայտչաձեւեր որոնելուն, ինչը նա անում է բեմական ներկայացման սահմաններն ընդլայնելու միջոցով. ստեղծում նոր ոճ՝ պարից անցում թատրոնի, թատրոնից ֆիլմի՝ դուրս գալով անհատական ձեւերի ավանդույթներից: Նրա մտահղացումները համարձակ լուծումներ են ստանում՝ սկսած մարմնական արտահայտություններից մինչեւ խոսքայինը: Եթե այդպես է, արվեստագետը սարքում է թատրոն ժամանակի մեջ գերիշխող տարրերից, այն է՝ անհանգիստ մոլեգնություն, ցասում կամ կիրք, ռիթմ, արագություն, կյանք, սեր ու մղձավանջ, պրագմատիզմ ու երեւակայություն: Ինքն իր ներկայացումները բնութագրում է հիվանդագին հեգնանքի, անսանձ երգիծանքի եւ սեւ կատակերգության խառնուրդ:

Երեւանում ներկայացնելու է իր «Ֆրանկ» գործը: Դա պատմություն է մի ճշմարտության սիրո, մահվան, ընտանիքի, սեռային հարաբերությունների մասին: Այստեղ եւս տեքստը միաձուլված է պարի, շարժման, երաժշտության հետ, եւ նրա ճշմարտությունները՝ անսքողությամբ, երբեմն հասնում են անամոթության աստիճանի: Բեմադրիչը ջնջում է բառի եւ շարժման, պարի եւ թատերգության, ծիծաղի ու լացի սահմանները: «Սա կյանքային իրողությունների բախում է՝ սյուրռեալիստական զգացողություններով»:

«The Times»-ը Նայջել Չարնոքին համարել է ազգային գանձ: Նա միջազգային համբավ է ձեռք բերել մի շարք մենաներկայացումով եւ հատկապես «Frank» ներկայացումով: Որպես միջազգային պարուսույց աշխատել է Դանիայում, Պորտուգալիայում, Ֆինլանդիայում, Ուելսում: Համագործակցել է Pet Shop Boys խմբի հետ, 1995-ին հիմնադրել է իր սեփական խումբը՝ «Nigel Charnock+Company»: 2002-2005-ին եղել է Helsinki Dance Company գեղարվեստական ղեկավարը: Անցած տարի եւս արձանագրել է մի շարք հաջողություններ, արժանացել է Կալիֆոռնիայի համալսարանի այցելու պրոֆեսորի կոչման, պարգեւատրվել է Անգլիայի արվեստների խորհրդի պարային կրթաթոշակով:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Ի՞նչ արժե «օգտագործվող» եւ «չօգտագործվող» մտավորականն ու նրա կարծիքը քաղաքական ընտրությունների ժամանակ

Եթե փորձենք հասկանալ «գրողի (տվյալ դեպքում՝ մտավորականի) տարած» արտահայտությունը քաղաքական փոթորկահույզ ծովում կողմնորոշվելու համար, կհասկանանք, որ այն ավելի վերացական է ու անըմբռնելի, քան արտահայտությունն ինքը՝ հայերեն լեզուն չիմացողի համար: Ասվածի լավագույն ապացույցն այն է, որ գրողները՝ համենայն դեպս երեկ «Հայելի» ակումբ հրավիրված **Դավիթ Հովհաննեսն** ու **Վիոլետ Գրիգորյանը** չեն կարող «տանել» ընտրական զանգվածներին ընտրություններ եւ նպաստել նրանց քաղաքացիական կեցվածքի կայացմանը: Դա իրենց իսկ հավաստմամբ նրանց խնդիրն էլ չէ: «Որպես քաղաքացի մտավորականը շարքային մեկն է, որը կարող է իր ընթերցողից ու հանդիսատեսից պակաս տեղյակ լինել քաղաքականությունից ու տնտեսությունից», ասաց Վիոլետ Գրիգորյանը, որ այնուամենայնիվ հայտարարում է, թե ամեն դեպքում իր քաղաքական կողմնորոշումը միշտ գործող իշխանությունների ընդդիմադիր է: Այն տեղ է գտել իր հրատարակած բանաստեղծությունների մեջ: Իր հերթին Դավիթ Հովհաննեսը, չնայած կարծում է, որ եթե մեկը չզբաղվի քաղաքականությամբ, ապա քաղաքականությունը կզբաղվի նրանով, գտնում է, որ մտավորականի ուսերից պետք է վերցնել առաջնորդի, ռահվիրայի թիկնոցը: «Մտավորականությունը կարող է որոշ հարցերի՝ մասին կարծիք հայտնել, օրինակ՝ մտավորականների բաց նամակը առ մեր երկրի ղեկավարությունը, որ չհանեն Մատենադարանի գանձերը եւ բոլորը միասին մի ինքնաթիռով չտանեն Փարիզ՝ վտանգավոր է»: Մյուս կողմից նա նաեւ քաղաքական կեցվածք է ցուցադրում՝ «Իմ քաղաքական կարծիքն արտահայտում եմ իմ հեռուստահաղորդաշարից, մասնավոր կամ հրապարակային իմ ելույթներով, բայց արդյո՞ք այն ազդում է որոշումներ ընդունելու վրա», հռետորական հարց բարձրացրեց Դ. Հովհաննեսը:

Երկու բանախոսներն էլ հաստատեցին «օգտագործվող» մտավորականների գոյությունը մեր օրերում, որ իհարկե բացասական համարեցին: Նրանք նշեցին, որ մտավորականների ձայնն այսօր նշանակություն չունի այն շրջանակներում, որտեղ որոշումներ են ընդունվում: Դրա փոխարեն մտավորականների «չհարգված» կարծիքն են հայտարարում տարբեր ստեղծագործական միությունների նախագահներ, որոնք իրականում կառավարում են «աղքատանոցի» համբավ ունեցող կառույցներ, ուր տարակարծություն ու բանավեճ ասվածները հազվագյուտ երեւույթներ են: Ի դեպ, բանախոսներն իրենք գրողների միության անդամ են:

«Ազգի» հարցին ի պատասխան, թե արդյո՞ք բանախոսների ընթերցողը կարող է ազդվել նրանց գրականությունից եւ կայացնել քաղաքական որոշումներ, բանախոսները պատասխանեցին շատ վերացական ու երկարաշունչ ելույթներով, որտեղ հարցի բուն պատասխանը մոտավորապես այսպիսին է՝ «Ես մասսաների վրա իշխանություն չեմ ուզում տարածել. տասը հոգին կարող են ինձ բավականացնել, բայց բարեբախտաբար 10 հոգուց շատ են», նշեց Վ. Գրիգորյանը: Դ. Հովհաննեսն էլ հավաստեց, որ դա ճակատագրի խաղի հարց է: Իսկ ինչ վերաբերում է իր ընթերցող ունենալ-չունենալուն, Դ. Հովհաննեսին դա չի հետաքրքրում: «Ես գրում եմ ինձ համար: Ժողովուրդը մեծ մասամբ թքած ունի գրականության վրա էլ, արվեստի վրա էլ», գտնում է Դավիթ Հովհաննեսը:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Թատերական նորույթ տիկնիկային թատրոնում

«Բրիտանական խորհրդի» ներկայացումը

«Մերօրյա մեծապատիվ մուրացկաններ». այսպես է խորագրված Երեւանի տիկնիկային թատրոնում «Բրիտանական խորհրդի» կազմակերպած ինտերակտիվ բեմադրությունը, որ կկայանա հունվարի 27-ին: Տեխնիկական այն մոտեցումը, որ կիրառվում է ներկայացման ընթացքում, թատրոնը վերածում է յուրօրինակ ֆորումի: Ֆորում-թատրոնը 1960-ականներին հիմնադրել է բրազիլացի ռեժիսոր Ավգուստո Բոալը: Նման թատրոնը հնարավորություն է տալիս փոփոխություններ մտցնել մարդկանց կյանքում, հոգեբանության, մտածողության մեջ եւ օգնել նրանց: Եվ բնականաբար, ենթադրում է հասարակական մտահոգությունների բեմասիկ ընտրություն՝ սոցիալական, հոգեբանական, ներընտանեկան հարաբերություններ եւ այլն:

Ինտերակտիվ թատրոնի սկզբունքը ակնկալում է հանդիսականի մասնակցություն ներկայացման ընթացքին, նրանք կարող են փոխարինել գործող կերպարներին եւ հնարավորություն ունեն առաջարկելու իրենց մոտեցումներն ու ստանալ դրանց լուծման բավարար պատասխաններ:

Շաբաթօրյա ներկայացման նյութը հարազատ է հայկական մերօրյա իրականությանը: Բարեկեցիկ կյանքով ապրող ընտանիքը երկրի տնտեսական փոփոխություններից կանգնում է սոցիալական փակուղու առաջ: Գործազրկության ուրվականը երիտասարդ մարդկանց ստիպում է բռնել արտագաղթի ճանապարհը, միայնակ թողնելով մորը, որի համար ծանր ապրումների մի շրջան է սկսվում. նորանոր պատահարներ՝ մուրացիկ հոգեբանությամբ տեր մարդկանց այցելություններից:

Մ. Բ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

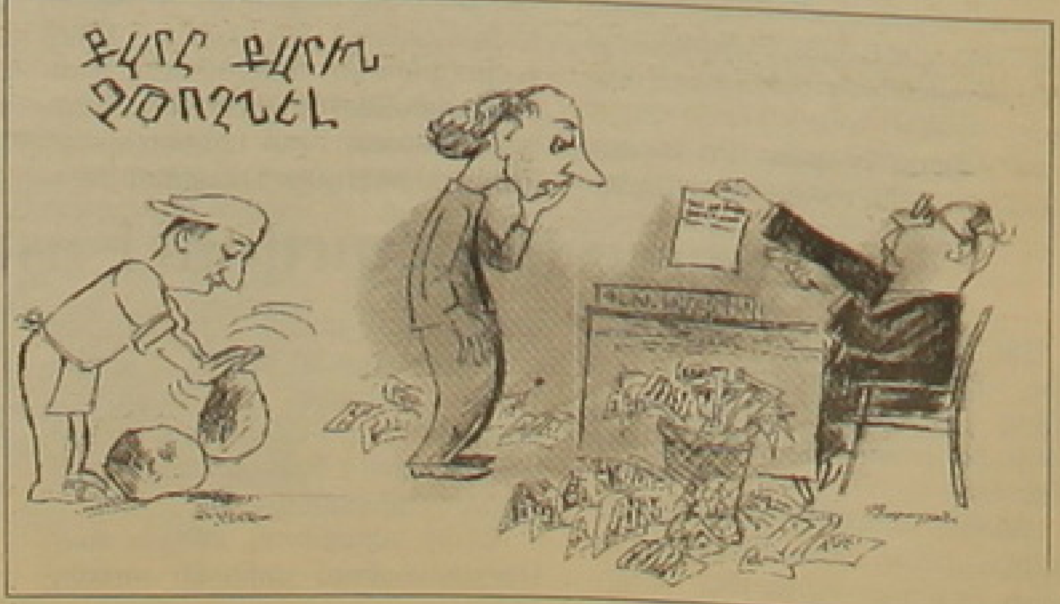

Վարուժան Սուքիասյան. «Ներկայիս «Արարատն» իրոք պրոֆեսիոնալ կոլեկտիվ է»

Ալեքսանդրիայի «Միկայի» հետ հանդիպումով Երեւանի «Արարատն» ավարտեց ուսումնամարզական առաջին հավաքն «Այգ» մարզաբազայում, որը սկսվել էր հունվարի 9-ին: Հավաքի արդյունքներն ամփոփելու խնդրանքով դիմեցինք «Արարատի» գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուքիասյանին:

- Պարոն Սուքիասյան, մինչ հավաքի արդյունքներին անդրադառնալը կխնդրեի մեկնաբանեիք ավարտված մրցախաղը «Միկայի» հետ:

- Անկեղծ ասած, այդքան էլ չէի սպասում, որ մարզումային ծանր գործընթացից, հատկապես վերջին շաբաթվա հագեցած մարզումներից հետո տղաները կկարողանան նման լավ խաղ ցուցադրել: Որոշակի մտավախություն ունեի, թե հոգնածության ֆոնի վրա տղաներն ինչպես կդրսեւորեն: Խաղի արդյունքն ինձ այնքան էլ չէր հետաքրքրում, թեեւ իհարկե հաճելի է, որ հաղթեցինք: Ավելի շատ հետաքրքրում էր, թե նման ծանրաբեռնվածությունից հետո ֆուտբոլիստները որքանո՞վ կկարողանան պայքարել, աշխատել խաղադաշտում: Սակայն խաղը ցրեց այդ մտավախությունը եւ ինչպես ցույց տվեց մրցակցության ընթացքը, «Արարատը» «Միկայից» խաղային առումով ավելի գերադասելի էր: Եվ դա այն դեպքում, երբ վնասվածքի պատճառով խաղին չէր մասնակցում Գագիկ Սիմոնյանը, իսկ Արթուր Մինասյանն էլ միայն երկրորդ խաղակեսում խաղադաշտ մտավ:

- «Արարատն» ավարտեց ուսումնամարզական երկշաբաթյա հավաքը: Ի՞նչ նպատակ էր այն հետապնդում եւ հաջողվե՞ց լիովին իրագործել ծրագրվածը:

- «Այգ» մարզաբազայում մարզումային նորմալ պայմաններ կան եւ արարատցիներն օրական երկու ծանրաբեռնված մարզում էին անցկացնում: Ֆիզիկական եւ ընդհանուր ֆունկցիոնալ վիճակի հետագա բարելավումից զատ, նախապատրաստական այս փուլում ավելի մեծ ուշադրություն դարձվեց տղաների խաղային որակների կատարելագործմանը, տակտիկատեխնիկական հարցերին: Անցկացրած ստուգողական երկու հանդիպումներն էլ հնարավորություն տվեցին ստուգելու ֆուտբոլիստների պատրաստվածության աստիճանը, ծանոթանալու նորեկների խաղային հնարավորություններին:

Ընդհանուր առմամբ, տղաներից շատ գոհ եմ, իրոք, կոլեկտիվում պրոֆեսիոնալներ են աշխատում, ջանասիրաբար մարզվում են: Նման լիարժեք կոլեկտիվ, ինչպիսին ներկայիս «Արարատն» է, նախկինում քիչ էի հանդիպել: Հավաքը ծառայեց նպատակին, ծրագրված աշխատանքները լիովին կատարվեցին:

- Նորեկներն ի՞նչ տպավորություն են թողնում:

- Ինձ թվում է, բոլորն էլ կմնան թիմում: Բացի փորձառու Արթուր Ոսկանյանից, որը թիմին մեծ օգուտ կտա, մյուս նորեկները հիմնականում երիտասարդ, հեռանկարային ֆուտբոլիստներ են:

- Լեգեոնականների հրավիրման հարցում պարզություն կա՞ արդեն:

- Շուտով թիմին կմիանա բրազիլացի Մարկոսը, իսկ փետրվարի 1-ին Երեւան կժամանեն եւս երկու բրազիլացի ֆուտբոլիստներ՝ պաշտպան եւ կիսապաշտպան: Սերբիայում էլ մեզ կմիանան սերբ երկու ֆուտբոլիստներ: Այդ ժամանակ արդեն հնարավոր կլինի ասել, որ թիմի համալրման գործընթացն ավարտվել է:

- Այս ընթացքում նոր փոփոխություններ կատարվե՞լ են «Արարատում»:

- Թիմից հեռացել են Էդգար Սաֆարյանն ու Կարեն Խաչատրյանը, որոնք ցանկություն են հայտնել խաղալ «Գանձասարում»: «Արարատում» մարզվում է Մխիթար Գրիգորյանը, որը սակայն վնասվածք ունի: Ուրախալի է, որ այսօր «Արարատում» ունենք երիտասարդ, հեռանկարային ֆուտբոլիստներ, որոնք թիմի ապագան են: Գեւորգ Նռանյանը, Անդրանիկ Թադեւոսյանը երեւանու մարզադպրոցի սաներ են, հանդես են եկել «Փյունիկում»: Վերը նշված Մխիթար Գրիգորյանը, դարպասապահ Գեւորգ Պրազյանը, «Շիրակից» հրավիրված Հայր Մկոյանը, որն արդեն լավ տպավորություն է թողնում, արժանի հերթափոխ են փորձառուներին:

- Իսկ նախապատրաստության հետագա ծրագիրը փոփոխության չի՞ ենթարկվել:

- Ոչ: Ինչպես եւ ծրագրել էինք, փետրվարի 7-21-ը ուսումնամարզական հավաք կանցկացնենք Սերբիայում, իսկ մարտին եւս մեկ հավաք կկազմակերպվի Կիպրոսում:

ՈւԵՖԱ-ի շնորհանդեսը հանձնվեց Նիկիտա Սիմոնյանին

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, ֆուտբոլի զարգացման գործում ունեցած մեծ ներդրման եւ ծառայությունների համար սպորտի վաստակավոր վարպետ, ԽՍՀՄ վաստակավոր մարզիչ, ՌԴ ֆուտբոլային միության առաջին փոխնախագահ Նիկիտա Սիմոնյանը պարգեւատրվել էր ՈւԵՖԱ-ի ոսկե շքանշանով: Դյուսելդորֆում կայացած ՈւԵՖԱ-ի համաժողովում պատվավոր պարգեւը Նիկիտա Սիմոնյանին հանձնեց ֆուտբոլի եվրոպական ֆեդերացիայի նախագահ Լեննարտ Յոհանսոնը: Սիմոնյանն իր շնորհակալությունն է հայտնել, նշելով, որ շատ հաճելի է նման գնահատանքի արժանանալ: Մինչեւ պարգեւատրման հանդիսավոր արարողությունը ներկայացվել են կարճ Սիմոնյանի ֆուտբոլային կենսագրության վերաբերյալ:

Հակոբյանը կրկին հաղթեց

Ձիբրալթարի շախմատի մրցաշարի 3-րդ տուրում Վլադիմիր Հակոբյանը 2-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց՝ պարտության մատնելով Պիեռ Ֆոգելին: 3 տուրից հետո հայ շախմատիստը վաստակել է 2 միավոր: Առաջատարներն են Միխայել Ռոյիզը, Մայքլ Ադամսը, Իվան Սոկոլովն ու Ռամբեքը, որոնք վաստակել են 3-ական միավոր:

Առաջին դափնեկիրները հայտնի են

Մելբուռնում ընթացող թենիսի Ավստրալիայի բաց առաջնությունում հայտնի դարձան առաջին հաղթողները: Կանանց զուգախաղում գլխավոր մրցանակը նվաճեց Բլեյք-Հուբեր զույգը՝ պարտության մատնելով Չան-Չուանգ երկյակին (6-4, 6-7, 6-1):

Իսկ տղամարդկանց մրցաշարում որոշվեց նաեւ եզրափակիչի երկրորդ մասնակիցը: Ֆեռնանդո Գոնսալեսը պարտության մատնելով Թոմի Հաասին (6-1, 6-3, 6-1), մտավ եզրափակիչ, որտեղ կմրցի Ռոջեր Ֆեդերերի հետ:

Արթուր Աբրահամը բարելավում է մարզավիճակը

Սեպտեմբերին կոլումբիացի Էդիսոն Միրանդայի հետ մենամարտում հաջողությամբ պաշտպանելով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը, Արթուր Աբրահամը կոտրել էր ծնոտը եւ վիրահատության ենթարկվել: Վնասվածքն այնքան լուրջ էր, ուստի Արթուր Աբրահամը միայն գարնանը հնարավորություն կունենա ռինգ դուրս գալ:

Արթուր Աբրահամն արդեն սկսել է մարզումները եւ իր իսկ ասելով, բավական արագորեն լավ մարզավիճակ է ձեռք բերում. «Վնասվածք ստանալուց հետո երեք ամիս ընդհանրապես մարզվելու հնարավորություն չեմ ունեցել: Ուստի ֆիզիկական վիճակս բարվոք չէր: Սակայն շատ արագ եմ վերականգնում մարզավիճակս, յուրաքանչյուր մարզումից հետո ինձ ավելի լավ եմ զգում»: Երկուշաբթվանից Աբրահամը Բեռլինի հեծանվահրապարակում մեկշաբաթյա մարզումներ կանցկացնի հեծանվով: Եվ ինչպես կատակով նշել է Արթուրը, վերադառնում է արմատներին՝ նկատի ունենալով, որ պատանեկան տարիներին զբաղվել է հեծանվային սպորտով: Մարզումներից ազատ ժամանակը Աբրահամն ու նրա մարզիչ Ուլի Վեգները որոշել են տրամադրել բռնցքամարտի սիրահարներին՝ նրանց ինքնագրեր բաժանելով: Իսկ այսօր Աբրահամը ներկա կգտնվի «Ռոկի 6» մարտաֆիլմի անդրանիկ ցուցադրությանը:

Եզրափակիչի մասնակիցները որոշվեցին

Մոսկվայում ընթացող ֆուտբոլի «Համագործակցության գավաթի» մրցաշարում երեկ որոշվեցին եզրափակիչի մասնակիցները: Առաջինը եզրափակիչի ուղեգիր նվաճեց Ուզբեկստանի չեմպիոն «Պախտակորը», որը նվազագույն հաշվով հաղթեց «Շերիֆին»: Միակ գնդակը խաղի 40-րդ րոպեին խփեց Լեոնիդ Կոշելեւը:

Եզրափակիչում «Պախտակորը» կմրցի Լատվիայի չեմպիոն «Վենտսպիլսի» հետ, որը կիսաեզրափակիչի մյուս խաղում առավելության հասավ Մոսկվայի ԲԿՄԱ-ի նկատմամբ՝ 1-0: Միակ գնդակը հանդիպման 81-րդ րոպեին խփեց լատվիացի Ռիմկուսը: Վճռորոշ հանդիպումը կկայանա հունվարի 28-ին:

Արոնյանը կարեւոր հաղթանակ տոնեց

Վեյք Ան Զեեի շախմատի մրցաշարը մոտենում է վերջնագծին: Երեկ շախմատիստներն անցկացրին 11-րդ տուրի հանդիպումները: Լեւոն Արոնյանը սպիտակներով խաղում էր ուկրաինացի 16-ամյա գրոսմայստեր Սերգեյ Կարյակինի հետ: Լեւոնը վստահ անցկացրեց ողջ պարտիան եւ կարեւոր հաղթանակ տարավ: Մրցաշարի ավարտից 2 տուր առաջ Արոնյանը վաստակել է 7 միավոր եւ Թեյմուր Ռաջաբովի ու Պյոտր Սվիդլերի հետ բաժանում է 2-4-րդ տեղերը: Վերջին երկու տուրերում Արոնյանը սեւերով մրցելու է Ալեքսեյ Շիրովի, սպիտակներով՝ Սերգեյ Տիվյակովի հետ:

Առաջատարը 7,5 միավորով շարունակում է գլխավորել բուլղարացի գրոսմայստեր Վեսելին Թոփալովը, որը սեւերով պարտվեց Սվիդլերին: Ռաջաբովը սեւերով 28-րդ քայլում հաշտություն կնքեց Կրամնիկի հետ: Ոչ-ոքի ավարտ ունեցան նաեւ Նավարա-Մոտիլյով, Պոնոմարյով-Տիվյակով, Անանդ-Շիրով պարտիաները:

«B» խմբում հանդես եկող Գաբրիել Սարգսյանը սեւերով խաղում էր առաջատարներից մեկի՝ Վիորել Բոլոգանի հետ: Պարտիան ավարտվեց հայ շախմատիստի հաղթանակով: 11 տուրից հետո Գաբրիել Սարգսյանը վաստակել է 6,5 միավոր: Աղյուսակը 7,5 միավորով գլխավորում է Պավել Էլյանովը, որը հաղթեց Լագրավեին:

Սարյանն զգում է հետապնդողների շնչառությունը

Շախմատի Հայաստանի տղամարդկանց առաջնության նախավերջին տուրն զգալիորեն սրեց իրավիճակը մրցաշարային աղյուսակի վերին հորիզոնականներում: Դրան նպաստեցին Տիգրան Քոթանջյանի եւ Տիգրան Նալբանդյանի հաջող մրցելույթները: Քոթանջյանը սեւերով պարտության մատնեց Դավիթ Կարապետյանին, իսկ Նալբանդյանն առավելության հասավ Չիբուխչյանի նկատմամբ: Այդ հաղթանակների շնորհիվ Նալբանդյանն ու Քոթանջյանն ընդհուպ մոտեցան առաջատարին՝ վաստակելով 6,5-ական միավոր:

Նշված երկու պարտիաները միակն էին, որ արդյունավետ ելք ունեցան: Մյուս չորս մրցախաղերում գրանցվեցին ոչ-ոքի արդյունքներ: Սարյանը հաշտություն կնքեց Փաշիկյանի հետ եւ 7 միավորով շարունակում է գլխավորել աղյուսակը: 6 միավոր ունեն Փաշիկյանն ու Պետրոսյանը: Վերջինս ոչ-ոքի խաղաց Անդրեասյանի հետ: Խաղաղությամբ բաժանվեցին նաեւ Արտաշես Մինասյանն ու Եղիազարյանը, Անաստասյանն ու Արա Մինասյանը:

Եվ այսպես, այսօր կկայանա առաջնության ավարտական տուրը, որում սպասվում է չափազանց համառ ու սուր մրցակցություն չեմպիոնության համար: Բացառված չէ, որ ինչպես կանանց մրցաշարում, տղամարդիկ էլ ուժեղագույնին որոշելու համար լրացուցիչ մրցախաղ անցկացնեն:

Միշել Պլատինին կգլխավորի ՈւԵՖԱ-ն

Դյուսելդորֆում անցկացված ՈւԵՖԱ-ի համաժողովում ֆրանսիացի Միշել Պլատինին ընտրվել է ՈւԵՖԱ-ի նոր նախագահ: 51-ամյա Պլատինիի օգտին քվեարկել են համաժողովի 27 մասնակիցներ: Պլատինին ՈւԵՖԱ-ի նախագահի պաշտոնում կփոխարինի 77-ամյա շվեդ Լեննարտ Յոհանսոնին, որի օգտին քվեարկել են 23 մասնակիցներ: Երկու քվեաթերթիկ էլ անվավեր է ճանաչվել:

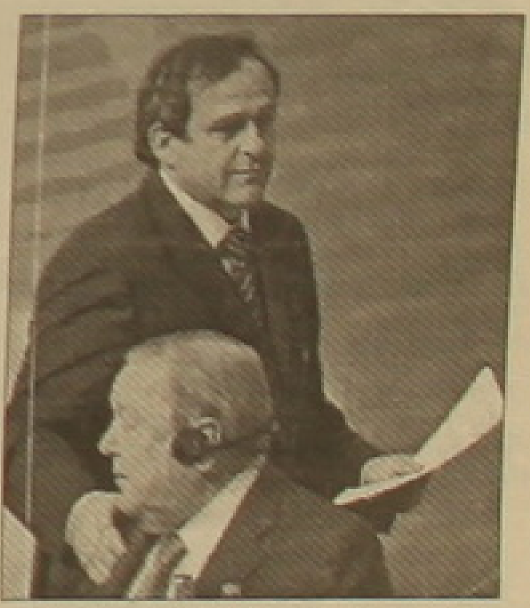

Ընտրություններում հաղթելուց հետո Միշել Պլատինին առաջարկել է Լեննարտ Յոհանսոնին շնորհել ՈւԵՖԱ-ի պատվավոր նախագահի կոչում՝ 17 տարի ֆուտբոլի եվրոպական ֆեդերացիան գլխավորելու համար: ՈւԵՖԱ-ի նոր նախագահը նշել է, որ մտադիր է փոփոխել չեմպիոնների լիգայի մրցակարգը՝ կրճատելով առաջատար ֆուտբոլային տերությունների թիմերի քանակն այդ մրցաշարում, պայքարել ֆուտբոլում դոպինգի եւ անօրինական խաղադրույքների դեմ, մի շարք բարեփոխումներ կատարել եվրոպական ֆուտբոլում:

Վլադիմիր Կլիչկոն երազում է աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի տիտղոսի մասին

IBF-ի վարկածով աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Վլադիմիր Կլիչկոն մարտի 10-ին իր տիտղոսի պաշտպանության համար մենամարտ կանցկացնի ամերիկացի Ռեյ Օստինի հետ: Գերմանիայի Մանհեյմ քաղաքում երկու բռնցքամարտիկների մասնակցությամբ կայացած մամուլի ասուլիսում Վլադիմիր Կլիչկոն հայտնել է, որ թեեւ չի թերագնահատում մրցակցին, սակայն ռինգում մտադիր չէ խնայել նրան: Իր հերթին ամերիկացի բռնցքամարտիկը նշել է, որ անպայման նոկաուտի կենթարկի Կլիչկոյին: Օստինի մենեջեր հանրահայտ Դոն Քինգն էլ կարծիք է հայտնել, որ ամերիկացի բռնցքամարտիկը կստիպի Կլիչկոյին ավարտել ելույթները եւ վերջինս շատ ժամանակ կունենա գոլֆ խաղալու համար:

Վլադիմիր Կլիչկոն երազում է աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի տիտղոսի մասին: Այդ նպատակով բանակցություններ են ընթանում թե Օլեգ Մասկաեւի, թե Նիկոլայ Վալուեւի ներկայացուցիչների հետ: Սակայն միայն բռնցքամարտիկների ցանկությունը բավարար չէ մենամարտ կազմակերպելու համար: Անհրաժեշտ է նաեւ տարբեր վարկածներով բռնցքամարտի կազմակերպությունների թույլտվությունը: Հարցն այն է, որ այդ կազմակերպությունների չեմպիոնները պարտավոր են նախեւառաջ իրենց տիտղոսները պաշտպանել պարտադիր հավակնորդների հետ մենամարտերում: Բայց ամեն դեպքում Վլադիմիր Կլիչկոն հույսով է, որ ի վերջո կհաջողվի աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի տիտղոսի համար մենամարտ անցկացնել: Իսկ մինչ այդ, առաջին հերթին նախ անհրաժեշտ է մարտի 10-ին հաղթող դուրս գալ Ռեյ Օստինի հետ մենամարտում:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Թունավոր օդը մահաբեր է Երեւանում, Ալավերդիում, Հրազդանում եւ Արարատում

Օդի աղտոտվածությունը տարեցտարի անտանելի է դառնում ոչ միայն մայրաքաղաքում, այլեւ սահմռկեցուցիչ բնույթ ունեցող Ալավերդի քաղաքում, նաեւ Հրազդանում եւ Արարատում: «Էկոլուր» հասարակական կազմակերպության նախագահ Ինգա Զարաֆյանի «Մահվան բանաձեւեր» տեսաֆիլմն ահազանգում է մեր առողջության վրա աղտոտված օդի օրավուր սաստկացող ազդեցության մասին: Առօրյա հոգսերի մեջ խրված մեր մտքով անգամ չի անցնում, որ Երեւանի առավել ծանրաբեռնված փողոցների 1 կմ վրա տարեկան արտանետվում է 16-288 տոննա CO_2, 1,7- 3 տոննա CO, 1,5 տոննա ազոտի օքսիդ եւ մինչեւ 30 կգ ծանր մետաղներ: Արտանետվող գազերն ունեն 200 բաղադրիչ, որոնց 20 տոկոսը վտանգավորության առաջին եւ երկրորդ դասն է կարգվում:

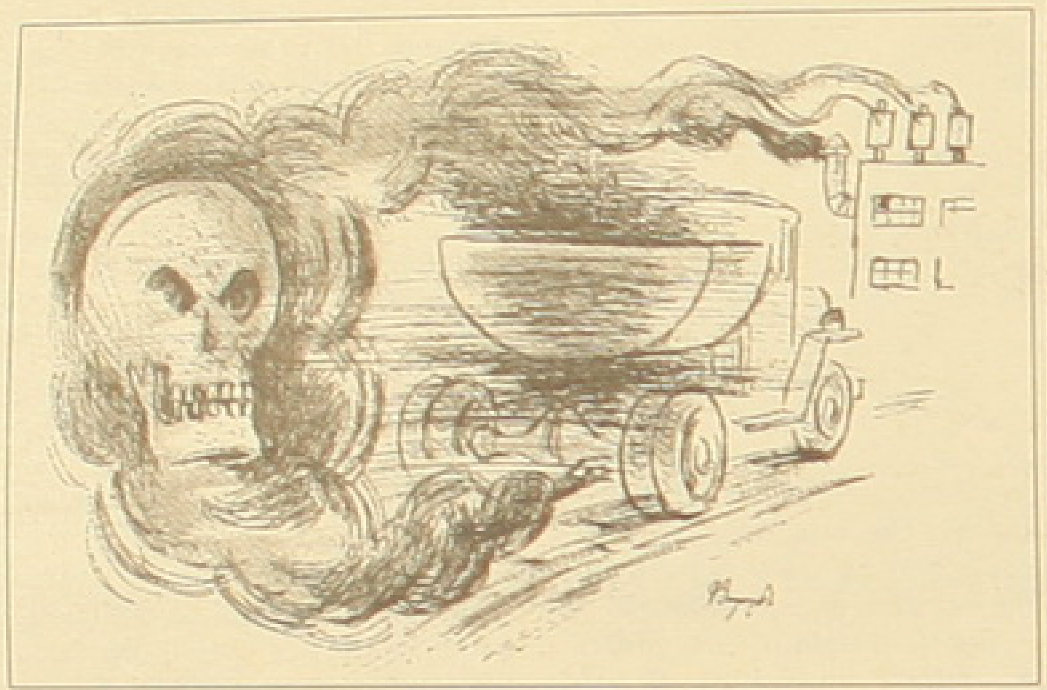

Մեր հմունային համակարգը, լյարդը եւ ուղեղը ճառանակ հարված են ստանում ոլալսիկ այրումից առաջացած բարձր թունավորում ունեցող դիոքսիններից:

«Armenia Copper program» ընկերությանը պատկանող Ալավերդու պղնձաձուլական կոմբինատը տարեկան մթնոլորտ է արտանետում ավելի քան 40 տոննա ծծմբի երկօքսիդ՝ ժողովրդի համար ծանր բեռ դարձնելով նույնիսկ շնչելը: Բնապահպանության նախարարության տվյալներով, Ալավերդու մթնոլորտում ծծմբային երկօքսիդի տարեկան միջին խտությունը առավելագույն թույլատրելի խտությունը գերազանցում է 9 - 11 անգամ: Ամբողջ բնակչությունը ծծմբային անհիդրիդ է շնչում, որն ամենից ուժգին վնասում է երեխաներին: Ինչպես նշվում է ֆիլմում, ներկայումս ձեռնարկությունն աշխատում է առանց ֆիլտրերի: Կոմբինատի ղեկավարությունը պնդում է, որ ֆիլտրեր կարելի է տեղադրել արտադրության ծավալների մեծացման դեպքում միայն: «Էյ սի փիՆ» այդ խնդիրը մտադիր է լուծել Թեղուտի նոր պղնձամոլիբդենային հանքավայրի արդյունահանման հաշվին:

Այս ամենի հետ մեռանը հայաստանցիներս տառապում ենք մեկ ընդհանուր թշնամու՝ փոշու ներխուժումից, որից չկա ազատում ոչ մայրաքաղաքում, ոչ էլ մյուս բնակավայրերում: Գրեթե բոլոր քաղաքներում փոշու տարեկան միջին խտությունը առավելագույն թույլատրելի չափաքանակը գերազանցում է 2-3 անգամ: Հրազդանն ու Արարատը տառապում են կրկնակի, որովհետեւ ցեմենտի գործարանների ու քաղաքային փոշուն խառնվում է նաեւ ցեմենտի մանրափոշին: Խոնավ միջավայրում այդ մանրափոշին չի լուծվում, այլ մտնում ու խցանում է մեր բրոնխներն ու թոքային ալվեոլները:

«Մահաբեր բանաձեւ» ֆիլմը երեկ ներկայացվեց ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակում: Միջոցառումը կազմակերպել էին «Էկո Արմենիա» կոալիցիան, որի մեջ ներառված են Վայրի բնության համաշխարհային հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակը, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի շրջակա միջավայրի հետազոտության ու պահպանության կենտրոնը, «Հայաստան ծառատունկ ծրագիր» հիմնադրամը եւ «Հայաստանի անտառներ» ՀԿ-ն, ինչպես նաեւ ՄԱԿ-ի հանրային տեղեկատվության վարչությունը: Ֆիլմի ցուցադրությունից հետո անցկացվեց «SOS. օդը թունավոր» է կլոր սեղանը, որին մասնակցում էին ՄԱԿ-ի հանրային տեղեկատվության վարչության ներկայացուցիչ Վալերի Տկաչուկը, «Հայաստան ծառատունկ ծրագիր» հիմնադրամի փոխտնօրեն Միեր Սադոյանը, «Հայ կանայք հանուն առողջության եւ առողջ շրջակա միջավայրի» ՀԿ նախագահ Էլենա Մանվելյանը եւ ուրիշներ:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Վիմպելկոմ»՝ Համաշխարհային տնտեսական ֆորումի ռազմավարական գործընկեր

«Արմենտելի» նոր սեփականատեր «Վիմպելկոմ-կոմունիկացիաներ» ընկերությունը հայտարարել է, որ պայմանագիր է կնքել «Համաշխարհային տնտեսական ֆորում» (ՀՏՖ) ոչ առեւտրային ֆոնդի հետ ռազմավարական գործընկերության մասին:

ՀՏՖ ռազմավարական գործընկերները «Վիմպելկոմի» հետ պատկանում են համաշխարհային խոշորագույն կորպորացիաների շարքին, որոնք առաջատար դեր են խաղում ֆորումի գործունեության մեջ: Մեկնաբանելով այդ պայմանագիրը, «Վիմպելկոմի» գլխավոր տնօրեն Ալեքսանդր Իզոսիմովը նշել է, որ ընկերության՝ ՀՏՖ ռազմավարական գործընկերոջ կարգավիճակի ձեռքբերումը եւս մեկ անգամ վկայում է Ռուսաստանի հեղինակության եւ ռուսական բիզնեսի ամրապնդման մասին՝ համաշխարհային գործարար եւ քաղաքական շրջանակներում:

Խստորեն պահպանել գազի սարքերից օգտվելու կանոնները

Խուսափեք հրդեհից

Բոլորս գիտենք եւ լավ ենք պատկերացնում հրդեհի չարիքները, թե որքան վնաս կարող է առաջացնել հրդեհը՝ գիտենք, բայց համապատասխան հետեւություններ չենք անում: Մեր օրերում հրդեհի վտանգը ոչ մի պարագայում չի բացառվում, պարզապես հարկավոր է լուրջ ուշադրություն դարձնել այդ չարիքի նախականխման միջոցառումներին, իսկ հրդեհի ծագման դեպքում ամեն ինչ անել այն շուտ մարելու եւ վնասը նվազագույնի հասցնելու համար:

Հրդեհներ են առաջանում նաեւ ծխնելույզների տեղադրման տեխնիկական խախտումների հետեւանքով: Հակահրդեհային պահանջների համաձայն՝ ծխնելույզները պետք է լինեն ջերմամեկուսացված:

Ձմռան օրերին առանձնապես պետք է զգուշությամբ ու հետեւողականորեն օգտվենք բնական գազի սարքավորումներից: Գազի սարքերից այս օրերին բնակիչ-բաժանորդներն օգտվում են գազօջախից, գազի վառարաններից, կաթսայատներից, ջրատաքացուցիչներից: Նախքան գազի սարքերից օգտվելը պետք է ստուգել ծխնելույզի քարշի առկայությունը: Ծխնելույզի քարշի թուլության, խցանման կամ բացակայության ժամանակ գազի թերայրման հետեւանքով առաջանում է ածխածնի օքսիդ (շմոլ գազ), որն ուժեղ թունավոր գազ է եւ դրա աննշան առկայությունը շինությունում կարող է թունավորման պատճառ դառնալ:

«Հայաստանի հրշեջ անվտանգության մասնագիտացված ծառայություններ» իրավաբանական անձանց միության խորհուրդը նպատակահարմարության տեսանկյունից հայտնում է՝ բնական գազով գազիֆիկացված բազմաբնակարան շենքերի, բնակարանների, առանձնատների, հասարակական եւ (կամ) կոմունալ կենցաղային նշանակության գազ սպառող բաժանորդներին.

Առաջին հերթին չի կարելի առանց հսկողության թողնել վառվող գազի սարքերը, չպետք է օգտվեն անչափահաս երեխաները: Օգտվելուց առաջ պետք է օդափոխել շինությունը, որտեղ տեղադրված են գազի սարքավորումները: Նախքան օգտվելը ստուգել ծխնելույզի քարշի առկայությունը: Քարշի առկայության դեպքում միայն օգտվել գազի սարքերից:

Չի թույլատրվում ռետինե խողովակի միջոցով ինքնաշեն վառարանում գազի օգտագործումը: Արգելվում է ջեռուցման կորստի պատճառով փոփոխել գազի սարքավորման ծխատարի տրամաչափը:

Ծխնելույզների քարշի թուլության, խցանման կամ բացակայության ժամանակ գազի թերայրման հետեւանքով առաջանում է ածխածնի օքսիդ (շմոլ գազ), որն ուժեղ թունավոր գազ է եւ դրա աննշան առկայությունը շինությունում կարող է թունավորման պատճառ դառնալ:

Խորհուրդ է տրվում նման դեպքում անմիջապես մաքրել ծխնելույզները եւ նոր միայն օգտագործել գազասարքերը:

Խորհուրդ է տրվում բնակիչ-բաժանորդներին ինքնակամ չիրականացնել ծխատար ուղիների ավելորդ դիմադրությունների տեղադրում, սահմանված տրամագծի փոփոխում եւ այլ արհեստական սահմանափակումներ: Բնական գազի ջեռուցման վառարանների, կաթսաների, ջրատաքացուցիչների համար անհրաժեշտ է ծխաօդափոխության ուղիների առկայություն, գազի սարքավորման ծխանցքին հավասար կամ մեծ տրամաչափ ունեցող ծխատար եւ արտածող օդատար՝ շենքի տանիքից դուրս բերված պահանջվող բարձրության:

Ուստի խնդրում ենք այն ազգաբնակչությանը, որն օգտվում է բնական գազից, «Հայաստանի հրշեջ անվտանգության մասնագիտացված ծառայություններ» իրավաբանական անձանց միության տնտեսական ընկերությունների կողմից ստուգումների ժամանակ թույլատրել մաքրելու ծխաօդատար ուղիները:

Ծխաօդատար ուղիների մաքրման, վերանորոգման աշխատանքներ կատարելու համար կարող եք զանգահարել հետեւյալ հեռախոսահամարով՝ 44 34 32:

Սիրելի հայրենակիցներ, հոդվածն ընթերցելիս ընկալել որպես նպատակահարմարության տեսանկյուն:

«Հայաստանի հրշեջ անվտանգության մասնագիտացված ծառայություններ» իրավաբանական անձանց միություն
Ոչ պաշտոնական հրապարակում

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական ապահովագրական հաստությամ հիմնադրամը հայտնում է, որ սկսվել է Օսմանյան կայսրության տարածում «Նյու Յորք լայֆ» ապահովագրական ընկերության եւ ծագումով հայ անձանց միջեւ կնքված կյանքի ապահովագրության պոլիսների ներքո ապահովագրական փոխհատուցումների բաշխման գործընթացը:

Միաժամանակ հիմնադրամը հայտնում է, որ ապահովագրական փոխհատուցումների բաշխման գործընթացի կազմակերպումը սպասարկող բանկ է ընտրվել էյչ-էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան ՓԲԸ-ն:

Տեղեկացնում ենք, որ բոլոր շահառուներին ուղարկվելու են նամակներ, որտեղ ծանուցվելու է հաստատված փոխհատուցման գումարը կամ ներկայացված պահանջի մերժումը:

Խնդրում ենք վերոնշյալ անձանց, Հայկական ապահովագրական հաստության հիմնադրամի կողմից իրենց պահանջը հաստատվելու մասին նամակները ստանալուց հետո այցելել էյչ-էս-Բի-Սի Բանկ Հայաստան ՓԲԸ տարեւ նշված գրասենյակներ հետեւյալ ժամերին՝

երկուշաբթի-ուրբաթ
9.30-16.00
Վազգեն Սարգսյան փողոց 9 կամ
Կոմիտասի պողոտա 3
Շաբաթ օրերին
10.00-13.00
Վազգեն Սարգսյան փողոց 9

HSBC
Ձեր բանկն ամբողջ աշխարհում

«ՍԱԹԻ» ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

կազմակերպում է զբոսավարների եռամյա անվճար դասընթացներ: Հրավիրում ենք անգլերենի գերազանց իմացությամբ աղջիկների: Դասընթացների ավարտից հետո ապահովում ենք աշխատանքով:

Հասցեն՝ Երեւան, Մաշտոցի պողոտա 21, հեռ. 53.10-22, 53.99-00, 53-11-20:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Երեւան քաղաքի Արաբկիրի թաղապետարանը (պատվիրատու) ԵԱԹ-Գ/Հ-ԱՇՁԲ-3/07 ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **Արաբկիր համայնքի վարչական շենքի եւ կցակառույցի համար նախագծային-նախահաշվային աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 500 (հինգ հարյուր) ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ-ի Արաբկիրի մ/ճ հ/հ 247120002958 «Ալաստան» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից մինչեւ 8-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 12-00 դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Զաքյան 27, 417 սենյակ, հեռ.՝ 23-19-11, Ա. Հովհաննիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա:

Հայտերը պետք է ներկայացվեն մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 12-00:

Արաբկիրի թաղապետարան

ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է, որ արժութային շուկայում ձեւավորվել են հետեւյալ արտարժույթների միջին փոխարժեքները. 26.01.2006 թ.

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Միջին փոխարժեք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	360.32
EUR	1	ԵՎՐՈ	467.62
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	13.60
GEL	1	Վրաց. լարի	209.79

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 26.01.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: